NICOLAE CIOLACU

HAIDUCII DOBROGEI

CUPRINS

O carte a ethosului popular

Nicolae Ciolacu aparține ramurii macedonene a neamului românesc, pentru care simplul fapt de a trăi a însemnat întotdeauna a lupta. într-o asemenea condiție nu mai lupți pentru viață, ci pentru supraviețuire. Venit din munții Rodopi pe meleagurile Dobrogei în perioada colonizării cu armâni, Nicolae Ciolacu preia încă din adolescență tradiția eroică a strămoşilor săi. Apărându-şi patrimoniul etnic şi spiritual în Macedonia, unde i-a dus emigrația masivă de acum şaisprezece secole şi mai bine, armânii au fost nevoiți să-l apere din nou în vatra lor originară, România, constrânşi să răspundă bandelor de comitagii. Astfel, bătălia la care vor participa ceva mai târziu în cadrul Mişcării Legionare, de stârpire a politicianismului din țară, continuă şi după 1944 o linie istorică începută în negura vremii şi afirmată permanent.

îmboldit de amintirea luptelor purtate ca soldat al Legiunii şi sfâşiat de dorul de țară, Nicolae Ciolacu destăinuie o înlănțuire de instantanee trăite cândva la superlativul tensiunii, a căror reminiscență, pe malul vestic al Atlanticului, unde îşi îndură exilul, îl ajută să redevină la fel de viu sufleteşte ca odinioară în România. întâlnim în paginile cărții lui numele unor viteji ce ne trezesc irepresibile îndatoriri: Grigore Pihu, Gogu Puiu, Nicolae şi Dumitru Fudulea, Spiru Bujgoli, Mihai Ergoveanu, Enache Perifan, Mihai Tutungiu, Gheorghe Sgura şi alții nu mai puțini bravi. Dar şi nume de aşezări: Silistra, Cainargeaua Mare, Caragiat, Curtbunar, Alafat, Cobadin, care dincolo de recenta lor înstrăinare, ne redeşteaptă drama pământului românesc, bântuit secole de-a rândul de năvălitori şi sistematic alienat în ființa lui românească.

Cine vrea să aibă efectiv o imagine veridică şi familiară despre Mişcarea Legionară, paginile acestea, prin ingenuitatea expresiei dar şi prin autenticitatea lumii de la țară pe care o evocă, îl vor îndrepta pe drumul cel bun. Autorul lor nu ar putea fi bănuit că face parte dintr-un serviciu de propagandă al Legiunii. Țăran din cel mai nealterat mediu sătesc, nu vrea să fie altceva nici chiar după un îndelungat contact cu oraşul. Şi nici nu poate fi aşezat printre cei ce ar fi avut o contribuție majoră sau un rol de prim plan în perpetuarea crezului legionar, ca să se simtă obligat să-i pledeze cauza. El scrie şi povesteşte din nevoia de a-şi retrăi partea cea mai importantă din viață. Presentimentul secret că nu peste mult va da seamă de ea îl determină să o înfățişeze aşa cum a fost în perioada ei crucială. Şi nu se pregăteşte să apară înaintea unei instanțe lumeşti, care poate fi înşelată, ci a lui Dumnezeu însuşi, despre care educația lui creştină l-a învățat că nu poate fi îmbrobodit, chiar dacă oamenii intră în complicitate cu propriul lor cuget. Dar mai presus de orice, scrie din conştiința obligației față de sine şi față de camarazii săi cu care a haiducit în timpul stăpânirii comuniste, de a aduce la cunoştința lumii epopeea încleştării lor în slujba neamului. într-un cuvânt, suntem în fața unor mărturisiri prin care autorul vrea să se revadă pe sine la o vârstă cu neputință de reeditat şi în cadrul unei istorii tragice, dar tot atât de fascinante prin singularitatea peisajului uman şi îndârjirea cu care a fost făurită.

Printre altele, cititorul va afla, în cursul evocării propagandei electorale din 1937, cât de categoric se situa Legiunea deasupra demagogiei, violenței, şovinismului şi tuturor practicilor rasiste, dar şi cu câtă bestialitate şi în ce dispreț al legilor procedau guvernanții de atunci împotriva ei, deşi lor le revenea, în primul rând, să le respecte. Chiar dacă ar parcurge numai paginile rezervate acestei perioade, orice spirit nepărtinitor şi-ar da seama cât de jalnic şi nedrept este rechizitoriul pe care-l fac procurorii de astăzi Mişcării Legionare, imputându-i ceea ce n-a făcut şi contestându-i ceea ce a reuşit să realizeze cel puțin în ordinea morală.

Amintirile gravitează însă în jurul luptelor pe care le-a dus în Dobrogea rezistența națională împotriva cotropitorului sovietic. Poate mai mult decât în orice parte a țării, solidaritatea oamenilor a fost acolo compactă. Faptul acesta nu exclude totuşi excepțiile. Veacurile de stăpânire străină şi acțiunea de corupție insidioasă exercitată de elementele păturii suprapuse au dat roade şi în acest ținut, dar la o cotă mult mai scăzută decât în alte părți. Astfel, Dobrogea se

împărțise atunci într-o masă românească credincioasă comandamentelor naționale şi o minoritate a cozilor de topor care, susținută de armatele sovietice, reuşea să țină sub teroare întregul teritoriu. Din nenorocire, fenomenul se manifesta oriunde, ca unul din efectele progresului tehnic care permite puterii executive, oricât de nepopulară ar fi, să stăpânească printr-o superioritate militară mulțimile neînarmate. Inechitatea acestui raport artificial de forțe a dobândit aspecte dramatice în rezistența anticomunistă din Dobrogea.

Nicolae Ciolacu, după cum bine se vede, nu este şi nu pretinde a fi un scriitor de meserie. Şi-a aşternut amintirile nu dintr-o vocație literară, şi cu atât mai puțin din dorința de a fi autor de cărți. Mărturisirile lui răspund unui legământ față de cei ce şi-au dat viața într-o luptă în care putea şi el să cadă. Mărturiseşte pentru ei, ca fapta lor să intre în panteonul posterității. Şi cum prin formația sa naturală nu se îndeletniceşte cu reflecții şi idei, ci trăieşte sub imperiul faptelor, succesiunea lor din **Haiducii Dobrogei** îți pătrunde în suflet ca un torent de imagini, cu o cascadă de întâmplări răscolitoare. Calitatea lor emoțională nu stă în meşteşugul autorului, ci în puterea cu care le trăieşte.

Fără să fac pronosticuri, cred că două capitole îşi vor găsi pentru totdeauna loc în analele luptelor noastre de eliberare: episoadele închinate lui Gogu Puiu şi Nicolae Fudulea. Sunt, dacă pot spune aşa, sfinte obsesii ale autorului care, după lectura cărții, devin şi ale noastre. Să nu ignorăm că aceşti oameni şi-au dat bine seama că au pornit pe un drum fără întoarcere. Că la capătul lui îi va aştepta mai degrabă moartea vânatului hăituit decât victoria. Pas cu pas, ziua şi noaptea, trăiau în umbra morții. Pentru înaltul lor sentiment al îndatoririi față de pământul străbun, pentru decizia realistă şi rapidă, pentru tăria refuzului de supunere la tiranie şi pentru temeritatea lor, toate învăluite într-un permanent dispreț al morții care atinge în aceste episoade măreția unei epopei, se cuvine să-i aşezăm în rând cu martirii şi eroii de frunte ai neamului.

Mircea Nicolau

Cuvântul editorului

Îi mulțumim lui Dumnezeu că ni l-a păstrat în viață pe camaradul Nicolae Ciolacu, singurul supraviețuitor al vitejilor **Haiduci ai Dobrogei**, ca să ne aducă această măreață mărturie a încleştării lor pe viață şi moarte cu fiara roşie, lucru pentru care îi suntem profund recunoscători.

Cu contribuția camarazilor săi din sudul Floridei am cumpărat cel mai simplu word-processor, cu ajutorul căruia părintele Romulus Radu, ajutat de dl. Vasile Timiş, au făcut prima stilizare a manuscri-sului ce ne-a fost încredințat, după care dl. Timiş i-a dat prima formă grafică. Noi toți ne exprimăm bucuria de a fi avut prilejul să participăm şi să contribuim la publicarea acestei valoroase cărți, care ne dezvăluie atât calvarul țăranului dobrogean din faza de pregătire a colectivizării, cât şi încleştarea lui pe viață şi moarte de-a lungul domniei acestui regim în fruntea căruia s-a cocoțat o coaliție a tuturor duşmanilor interni şi externi ai neamului românesc şi care, pentru aplicarea terorii, şi-a asociat toți criminalii, toți infractorii de drept comun şi toate cozile de topor pe care hoardele barbare pripăşite pe meleagurile noastre de-a lungul veacurilor le-au lăsat în urmă.

La îndemnul camaradului Ciolacu fac propunerea ca, pe viitor, în lista morților la deschiderea şedințelor legionare să fie pomeniți şi **Haiducii Dobrogei**, care şi-au dat viața pentru neam în cel mai desăvârşit spirit legionar.

Iulie 1995

Traian Golea
Colecția „Omul Nou”

Numele haiducilor dobrogeni împuşcaţi de Securitatea comunistă:

1. Nicolae Fudulea
2. Dumitru Fudulea
3. Gogu Puiu
4. Gică Perifan
5. Gheorghe Creşu
6. Gheorghe Gulea
7. Preot Mihăilescu
8. Stila Timu
9. Plutonier Cenuşe
10. Stere Ştercu
11. Avganţi
12. Nicu Marin
13. Vasile Baciu
14. Dodică
15. Toma Vasile
16. Gheorghe Arău
17. Stere Grasu
18. Ion Cotan
19. Stere Alexe
20. Iancu Ghiuvia
21. Iancu Cuşu
22. Iancu Bica
23. Nicolae Haşoti
24. Stere Hapa

Gazde ale haiducilor morți în închisorile comuniste:

1. Dumitru Grasu
2. Taşcu Şifiringa
3. Gheorghe Brătianu
4. Gheorghe Enache
5. Tănase G. Vlahbei
6. Nicolae Samara
7. Nicolae Burecu
8. Vasile Papazica
9. Gheorghe Puinava
10. Teniu Bancu
11. Gheorghe Alexe
12. Iancu Nirlu
13. Dimciu Garofil

(Mai sunt şi alții pe care eu nu-i ştiu.)

Introducere

Eu m-am născut în comuna Lojene, Macedonia, partea care aparține acum Bulgariei, în munții Balcani. La un an după ce m-am născut, în anul 1911, bunicul meu Nicolae I. Ciolacu, cu cei trei băieți: Mita, Hristo, tatăl meu Iancu, singurul care era însurat, şi cele şase fete s-au mutat în munții Rodopi din sudul Bulgariei, care la fel a fost cândva a Macedoniei, aproape de oraşul Plovdiv, pe malul râului Marița. Oraşul acesta denumit de bulgari Plovdiv, turcii îl numesc Filibei, iar grecii Filipoli. Este un oraş vechi, milenar, şi se spune că îşi trage numele de la împăratul Filip, tatăl lui Alexandru cel Mare, zis Macedon.

Eu nu mă pricep la multă istorie, dar se zice că Alexandru Macedon, când îşi pregătea oastea pentru război să pornească spre estul Asiei, majoritatea cailor de călărie şi de luptă i-a importat de la dacii din nordul Dunării. Caii aceştia nu erau tocmai mari, dar erau rezistenți şi tare iuți la fugă.

Bunicul, după ce s-a mutat în munții Rodopi, s-a stabilit în comuna Rachitova, la poalele muntelui Sutca. El şi familia lui s-au apucat de lucru în singura meserie cunoscută, crescutul oilor şi cărvă-nitul, adică transportul cu caravane de cai. Fiecare familie de armâni avea câte zece până la cincisprezece cai şi cărau cu chirie diferite mărfuri ca: samare, scânduri etc. De la munte cărau la comunele de la câmpie din produsele lor de la oi, iar de la şes aduceau saci cu grâu şi diferite cereale, iar din ceea ce câştigau cu transporturile îşi întrețineau familiile. Munții Rodopi se întind pe câteva sute de kilometri şi peste tot erau împânziți numai cu familii de armâni. Foarte puține familii de armâni erau aşezate prin comunele sau satele de la poalele munților; dacă erau cincisprezece familii. La fiecare 10 sau 15 kilometri pe munți găseai cătune, sau calivi, de armâni. Calivile se compuneau din 40 sau 50 de familii, iar în fruntea unei CALIVI era un gospodar fruntaş, care se numea CHIHAIE.

Armânii noştri de pe munții Rodopi duceau o viață de nomazi. Pe la 15-20 august încărcau tot bagajul pe samarele cailor, la fel copiii şi bătrânii erau aşezați pe samare. Tinerii şi cei apți plecau în urma cârdurilor de oi şi a caravanelor de cai şi se opreau la Marea Marmara, ce comunica cu Marea Mediterană şi unde nu prea era iarnă. Mai tot timpul anului prin acele locuri oile puteau să pască iarbă verde. De la munții Rodopi călătoria ținea cam 20 de zile, cu scurte popasuri. După ce iernau acolo, în primăvară, prin luna lui aprilie, din nou bagajele, copiii şi bătrânii pe samarele cailor şi din nou la drum spre Munții Rodopi. Pe drum, dacă îi prindea o ploaie, numaidecât întindeau corturile unde îşi adăposteau familiile. Viața nu era tocmai uşoară, ci dimpotrivă, era grea şi aspră. Dar aceasta era situația şi trebuia să ne obişnuim cu ea şi să o suportăm aşa cum era, aspră, dar frumoasă.

Mulți ani s-a trăit sub Imperiul Otoman, dar marea majoritatea a amânimii de pe Munții Rodopi erau analfabeți, neştiutori de carte, pentru că nu exista nici un fel de şcoală pe toți Rodopii. Nici după eliberarea Bulgariei de sub Imperiul Otoman nu au avut parte de şcoli. S-au bucurat armânii că au scăpat de turci, crezând că fiind sub bulgari, care sunt creştini, le va fi mai bine, dar s-au înşelat amarnic.

Sub Imperiul Otoman nu se făcea nici o deosebire între creştini, pentru ei toți creştinii erau **ghiauri**. Dar sub Imperiul Otoman, toți Munții Rodopi erau plini de milioanele de oi şi de cai ale armânilor. Odată pe an, vara, autoritățile otomane îşi trimiteau zapcii (perceptorii) pe la locuitorii munților, respectiv armânii, şi încasau aşa zisul OTLAC PARASA (bani pentru păşunat) şi apoi nu-i mai vedeai decât anul următor.

Dar de când au ajuns sub autoritățile bulgare, Munții Rodopi au primit altă destinație decât cea a păşunatului. Orice poiană şi orice vâlcea au fost semănate şi împădurite cu puieți.

A început opreliştea: aici nu aveţi voie cu oile, dincolo nu aveţi voie cu caii şi, cum vitele nu le puteam ţine flămânde, ne mai furişam pe ici pe colo ca să ne hrănim animalele. Dar autorităţile, care păzeau, au început cu procese pe la tribunale, cu amenzi grele şi armânii au început a fi secătuiţi de bani. Au fost nevoiţi să-şi vândă pe un preţ de nimic animalele dragi, care erau singura sursă pentru existenţa familiilor lor. Deci armânii au ajuns la sapă de lemn, ca să nu zic muritori de foame, tânjind după vremurile bune din trecut.

După primul război mondial, în 1918, România, odată cu noile frontiere, a primit Cadrilaterul din Dobrogea cu judeţele Caliacra şi Durostor, cu oraşele Bazargic şi Silistra. După anul 1920, guvernul român de la Bucureşti a trimis delegaţi la Sofia ca să discute cu guvernul bulgar problema macedo-românilor, de asemenea cunoscuţi ca armâni, care sunt în majoritate în munţii Rodopi, astfel încât toţi cei care sunt împrăştiaţi prin Bulgaria să fie colonizaţi în Cadrilater.

Nu ştiu ce a fost: a fost o coincidenţă sau o poruncă a vremii, ori a fost un miracol sau un destin, căci din senin s-a trezit în noi conştiinţa naţională, ca să-i căutăm pe fraţii noştri de peste Dunăre, de care am fost despărţiţi nimeni nu ştie cum, timp de secole.

în 1926, într-o zi frumoasă de primăvară din luna aprilie, circa 40 de familii de armâni din Bulgaria am fost repatriaţi, fiind plasaţi în comuna Cociular. Fiecare familie a primit câte zece hectare de pământ arabil şi ne-am apucat de plugărie, o meserie nouă pentru noi, crescători de oi, cai şi cărăuşi de mărfuri.

Am fost mulţumiţi cu agricultura, dar şi aici macedo-românii s-au ocupat cu creşterea oilor şi a altor vite. Aş vrea să menţionez, în cele ce urmează, cum am devenit legionar, şef de cuib şi mai târziu şef de garnizoană.

într-una din duminici, mai mulţi bătrâni şedeau la umbra unui pom la taifas. între ei era şi nea Costa Americanu, care fusese mai mulţi ani în America şi de când s-a întors acasă i-au pus numele de „Costa Americanu". Era un om sfătos, mai umblat şi cetit decât toţi cei de faţă. A început să ne povestească următoarele: *Fraţilor, să vă spun o povestioară foarte interesantă cu armânii din Munţii Rodopi şi cu Ţara Românească*. Am luat un scaun şi am stat lângă nea Costa să ascult povestioara. Vreau să fac aici o mică lămurire. Noi, armânii, oamenilor din înalta societate, cum ar fi moşierii, boierii etc., le spuneam IEMBUR. Şi nea Costa începe să povestească.

După ce Imperiul Otoman nu s-a mai amestecat în treburile Ţării Româneşti, Moldova s-a unit cu Ţara Românească şi s-a făcut o ţară mare şi puternică. în acele timpuri un iembur din Bucureşti, nu i-am reţinut numele, pe cont propriu şi din iniţiativa lui personală a vizitat pe armânii din munţii Rodopi-Macedonia. A ajuns la cătunul Binderiu şi a întrebat pe careva dintre armâni: *Cine este şeful acestui cătun? Domnu iembur,* i-au răspuns*, ăsta nu-i cătun, iasti calivi. Iar Goga Birbelu este chihaelu.* S-au dus la el şi i-au spus: *Vino, că te chiamă un iembur.* A venit Goga Birbelu şi după ce s-au recomandat şi au făcut cunoştinţă, domnul iembur a zis: *Eu am plăcerea şi dorinţa să vizitez pe macedoromâni, armâni cum vă spuneţi voi. Vreau să cunosc datinile, obiceiurile şi viaţa armânilor din Munţii Rodopi.*

Chihaelu Goga Birbelu l-a poftit pe iembur la familia lui, unde i-a oferit o cameră. Domnul iembur a stat peste 20 de zile la calivi Binderlu şi l-au plimbat şi pe la alte calivi, Crivareca, Sufanlu, Cadarea etc. A luat parte la o logodnă şi la o nuntă. Domnul iembur a scris toate datinile şi obiceiurile armânilor. înainte de plecare l-au invitat la un izvor cu apă rece, unde au venit mai mulţi săteni şi au pus la frigare câţiva miei şi s-au ospătat cu mare bucurie. La plecare i-au pus domnului iembur în desagi câteva roate de caşcaval armânesc, pastramă de berbec (ratal) şi pastramă de căprioară. Goga Birbelu şi alţi armâni călare pe cai l-au însoţit până la marele oraş Stambul. Acolo şi-au luat la revedere de la fraţii armâni, cu promisiunea că Goga Birbelu o să-i întoarcă vizita la Bucureşti în vara următoare.

Goga Birbelu s-a ţinut de cuvânt şi s-a dus la Bucureşti, unde iemburul l-a primit cu mare fast. I-a oferit una din acele camere luxoase, cum Goga Birbelu nici în vis n-a văzut aşa ceva. Fel de fel de aparate şi telefoane, tablouri etc., iar pe jos numai covoare persiene, încât Birbelu nu ştia

cum să meargă sau să calce pe ele. L-a plimbat prin mai multe oraşe, până şi la vestitul Iaşi l-a dus, să-i arate monumente şi frumuseţi româneşti.

După ce s-au întors la Bucureşti, prin ediţii speciale, ziarele anunţau că sunt mari dezbateri în Camera Deputaţilor. Domnul iembur l-a luat pe Goga Birbelu la Parlament şi l-a aşezat pe scaun lângă dânsul. Era vorba că guvernul a cerut tuturor prefecturilor situaţia recensământului din anul trecut şi creşterea populaţiei pe anul curent. Când au terminat prefecţii cu recensământul, s-a trecut la alte legi şi proiecte. Atunci, Goga Birbelu a scos un pistol de la chimir şi a tras în sus. Detunătura a fost aşa de puternică încât s-a crezut că a fost pusă o bombă. Deputaţii au început să fugă, unii s-au ascuns pe sub bănci, pe sub mese. Fiecare căuta să se pună la adăpost. Poliţia a venit să-l aresteze, dar în acel moment domnul iembur s-a opus şi a zis: *Nu-l arestaţi. El este omul meu şi eu răspund de el. Este conducătorul unui cătun de aromâni, macedo-români din Munţii Rodopi. Să-l întrebăm ce motiv are şi care este pricina pentru care a tras.*

Goga Birbelu s-a ridicat cam încruntat şi supărat a început: *Da, am tras pentru că am mare motiv. Aţi vorbit de câtă populaţie este în toate judeţele, dar nu aţi vorbit şi de fraţii voştri de dincolo de Dunăre, din Munţii Rodopi, şi câtă populaţie este acolo. Aţi uitat că sunt fraţi cu voi. Da, am tras fiindcă am vrut să protestez, dar n-am avut altă cale decât am tras cu pistolul meu. Cel mai bun protest ca să audă toţi fraţii din ţara aceasta, că şi noi suntem fraţii voştrii, să ştie toată lumea că existăm şi noi.*

Goga Birbelu avea pistolul încărcat cu iarbă de puşcă şi îndesată pe ţeavă cu câlţi, iar când a tras, Camera s-a umplut de fum şi detună-tura a fost aşa de puternică încât s-au speriat toţi, cu toate că nu era nici o primejdie, încărcătura de pistol nu prezenta nici un fel de pericol.

Atunci, preşedintele Camerei Deputaţilor a luat cuvântul şi a zis: *Domnilor, de câte ori s-au votat aici legi şi proiecte, niciodată nu s-a pus în discuţie problema românilor din Peninsula Balcanică, unde viaţa lor este vitregă şi se duce o luptă de deznaţionalizare şi asimilare a lor. Protestul domnului Goga Birbelu îl consider normal şi legal. în numele legii cer deci ca domnul Goga Birbelu să fie liber şi nestingherit de nimeni.*

Cunostintă cu Legiunea

Am amintit că 40 de familii de macedoneni ne-am stabilit în co-muna Cociular, judeţul Durostor, Dobrogea, fiind colonizaţi aici şi împroprietăriţi, fiecare familie cu câte 10 hectare de pământ arabil.

Odată cu noi au mai venit în acea comună şi vreo 16 familii din Vechiul Regat, cărora le ziceam „răgăţeni". între aceştia erau învăţă-tori de şcoală primară, funcţionari la primărie, pădurari şi jandarmi. Până la numărul de 400 de familii, cât avea comuna, ceilalţi erau băştinaşii: turci, bulgari etc.

Noi coloniştii ne-am pus pe treabă şi ne-am propăşit frumos, aşa că în scurt timp, având un pământ bun şi destul de productiv pentru agricultură, ne-am construit case, grajduri, hambare, cocini, porum-bare şi ne-am îngrădit curţile. Şi apoi ne-am făcut rost şi de căruţe, de cai, am crescut oi, porci şi tot felul de păsări şi, în sfârşit, am devenit unii dintre cei mai de seamă gospodari ai comunei.

în anul 1933, într-o zi de aprilie, era o zi frumoasă şi caldă de primăvară, au venit la noi în comună Toma Babu şi Gheorghe Pitulia, amândoi elevi de la liceul superior. S-au oprit în centrul comunei, la cafeneaua lui Sima Mina, unde eram adunaţi mai mulţi români la taifas. Au intrat în vorbă cu noi şi ne-au spus cine sunt ei şi că ar vrea ca să ne vorbească. Dar ar dori ca toţi românii să vină la cafenea, pentru că au ceva foarte important pentru noi coloniştii de aici. Repede ne-am anunţat unul pe altul şi ne-am adunat destui la cafenea şi am intrat într-o cameră separată unde eram numai noi, românii.

Atunci unul dintre elevi, Toma Babu, a luat cuvântul şi ne-a vorbit: ,,Noi, românii, cu toţii suntem fraţi şi deci trebuie să ne înţelegem şi să fim uniţi cu toţii, când neamul nostru românesc este cotropit şi ameninţat de străini. Tot comerţul şi toată industria au încăput pe mâinile străinilor şi în primul rând ale jidanilor, care sunt cea mai mare plagă pe capul ţării noastre. Toată Moldova este împânzită de jidani şi mai ales oraşele. De la cel mai mare magazin şi până la cea mai mică dughiană de mărunţişuri, nu găseşti nici o firmă românească, toate sunt numai ale jidanilor.

Iar în Bucureşti, jidanii au ajuns atât de puternici încât ei dictează politica României mână în mână cu toate partidele politice. Lozinca lor este*: pleacă ai noştri, vin ai noştri*. De multe ori îi vezi pe jidani plimbându-se pe Calea Victoriei cu români jidoviţi şi, trecând pe lângă Palatul regal, jidanii le spun la români, mai în glumă, dar mai mult în ironie şi în derâdere: *Voi aveţi un rege, dar noi avem o regină!* (desigur că făceau aluzie la Lupeasca, evreică). Nici un politician nu se sinchiseşte să ia măsuri pentru ţăranul român, care nu poate să-şi plătească impozitele la percepţie şi nici să-şi îmbrace copiii, care umblă rupţi de haine şi flămânzi, vorba poetului: *Munţii noştri aur poartă, noi cerşim din poartă în poartă.*

în această situaţie tragică şi de grea cumpănă la care a ajuns neamul nostru românesc, s-a ridicat ca un munte, ca o stâncă de granit un fiu al Moldovei: **CORNELIU ZELEA CODREANU**, ca să scape ţara de jidovime, de iobăgie, de angarale şi de băncile liberale. A luat fiinţă Mişcarea Legionară - **GARDA DE FIER** - sub conducerea şi iniţiativa Căpitanului nostru, fiu al Moldovei. Corneliu Z. Codreanu a suferit închisori, bătăi, schingiuiri, târât în lanţuri de către poliţia guvernelor corupte şi vândute capitalului străin. Atât guvernanţii, cât şi cei din posturile înalte au acceptat arginţii lui Iuda şi s-au lăsat atraşi în mocirla politicianismului corupt. Dar Căpitanul nu a acceptat şi nu s-a lăsat ademenit să fie compromis de arginţii vânzării şi de onoruri pătate, ci a rămas ca o stâncă neclintit, hotărât şi dârz, să lupte ca să izbăvească neamul românesc de primejdii, de vânzări şi de nevoi.

Nici în Silistra noastră nu era mai bine, (Silistra era capitala judeţului Durostor unde noi ne vindeam cerealele), aceiaşi samsari străini îi găseam şi aici ca: Azarbagian, Dicman, Tulia, Hersinbai, Hristu Bobe etc. Aşadar, aceştia fiind străini de neamul nostru românesc şi uniţi între ei, ne luau cerealele pe un preţ de nimic şi în curând am fi ajuns, ca moldovenii, la sapă de lemn".

Colonistii din Dobrogea

Nici noi, coloniştii din Dobrogea, nu aveam o soartă mai bună. Din cauza politicianismului putred şi corupt, eram mereu în mare primejdie şi nesiguranţă.

în comuna vecină, Cacina, un fruntaş şi delegat al comunei, Hristu Gheorghe, a fost asasinat de către bandele de comitagii iredentişti bulgari, iar în comuna Alfatar, doi fraţi pădurari, Florea şi Marin, au fost asasinaţi de către comitagii şi au rămas în urma lor şapte copii orfani şi două văduve. în comuna Robagi au fost tăiaţi doi copii; în comuna Stăjaru au tăiat urechile unei femei şi i-au jefuit casa; în comuna Chiosiaidin a fost asasinat colonistul Hristu Stere, iar în oraşul Bazargic a fost asasinat avocatul Patoni, precum şi alte numeroase asasinate comise în Dobrogea de către comitagii bulgari. Guvernele noastre româneşti, corupte, nu au luat nici o măsură pentru siguranţa şi apărarea noastră, a coloniştilor macedoneni din Dobrogea.

De aceea, singura speranţă pentru noi coloniştii era acum Mişcarea Legionară, Garda de Fier, de sub conducerea Căpitanului nostru, Corneliu Z. Codreanu, care îşi punea inima şi sufletul pentru salvarea neamului românesc de la trădarea şi corupţia guvernelor.

Noi, toţi câţi am fost prezenţi în cafeneaua lui Mina Sima, am fost foarte impresionaţi de vorbirea tânărului Toma Babu şi ne-am înscris fără zăbavă, tineri şi bătrâni, în Mişcarea Legionară şi imediat s-au format cuiburi. Eu am fost ales şef al unui cuib, iar Dumitru Batcu a fost ales şef de cuib şi de garnizoană.

Am început activitatea cu mare entuziasm, cu şedinţe, cotizaţii şi cântece legionare. Aceasta a durat până în luna decembrie 1933, când s-a întâmplat asasinarea lui I.G. Duca, prim-ministru liberal.

A început prigoana împotriva legionarilor şi jandarmii se inte-resau peste tot cine face parte din această organizaţie. Au trimis pe la fiecare dintre noi să ne prezentăm la postul de jandarmi. Noi, care nu ştiam ce este prigoana, ne-am dat de veste unii altora, ne-am împrăştiat ca puii de potârniche şi ne-am ascuns fiecare pe unde am putut.

în comuna noastră Cociular, delegat şi primar al comunei era Sima Mina, proprietarul cafenelei unde noi ne-am organizat în cuiburi legionare. Acesta era mare liberal şi bun prieten cu Taşcu Pucerea, prefectul judeţului Durostor, dar totodată şi mare duşman al Mişcării Legionare. Ori de câte ori se adunau mai multe persoane în cafenea, el începea să vorbească de rău Mişcarea Legionară, spunând că legionarii sunt comunişti şi la îndemnul lui jandarmii ne prigoneau şi mai tare. Eram hărţuiţi într-una şi chemaţi mereu la postul de jandarmi şi ne tot spuneau: de ce cântaţi şi de ce tot vorbiţi prin comună de Mişcarea Legionară.

Procesul Cãpitanului

După cum se ştie, în primăvara anului 1934, guvernul liberal, care urmărea să defiinţeze Mişcarea Legionară, a intentat un proces Căpitanului ca fiind vinovat de asasinarea primului ministru I.G. Duca. Procesul s-a dezbătut la un tribunal militar din Bucureşti. Garda de Fier a fost scoasă în afara legii, iar Căpitanului i s-a interzis să facă politică un an de zile. A trecut anul 1934 şi noi ne-am manifestat mai puţin şi mai pe ascuns.

în primăvara anului 1935 a început reorganizarea Mişcării Legionare şi astfel a luat fiinţă Partidul „Totul pentru Ţară”. Ca şef al partidului a fost ales domnul general Cantacuzino Grănicerul. Căpitanul a rămas şef spiritual al Mişcării Legionare.

Activitatea noastrã legionarã

Când s-a început reorganizarea Mişcării Legionare pe întreaga ţară, au venit la noi în comună doi studenţi, Spiru Bujgoli şi Spiru Popescu, care au fost trimişi de la sediul legionar judeţean prin mai multe comune pentru reorganizarea judeţului. Dumitru Barcu a fost şef de cuib legionar, dar fiind finul lui Mina Sima, primarul comunei şi mare duşman al Mişcării Legionare, s-a retras din mişcare şi a devenit şi el duşmanul nostru. Din cauza lui s-au retras din mişcare mai mulţi tineri, fiindcă peste tot prin comună şi pe la primărie vorbeau numai de rău Mişcarea Legionară.

Studenţii, după ce s-au interesat despre situaţia noastră din comună, m-au rugat să chem pe băieţii care au rămas legionari. Au venit o serie de băieţi cu care am format un nou cuib, la care i-am dat denumirea de „Cuibul Uragan", iar eu am rămas şef de cuib şi şef de garnizoană. Dau aici numele camarazilor care făceau parte din acest cuib:

Ciolacu Nicolae	Stere N. Scamanghia
Constantin St. Mino	Scoca G. Dimciu
Iancu Dumitru	Daicu G. Costea
Iancu D. Onbas	Bepa P. Nicolae
	Vasile St. Onbas

S-a făcut un proces verbal cu activitatea noastră de cuib, am plătit cotizaţia din toamna anului 1933. Tot timpul cât nu s-a putut activa pe faţă, s-a activat mai pe ascuns, până în primăvara anului 1935, când a început reorganizarea Mişcării Legionare. După aceea ne-am salutat şi ne-am despărţit, Spiru Bujgoli şi Spiru Popescu au plecat mai departe prin alte comune ale judeţului, iar noi localnicii urma să ne continuăm munca legionară.

Activitatea legionarã

De data asta am început să activăm mai bine şi mai temeinic, de acuma devenisem şi noi legionari mai vechi şi mai cu experienţă, trecusem şi noi prin prigoană, adică muntele suferinţei. Tatăl camaradului Doiciu Costea avea două case, cu două curţi, din care ne-au dat o cameră unde ne-am făcut sediul legionar. După ce am curăţit şi am văruit, am dus acolo o masă, o bancă şi câteva scaune, iar pe peretele dinspre Răsărit am pus o candelă. în fiecare sâmbătă seara când ne adunam la şedinţă, înainte să depunem jurmăntul, aprindeam candela, iar deasupra candelei străjuia icoana Arhanghelului Mihail, pe care ne-o procurasem de la sediul legionar din Silistra.

Punctualitate si initiativã

Am început să ţinem regulat şedinţe legionare, în fiecare sâmbătă seara. O primă iniţiativă pe care am luat-o, am căutat să ne însuşim punctualitatea, adică să respectăm ora pentru care ne-am hotărât să ne adunăm la şedinţe.

într-una din şedinţele noastre am discutat ce am putea face spre a îmbunătăţi comuna noastră. Ne gândeam, de exemplu, la facerea unui pod, un drum, ori o fântână etc. în sfârşit, ne-am decis ca pentru început să îndreptăm un drum comunal. într-o zi ne-am adunat toţi camarazii

în centrul comunei, cu lopeți, cu cazmale, sape, ne-am încolonat şi cu cântecul **Ştefan Vodă al Moldovei** am pornit spre ținta noastră. Ne-am dus lângă un deal, unde drumul avea un povârniş mare şi caii se urcau foarte greu cu căruțele pe el. Am săpat drumul şi l-am netezit în câteva zile, făcându-l mai accesibil pentru căruțe.

La o altă şedință ne vine ideea că cimitirul comunei noastre ar avea nevoie ca să fie pus la punct. Cimitirul avea gardul stricat, iar înăuntru crescuse lăstăriş de stejar şi de salcâmi şi când intrai în cimitir,aveai impresia că eşti într-o pădurice. Femeilor le era frică să mergă singure la cimitir, mai ales că a ieşit vorba că au apărut bandele de comitagii bulgari prin unele localități şi au jefuit lumea.

Totul fiind pregătit, într-o zi ne-am adunat cu toții cu lopeți, cazmale şi în plus am luat şi târnăcoape şi ne-am dus la cimitir. Am început să defrişăm locul şi în câteva zile am scos o grămadă de buturugi pe care le-am dus la târg şi le-am vândut, iar banii i-am depus pentru Mişcare.

După ce am curățit toată buruiana din cimitir, am reparat şi gardul cimitirului de jur împrejur şi, când am terminat şi cu această lucrare, toți camarazii am îngenunchiat, am făcut o rugăciune şi am mulțumit lui Dumnezeu că ne-a ajutat să isprăvim cu bine.

în vara anului 1936, cuibul s-a mărit cu o serie de băieți tineri şi atunci s-au format încă două cuiburi, iar eu am rămas şef de cuib şi de familie. Acum, dacă s-a mărit efectivul de legionari, lucram cu şi mai mult elan şi zel. Noi am semănat două pogoane de grâu şi, după ce l-am recoltat, recolta am vândut-o şi banii i-am depus pentru Mişcare.

Camaradul comandant legionar Gligore Pihu, care a organizat şi condus județul Durostor încă din anul 1933, i-a dat denumirea pe județ de Familia Legionară „Andrei Şaguna". El a dat o circulară ca fiecare garnizoană din județ să doneze câte o mieluşea pentru tabăra de muncă de la Carmen Silva. Garnizoana noastră a donat două mieluşele, pe care le-am dus în comuna Trăsaru, unde se strângeau de obicei oile. Acolo se duceau şi alte donații, ca de exemplu cerealele, fasole, brânzeturi etc., pentru nevoile taberei legionare de la Carmen Silva.

Biserica din Cociular

Noi românii din comuna Cociular nu aveam biserică. La sărbători şi pentru diferite servicii, botezuri, cununii etc. mergeam în comuna Cainargeaua Mică, la o distanță de cinci kilometri. Nu era uşor în timpul muncilor să te deplasezi în altă comună pentru vreun serviciu sau un certificat de la oficiul parohial, şi atunci oamenii s-au plâns Episcopiei să ne trimită un preot. Episcopia ne-a trimis un preot tânăr din Bucureşti, pe părintele Dobrescu, dar noi acum nu aveam local pentru biserică.

Cu vreo câțiva ani în urmă, toți turcii din comuna noastră au plecat în Turcia şi în centrul comunei a rămas geamia turcească goală. Era o clădire rotundă, iar înăuntru destul de mare şi înaltă. Din nou ne-am adresat Episcopiei şi ni s-a aprobat să transformăm geamia în biserică. Dar părintele nu avea fonduri ca să înceapă lucrarea şi în zadar umbla el din casă în casă pentru a strânge contribuții pentru această lucrare, fiecare îşi vedea de greutățile familiei sale. Primarul comunei, Sima Mina, care putea să dea tonul şi să îndemne oamenii să participe la această acțiune importantă pentru credința noastră creştină, tocmai el era acela care căuta să-l dea afară pe preot, dar nu a reuşit să treacă peste aprobarea Episcopiei.

Oamenii noştri nu se prea interesau de altceva decât numai de politică. S-au ivit o mulțime de şefi locali de partide, georgişti, cuzişti, iorghişti, unionişti, lupişti, vaidişti, țărănişti, până şi averescani. Fiindcă în timpul iernii țăranii nu prea au multă treabă, aproape toată ziua o petreceau la cafenea şi acolo pălăvrăgeală, politică multă, fiecare şef de partid se laudă că ei au cel mai bun program, zicând: când vor veni ai noştri la putere, toți țăranii au să fie fericiț şi o să aibă tot ce le trebuie.

Părintele, umblând după ajutor, ajunge şi la familia Scoca, o familie înstărită, oameni harnici şi buni gospodari, dar şi buni creştini. Ei erau trei fraţi şi toţi trei au devenit legionari, iar cel mai mare, Dima Scoca făcea parte din primul cuib. într-o sâmbătă seara, când am avut şedinţă de cuib, el ne-a spus: *Camarazi, voi ştiţi că părintele umblă prin comună după ajutor ca să facă biserica şi a venit şi pe la noi să ceară ajutor şi maică-mea i-a spus: ,,Părinte, când o veni băiatul meu cel mare de la plug, o să vorbesc cu el şi cred că o să vă ajutăm". Ce ziceţi, putem noi să mergem să îl ajutăm pe preot?* Toţi am fost de acord să-l ajutăm. A doua zi i-am spus părintelui hotărârea noastră şi, în zilele următoare, ne-am şi dus în centrul comunei, unde era clădirea, fiecare cu ce am putut şi în două săptămâni clădirea a fost transformată. S-a pus duşumea, s-a făcut altarul şi într-una din duminici s-a sfinţit şi s-a slujit sfânta liturghie. Părintele, în predica sa, a adus mulţumiri *Domnului Nicolae Ciolacu şi tuturor camarazilor lui, legionari, că au venit toţi ca unul, cu lopeţi, cu căruţe, cu instrumente, cu bani, s-au au muncit cu braţele şi s-au ostenit ca să isprăvească această sfântă lucrare care este biserica noastră. Bunul Dumnezeu să le ajute, lor şi famiilor lor, şi să le răsplătească pentru această foarte frumoasă faptă* **.** Mamele noastre au fost mândre de noi, s-au bucurat foarte mult şi ne-au lăudat.

Marsul Silistra-Carmen Silva

În vara anului 1936, s-a dat o circulară de către sediul legionar judeţean că se va face un marş Silistra-Carmen Silva. Cei care vor să ia parte la acest marş vor pleca din comune, în grup sau câte unul, şi se vor întâlni la mănăstirea Dervent, lângă Dunăre. Durata taberei va fi între 1 şi 20 august.

Din comuna noastră am plecat numai eu, iar din satul Ghiurghecic au plecat doi camarazi: Apostol Tănase şi Dumitru Lugorciu. Am plecat pe jos toţi trei pe la ora patru după masă şi am ajuns la mănăstire unde am aflat încă doi camarazi, care aşteptau şi ei. După o oră de aşteptare a sosit şi grosul trupei, în frunte cu camaradul Spiru Bujgoli, care ne-a condus până la tabăra Carmen Silva.

S-a format o coloană de 50 de legionari şi în seara aceea am dormit mai sus de mănăstrire, într-o mirişte, că era vară şi cald. La patru dimineaţa, cu noaptea în cap, ne-am încolonat şi am pornit spre Carmen-Silva. Am mers toată ziua şi noaptea, pe la ora zece, am ajuns în comuna Viişoara şi am dormit la părintele Chivu, care era şi el legionar şi cum se ştie, a fost împuşcat în prigoana lui Armand Călinescu. A treia zi am ajuns la lacul Techirghiol, unde am făcut toţi o baie bună. Din nou încolonarea şi după puţin timp ne-am apropiat de tabără. Pe drum vorbeam toţi de Căpitan şi ne întrebam dacă o fi în tabără, dacă o să-l vedem, oare cum arată. Bujgoli, văzându-ne frământările noastre şi, cum îl văzuse pe Căpitan de multe ori, i-a făcut o scurtă prezentare:*Căpitanul este înalt şi drept ca bradul, are ochii ageri şi pătrunzători.*

Nu după mult timp ne-am apropiat de tabără. Cu vreo 50 de metri înainte de intrarea în tabără, Bujgoli a comandat cântecul **Ştefan Vodă al Moldovei**. Am intrat în cazarma legionară printre corturi, până pe platoul unde ne aştepta Căpitanul. Bujgoli a comandat poziţia de drepţi şi a dat raportul Căpitanului. Căpitanul, după ce a dat mâna cu Bujgoli, a trecut pe lângă fiecare dintre noi şi pe fiecare ne-a privit drept în ochi, apoi i-a zis lui Bujgoli, dacă se simte careva rău sau are vreo durere, să-i ducă la infirmerie şi după infirmerie să treacă toţi pe la cortul Birou Arhiva. După aceea Căpitanul a mulţumit organizaţiei judeţului Durostor pentru alimentele aduse: câţiva saci de fasole, câteva putini cu brânză, untură şi bani. Atunci Căpitanul a mai spus: *Noi am adus aici o sută de copii de mineri la odihnă la tabăra Carmen Silva şi apreciem gestul lăudabil al judeţului Durostor; dacă ar face şi alte judeţe la fel, să ne aducă alimente, noi am putea sămai*

aducem încă o sută de copii de mineri, ca să se bucure şi ei de razele soarelui aici pe plajele Mării Negre. După aceea, Căpitanul ne-a mulţumit şi ne-a felicitat pe toţi.

în timpul acela, domnul general Cantacuzino-Grănicerul tocmai ieşise din cortul Căpitanului şi urca dealul deasupra taberei. Uitându-şi umbrela, Căpitanul a chemat un camarad să i-o ducă. Era un om mărunt, îmbrăcat în haine albe şi avea o mică bărbiţă. Generalul era inspectorul taberelor legionare şi venise la Carmen Silva să se întreţină cu Căpitanul şi pleca acum mai departe la inspecţie în ţară, căci în vara anului 1936 existau 50 de tabere legionare.

Drumul de la Silistra până la tabăra Carmen Silva l-am străbătut în două zile, cam 140 de km. şi mai bine. O parte dintre camarazi făcuseră bătături la picioare, printre care eram şi eu; ne-am dus la infirmerie, unde ne-au pansat şi după aceea la cortul Biroul Arhivă. Aici ne-am scris numele şi câteva date din biografia noastră, de câţi ani suntem legionari şi prin ce prigoane am trecut fiecare. Unii dintre camarazi fuseseră prin închisori câte şapte, opt luni, iar alţii câte un an sau chiar mai mult; fuseseră bătuţi şi chinuiţi de poliţie. Mă uitam la ei cu admiraţie şi respect.

Când mi-a venit şi mie rândul, eu nu prea aveam multe de spus, doar că am fost arestat la postul de jandarmi numai pentru trei zile şi nici măcar nu mi-au dat o palmă, ci am fost înjurat şi au strigat la mine că sunt bolşevic. Acum îmi ziceam în gândul meu cu părere de rău, ce bine era să fi făcut închisoare măcar câteva luni şi să fi luat o bătaie zdravănă; atunci puteam să zic şi eu cât de cât că sunt luptător, dar aşa ce sunt?

Viata legionarã în tabãrã

După ce am terminat cu datele personale la arhivă, Bujgoli, la ordinul Căpitanului, ne-a luat pe toţi şi ne-a plasat în corturile de unde plecaseră cu o zi mai înainte camarazii bucovineni.

Seara, prin corturi era multă veselie, multă animaţie, unii purtau diferite discuţii, alţii cântau cântece legionare sau populare. în fiecare zi, timp de 24 de ore, doi legionari făceau de serviciu, unul de planton şi altul ca ofiţer de serviciu. Studenţii făceau serviciu de planton, iar titraţii şi gradele legionare ca ofiţeri de serviciu.

Cel cu serviciul de planton trecea dimineaţa printre corturi şi suna deşteptarea cu un fluier, iar după câteva minute suna sculareа. Atunci fiecare ne duceam repede unii la mare, alţii la spălător, ne spălam şi după aceea ne duceam pe platou, ne încolonam fiecare la judeţul său şi formam cu toţii un front compact. Cifra celor prezenţi varia între 800 şi 1.000 de legionari, variaţia era cauzată de plecarea şi venirea legionarilor la tabără. Numărul celor care plecau nu era totdeuana egal cu a celor ce veneau.

După câteva minute venea Căpitanul de la cortul său, iar ofiţerul de serviciu comanda: *Gardă, drepţi! Pentru onor înainte!* Ieşea în faţa Căpitanului, la o distanţă de 3-4 metri, şi spunea cu voce tare: *Trăiască Legiunea, Trăiţi Căpitane, tabăra legionară Carmen Silva, cu un efectiv de atâţia legionari în front, sunt gata şi aşteaptă ordinul dumneavoastră*. Căpitanul spunea: *Bună dimineaţa!*, iar noi, tot frontul, răspundeam: *Trăiască Legiunea, Trăiţi Căpitane!.*

Apoi un camard spunea cu voce tare Tatăl Nostru, după care ofiţerul de serviciu comanda pe loc repaus. în faţa frontului, Căpitanul cu cei doi legionari care erau ofiţeri de serviciu luau o serie de hotărâri. Tot în acest moment se schimbau cei doi legionari ca ofiţeri de serviciu şi se investeau cu comanda şi cu ordinea în tabără pe următoarele 24 de ore alţi doi legionari. Eşarfa era predată celor doi ofiţeri care luau în primire. Tot în acest moment se repartizau şi legionarii necesari la diferite munci.

La bucătărie se numea o echipă de fete, care se schimbau cu echipa care a fost de serviciu, şi se numeau câţiva camarazi pentru ajutor la bucătărie şi ca să aducă apa potabilă cu sacaua din comuna Tuzla, care era la 4 kilometri distanţă de Carmen Silva. Sacaua era trasă de o măgăriţă şi un măgăruş.

Se numeau câțiva camarazi pentru poliția legionară, îmbrăcați în uniformă legionară, cămaşă verde, centură cu diagonală, iar la braț banderolă pe care era scris: Poliția Legionară. Aceştia patrulau prin oraşul Carmen Silva şi împrejurimi şi, dacă găseau legionari fără permis, îi duceau la raport la ofițerul de serviciu, sau dacă era vreun caz grav, era dus la raportul Căpitanului. Se numea apoi o echipă de legionari care făceau de pază noaptea în jurul taberei, iar un legionar făcea de pază la cortul Căpitanului. Se numea un legionar curier pentru aducerea corespondenței de la poştă. La bucătărie erau repartizați mai mulți la munci mai grele, cu cazanele, sau la făcutul mămăligii, care se făcea într-un ceaun mare cât roata carului. Pentru asta erau aleşi doi legionari dibaci la făcutul mămăligii, care mestecau cu două făcălețe mari. Când era gata, mai veneau încă vreo câțiva camarazi care prindeau ceaunul de margini şi răsturnau mămăliga pe o masă mare.

Tot acum se schimbau ofițerii de serviciu şi preluau alții pentru următoarele 24 de ore. Ca încheiere, se cântau două-trei cântece legionare şi Căpitanul se retrăgea la cortul său, iar noi plecam la corturile noastre, ori prin tabără. Uneori, ofițerul de serviciu comanda: *Gardă, drepți! înapoi, rupeți rândurile, marş!*, iar noi tot frontul, după ce săream câțiva paşi înapoi, strigam: *Trăiască Legiunea şi Căpitanul*! După puțin timp, se anunța masa de dimineață cu ceai, pâine şi brânză. Mămăliga se servea de obicei la masa de prânz, iar uneori şi seara. Masa se servea în cazarmă, în aer liber, fiindcă nu era nici o clădire, decât numai corturi, iar mesele erau făcute din scânduri lungi, bătute pe țăruşi. în loc de scaune erau iarăşi scânduri bătute pe țăruşi şi aşa se servea masa simplu şi natural, de la țăran până la profesor universitar.

Obiecte pierdute

Cam în mijlocul taberei, pe platou, era aşezat un fel de rastel din scânduri, înalt cam de doi metri, cu mai multe policioare. Pe policioare erau expuse obiecte ca: bricege, ochelari, ceasuri, unele chiar din aur, portmonee cu acte şi unele chiar cu bani în ele, toate găsite de legionari sau de poliția legionară, când patrulau dis de dimineață pe străzi sau prin împrejurul oraşului. Toate erau puse pe policioare, sau atârnate în cuişoare, cu o etichetă pe care era scris locul unde au fost găsite, şi dacă cineva îşi recunoaşte obiectul găsit, poate să-l ridice. Acest lucru m-a impresionat foarte mult, mă uimea gândul că încă de pe acum se năzăreşte în zare o țară fără furturi, fără hoți, un stat nou, cum îl vedea Moța, „ca soarele sfânt de pe cer”.

Mama lui Ion Caratãnase

Tot atunci am văzut şi am cunoscut pe mama lui Ion Caratănase. Această mamă a venit să dea ajutor la bucătărie, adusă şi protejată de Căpitan. Era o femeie brunetă, de statură mijlocie şi avea între 50 şi 55 de ani. La bucătărie erau repartizate mai multe fete studente pentru curățatul cartofilor, a zarzavatului etc. Era multă glumă şi veselie şi se făcea haz de te miri ce, dar mama lui Caratănase era totdeuna supărată, tristă şi abătută. După cum se ştia, fiul ei, tânărul avocat Ion Caratănase, în vara aceea, după pedepsirea trădătorului Mihai Stelescu, a fost întemnițat la închisoare grea, aşa că avea motiv să fie supărată şi tristă. Fiindcă noi cu cortul nostru eram aproape de bucătărie, de multe ori o priveam, iar unii camarazi spuneau: *uitați-vă măi la mama lui Caratănase, cum umblă toată ziua şi lucrează fără să scoată vreun cuvânt*. O compătimeam cu toții de parcă ar fi fost mama noastră. De fapt şi fetele o iubeau foarte mult, cum vedeau că duce vreo găleată plină, se repezeau şi i-o luau din mână.

Trădătorul Mihai Stelescu

În cortul nostru eram zece legionari şi seara, până la culcare, aveam fel de fel de discuţii. într-o seară, unul dintre ei a spus: Camarazi, ştiţi voi că trădătorul Mihail Stelescu a fost împins să îl omoare pe Căpitan? Astfel el a pus la cale o stratagemă şi a deghizat trei indivizi, un preot, un învăţător şi un muncitor, care să-l asasineze pe Căpitan. Şi aceasta prin cea mai mişelească şi urâtă cale. Aceştia urmau să-i strecoare otrava în mâncare sau în paharul cu apă.

Dar, după cum ştim, Căpitanul sfidează moartea şi nu a luat în seamă aceste zvonuri. Umbla peste tot fără pază, se ducea uneori la infirmerie, alteori la bucătărie, gusta mâncarea şi totdeauna spunea că este bună, lăudând pe bucătari. Numai când pleca afară din tabără, prin oraş, pentru ceva treburi necesare taberei, numai atunci era însoţit de Dumitrescu-Zăpadă, care mergea în urma lui cam la zece metri şi avea la şold un revolver.

Repararea unui drum

Într-o dimineaţă, după ce am luat ceaiul, toţi legionarii din tabără am luat lopeţile şi cazmalele şi ne-am încolonat în front. Comanda a luat-o însuşi Căpitanul şi am pornit în marş spre oraşul Carmen Silva. După ce am intrat în oraş şi trecând prin dreptul unei case, de la o fereastră de sus de la etaj, o persoană l-a strigat pe Căpitan şi el a rămas să stea de vorbă cu acea familie. Cineva a luat comanda co-loanei şi, cu cântecul **Ştefan Vodă al Moldovei**, am trecut prin oraş până am ajuns de cealaltă partea a lacului Techirghiol. Aici erau unii căruţaşi săraci, care încărcau nisip în căruţe. Căruţele erau trase de câte un cal şi urcau până sus pe panta drumului abrupt şi plin de gropi. Ei nu aveau nici un fel de venit, vindeau nisipul pentru existenţa fami-liilor lor şi pentru ei era o imposibilitate să repare drumul.

Noi am venit aici tocmai pentru treaba asta şi, organizându-ne în echipe, ne-am apucat să tăiem acel mal abrupt, să umplem gropile, să lărgim drumul şi să-l netezim. Cam după o oră a venit şi Căpitanul, s-a urcat deasupra malului, s-a uitat peste poziţia locului şi a spus: *Cam pe aici trebuie să fie drumul, aici trebuie să fie muşuroiul* şi a strigat la un camarad să-i aducă o cazma. Ne-am repezit câţiva camarazi să-i dăm cazmaua, dar eu am fost cel mai iute, am ajuns primul lângă Căpitan şi i-am dat cazmaua. în timp ce Căpitanul făcea un mic muşuroi, eu îmi ziceam, în gând, ce fericit aş fi dacă aş putea să mă ating de hainele Căpitanului. Aveam credinţa că, dacă mă voi atinge de hainele Căpi-tanului, voi căpăta puteri nevăzute de mare luptător. Aşa am şi făcut. Când să-mi dea Căpitanul cazmaua, în timp ce el se uita pe unde mai trebuie să fie alte muşuroaie, eu m-am apropiat aşa de mult de Căpitan încât am reuşit să mă ating de hainele lui. M-am bucurat aşa de mult că m-am atins de hainele Căpitanului, încât mi s-a părut că a trecut ceva ca un curent prin mine. După ce am luat cazmaua, Căpitanul a spus: *Camarazi, vom face din acest drum plin de gropi un drum bun şi practicabil, ca să nu-şi rupă bieţii cai picioarele*.

Din nou a plecat Căpitanul, iar noi ne-am apucat să tăiem malul, să astupăm gropile şi să netezim drumul porţiune după porţiune. Dar curând ne-a venit masa, hrană rece, pâine cu mezeluri. Am terminat de mâncat şi ne-am băgat în apă să ne răcorim puţin, căci era căldură mare. Când a venit Căpitanul şi ne-a văzut în apă, ne-a zis: *Fiţi atenţi, care nu ştiţi să înotaţi staţi mai la mal şi să faceţi următoarea operaţie: vă scufundaţi în apă cu ochii deschişi, odată sau de mai multe ori, fără să vă ştergeţi până se vor svânta ochii. Apa Techirghiolului este foarte tămăduitoare pentru ochi*. Şi Căpitanul a plecat din nou, iar noi ne-am apucat de munca noastră.

Acuma ne era sete şi cineva trebuia să meargă să aducă apa. Ne-am ales trei inşi şi cu nişte bidoane în mână ne-am dus la o distanţă de vreo 400 de metri, la un conac care de jur

împrejur avea vie şi care era donat de către domnul inginer Frunzescu pentru Mişcarea Legionară. Ne-am întors cu apa, iar ceilalţi camarazi şi-au potolit setea. Pe la chindie ne-am încolonat şi, cu cântece legiona, am plecat către tabără. Am lăsat lopeţile jos, unii dintre noi s-au dus în apa mării să se spele, căci tabăra era chiar lângă apă; alţii se plimbau pe plajă. Era tocmai timpul să se aducă apa pentru bucătărie, de aceea câţiva camarazi au plecat să aducă pe „Lupeasca” şi pe „Iamandi”, cum au fost botezaţi de înaintaşii noştri măgăriţa şi măgăruşul ei, care erau la păscut şi acum trebuia să fie aduşi şi priponiţi. Un camarad de la bucătărie strigase mai înainte, să aducă mai repede pe „Lupeasca” şi pe „Iamandi”. Unul dintre camarazi i-a atras atenţia să nu mai spună la măgăriţă „Lupeasca”, fiindcă vă poate auzi Căpitanul şi vă pedep-seşte. El (Căpitanul) a oprit să se mai spună la măgăriţă „Lupeasca” şi la măgăruş „Iamandi”. Căpitanul avea cortul său aproape de bucătărie şi putea foarte bine să-i audă. Şi totuşi, când ştiam că nu e Căpitanul în tabără, când eram siguri că el nu ne aude, tot „Lupeasca” o strigam pe măgăriţă şi „Iamandi” pe măgăruş. în vara aceea, în 1936, Căpitanul stătea foarte mult în cortul său, pentru că lucra la cartea **Pentru Legionari**, care a şi apărut în acea toamnă.

Disciplina legionarã

După ce luam masa de seară, fiecare ne duceam pe la corturile vecine şi ne întreţineam cu diferiţi camarazi. în unele corturi se cânta, în altele se purtau diferite discuţii şi glume, iar la urmă era stingerea şi culcarea. Dimineaţa, după ce se făcea ziuă, din nou deşteptarea, spălarea şi apoi în front. Raportul Căpitanului, rugăciunea Tatăl Nostru, ce s-a făcut şi ce iniţiative trebuiesc luate; după puţin timp urma masa de dimineaţă, din nou lopeţile, cazmalele, încolonarea şi, cu cântec înainte marş, plecam spre conacul Frunzescu la lucrarea începută pentru refacerea drumului. Se ştie că lucrul cu lopata şi cu cazmaua este o muncă grea, mai ales că era şi în toiul verii, când căldura era mare, zăpuşeala apăsătoare şi se transpira din abundenţă. Cu toate aceste piedici, se lucra cu elan şi cu mult entuziasm, cu atâta energie şi voie bună încât nici nu simţeam cum era tăiat şi dărâmat acel mal abrupt de pe coastă şi făcut un drum nou, netezit ca-n palmă. Toată aceea muncă s-a făcut fără nici un fel de mecanism, doar cu lopeţile şi cu cazmalele şi cu mecanismul din pieptul fiecărui legionar, pentru **GARDå ŞI CåPITAN**. Mă uitam la frunţile, la feţele şi la privirile tuturor, cum străluceau de bucurie şi entuziasm. Deşi majoritatea eram ţărani şi muncitori, între noi erau şi mulţi titraţi: profesori, doctori, ingineri etc. Cu toată diferenţa de educaţie, nu se făcea nici o diferenţiere între legionari, ci toţi eram ca unul. Nu puteam să-mi dau seama de unde vine această putere de muncă, acea risipă de energie, de elan şi frăţietate. într-adevăr, Căpitanul era înzestrat cu o mare putere de atracţie şi avea darul să strângă oameni în jurul său şi să le insufle cu tărie acel spirit de camaraderie care se cheamă disciplină legionară. Căpitanul avea maxima lui şi ne spunea: *Mai bine este să trăim puţin în frăţie deplină şi unitate perfectă, decât să trăim mult timp certându-ne între noi.*

Pericolul iudaic

Prin anii 1935-36, toată presa românească era preocupată de peri-colul iudaic, deşi acesta a fost sesizat şi anunţat cu mult înainte de o serie de oameni cu mare ţinută morală şi spirituală, care erau luminaţi şi care au spus: Aceste hoarde iudaice, care au năvălit la noi în ţară sunt cu mult mai periculoase decât toate hoardele barbare, care au năvălit în trecut, pentru că hoardele barbare au năvălit, au prădat, dar au plecat. în schim hoardele acestea iudaice au năvălit,

au prădat, dar nu au plecat. Hoardele iudaice sunt cu mult mai periculoase prin faptul că sunt conduse de Cahal, prin rabini. Aceştia au o experienţă milenară şi prin diferite metode şi chiar trucuri diabolice, cumpără suflete omeneşti cu arginţi sau chiar fac unele asasinate în momentele când ştiu că nu vor reuşi cu alte metode. Ei trec peste cadavre cu o uşurinţă diavolească. în momentul când s-au infiltrat într-o ţară frumoasă, bogată şi mănoasă, cu un popor paşnic, bun, blând, blajin şi pe deasupra şi CREŞTIN, aceste hoarde nu precupeţesc nimic pentru a-şi atinge ţinta. Acest popor primitor de oaspeţi, îngăduitor cu toţi cei ce vin aici, primindu-i ca pe aproapele lor, acest popor nu este altul decât poporul român, iar hoardele iudaice, după ce invadează această ţară bogată şi mănoasă, primesc sfaturi din nou de la Cahal prin rabinii lor, care îi îndeamnă şi le spun: *Vedeţi ce pradă bună aveţi, nu zăboviţi, devoraţi-o repede şi cu spor până nu prind de veste acei spurcaţi de goimi. Atunci când vor vrea să ia măsuri în contra voastră, are să fie prea târziu pentru ei şi voi veţi fi aşa de puternici încât măsurile lor de apărare vor fi zadarnice. Deci voi să cuceriţi tot comerţul şi industria, toată economia ţării să fie în mâna voastră şi să mai ştiţi un lucru, că în ţara aceea sunt multe cozi de topor. Acele cozi să fie în mâna voastră, astfel îi loviţi în cap (inteligenţa). Când veţi avea toate aceste elemente în mâna voastră, veţi conduce liniştit şi fără nici o teamă. Şi iarăşi vă mai spun: Să nu uitaţi un lucru de principiu: ţinta voastră să fie mereu aceea de a vă înmulţi şi de a acapara cât mai multe bunuri. Voi ştiţi cum scrie la Talmudul nostru, că noi trebuie să cucerim lumea şi să o conducem. Şi într-o bună zi o să vă daţi seama că noi vom conduce lumea din ţara unde curge lapte şi miere, Canaanul făgăduinţei şi Palestina cea nouă (Moldova, Bucovina, Maramureş, Galiţia, Rutenia etc.). Noi vom începe să conducem acea ţară şi tot pământul după legile noastre şi după protocoalele în*__ţelepţilor Sionului.__

Cam în felul acesta scriau ziarele de atunci, foarte agitate şi alarmate de pericolul iudaic. Erau ziare de dreapta şi de centru, care iroseau multă cerneală cu problema jidovească, spunând că sunt un pericol şi trebuiesc daţi afară, dar nimeni nu venea cu o soluţie mai precisă, când şi cum să fie daţi afară.

Harta iudaică

În presa românească din acea vreme, în unele reviste şi ziare au apărut nişte hărţi, cu săgeţi care indicau stratagema Cahalului. După săgeţile de pe hartă puteai să deduci de unde pleacă hoardele iudaice şi pe unde năvălesc în noua Palestină, pe care au ales-o să se aşeze definitiv şi pentru totdeauna. Săgeţile arătau că au plecat din Franţa, au năvălit în Polonia, în Galiţia şi de aici au năvălit în Bucovina pe la Suceava, au trecut prin toată Moldova până la Galaţi. De la Galaţi săgeţile mergeau spre malurile Mării Negre şi de aici peste apă, uşor puteau lua legătura cu Palestina cea veche, de unde Cahalul vrea să conducă omenirea întreagă. După metodele necinstite şi satanice ale Cahalului, repede au căzut în mâna jidanilor oraşele din Bucovina şi Moldova, apoi până la Bucureşti. La ora aceea tot comerţul, industria şi toată economia ţării se găseau în mâinile jidanilor. Mulţi ziarişti îşi puneau întrebarea: când au năvălit aceste hoarde iudaice într-un număr aşa de mare în ţara noastră? în presă s-au dat nişte date istorice şi anume: între 1764 şi 1766, pe pământul Mănăstirii Neamţ s-au aşezat câţiva jidani, unul lângă altul; la Târgul Frumos, au apărut în 1755 două cârciumi jidoveşti şi câţiva jidani prin târg, iar la 1775, pe ţinuturile Cernăuţiului, prin scurgere din Galiţia, au ajuns la un număr de 780-800 de familii jidoveşti. Pe la 1840, în Cernăuţi şi în toată Moldova apar zeci de cârciumi jidoveşti, aşezate una lângă alta, care făceau rachiu din cartofi şi din felurite otrăvuri. După unele calcule ale presei de atunci, marea năvală a jidanilor la noi în ţară a început cam de la anul 1800 încoace, încât în 1935-1937 au ajuns să fie la un număr impresionant de două milioane şi jumătate de jidani. Multe ziare de atunci anunţau că ţara noastră se află în faţa unei primejdii naţionale şi că pericolul iudaic

trebuie stăvili, că guvernul are datoria să ia măsuri şi să-i dea afară pe jidani din ţară. Dar guvernelor de atunci nu le păsa de pericolul jidovesc, pentru că erau în cârdăşie cu ei, ajuntându-i şi apărându-i pe jidani. Redau aici şi părerile unor ziarişti vânduţi jidanilor. Unii spuneau că plecarea jidanilor din ţara noastră ar fi o problemă foarte grea din mai multe motive. Noi, românii, pe lângă că nu ne pricepem la comerţ şi industrie, atunci când jidanii vor pleca şi îşi vor retrage tot capitalul, ţara o să fie aşa de stoarsă şi secătuită încât se poate produce un haos din care nu se ştie cum se va putea ieşi. Alţii ziceau că pe jidani nu putem să-i dăm afară pe motivul că ei nu vor să plece şi că, pe lângă faptul că au toată economia ţării în mâna lor, mai sunt şi unii demnitari suspuşi care îi apără şi îi susţin. Aşa că în presa de atunci se scria destul de mult pro şi contra dării lor afară din ţară, dar nimeni nu venea cu o soluţie bună, rezolvabilă.

Sedinte legionare la Carmen Silva

Sâmbătă după masă veneam de la lucru mai devreme în tabără, lăsam uneltele şi lopeţile jos şi, după ce ne spălam, unii ne duceam în corturi şi ne mai odihneam puţin, alţii se plimbau pe platou ori pe plajă şi după puţin timp ofiţerul de serviciu suna din fluier încolonarea şi însuşi Căpitanul lua comanda: *Gardă, drepţi! înainte marş!* şi o luam pe sub coastă, pe lângă mare, cam la 200 de metri la vale, acolo ne opream. în partea dreaptă, pe coastă, era o mică întin-dere ca o găvană, acolo ne aşezam jos pe iarbă, în timp ce Căpitanul stătea în partea de jos, în picioare, şi începea să ne vorbească. Ni se adresa cu cuvântul: *Camarazi* şi ne comunica veşti din ţară precum şi din afară, apoi continua cu informaţii privind activităţile legionare. Odată Căpitanul a spus următoarele:*Azi dimineaţă am cetit în ziarele de la Bucureşti că un grup de cinci indivizi, dintre care unul co-manda, toţi îmbrăcaţi în uniformă legionară, defilând, s-au dus la casa lui Virgil Madgearu. S-au oprit în faţa casei, şeful echipei a comandat drepţi şi a zis: „Virgil Madgearu, vă anunţăm, din ordinul înaltului Comandament, că veţi fi pedepsit fiindcă sunteţi considerat ca duşman al Mişcării Legionare”***.** Din nou comanda la stânga împrejur şi au plecat**.** Căpitanul a zis: *Nu încape îndoială, ori sunt nişte derbedei, ori sunt agenţi provocatori ai siguranţei statului. Această faptă nu trebuie să ne descurajeze. Dar la toamnă,* a continuat Căpitanul*, dacă au fost legionari, îşi vor primi pedeapsa meritată.* După aceea, Căpitanul ne-a vorbit despre presa din vremea aceea, că nu se mai scriu articole de fond cu mult miez şi cu mult înţeles ca mai înainte, dar în schimb au apărut o grămadă de fiţuici. Acestea sunt pline numai cu titluri bombastice, cu nişte litere cât o şchioapă de mari, încât oamenii nu mai iau un ziar să citească un articol de fond, ci iau o fiţuică de aceea din care citesc titlurile şi restul nu-i mai interesează. Ori în presa legionară nu trebuie să se scrie în felul acesta şi a dat o serie de indicaţii cum trebuie să se scrie în presa legionară. La urmă, Căpitanul a zis: *Cine are de pus vreo întrebare sau are vreo nelămurire, pe cât e posibil voi răspunde*. După câteva clipe, trei sau patru ziarişti legionari s-au sculat şi au întrebat: *Căpitane, cum vedeţi problema jidovească, fiindcă toată lumea românească este alarmată de pericolul iudaic. La ora actuală, în ţara noastră sunt două milioane şi jumătate de jidani şi aceştia au acaparat comerţul, industria şi toată economia ţării. După unii, jidanii trebuie daţi afară din ţară, că ne ameninţă neamul, după alţii, că nu putem să-i dăm afară din ţară, fiindcă pe lângă că au toată economia în mâna lor, au şi tot capitalul ţării. în altă ordine de idei sunt mulţi demnitari sus puşi, care îi apără şi le susţin interesele. Care este opinia dumneavoastră?*

Căpitanul a spus: *Multă lume ne confundă pe noi, ei îşi închipuie că îi vom strânge pe jidani şi cu ghioaga din spate îi vom mâna ca pe o ciurdă de vite, îi vom da afară din ţară. Greşeală. Problema o văd cu totul altfel. La o biruinţă legionară jidanii vor pleca iute, cum pleacă glonţul din puşcă. Dar noi trebuie să fim pregătiţi pentru aceasta şi vom pune repede pază la fruntarii, să nu-i lăsăm să plece pentru că trebuie să îi judecăm pentru cât rău au făcut ei neamului nostru românesc. Ştiţi din istorie când s-au infiltrat în Egipt şi i-au dus pe egipteni la*

sapă de lemn; la un moment dat egiptenii s-au răsculat şi i-au pus pe jidani la munci grele. Văzându-se puşi în pericol, s-au organizat şi într-o noapte au fugit din Egipt, lăsând în ruină o ţară atât de bogată la acea vreme. Au fugit pentru că jidanii sunt singura naţiune care fuge de muncă. Ei sunt nişte paraziţi care trăiesc din munca altora. Pe jidani pune-i la muncă şi ei fug singuri. Şi dacă au plecat noaptea din Egipt, fiind urmăriţi de armata egipteană, au ajuns la Marea Roşie şi acolo au dat cu toiagul şi au trecut Marea Roşie. Au dat ei cu toiagul în Marea Roşie şi odată o să dea şi în Marea Neagră. Eram cam o mie de legionari atunci la şedinţă şi deodată s-a pornit un hohot de râsete care a durat ca la un minut. Făceam haz de gluma făcută de Căpitan, cum că jidanii vor da cu toiagul şi în Marea Neagră. Şi cu aceasta şedinţa legionară a luat sfârşit.

Studentii din Polonia

Organizaţiile naţionaliste din Polonia au auzit din presa lor şi din alte surse că în România există o mişcare care se cheamă **Garda de Fier** şi care a înfiinţat prin ţară multe tabere de muncă voluntară. în acele tabere se fac diferite reparaţii la şosele, poduri, diguri pe lângă ape şi multe altele. Ajută copii săraci, orfani, văduve sărace şi bolnave şi zidesc chiar şi biserici. Şi că în această organizaţie, Garda de Fier, nu sunt numai studenţi înscrişi, ci iau parte şi foarte mulţi profesori, ingineri, preoţi, doctori, generali şi colonei din armată, moşieri şi chiar prinţi. Aceşti intelectuali lucrează alături de ţărani şi muncitori la diferite tabere de muncă prin ţară, sub comanda unui tânăr intelectual. Toţi se supun la o disciplină din convingere proprie, încât sunt gata să se sacrifice pentru acest tânăr, pe care l-au numit **Căpitan** şi care se numeşte **Corneliu Z. Codreanu**.

Deci în România, la ora aceasta, s-a petrecut un fenomen de mare anvergură. După cum ştim şi noi din presa noastră, şi pe polonezi îi năpădiseră jidanii, nu numai în Galiţia, ci au împânzit toată ţara. Tot comerţul şi economia ţării erau pe mâna jidanilor. Deci ei sufereau chiar mai rău decât noi românii din cauza jidanilor. într-una din zile, pe când noi legionarii ne găseam la lucru la drumul de la Techirghiol, am văzut în zare că spre noi venea un legionar. Unii, care ştiau mai bine rostul din tabără, au zis: este curierul de la tabără care ne aduce vreo veste, şi aşa a fost. în câteva minute a sosit lângă noi şi ne-a spus să ne încolonăm repede şi să ne ducem în tabără că a sosit din Polonia un grup de studenţi cu profesorii lor. Au venit să ne viziteze tabăra de la Carmen Silva. Repede ne-am încolonat şi am pornit spre tabără, unde am intrat cântând **Ştefan Vodă al Moldovei**.

Studenţii şi profesorii polonezi erau pe platou şi se întreţineau cu Căpitanul şi cu legionarii. în acel moment ni s-a spus să luăm tărgile şi să facem o demonstraţie de muncă voluntară. Fiecare dintre noi şi-a luat câte un partener şi începurăm demonstraţia. încărcam tărgile cu nisip dintr-o parte a taberei şi le descărcam de cealaltă parte a taberei. Demonstraţia a durat cam o oră, după care am încetat munca şi am pus tărgile şi lopeţile jos. în tot timpul acesta, studenţii şi profesorii lor se între-ţineau cu Căpitanul şi cu legionarii. Mai spre seară ne-am salutat unii cu alţii, noi folosind salutul legionar şi ne-am despărţit, după ce am făcut schimb de autografe şi adrese.

Serbãrile legionare din tabãrã

Grupul legionar care venisem noi, conduşi de Spiru Bujgoli, am asistat la câteva serbări legionare dintre care am să redau câteva. într-una din duminicile din luna august, cu o zi mai înainte s-au făcut afişe legionare prin care se anunţa că pe ziua de 16 august 1936, în tabăra

legionară de la Carmen-Silva vor fi mari sărbători şi un spec-tacol plăcut. într-adevăr, a doua zi, pe la orele zece, a venit multă lume de pe litoral şi chiar din Constanța.

De lângă apa mării începea o pantă spre terenul normal din jur şi din acea pantă, la planul Căpitanului, legionarii au tăiat o porțiune mai mare de teren, pe care l-au nivelat şi au făcut un platou. Acest platou a fost numit cazarma legionară.

Toată lumea s-a aşezat deasupra platoului, pe iarba verde de pe coastă, taman cum se stă la teatru. Căpitanul a luat 200 de legionari lângă el jos pe platou şi i-a împărțit în două tabere. O tabără a numit-o „împăratul verde", iar pe cealaltă „împăratul roşu". Din cele două tabere s-au ales 100 de cai şi 100 de călăreți. Cei mai voinici erau caii, iar cei mai slăbuți erau călăreții. Apoi li s-a spus: călăreții vor încăleca pe cai cu mâinile încrucişate la piept şi se vor bate numai cu coatele, în timp ce caii vor cuprinde picioarele călăreților ca să nu cadă în timpul bătăliei care se va da între cele două tabere.

La comanda Căpitanului, toți călăreții s-au suit pe cai, adică fiecare în spatele camaradului său. Căpitanul stătea cu mâinile întinse între aceste două tabere, făcându-le semn să se apropie. Când s-au apropiat destul unii de alții, Căpitanul s-a retras şi lupta a început. Şi caii cu călăreții lor s-au repezit unii într-alții ca berbecii. Se izbeau cu putere şi dădeau cu coatele cu mare curaj, exact ca la un război adevărat. S-a făcut o învălmăşeală şi o bătălie de toată frumusețea.

Au început să cadă caii cu călăreți cu tot, în toate felurile, unii cădeau peste cap, alții pe spate, scene care de care mai frumoase şi interesante. La fiecare căzătură de cal şi călăreț publicul râdea cu hohote şi cu lacrimi.

Ceilalți legionari care nu am fost aleşi pentru acest joc, ne-am dat la o parte şi priveam ca spectatori. Eu m-am suit deasupra platoului, pe coastă, aproape de publicul venit din oraş. Lângă mine era o pereche de tineri, privind la luptele care se desfăşurau pe platou. După ținuta lor şi după felul cum vorbeau, se vedea că sunt intelectuali şi păreau a fi din societatea înaltă. Tânăra doamnă îi spunea soțului său: *Dragă, ia te uită, ce tânăr este domnul Corneliu Codreanu, Căpitanul, cum îi spun legionarii*. Domnul acela, soțul ei, un bărbat extrem de elegant, i-a răspuns: *Da, dragă, nu ştii că acum câțiva ani, dânsul şi-a luat doctoratul în străinătate*. Cred că tânăra doamnă atunci l-a văzut pentru prima dată şi venise cu impresia despre Căpitan că va fi mai în etate, dar văzându-l acum, a exclamat: *Vai, ce tânăr este domnul Corneliu Codreanu!*

Copii de minieri

Al doilea spectacol a fost executat de copiii de mineri aduşi de Mişcarea Legionară la Carmen Silva. Erau cam o sută de copii, între 9 şi 11 ani. în timp ce părinții lor scormoneau în fundul pământului, la minele carbonifere din munții Ardealului şi de pe valea Jiului, ca să-şi câştige existența pentru familiile lor, copiii lor se bucurau de razele soarelui de pe litoralul Mării Negre. Profesorul legionar educator, care era însărcinat cu educația copiilor în timpul taberei, i-a luat pe copii şi i-a dus la o distanță de circa 200 metri depărtare de platoul unde era aşezată lumea. I-a pus pe toți într-o linie, cu un genunchi pe pământ, gata de start, şi le-a spus: *veți alerga cu toată forța şi puterea şi care va ajuge primul, va fi felicitat chiar de către Căpitan*. A numărat până la trei şi toți au sărit în sus şi au pornit-o la fugă spre tabără. Unii copilaşi erau îmbrăcați în costumele lor naționale, cămăşuțe albe ca zăpada. Văzându-i alergând, aveai impresia că sunt nişte fluturaşi care zboară, cu cămăşuțele lor răsfirate în vânt.

în primul moment toți copiii mergeau pe aceeaşi linie, dar din ce alergau mai tare, coloana începea să se deşire şi unul dintre ei s-a desprins de toți ceilalți şi ca o vijelie înainta spre tabără, fiind cu zece metri înaintea tuturor. Din când în când mai întorcea capul să se uite îndărăt, ca să vadă dacă ceilalți copii se apropie de el.

Căpitanul, care stătea în mijlocul platoului şi urmărea fuga copiilor, când a văzut cu ce viteză vine primul copil, s-a potrivit în aşa fel ca şi când ar fi stat la pândă. în momentul în care câştigătorul s-a apropiat de linia de sosire, Căpitanul a deschis braţele, iar fericitul copilaş a nimerit drept în braţele Căpitanului. Dacă nu era Căpitanul să-l prindă, din marea viteză cu care alerga putea să cadă şi să se lovească. Din toţi copiii care au alergat, unul a rămas mai îndărăt, cam la 50 metri, şi nu mai alerga ci venea agale, încet, încet parcă era ruşinat de faptul că a ajuns să fie ultimul. Căpitanul a strigat: *Care dintre copii e primul şi ultimul să vină la mine să-i felicit şi să-i cinstesc cu câte o bragă*. Din nou publicul a râs cu hohote şi cu satisfacţie. în timp ce copiii îşi sorbeau băutura, Căpitanul a scos portmoneul şi a plătit braga.

Un alt profesor legionar, a cărui nume nu îl mai ţin minte, a cântat din fluier şi din solzi de peşte mai multe cântece şi doine foarte frumoase din folclorul românesc, care au plăcut publicului prezent şi care l-a răsplătit cu aplauze îndelungate. După aceea s-a anunţat masa pentru toată lumea, oaspeţi şi vizitatori, cu preţ redus. Toţi cei din grupul nostru de legionari din Silistra, Durostor, am stat în tabără 20 de zile, după care ne-am întors fiecare la comunele noastre. îndată ce am ajuns în comuna mea Cociular, în prima sâmbătă seara am ţinut o şedinţă de familie legionară. Le-am vorbit camarazilor mei despre impresiile ce le-am câştigat despre Căpitanul nostru şi viaţa petrecută în tabăra legionară de la Carmen Silva.

Marsuri legionare prin comune

După ce am venit din tabăra legionară de la Carmen Silva, într-una din şedinţele legionare ne-am hotărât să facem nişte marşuri legionare prin satele vecine, dar pentru că toamna era aproape, am amânat acest proiect până ce fiecare îşi va pune la punct lucrurile din gospodărie. Trebuia cules porumbul şi semănat grâul şi alte mici treburi gospodăreşti pentru întâmpinarea iernii. După ce am terminat de cules porumbul şi de semănat grâul, atunci ne-am strâns din nou şi am hotărât ca în duminica următoare să facem acel marş. Duminică dimineaţa ne-am adunat în faţa sediului legionar, ne-am încolonat şi cu cântecul **Ştefan Vodă al Moldovei** am plecat spre comuna Cainargeaua Mică. Această comună era destul de mare, numărând cam o mie de familii, în majoritate bulgari şi turci. Românii care au fost împroprietăriţi aici şi-au construit case noi la marginea comunei, iar lângă comună era un teren mare folosit ca livadă. După ce s-a terminat slujba la Biserică, ne-am dus la această livadă şi am început să cântăm şi să mărşăluim prin livadă. Făceam instrucţie legionară, stâng, drept, stâng, drept, unu, doi, trei, patru, că aşa număra Căpitanul când mergea în marş cu noi.

Căutam să fac ceea ce am învăţat în tabăra legionară de la Carmen Silva. La urmă comandam: *Gardă, stai!*, treceam în faţa plu-tonului de camarazi într-un fel de inspecţie. Continuam: *Drepţi, gardă la stânga, la dreapta, drepţi, gardă, înapoi rupeţi rândurile, marş!* şi toţi legionarii săreau câţiva paşi înapoi, strigând: *Trăiască Legiunea şi Căpitanul!*. Toţi flăcăii din comună au venit ca să privească şi le-a plăcut foarte marşul nostru legionar. în frunte cu Mihai Egoveanu, ne-au rugat să mai venim la ei şi în alte duminici. Le-am promis că vom trece des pe la ei, apoi le-am vorbit camarazilor mei şi tinerilor din Cainargeaua despre serbările legionare de la Techirghiol şi mai ales despre Căpitanul nostru.

Aici s-a format un cuib legionar, iar Mihai Ergoveanu a fost numit şef. Cainargeaua Mică a devenit un centru legionar foarte bun şi a dat camarazi minunaţi. Mihai Ergoveanu a fost un camarad energic, de acţiune şi de iniţiativă. Mai târziu am lucrat împreună în cadrul Mişcării Legionare, în special în prigoana generalului Ion Antonescu, când am avut activitate subversivă legionară. Prin luna octombrie, m-am sfătuit din nou cu camarazii mei să facem o vizită camarazilor noştri din satul Zornici, la camaradul Mihai Popescu. Dar de data aceasta frigul era prea mare şi am stat tot timpul în casă. Ne-am întreţinut în discuţii şi am cântat cântece legionare. Le-am împărtăşit şi lor impresiile mele despre tabăra de la Carmen Silva, dar mai ales le-am

vorbit despre Căpitan. Era noaptea târziu când ne-am salutat şi am plecat spre casă. Menționez aici, cu mare durere în suflet, că acest Mihai Popescu, după venirea ruşilor în țara noastră în 1944, s-a înscris în partidul comunist şi a devenit unul dintre cei mai mari atei. Era împotriva credinței bisericii şi mai ales împotriva preoților. Făcea aceste lucruri devenind foarte fidel partidului. Pentru aceste servicii el a fost numit în posturi importante în comună.

După ce am terminat cu lucrările de pe câmp, de mai multe ori pe săptămână ne adunam la sediul nostru legionar, discutam şi ne informam citind ziare legionare, dar mai ales **Libertatea**. în acest ziar găseam multe informații despre Mişcare şi mai ales circularele Căpitanului. La urmă cântam mai multe cântece legionare, după aceea jurământul, închiderea şedinței şi, salutându-ne cu salutul legionar, ne spuneam noapte bună şi Doamne-ajută, şi plecam fiecare la casele noastre.

Ziarul „Libertatea”

Eram abonat la ziarul **Libertatea** care era putătorul de cuvânt al Mişcării Legionare, îl primeam regulat şi îl citeam cu atenție şi mult suflet. în Dobrogea, în comunele din județul Durostor, în vremea aceea nu aveau oamenii radio şi foarte greu auzeam veşti de prin țară. Poşta aducea toate ziarele la primărie, iar eu trebuia să-l ridic personal. Eram nerăbdător să citesc ultemele noutăți. Mergând spre casă, am început să citesc pe prima pagină articolul părintelui Ioan Moța. Acesta vorbea despre moartea fiului său Ionel Moța. Dintr-o dată parcă mi s-au împleticit picioarele şi nu mai puteam merge. M-am întors îndărăt şi am plecat spre casa camaradului Iancu Dumitru, unde am cetit ziarul mai departe. Durerea părintelui era aşa de mare, încât nu avea margini... El spunea: *Când am auzit vestea că Ionel a căzut, un moment am rămas uluit, parcă o grămadă de pietre s-au prăbuşit peste mine, mi-au zdrobit inima, mi-au acoperit sufletul...* Nu pot să redau articolul de atunci, dar ştiu că am rămas încremenit la ştirea că Ionel Moța a căzut. Cuvintele Părintelui Moța erau scrise cu atâta durere, încât oricât de tare ai fi fost, era imposibil să nu ți se umezească ochii pentru o asemenea pierdere. Pentru noi legionarii, Ionel Moța era luceafărul dimineții, aşa strălucea în inimile noastre. Aveam impresia că acuma totul s-a dus, totul s-a năruit.

A doua zi, prin curier, am primit circulara şefului de judeţ prin care ni se cerea ca toți legionarii care pot, dar în special şefii de garnizoană, să se prezinte la Silistra. De acolo se va pleca la Bucureşti, unde vom lua parte la înhumarea comandanților noştri, Ionel Moța şi Vasile Marin, căzuți la Majadahonda, pe frontul din Spania, luptând împotriva comunismului ateu.

A doua zi, ne-am strâns la sediul legionar din Silistra cam 130 de legionari conduşi de camaradul student Constantin Colimitra. Era iarnă şi ger mare. încolonați ne-am dus la Dunăre, care era înghețată, şi ni s-a dat ordin să trecem dincolo pe gheață, înşirați la cinci paşi distanță de la om la om. Am trecut Dunărea şi ne-am dus la sediul legionar din Călăraşi. Ne-am petrecut noaptea dormind pe scaune şi care pe unde a putut. Spre dimineață, împreună cu camarazii din Călăraşi ne-am încolonat şi am plecat spre gară, unde erau pregătite vagoane speciale pentru noi legionarii. Ne-am urcat în vagoane cu cinci minute înainte de a pleca trenul. Toate geamurile s-au deschis şi cu mâinile întinse sub forma salutului legionar, am cântat: **Plânge printre ramuri luna.**

Trenul s-a pus în mişcare şi spre seară am ajuns cu bine. Noaptea am dormit la căminul mediciniştilor din Bucureşti. Dimineața, cu noaptea în cap ne-am încolonat şi ne-am dus la Biserica Sfântul Ilie Gorgani.

în fața sediului legionar şi pe străzile din împrejurime erau co-loane de legionari veniți din toate județele țării. Corpurile neînsuflețite ale comandanților legionari căzuți în Spania erau aşezate pe catafalc în mijlocul bisericii. în cele patru colțuri ale sicrielor străjuiau comandanți legionari nemişcați, ca stanele de piatră. Au început să treacă toate județele în jurul catafalcului şi s-a format un şir care, de dimineață, a durat până la ora 11. Ne-am luat ultimul rămas bun de la comandanții legionari, aceşti eroi care s-au jertfit pentru Hristos. După cum spunea Moța: *Se trăgea cu mitraliera în obrazul lui Hristos. Puteam noi să stăm nepăsători?* La orele 12 s-a format cortegiul funerar de pe Gutemberg. Carul funebru era tras de 85 de legionari din Orăştie. înaintea carului funebru mergeau peste o sută de preoți îmbrăcați în odăjdii, iar în urma carului mergeau familiile îndurerate. Toți eram încolonați în rânduri de câte şase legionari, iar pe lângă caldarâm era un şir de legionari care se țineau de mână pentru a menține ordinea. Tatăl Căpitanului mergea cu copiii lui Ionel Moța de mânuțe, apoi urmau gradele legionare, apoi coloana de vreo 50.000 de legionari în cămăşi verzi. Era un spectacol impresionant.

O echipă de aproximativ 50 de studenți legionari, îmbrăcați civil, formau o echipă de cercetaşi. Aceştia, pentru ca să se cunoască între ei, purtau la butonieră parola Mişcării. Ei aveau misiunea să meargă înaintea cortegiului şi să cerceteze casă cu casă, bloc cu bloc, pentru ca să

vadă dacă nu vor fi ceva indivizi suspecți, care să impieteze memoria eroilor noştri. O echipă de cercetaşi au descoperit la etajul de sus al unui bloc câțiva comunişti lângă o fereastră, care nu se ştie ce plănuiau. După o mică busculadă, i-au împrăştiat. Altă echipă de cercetaşi a zărit la fereastra de la un etaj a unui bloc doi inşi deghizați, care priveau de sus la coloana impresionantă de cămăşi verzi. Aceştia nu erau alții decât Carol al II-lea şi metresa lui, Elena Lupescu. Văzând că sunt recunoscuți, s-au retras de la fereastră.

Situația regelui a fost stabilită şi se ştia precis că era membru în francmasonerie, cu gradul 32; iar colonelul Iuga Nicolae avea gradul 33, mare maestru de loji masonice şi şeful principal al lojei masonice române Steaua Dunării.

După ce cortegiul a ajuns la Casa Verde, s-a făcut serviciul religios pentru odihna eroilor căzuți. După înhumarea eroilor, mulți dintre cei prezenți, printre care probabil erau şi membri din partidele politice, se aşteptau ca o mare cuvântare să fie ținută de Căpitan. Dar Căpitanul, însoțit de generalul Cantacuzino şi ceilalți patru legionari rămaşi în viață după misiunea din Spania, s-au urcat la etaj şi au ieşit pe balcon. Ei s-au aliniat alături de Căpitan şi, cu mâinile întinse, au salutat miile de cămăşi verzi, iar noi toți cei de jos am izbucnit în urale. Aceasta a fost toată cuvântarea şi tot discursul Căpitanului pentru eroii căzuți. La urmă ni s-a spus să ne înapoiem în județele şi comunele noastre în cea mai perfectă ordine, linişte şi disciplină.

Toți legionarii au plecat la gară, unde fiecare s-a urcat în trenul care urma să-l ia în direcția de unde a venit. Grupa noastră, odată ajunsă la Dunăre, am trecut pe gheață ca pe uscat, am ajuns la Silistra şi de aici am plecat fiecare spre comunele noastre.

Prima sâmbătă seara, am ținut o şedință cu legionarii din garnizoană şi le-am povestit şi lor despre impresionanta adunare de la înmormântarea eroilor noştri căzuți în Spania. Le-am povestit despre zecile de mii de cămăşi verzi, despre cortegiul care se întindea pe o distanță de cinci kilometri, despre Căpitanul nostru şi despre comandanții întorşi din Spania, care s-au dus acolo să lupte contra comunismului.

Propaganda electoralã din 1937

În vara anului 1937, am luat parte la propaganda electorală pentru alegerile din toamnă. Cum s-a desfăşurat lupta şi propaganda electorală din judeţul nostru Durostor, voi încerca să descriu în rândurile care urmează.

Comandantul nostru legionar, Grigore Pihu, a venit din Bucureşti cu un grup de studenţi chiar în oraşul Silistra, pentru propa-gandă electorală. A organizat o echipă cu care a plecat din Silistra spre satul Ceauta, unde au poposit şi au dormit peste noapte. Noi, legionarii din garnizoana mea, a fost anunţaţi printr-un curier să formăm o echipă de legionari şi să pornim spre satul Ceauta. Am format deci o echipă şi am pornit-o spre Ceauta, unde ne-am întâlnit şi ne-am salutat cu toţi camarazii care veniseră acolo. Şi, cum se însera şi noaptea era aproape, ne-am dus pe la camarazii din sat unde am dormit. Dimineaţa, când s-a crăpat de ziuă, ne-am încolonat şi am plecat prin sate. Am trecut şi prin comuna mea, încolonaţi şi cântând **Ştefan Vodă al Moldovei**. Am ajuns şi prin faţa primăriei noastre, unde notarul Petcu şi primarul Mina Sima, mare liberal şi duşman de moarte al Mişcării, se uitau cu duşmănie, dar nu aveau ce să ne facă. Am trecut şi prin faţa postului de jandarmi, dar nu au avut curajul să ne oprească, deoarece coloana de legionari începuse să se îngroaşe.

Am mers mai departe şi, ajungând la marginea comunei Cainargeaua Mică, ne-am oprit pe o pajişte foarte frumoasă, cu iarbă verde. Au venit mai mulţi legionari cu căruţele lor, în frunte cu Mihai Ergoveanu, şeful garnizoanei. După câteva cântece, au venit toţi sătenii să ne vadă şi să ne admire. Toţi legionarii ne-am suit în căruţe şi am plecat mai departe. Când ne apropiam de vreun sat, ne dam jos din căruţe, ne încolonam şi intram în comună cu cântece. Ne-am oprit în comuna Cainargeaua Mare, chiar în centru. Acolo era un fel de maidan, o întindere mare care era folosită ca piaţă, şi aici au venit o sumedenie de flăcăi legionari cu căruţe, în frunte cu Enache Perifan, şeful garnizoanei. Ne-am încolonat şi am plecat cântând, iar căruţele veneau după noi, urmându-ne îndeaproape. Jandarmii n-au avut curajul să ne oprească pe noi, coloana de legionari, dar când au ajuns căruţele în dreptul lor, le-au oprit, zicând: *înapoi, nu aveţi voie să mergeţi, trebuie să vă întoarceţi!*

în timp ce căruţele stăteau pe loc, comandantul Pihu a dat ordin ca toată coloana să se întoarcă înapoi. Ne-am întors înapoi, am înconjurat căruţele şi pe jandarmi. Avocatul Alexandrescu, care fusese şef de judeţ până în vară, împreună cu Grigore Pihu, s-au dus şi i-au zis şefului de post: *Domnule, dumneata dă-te la o parte ca să evităm un conflict foarte grav!* Plutonierul a răspuns: *Domnilor, am primit chiar acum ordin de la domnul prefect să vă opresc.*

Studentul Spiru Bujgoli, care era iute de fire, a dat ordin ca toate căruţele să-şi urmeze drumul, în timp ce jandarmii erau înconjuraţi tot timpul de studenţi ca nişte arestaţi. La urmă ne-am încolonat şi am plecat până la marginea comunei, unde ne aşteptau căruţele. Ne-am urcat în ele şi am plecat mai departe.

Reşedinţa de plasă Bei Bunar, care se afla pe şosea, era în drumul nostru, şi vrând-nevrând, trebuia să trecem pe acolo. Jandarmii fiind anunţaţi că vine o coloană de legionari care va trece prin Bei Bunar, s-au concentrat, aşteptându-ne. Noi însă am fost înştiinţaţi de curierul nostru din Bei Bunar. Comandantul Pihu a folosit o mică stratagemă şi nu am mai mers prin Bei Bunar, ci am ocolit, mergând pe un drum lăturalnic şi, ieşind undeva mai departe de comună, am intrat din nou pe şosea. Deci jandarmii au fost induşi în eroare. Nu ştiau unde să se concentreze ca să ne împiedice înaintarea. Noi ne-am continuat campania noastră, mergând drept spre Bazargic. Noi şi coloana de căruţe am mai mers pe şosea cam vreo cinci kilometri şi dintr-odată ne-am abătut la dreapta, pe un drum lăturalnic. Am ajuns într-un izlaz, unde s-a hotărât să facem popas. S-a scos hrană rece, brânză cu pâine, am mâncat şi am stat o jumătate de oră, până s-au odihnit caii, apoi ne-am suit în căruţe şi dă-i înainte! în jur de ora 12 am sosit în comuna Caragiat.

Comuna era aşezată lângă o pădure, într-o regiune cu păduri multe. Am tras la marginea comunei, sub nişte copaci mari şi cu multă iarbă verde. S-a dat drumul la cai să pască şi s-au anunțat legionarii din sat. îndată a sosit o echipă de flăcăi legionari, plini de viață şi voie bună şi cu mult entuziasm. Ei ne-au adus pâine, mâncare şi tradiționala brânză românească. Comandantul Pihu a lăudat pe aceşti flăcăi veseli şi aşa de voioşi cum erau Gheorghe Cuțu Misa, Mihai Tutungiu, Gheorghe Sgura, Timu Pasata şi alții. La urmă a venit şeful de post din comună cu doi jandarmi şi ne-a întrebat dacă avem voie să mergem prin sate cu o asemenea coloană. I s-a arătat autorizația pentru propagandă electorală şi restul timpului s-a întreținut cu studenții şi avocații noştri.

După câteva ore de odihnă strict necesare pentru drumul lung pe care îl mai aveam de parcurs, lăsând şi caii să pască şi să se odihnească, am înhămat din nou caii, ne-am suit în căruțe şi am plecat. Le-am spus jandarmilor bună ziua şi ne-am despărțit oarecum în bune condiții.

După ce am mers o bucată de vreme, am ajuns în Curtbunar. Aici era plasă, cu judecătorie mixtă, cu trotuare pe străzi, semăna a orăşel. Am trecut noaptea pe acolo, acesta fiind poate motivul că nu ne-a ieşit nimeni în cale. Dar nu am ieşit bine din orăşel, că la câțiva kilometri de mers, în plină noapte, pe şosea ne-a ieşit în cale o patrulă de jandarmi. *Stai!* a strigat şeful de post şi ne-a oprit. Un individ răutăcios, a început să țipe, să se agite, că domnul prefect a dat ordin să ne întoarcă înapoi. Avocatul Alexandrescu i-a arătat şefului de post autorizația care ne dădea dreptul să facem propagandă electorală. După un shimb de cuvinte, s-a dat ordin căruțelor să pornească. Ne-am suit în căruțe şi am plecat mai departe, căci trebuia să ajungem în comuna Alfatar, o comună mare, de câteva mii de case. Târziu, după miezul nopții, am intrat în comună. A fost anunțat şeful de garnizoană Iancu şi imediat au venit toți legionarii şi ne-au încartiruit pe la casele lor, unde am dormit în noaptea aceea. Dis de dimineață, până încă nu se revărsaseră zorile, am fost anunțați prin curieri şi repede ne-am înhămat caii şi am plecat la drum. După ce am ieşit din comună s-a crăpat de ziuă. Ne-am dat seama că suntem urmăriți şi căutau să ne împiedice de a mai continua drumul.

Prefectura şi Legiunea de jandarmi anunțau mereu pe şefii de post de prin comune că o coloană de legionari cu căruțe, ba că au trecut prin Cainargeaua, ba că au trecut pe lângă Bei Bunar şi li se spunea că, din ordinul prefectului, să le oprească înaintarea şi să-i întoarcă înapoi. Dar printr-o stratagemă a comandantului Pihu, jandarmii ne aşteptau în comuna Chesegic, iar noi am apărut în comuna Caragiat. Ca să nu mai ştie unde să ne caute, noi am apărut în comuna Alfatar, unde am şi dormit cu o noapte mai înainte. De la Alfatar, şoseaua ducea drept la Silistra, dar înainte de a ajunge acolo, la o distanță de patru kilometri este comuna Calipetrova. Noi ne-am abătut la stânga şi am dat de un izlaz minunat, şes întins, cu multă iarbă verde. Am coborât şi am legat caii de căruțe, lăsându-i să pască, iar la ordinul comandantului Pihu ne-am aşezat toți în careu. S-a făcut o dare de seamă şi au fost scoşi în fața frontului Spiru Bujgoli, avocatul Alexandrescu şi Cuțu Mina, licențiat în Academia Comercială. Comandantul i-a lăudat pentru vitejia cu care s-au purtat tot drumul şi le-a strâns mâna. La urmă a mulțumit tuturor legionarilor care au luat parte la acest marş şi în mod deosebit celor din comunele Cainargeaua Mică şi Caragiat, care au participat cu mult entuziasm, punând la dispoziție căruțele cu care s-a făcut deplasarea. I-a felicitat şi le-a mulțumit din nou. Am cântat câteva cântece şi după aceea ne-am întors fiecare la casele lor.

Tatar Armagia

Nu a trecut nici o săptămână că s-a organizat un alt marş spre oraşul Turtucaia. Trecând printr-o serie de sate şi comune, ținta era Tatar Armagia, care era aproape de granița bulgară, cam la o sută de kilometri. S-a format din nou o coloană de legionari care au fost transportați cu

căruţele. N-am străbătut 30 de kilometri, că au şi fost anunţate Legiunea de jandarmi şi Prefectura. în cea mai mare grabă, din ordinul prefecturii s-au pus la dispoziţia jandarmilor două camioane care au plecat în urmărirea coloanei de legionari. Coloana de legionari ajunsese într-un izlaz mare, au priponit caii la căruţe ca să se odihnească. au început să mănânce ceva hrană rece, dar nu au terminat însă de mâncat că au sosit camioanele cu jandarmi. S-au oprit ceva mai departe de legionari, iar ofiţerul care conducea jandarmii a trimis un jandarm să cheme pe unul dintre legionari să stea de vorbă. S-a dus avocatul Alexandrescu, însoţit de un alt camarad: *Bună ziua, domnule ofiţer! Care-i baiul?* Ofiţerul i-a zis: *Domnule, din ordinul d-lui prefect vă veţi opri şi vă veţi întoarce înapoi!* Avocatul Alexandrescu i-a spus: *Domnule, dumneavoastră ştiţi carte? Noi avem autorizaţie şi suntem în plină propagandă electorală, iar ordinul dumneavoastră este ilegal şi samavolnic! De aceea, noi vom merge înainte în propaganda noastră electorală.* Ofiţerul a zis: *Avem ordin să vă somăm şi să tragem.* Alexandrescu întreabă: *în cine să trageţi, în tătari sau în fraţii voştri?* S-au pus caii la căruţe şi dă-i drumul la Tatar Armagia. Jandarmii s-au suit şi ei în camioane şi au plecat, ajungând înaintea legionarilor în comună. S-au aşezat în mai multe cordoane, blocând toată strada, cot la cot, cu armele întinse. Au sosit şi căruţele cu legionari la marginea comunei. S-au dat jos din căruţe şi s-au încolonat. în fruntea coloanei erau Spiru Bujgoli, avocatul Alexandrescu, Spiru Popescu şi Cuţu Mina. S-a comandat: *Gardă, drepţi! Cu cântec înainte marş!*

Coloana de legionari s-a apropiat de jandarmii care stăteau cu baioneta pusă şi armele îndreptate către legionari. Camarazii au pus mâinile pe ţevile armelor şi le-au dat la o parte. Cuţu Mina a pus mâna pe ţeava armei unui jandarm şi l-a împins, încât jandarmul era gata să cadă pe spate şi s-a făcut o mică spărtură. Băieţii au intrat prin acea spărtură, s-a rupt primul cordon şi a intrat grosul coloanei; s-a rupt al doilea cordon, al treilea, s-a făcut învălmăşeală şi au venit mai mulţi cetăţeni din comună.

Prefectul judeţului, Mihail Gogea, din zel şi din duşmănie a venit la faţa locului şi stătea pe scările primăriei asistând. A dat ordin să se tragă. în momentul acela au sosit şi jandarmii călări, care au început să lovească cu cravaşele. Jandarmii nu au avut curajul să tragă, dar în schimb au început să lovească cu paturile armelor unde nimereau. Cineva a strigat, probabil Bujgoli: *Parii, măi, mama mă-sii!* Pe marginea drumului, pe ambele părţi era un gard mai vechi, imediat legionarii s-au repezit, au smuls câte un par şi s-a încins o mare luptă. Jandarmii cu patul armelor, iar băieţii cu parii. în timpul luptei unui jandarm i s-a rupt încărcătorul de la armă, acesta îşi plângea arma ruptă, speriat de ce ar putea să i se întâmple la întoarcerea la garnizoană. în acelaşi timp s-a întâmplat o fază destul de hazlie. Nicolae Fudulea, un camarad din comuna Rohman Asiclar, cam scund, dar plin la trup, inimos, dispunând de o mare energie şi iuţeală, în timpul luptei s-a apropiat de el un jandarm călare. Dar acesta n-a apucat să se folosească de cravaşă şi s-a trezit jos. Nicolae a sărit în sus şi, când a fulgerat una cu parul în capul calului, cât era de mare namila de cal, a căzut jos cu călăreţ cu tot. Dar în învălmăşeala aceea cine era să-l scoată pe jandarm de sub cal. Calul gemea, iar jandarmii au început să dea înapoi, fiecare căutând să nu păţească la fel ca şi colegii lor din cauza parilor care umblau pe jos. S-a spart şi ultimul cordon. Ai noştri s-au repezit să pună mâna pe prefect, care a dat să fugă în primărie, dar băieţii după el. Ca să scape, prefectul a sărit pe fereastră în curte şi s-a ascuns în veceu, dar şi aici băieţii au urmat aceeaşi cale şi l-au apucat de guler pe prefect. *Canalie ce eşti! Dai ordin să ne împuşte?* Nepotul lui, care era legionar, era şi el acolo şi i-a zis: *Dai ordin să ne împuşte? Tu nu-mi eşti unchi, eşti o lichea ordinară!* Şi l-a scuipat în faţă. Băieţii nu l-au bătut aşa cum ar fi meritat, pentru că era bătrân, dar s-a ales cu puţină spaimă şi scuipat de nepotul său.

Comandantul legionar Grigore Pihu, care conducea operaţiunea, după ce şi-a atins ţinta a dat drumul legionarilor să plece fiecare în linişte în comuna sau satul său.

Studentii de la Bucuresti se-ntorc acasă

Legionarii care veniseră din Bucureşti cu comandantul Pihu erau cam 70. S-au strâns la Silistra, pentru că a doua zi trebuiau să plece cu vaporul de 10 dimineaţa. S-au dus la post, unde siguranţa şi poliţia le-au spus:

- Domnilor, în numele legii, sunteţi arestaţi.

- Şi dacă suntem arestaţi, ce trebuie să facem?

- Trebuie să vă ducem la poliţie.

- Asta-i un lucru uşor, spuse Spiru Bujgoli şi, luând comanda, a ordonat: *Atenţiune, încolonarea, gardă drepţi, cu cântec înainte marş!*

- Domnilor, staţi, nu cântaţi!

Dar ei îşi vedeau de drum cântând **Ştefan Vodă al Moldovei**. Li s-a deschis poarta şi au intrat în curtea siguranţei cântând.

- Domnilor, nu mai cântaţi, că vă complicaţi situaţia!

- Ba dumneavoastră vă complicaţi situaţia, pentru că ne arestaţi nevinovaţi.

După un timp, la insistenţele poliţiştilor, s-au oprit din cântat. Câteva seri au dormit prin sălile siguranţei. Avocatul Alexandrescu a trimis imediat o telegramă avocaţilor legionari din Constanţa, precum că 70 de legionari care au venit din Bucureşti în propagandă legionară sunt arestaţi şi de câteva seri dorm în sălile siguranţei din Silistra. Sunt ameninţaţi să declare unele lucruri care nu sunt adevărate şi pe care studenţii refuză să le accepte. Totodată, fostul şef de judeţ, avocatul Alexandrescu, a trimis curieri prin sate în timpul nopţii, să-i anunţe pe legionari să vină la Silistra, în faţa tribunalului.

Către ziuă se găseau în faţa tribunalului din Silistra cam 200 de legionari, veniţi toţi de prin satele învecinate. Echipa de avocaţi din Constanţa: Cotigă, Constant şi alţii au mers toată noaptea cu trenul şi spre ziuă au sosit în Călăraşi, de unde au luat primul vapor spre Silistra. Avocaţii legionari, cu petiţii, au intrat la primul procuror şi i-au zis: *Domnule procuror, suntem într-o ţară civilizată, în plină propagandă electorală, cu autorizaţie şi cu toate drepturile legale cu care ne putem manifesta liberi şi neîngrădiţi de pornirile unor lichele. Jandarmii au abuzat de putere, lovind cu paturile armelor la întâmplare şi cu ură în camarazii noştri şi fraţii lor. în acel moment a venit şi cavaleria, lovind cu vână de bou, călcându-i cu caii ca pe nişte manechine. Şaptezeci de legionari, în majoritate studenţi din Bucureşti, sunt arestaţi şi de câteva zile dorm în sălile siguranţei. Domnule prim-procuror, abuzul jandarmilor este o samavolnicie într-o ţară ca a noastră, cu justiţie şi legi. Domnule prim-procuror, ne vom adresa şi vom protesta cu energie mai departe, la Bucureşti, despre abuzurile jandarmilor din judeţul Durostor*. Procurorul, care nu voia să-şi complice situaţia, a căutat să aplaneze totul pe loc. Astfel le-a zis: *Voi da ordin să-i aducă pe toţi arestaţii aici*. Şi cum siguranţa era aproape de tribunal, au fost aduşi numaidecât. Au venit încolonaţi fără să cânte, în cea mai perfectă disciplină şi linişte. Cum au sosit, au fost introduşi pe sălile tribunalului.

Echipa de avocaţi ducea tratative în biroul procurorului pentru rezolvarea problemei. Procurorul a întrebat pe avocaţii legionari cine a chemat grupurile de oameni care stau pe afară în faţa tribunalului. *Domnule procuror, cei de afară sunt prieteni şi camarazi cu studenţii care sunt arestaţi aici. Auzind că sunt arestaţi camarazii lor, au plecat din sate şi au venit să fie solidari cu cei arestaţi. Totodată au venit să depună plângeri şi mărturii prin care să arate cum au fost bătuţi şi maltrataţi de jandarmi*. După discuţia cu avocaţii, procurorul a spus: *Domnilor, spuneţi grupurilor de oameni de afară să plece la casele lor, că eu într-o jumătate de oră voi da drumul celor arestaţi*. Avocatul Alexandrescu a ieşit afară, a trecut pe la toate grupurile de băieţi, spunându-le: *Acuma nu mai staţi în faţa tribunalului, ci împrăştiaţi-vă pe străzi lăturalnice, dar nu plecaţi încă acasă. Procurorul ne-a promis că într-o jumătate de oră vor fi eliberaţi toţi băieţii. împrăştiaţi-vă deci pe străzile lăturalnice şi într-o jumătate de oră să veniţi înapoi.*

După discuțiile avocaților cu procurorul, toți cei arestați au fost puşi în libertate. Legătura dintre avocați şi băieții de afară se ținea prin curieri. Am fost anunțați că toți băieții au fost eliberați. Când am auzit ştirea că toți sunt liberi din nou, nu mai puteam de bucurie şi ne felicitam unii pe alții. Repede toate echipele au coborât în post. După puțin timp au venit şi camarazii bucureşteni de acum liberi şi i-am felicitat şi pe ei, bucurându-ne împreună cu echipa de avocați. A fost o mare bucurie şi un entuziasm fără margini pentru această victorie. Nu numai pentru lupta şi peripețiile prin care am trecut, dar în lupta de la Tatar Armagia puteau să se întâmple cazuri foarte grave, cu morți şi răniți. Bunul Dumnezeu însă ne-a apărat şi ne-a ajutat să ieşim biruitori, apărându-ne onoarea fără pagube omeneşti. După toate aceste peripeții ne-am salutat cu salutul nostru legionar: **Trăiască Legiunea şi Căpitanul!** Camarazii noştri s-au suit pe vapor, din portul Silistra s-a auzit sunetul sirenei de plecare. Studenții au început cântecul **Sfântă Tinerețe Legionară** şi am cântat toți împreună până nu ne mai auzeam unii pe alții şi apoi ne-am întors fiecare la casele lor.

Şeful legionar al județului Durostor, Grigore Pihu, cu o zi înainte de plecarea din Silistra, l-a anunțat pe Căpitan la Bucureşti despre toată propaganda care s-a făcut în Dobrogea şi despre lupta cu jandarmii din comuna Tatar Armagia. Căpitanul a dat o circulară, felicitând şi lăudând pe toți legionarii care au dat dovadă de bărbăție şi de curaj în comuna Tatar Armagia. De asemena, tot grupul de legionari care a venit de la Bucureşti şi a luat parte la acțiunea din comuna dobrogeană a fost decorat de către Căpitan cu Crucea Albă. A mai fost decorat cu Crucea Albă şi Nicolae Fudulea cu încă doi camarazi, pentru că s-au luptat pe viață şi pe moarte cu jandarmii călări. Aşa s-a încheiat lupta electorală din vara anului 1937, lunile august - septembrie.

Prevestirile Căpitanului

S-au terminat alegerile din 1937 prin octombrie, cu rezultatele arătate, iar pe la sfârşitul lui noiembrie, începutul lui decembrie al aceluiaşi an am fost anunțat să ies cu toți legionarii din garnizoană pe nişte dealuri în afara comunei Cociular, că acolo mi se va spune ce trebuie să fac. Am chemat pe toți camarazii şi am plecat spre locul indicat. Când am ajuns la locul cu pricina, după ce am făcut câteva mişcări de marşuri, am văzut că vine şi Mihai Ergoveanu cu legionarii lui, şi apoi, după puțin timp, soseşte şi Ienache Perifan cu legionarii din comuna Cainargeaua Mare. La puțină vreme au venit de la Bucureşti trei studenți: Sopila, Spiru Bujgoli şi Spiru Popescu. Aceştia au luat comanda celor trei centre, făcând o coloană, iar după câteva marşuri ne-au oprit şi ne-au aşezat în careu.

Primul care ne-a vorbit a fost Sopila, care ne-a spus: *Camarazi, venim de la Bucureşti trimişi de Căpitan ca să vă anunțăm că dânsul prevesteşte o mare prigoană ce se va abate asupra Mişcării Legionare. Din acest motiv, el dezleagă pe toți legionarii de toate jurămintele făcute şi vă anunță că, din acest moment, Mişcarea Legionară este autodizolvată. Fiecare dintre dumneavoastră să se ducă la casa sa şi să-şi vadă de treburile gospodăreşti. La vestea că Mişcarea Legionară este dizolvată şi că nu se mai activează, cu toții ne-am întristat şi ne-am amărât, plecând astfel spre casele noastre.*

Arestarea Cãpitanului

Am intrat în iarna anului 1938 şi tot mai primeam ziarul **Libertatea** pe care îl citeam cu nerăbdare. Din cele ce se scriau în acest ziar mi-am dat seama că se apropie o prigoană mare, exact după cum presimțea şi a prevăzut Căpitanul. într-o zi, pe când **Libertatea** încă nu era

suspendată, ne-a informat despre arestarea Căpitanului. Ştirea s-a împrăştiat cu rapiditate printre toți legionarii din comună şi din alte părți, toți informându-ne unii pe alții: *Camarade, ştii că a fost arestat Căpitanul?* Răspunsul era, da, ştim, de la mic la mare, de la tânăr la bătrân şi toți eram uluiți, toți eram nedumeriți, cum se poate aşa ceva, şi ce se va întâmpla acum cu Căpitanul?

Dar toate acestea erau începutul durerilor, acea **mlaştină a desnădejdii**, cum o denumea Căpitanul. Arestarea aceasta a produs tulburarea conştiințelor româneşti în toată țara, iar în centrele universitare au început grevele, s-au ținut cuvântări şi chiar manifestații. La Cluj, un student legionar s-a urcat pe o masă şi a vorbit la câteva mii de studenți cu indignare despre arestarea Căpita-nului, spunând că ne vom răscula şi va trebui eliberat. Curând însă a venit Siguranța şi a operat vreo douăzeci de arestări printre studenți.

Toți legionarii eram atât de ataşați sufleteşte şi spiritual de Căpitan, încât atunci când am aflat că a fost asasinat, n-am putut crede nici cum că este adevărat; credeam că este undeva ascuns sau arestat şi pus sub supraveghere, şi că el, Căpitanul, va veni într-o zi de undeva şi trebuie să-l vedem. Mult timp ne-am mângâiat sufletele cu speranța că el trăieşte şi că-l vom revedea. Dar totul a fost doar speranță deşartă.

Asasinarea lui Armand Cãlinescu

În septembrie 1939 eram la plug, la aratul şi semănatul grâului. Spre seară m-am întors de la muncă şi cum am intrat în comună cineva mi-a făcut semn cu mâna să opresc căruța. Cel ce m-a oprit mi-a spus: *Am auzit la radio că o echipă de legionari l-au împuşcat pe Armand Călinescu; atât,mai mult nu se ştie, căci emisiunea de la radio a fost întreruptă*. M-am dus acasă şi am deshămat caii. Eram neliniştit şi nu ştiam ce să fac, dar, înnoptându-se, m-am culcat. înainte de culcare m-am uitat afară. Era o lună plină pe cer şi totul se vedea ca ziua. Am adormit destul de repede, dar pe la miezul nopții m-a trezit lătratul puternic al câinelui meu. M-am dus la fereastră, de unde am văzut un grup de jandarmi şuşotind între ei, probabil cum să mă prindă. Am văzut cum cineva s-a desprins din grup, a venit, a bătut la uşă şi a zis: *Cuscrule, deschide uşa! Vă aduc o scrisoare de la primărie.* L-am recunoscut, era garda comunală, care era rudă cu noi. I-am răspuns: *Lasă, cuscrule, că am văzut totul, nu e o scrisoare, ci sunt jandarmii.* Jandarmii care erau în spatele lui aşteptau ca să deschid uşa, să pătrundă numaidecât înăuntru. Plutonierul Moțoc, care conducea jandarmii pentru arestarea legionarilor, a strigat de afară: *Deschide uşa, Ciolacule, că avem ordin de la Ministerul de interne şi dacă nu deschizi spargem uşa.*

Domnule plutonier, i-am răspuns, *nu pot să vă deschid deoarece am soția bolnavă*. Atunci toți jandarmii care erau în grup au început să împingă în uşă cu umerii din afară spre înăuntru şi eu, împreună cu mama, împingeam de uşă în sens contrar. Dar uşa începea să trozniască şi să cedeze. Atunci am spus mamei: *Mamă, zi-le ceva, fă gălăgie, că cedează uşa.* A început să strige: *Dați-vă la o parte, că am un topor în spatele uşii şi care cum intră îşi pierde viața*. Plutonierul, dacă a văzut aşa, s-a dat la o parte, s-a dus la fereastră şi a strigat: *Mama ta de bolşevic, deschide!* Eu, dinăuntru: *Nu deschid, am soția bolnavă.* Plutonierul, dacă a văzut că nu deschid, a lăsat în fața uşii un jandarm şi a plecat prin comună să facă alte arestări.

Eu strânsesem toată literatura legionară din garnizoană şi o aveam în casă în acel moment. Aveam multe cărți, dar mai ales **Cărticica Şefului de Cuib** şi cartea **Pentru Legionari**, acestea se pare erau cele mai importante. Când au început să se încingă lucrurile, repede le-am făcut pachet, l-am legat şi l-am pus sub pat. Aveam de gând să le ascund la unchiul meu, dar am tot amânat de azi pe mâine până m-a prins prigoana cu ele neascunse.

Aveam în casă un cuptor cu vatră, cum e la țară. Am luat pa-chetul şi cu greu am reuşit să ard cărțile, rupându-le filă cu filă, fiindcă altfel nu ardeau. Jandarmul lăsat de pază la uşă se uita pe gaura cheii, dar nu a zis nimic şi nici la venirea celorlalți n-a spus nimic.

După ce am terminat de ars cărţile m-am aşezat pe pat ca şi când m-aş culca. Dar am adormit de-a binelea, fiind obosit de muncă. Făcându-se ziuă, câinele a început din nou să latre; repede am sărit din pat, am deschis uşile şi văd că vine plutonierul Moţoc cu gloata de jandarmi. Am ieşit înaintea lui şi i-am zis: *Domnule plutonier, iată, sunt gata, acum puteţi să intraţi în casă şi să faceţi percheziţie*. El mi-a răspuns: *Lasă, o să-ţi arăt eu ţie, că te-ai opus autorităţilor în timpul nopţii*. La ordinul plutonierului, echipa de jandarmi s-a repezit în casă şi au răscolit peste tot. Dar nu au găsit nimic, de acuma cărţile erau arse, iar pistolul era ascuns la unchiul Ştefan. După ce au terminat percheziţia, plutonierul mi-a ordonat: *Mergi înaintea noastră!* M-au încadrat jandarmii şi m-au dus la post. Majorul din comună a ieşit afară, iar plutonierul i-a raportat: *Domnule major, acest individ s-a opus azi noapte autorităţilor*. Acesta, de colo: *Cum bolşevicule, te-ai opus autorităţilor?* S-a repezit cu amândouă mâinile şi a început să mă tragă de păr. La urmă le-a zis: *Băgaţi-l la beci*.

Când am ajuns jos în beci, am văzut că acolo erau o serie din camarazii mei, şefi de cuiburi, casieri, curieri etc. După ce s-a închis uşa, am dat mâna cu toţi. Unii dintre ei ştiau de cele ce s-au întâmplat afară, în timp ce alţii au aflat despre moartea lui Călinescu abia aici, în beci. Erau acolo: Doiciu Gheorghe, Constantin Batri, Dimciu Scoca, Stere Scamanghia, Nicolae Befa, Iancu Dumitru şi Ienache Batur. Cu toţii am stat arestaţi o săptămână în beciul postului de jandarmi. Tot în ziua intrării în acel beci ne-au sosit de la familiile noastre veşti cum că în Silistra jandarmii au împuşcat trei legionari. Toţi erau din comuna Frăsaru, judeţul Durostor. Aceştia erau şefi de plasă şi anume: Nicolae Nastu, Constantin Manganita şi Memu Nisa.

Tineri cum eram atunci, noi ne bucuram şi vorbeam între noi, aprobând eliminarea lui Armand Călinescu, călăul neamului românesc. A trecut o săptămână şi într-o dimineaţă ne-au suit în căruţe, cu mai mulţi jandarmi înaintea şi înapoia noastră. Şeful de post le-a dat ordin jandarmilor ca în caz că se încearcă vreo evadare de sub escortă pe drum, „să trageţi fără milă în plin în aceşti bolşevici”. Am pornit, dar nu ştiam unde ne duc şi nici nu aveam voie să vorbim între noi. Ne-au dus în comuna Cainargeaua Mare, judeţul Durostor. în mijlocul satului era un maidan mare şi aici au început să sosească legionari cu jandarmii după ei. Au adus legionari din toată plasa Bei Bunar. Am stat până la orele două după masă, când s-a anunţat că vine cineva de la Silistra. A sosit maiorul de jandarmi Dinulescu.

Jandarmii ne-au grupat imediat pe toţi legionarii într-o parte şi maiorul Dinulescu a venit în faţa noastră. A început să ne ameninţe cu următoarele cuvinte: *O bandă de legionari, de bolşevici, au asasinat pe marele om de stat, prim-ministrul Armand Călinescu. Poporul a ştiut să pedepsească acea bandă de legionari, iar guvernul va şti şi el să pedepsească pe oricine îi va sta împotrivă. Toţi care sunteţi de faţă veţi da câte o declaraţie că vă desolidarizaţi de Mişcarea Legionară*. Toţi câţi eram acolo am semnat câte o declaraţie scurtă şi ne-au dat drumul să mergem la comunele noastre.

Activitatea legionarã ilegalã

N-am încetat însă nici un moment activitatea legionară, dar nu mai ţineam şedinţe de garnizoană, ci ne întâlneam doi-trei în câte o casă. Astfel ne comunicam reciproc ceea ce ştiam, sau ce mai auzeam vorbindu-se despre Mişcare. Comunicam de la om la om tuturor celor din garnizoană, cântam în surdină cântece legionare, deci într-un cuvânt, ţineam treaz duhul Mişcării. La urmă, despărţindu-ne, ne salutam cu: **Trăiască Legiunea şi Căpitanul!**

în primăvara anului 1940 s-a auzit că Nae Ionescu a murit subit. Vestea aceasta ne-a fost comunicată repede şi astfel am aflat cu toţii despre moartea prin otrăvire a marelui nostru filosof, profesorul universitar Nae Ionescu.

încă din 1939, Nae Ionescu a fost chemat la palat ca să ia parte ca membru la Frontul Renaşterii Naţionale şi să poarte uniforma ticluită de Carol al II-lea. Mulţi dintre profesorii universitari mai de vază erau chemaţi la palat unde, printre altele, trebuiau să sărute şi mâna „domniţei Lupescu". Profesorului Nae Ionescu i s-a propus să devină prim-ministru, la care profesorul a răspuns că nu-i permite linia lui moral-creştină să ocupe un asemenea scaun. El era un creştin care practica cu multă sfinţenie religia ortodoxă, ţinând posturile şi împărtăşindu-se des cu Trupul şi Sângele Mântuitorului Iisus Hristos.

Refuzând demnităţile oferite de rege şi nefăcând nici un compromis, a fost înlăturat din luptă prin metoda atât de obişnuită adversarului milenar, prin otrăvire. Astfel, un stâlp al Bisericii Creştine a fost prăbuşit, iar calea desfrâului şi a prostituării politice era deschisă. Carol îşi făcea mendrele în tihnă.

Din nou ne-am mâhnit cu toţii. Toate aceste asasinate, începând cu Căpitanul nostru drag, mulţimea comandanţilor noştri legionari şi uciderile din lagăre ne făceau să ne tremure inima de revoltă şi durere. Dar nu puteam să vorbim nimic deoarece posturile de jandarmi din toate satele s-au întărit, dublându-se ca număr. Acum ajunseseră să fie cinci-şase jandarmi la fiecare post, care zilnic circulau prin comună şi mai ales pe lângă casele pe care le suspectau. Mocnea inima în noi de atâta răutate în ţară, dar nu puteam face nimic. Dictatura lui Carol era întărită bine.

Ne-am întâlnit cu camarazi din oraşul Silistra, printre care amintesc pe studentul Teodor Verioti, şi cu alţi studenţi legionari care veneau de la Bucureşti. Ne întâlneam şi cu fostul şef legionar de judeţ, Alexandrescu, care ne-a povestit despre Nae Ionescu. El spunea că profesorul universitar de filosofie Nae Ionescu a fost cel mai luminat naţionalist de dreapta. El nu putea să sufere organizaţiile politice cu concepţii masonice, ateiste şi antinaţionale şi, după cum se ştie, a fost otrăvit mişeleşte de slugile masoneriei şi ale lui Carol al II-lea.

După asasinarea Căpitanului şi a celorlalţi 13 comandanţi, a urmat împuşcarea comandanţilor legionari în lagăre şi apoi împuşcarea a câte trei-patru legionari în fiecare judeţ. Aceştia au fost lăsaţi câteva zile la locul crimei regale, pentru a speria lumea să nu se revolte. în toată această perioadă situaţia noastră, a celor încă neexecutaţi, era îngrozitor de apăsătoare.

Revolutia legionarã

În primăvara şi vara anului 1940, prin lunile iunie şi iulie, au apărut la noi în judeţul Durostor, în Silistra şi prin comune inginerul Traian Boeru şi Vasile Zotu. Amândoi au venit de la Bucureşti, unde se pregătea alungarea regelui criminal din ţară, pentru a ne pregăti în cazul unei revolte populare. Pe Traian Boeru nu l-am văzut niciodată, dar Vasile Zotu colinda satele şi comunele noastre din judeţul Durostor. Era un tip mai slăbuţ şi destul de înalt. Pentru a se putea strecura prin sate şi comune fără prea multe probleme, îmbrăca o pelerină bej şi pe cap îşi punea o şapcă fistichie. Şi-a cumpărat o gloabă de cal şi o căruţă dobrogeană, iar în buzunar avea un

carnet de comerciant ambulant, cumpărător de găini şi ouă. Ţinea biciul în mână şi se comporta la fel ca un căruţaş. Era aşa de bine deghizat, încât jurai că e de când lumea un turc get-beget.

în fiecare localitate în care intra, în primul rând se ducea la postul de jandarmi şi se legitima cu gloaba lui de cal şi cu carnetul de comerciant ambulant. Jandarmii nu puteau să bănuiască pe acest cumpărător de găini ca fiind legionar şi că ar putea lua legătura cu organizaţiile legionare locale. Erau foarte mulţi turci şi bulgari comercianţi ambulanţi care umblau prin sate ca să cumpere găini şi ouă. Astfel, Vasile Zotu putea lua legătura cu şefii de garnizoane legionare din comunele şi satele judeţului Durostor.

Nu se ştia când trebuia să dăm lovitura de stat, însă ştiam că în comuna Frăsaru era centrul nostru şi că acolo trebuia să vină curierul de la Bucureşti, să aducă ordinul de acţiune. Noi trebuia să fim gata, o sută de legionari înarmaţi, să plecăm la Bucureşti.

Pe la începutul lui august totul era pus la punct, astfel Vasile Zotu s-a întors la Bucureşti. Noi nu aveam altceva de făcut decât să aşteptăm curierul care să ne aducă ordinul de plecare la Bucureşti pen-tru lovitură. Tocmai în acea perioadă se ceda Cadrilaterul Bulgariei, deci noi eram îngrijoraţi şi de alte probleme. Trebuia să ne refugiem cu familii, cu bagaje, era o dramă de nedescris. Trebuia să lăsăm case şi avere, tot ce am agonisit, să plecăm doar cu familia şi cu ce puteam încărca într-o căruţă. Ţi se rupea inima când vedeai bătrânii, mamele şi surorile noastre cum plângeau mergând pe lângă căruţa încărcată de bagaje şi cu copii. Părăseam totul, fără nici un fel de opunere şi în grabă, căci primarul şi cu jandarmii ne forţau să părăsim comuna cât mai în grabă, pentru că veneau din urmă trupele bulgare de ocupaţie.

Zilnic ne întâlneam cu Ergoveanu, ne zbăteam ca peştele pe uscat, vorbind şi aşteptând curierul din capitală cu acel ordin-veste de plecare la Bucureşti pentru lovitură. Ne sfătuiam cu Mihai Ergoveanu şi ne întrebam ce ar fi dacă am merge în capitală numai noi doi, să încercăm să luăm legătura cu comandamentul legionar, căci aşteptam cu multă sete să luăm şi noi parte la lovitură. Dar tot noi ne dădeam seama că degeaba mergeam numai noi doi, fără să cunoaştem pe cineva în oraşul de pe Dâmboviţa.

în Silistra, în faţa portului, s-au concentrat cu miile căruţele încărcate ale refugiaţilor, ca să fie îmbarcate pe poduri plutitoare şi duse pe cheiul Borcei, în Călăraşi. De aici plecau prin comunele din Ialomiţa fără nici o ţintă, în bejenie, ca odinioară strămoşii noştri din calea turcilor şi barbarilor.

3 Septembrie 1940

Pentru că erau mii de căruţe, a trebuit să aşteptăm zile întregi la rând la podul peste care trebuia să trecem Dunărea. în ziua de 3 septembrie mi-a venit şi mie rândul să urc căruţa aşa încărcată cu cai cu tot pe pod, alături de zeci de căruţe, pentru trecerea Dunării. în timp ce noi pluteam pe Dunăre spre Călăraşi, fiecare îşi ţinea caii de căpes-tre ca să nu facă vreo mişcare greşită. Deodată, spre marea mea surprindere, aud la radio că se cânta **Sfântă Tinereţe Legionară**, în timp ce pluteam cu podul spre Călăraşi.

După debarcare m-am întâlnit cu Mihai Ergoveanu şi amândoi eram plini de bucurie că Mişcarea a reuşit lovitura de stat. Dar totuşi eram foarte mâhniţi că nu am putut şi noi să luăm parte la lovitură. Mai târziu ne-am întâlnit cu Vasile Zotu în Bucureşti, care ne-a reproşat că nu ne-am dus la lovitură, deşi curierul a fost trimis în comuna Frăsaru. Cei din Frăsaru nu ne-au anunţat şi au mers de au dat lovitura la Constanţa şi nu la Bucureşti. Iar noi, cei din plasa Bei Bunar şi plasa Curtbunar, o serie de legionari foarte buni, am aşteptat pregătiţi şi înarmaţi. Nici până în ziua de astăzi nu ştim de ce legionarii din comuna Frăsaru, dacă au fost anunţaţi de curierul Bucureştilor, de ce nu s-au dus în capitală, aşa cum era consemnul, şi au plecat la

Constanța pentru a participa la lovitură. Iar pe noi, cele mai bune plase de legionari, nu ne-au anunțat conform promisiunii, ci ne-au lăsat baltă.

Poate s-ar fi aflat, poate că s-ar fi ştiut de ce nu am fost anunțați, dar timpul a fost prea scurt, căci în curând a venit trădarea generalului Antonescu şi apoi cea de la 23 august 1944, care a pus capac la toate relele de până atunci. Tocmai de acum încep adevăratele trădări, care au început să se difuzeze în masele largi ale poporului.

Comuna Albesti

În portul Călăraşi, în momentul debarcării noastre, erau mii de căruțe cu bagaje, cu familii, cu copii mărunți. Pe chei era un birou care făcea repartizările. Oamenii noştri din comuna Cociular au fost repartizați în comuna Albeşti, județul Ialomița. Am pus cei doi copii gemeni în vârstă de patru luni în căruță şi am pornit-o spre Albeşti. Dar m-am gândit că ar fi mai bine dacă nevasta, împreună cu mama mea şi copii, ar merge cu trenul; sigur că ar ajunge mai repede. Mama mea a luat un copil în copaie, iar soția mea îl ducea pe celălalt. Fiecare cu copaia pe umăr, s-au suit în trenul care trecea nu departe de Albeşti, iar eu şi tata am plecat cu căruța. Aveam cam 50 de kilometri de mers până la Albeşti şi spre seară am ajuns. Primarul cu jandarmii ne repartizau prin comună. Ne-am instalat la un cetățean, dar femeile cu copii nicăieri, nici la gară, nici în comună. întrebam pe la rude, pe la prieteni, dacă au văzut două femei cu copăi la umăr cu copii mici. S-a întunecat bine şi noi nu am aflat nimic despre ele. Dacă am văzut aşa, eu şi tata ne-am culcat şi dis de dimineață am plecat spre Bucureşti. Poate s-au rătăcit la Ciulnița, ne gândeam noi. Când am ajuns în gară la Bucureşti, am dat peste o mulțime de refugiați din Dobrogea. Am început să întreb: *Măi nene, nu ați văzut două femei cu două copăi pe umăr cu doi copilaşi în ele?* Toți pe câți am întrebat spuneau că nu le-au văzut. Am început să mă îngrijorez şi să-mi fac fel de fel de gânduri sinistre. Le-o fi călcat cumva trenul pe undeva? Şi mai ales că nu aveau nici un fel de acte cu ele. Cineva mi-a spus să dau un telefon la Albeşti, la primărie. Am sunat din gară şi notarul mi-a spus că ele au ajuns cu bine la Albeşti. Femeile nu s-au încurcat la Ciulnița, cum credeam eu. Ele, în loc să se dea jos din tren unde trebuie, s-au dus până la Urziceni. Acolo au dormit la o femeie şi a doua zi un refugiat din Dobrogea le-a adus la Albeşti.

Guvernul de la Bucureşti a hotărât că toți refugiații din județul Durostor vor merge în județul Tulcea, iar refugiații din județul Caliacra vor merge în județul Constanța. Eu şi alți câțiva cetățeni din comună ne-am dus în județul Tulcea să vedem unde ar fi bine să ne stabilim. Ne-am dus în comuna Baia, în ambele comune Ceamurlia de Jos şi în Ceamurlia de Sus, în comuna Zabila, în comuna Kogălniceanu, dar nicăieri nu ne-a plăcut. Pe lângă că pământurile erau slabe, era aşa de multă malarie că te îngrozeai văzând câtă lume suferea de friguri. Nu ne-a plăcut şi ne-am întors înapoi.

La 6 octombrie 1940 am luat parte la marea manifestație legionară din piața 6 Septembrie din Bucureşti. La 8 noiembrie am luat parte la marea manifestație din Iaşi, unde au ținut cuvântări comandantul Horia Sima, şeful Mişcării Legionare şi generalul Ion Antonescu. Seara, încolonați, am manifestat la Ambasada germană şi la Ambasada italiană. Dimineața, cu noaptea în cap, o echipă de legionari din județul Durostor am plecat la Huşi, unde am luat parte la deshumarea osemintelor fratelui Căpitanului, inginer Ion Codreanu. Aici am văzut pe tatăl Căpitanului şi pe mulți comandanți legionari. După o serie de slujbe religioase, încolonați şi cu cântece legionare, am trecut prin fața mamei Căpitanului, care, ajutată de o echipă de fete, împărțea la fiecare legionar câte o bucată de peşte şi o bucată de pâine. Cât era de mare cimitirul, era plin în toate părțile de coloane de legionari.

După ce s-a terminat toată procesiunea, spre seară, coloanele de legionari s-au îndreptat spre gară, unde fiecare mergea spre județul său. Noi, legionarii, din Silistra, ne-am urcat în trenul care mergea la Bucureşti. După două zile de stat mereu încolonați şi în picioare, atât la Iaşi cât şi

la Huşi, când ne-am aşezat pe bănci am adormit imediat. Nu ştiu cât a mers trenul şi pe la ce oră era, dar eram undeva în plin câmp când s-a produs un cutremur puternic. Ne-am lovit cu capul de vagon şi ne-am trezit buimăciţi, neştiind ce s-a întâmplat. Unii legionari au strigat: cutremur, cutremur...

La ziuă, când am ajuns la Bârlad, gara era dărâmată iar linia ferată era blocată cu grinzi şi cu moloz. A trebuit să stăm câteva ore până s-a eliberat linia ferată, aşa că am avut destul timp să mergem pe la prăvălii să ne cumpărăm de ale mâncării. Trenul a trebuit să oprească în mai multe gări şi să aştepte până se curăţa linia şi abia noaptea târziu am ajuns în Bucureşti.

A doua zi, mai mulţi refugiaţi am plecat la Constanţa, la biroul colonizării, pentru informaţii. Ne întrebam ce facem acum, că e toamnă şi iarna e aproape, iar noi stăm încă în Ialomiţa, în mod provizoriu. Unii şi-au dat cu părerea că să intrăm în biroul colonizării şi să cerem să ni se dea voie şi bilete ca delegaţi, să mergem prin oraşele din Moldova să ne apucăm şi noi de comerţ. Am intrat în birou unde ne-a întâmpinat inspectorul colonizărilor, avocatul Nicolae Ciumete. I-am spus ce dorim, iar el ne-a răspuns că nimic nu depinde de el, ci totul vine de la Bucureşti. Dacă mergeţi la Ministerul Finanţelor şi vă aprobă, tot acolo vă dă bilete şi delegaţie, altfel nu se poate. O delegaţie de 50 de persoane ne-am dus la Ministerul Finanţelor. I-am dat cererea noastră, motivând că în satele din Tulcea este multă malarie, noi avem copii mărunţi şi nu vrem să riscăm să-i pierdem, aşa că am dori să ni se dea aprobare pentru Moldova.

Rezultatul a fost negativ. Ministerul ne-a răspuns că nu se poate. Motivul: Mişcarea Legionară a hotărât de comun acord cu domnul general Antonescu că toţi refugiaţii din Cadrilater vor merge în judeţele Constanţa şi Tulcea. Mulţi refugiaţi am rămas la răspântie. Constanţa nu ne primea şi ministrul finantelor nu ne aproba plecarea în Moldova. Şi, cum iarna bătea la uşă, mai mulţi din cei refugiaţi am luat o hotărâre destul de gravă. Asociindu-ne în mici grupuleţe, am plecat spre Moldova. Un grup de refugiaţi a plecat la Piatra Neamţ, iar eu cu alt grup am plecat la Bacău. Am format o delegaţie şi ne-am dus la şeful judeţului Bacău, la domnul Nicolau. I-am spus doleanţele noastre, că avem familii şi că îl rugăm să ne ajute. El ne-a ajutat cât a putut şi noi am fost mulţumiţi, apoi a dat ordin ca să fim încartiruiţi.

Până pe la 15 noiembrie 1940, venind mereu în mici grupuleţe, am ajuns la vreo 200 de familii de refugiaţi. Au început, tratativele între refugiaţi şi evrei. Eu şi Costea Gheorghe ne-am asociat şi ne-am înţeles cu Tulea Dicimca şi Moris Braun, care ne-au predat brevetele de băuturi spirtoase, crâşma şi localul. Am convenit să le plătim pentru chirie 36.000 lei, în patru rate a 9.000 lei. De asemena le-am cumpărat toată vesela crâşmei, care a costat 97.000 lei şi pe care i-am achitat imediat.

în oraşul Bacău, secretarul sediului legionar era părintele Grebenea Ion. Şi noi, refugiaţii, ne-am constituit în cuiburi legionare. Deşi domnul Nicolau, şeful judeţului, a avut bunăvoinţa să ne ajute pe noi refugiaţii, totuşi exista un sabotaj vădit din partea autorităţilor. La administraţia financiară, la camera de comerţ şi industrie, oriunde te duceai îţi spunea vino mâine, vino poimâine şi te amâna de pe o zi pe alta. Bacăul era un centru puternic, una dintre cetăţile masoneriei şi a Cahalului.

„Rebeliunea”

În noaptea de 21 ianuarie 1941, toţi legionarii ne-am strâns la sediu. în acea noapte, echipe de legionari au ocupat mai multe instituţii ca tribunalul, primăria, administraţia financiară, depozitul de benzină etc. Eram aşa de pregătiţi sufleteşte încât de abia aşteptam să ne încleştăm cu armata. Am format o echipă de 16 legionari, şeful echipei Bădulescu Ion, eu Nicolae Ciolacu, Mihai Ergovanu, iar restul erau băcăuani. Ne-am dus la marginea oraşului şi am ocupat un depozit de benzină. Vis-a-vis de noi erau un pluton de soldaţi înarmaţi, ce aşteptau ordinul să vină

şi să ne evacueze. Cei din echipa noastră eram toţi între 25 şi 30 de ani şi ne făceam socoteala că soldaţii sunt mai tineri de 21 de ani şi fără experienţă. în momentul în care vor veni să ne evacueze, noi să fim aşa de ageri ca printr-o stratagemă şi prin surprindere să-i dezarmăm pe loc. Ştiam că fără jertfe şi sacrificii nu puteam să biruim şi, fiind convinşi că la mijloc este o trădare şi posedând într-o oarecare măsură duhul Căpitanului, ne spuneam că pentru neam nici o jertfă nu este prea mare.

Ne-am zis de mai multe ori **Tatăl Nostru** şi aşteptam încordaţi să vină plutonul de soldaţi pe care noi urmă să-i dezarmăm. Dar slavă şi mulţumită bunului Dumnezeu că l-a inspirat pe domnul comandant Horia Sima şi, înspre dimineaţă, a dat ordin la radio tuturor şefilor de judeţe să se retragă de pe poziţii. Cu părere de rău şi cu mult regret ne-am retras. Dacă nu era ordinul domnului comandant Horia Sima, ar fi curs mult sânge pe întreg teritoriul României. Generalul Antonescu a declarat stare de asediu şi după câteva zile au început percheziţiile pe la sediile legionare. în plus, a dezlănţuit o mare prigoană împotriva Mişcării, cu percheziţii prin casele legionarilor şi arestări. Eu am stat în ianuarie şi februarie fără să fac vreo mişcare, aşteptând să vină cineva să înceapă o activitate subversivă. Dacă am văzut că nu vine nimeni să începem activitatea legionară în ilegalitate, eu, care eram învăţat cu prigoana lui Duca şi cu a lui Armand Călinescu, am luat iniţiativa să-i organizez pe refugiaţii din Cadrilater.

Fedecistii de la liceu

Zadarnic am căutat să iau legătura cu organizaţia din oraş, care probabil că nu mai exista. M-am hotărât să încep să mă mişc de unul singur. La liceul superior cunoşteam trei elevi: Iancu Perifan, Stroe Zisu şi Iancu Caratos, care făceau parte din Frăţiile de Cruce. Ei nu întrerupseseră legătura cu comandamentul lor din Bucureşti, de unde primeau informaţii şi trimiteau cotizaţiile. Am vorbit cu Iancu Perifan că aş vrea să iau legătura cu ei şi cu Frăţiile de Cruce.

Deci am plecat prin oraş să caut legionari şi să organizez cuiburi. îmi alegeam eu camarazii după următorul criteriu. Cum întâlneam câte un camarad prin oraş îi puneam următoarea întrebare: *Camarade, crezi că Mişcarea există şi trebuie să activăm? Ei, ce zici? Păi să vezi*, răspundea respectivul, *că acuma Mişcarea nu mai este şi se zvoneşte că Antonescu o să facă o altă Mişcare*. După ce-l priveam puţin în ochi, făceam semnul crucii cu mâna la fruntea lui şi ziceam: *în numele Tatălui şi al Fiului, şi al Sfântului Duh, Amin. Dumnezeu să te ierte*. Eu dam să plec şi el se lua imediat după mine. *Măi Ciolacule, de ce mi-ai zis aşa?* Răspundeam: *Păi când ţara este în primejdie şi fiii ei nu o ajută, înseamnă că ei sunt morţi de mult, tu nu-ţi dai seama că şi tu eşti mort?*

Eu în viaţa mea am fost un om voinic şi zdravăn şi nu îmi păsa cum avea să reacţioneze el. Plecam mai departe şi întâlneam pe altul, pe care îl ştiam că a fost legionar.

Ei camarade, ce zici, Mişcarea mai este sau nu? Dacă răspundea: *Da, este Mişcarea, încă mai există. Oricâte prigoane vor fi, ea nu va pieri niciodată*. Atunci eu îi ziceam: *Bravo, camarade!* şi dădeam mâna cu mare bucurie. *Mişcarea nu va pieri niciodată. Toţi duşmanii vor pieri, dar Mişcarea Legionară niciodată*.

Camarazii pe care i-am găsit erau unul şi unul. Cei care ne-am încadrat în cuiburi am fost următorii: Mihai Ergoveanu, Gică Perifan, Caratos Tănase, Mihai Caragiu, Enache Perifan, Mihai Arnăutu, Coromace Nicola şi Ciolacu Nicolae. Iar când am ţinut şedinţa de familie, au fost chemaţi şi au luat parte şi băieţi de la Frăţiile de Cruce: Iancu Perifan, Stroe Zisu şi Iancu Caratos. Activam pe unde ne întâlneam, de multe ori pe malul Bistriţei. încercam să ţinem şedinţe, să ne informăm despre ultimele noutăţi, dar prigoana era mare, zilnic se auzea că prin ţară sunt mereu percheziţii şi arestări.

Comisari, trãdãtori si asasini

La Bucureşti, din ordinul lui Antonescu s-a format o echipă de comisari şi agenți secreți pentru depistarea şi arestarea legio-narilor. De îndată ce erau informați că undeva în țară, în vreo locali-tate, s-a descoperit activitate legionară, acea echipă, supranumită şi Fulger, pleca „iute ca fulgerul” cu primul tren expres sau rapid, ca să ajungă cât mai repede în acea localitate. După ce ajungea, se ştie ce maltratări făcea. Mulți elevi de liceu au rămas cu timpanele sparte şi cu maxilarele zdrobite în urma bătăilor primite de la călăii neamului românesc. Acea echipă de brute avea doi şefi: comisarul principal Atanasiu şi comisarul Oproiu.

Trãdãtorul Mãnescu

Neamul nostru românesc, care ştim că este plin de virtuți, de calități şi de eroi, are totuşi, precum spunea Căpitanul, şi mulți trădători. Prin luna aprilie 1941 s-a pripăşit în Bacău, la hotelul lui Iancu Şaguna, un oarecare Mănescu. I-a spus lui Şaguna că îl cheamă Mănescu, că este subinginer şi că este legionar. I-a spus aşa: *Domnule Şaguna, sunt legionar şi sunt condamnat la 10 ani de închisoare de un tribunal din Bucureşti unde am avut activitate legionară. Eu, prin anii 1936, am lucrat aici la Bacău şi am activat în cuiburile Niculeştilor, la fabrica Filderman, faceți ceva şi pentru mine şi ascundeți-mă undeva. Nu am bani, nu am nimic. Stai pe pace că te vom ajuta*, i-a zis Iancu Şaguna, care era simpatizant legionar. Repede s-a dus la Mihai Ergoveanu, care avea plăcintărie, şi i-a zis: *Măi Mihai, a venit la mine un camarad de-al vostru. Săracul de el, este condamnat de un tribunal din Bucureşti la zece ani de închisoare şi acum este urmărit de autorități să-l prindă. Eu l-am ascuns într-o cameră, i-am dat ceva bani şi de mâncare, dar e legionar de-al vostru, deci faceți cumva de veniți să luați legătura cu el*. Ergoveanu s-a dus îndată la el şi s-au salutat. Mănescu i-a spus şi lui Ergoveanu aceeaşi poveste şi că are nevoie de ajutor. Ergoveanu i-a zis: *Fii liniştit că o să te ascundem şi te ajutăm. Voi lua legătura cu camaradul Nicolae Ciolacu, căci el are legătura cu Frățiile de Cruce, iar F.D.C-ul este în legătură cu Bucureştiul, deci fii liniştit că noi o să te ajutăm*. Ergoveanu a venit repede la mine şi mi-a spus toată situația lui Mănescu. Eu i-am zis lui Ergoveanu: *Să nu fie ăsta vreun informator de la Siguranță. O, sunt sigur că nu-i informator*, mi-a răspuns Ergoveanu. *El a făcut parte din cuiburile Niculeştilor, de la fabrica Filderman de aici din Bacău*. Acest lucru noi nu am putut să-l verificăm. Dacă am fi aflat că este informator al Siguranței, am fi putut evita peste 120 de arestări şi ani grei de închisoare. în sfârşit, noi activam în limita posibilităților.

în acea perioadă, pe câmpul de la marginea oraşului Bacău, lucra o unitate militară germană la nişte bărăci la care mai lucrau şi civili români. Aceştia lucrau ca salahori şi erau plătiți cu ziua. I-am dat ideea lui Ergoveanu să mergem la acea unitate şi să-i rugăm să-l primească pe Mănescu ca muncitor, unde totodată ar fi putut să stea camuflat deoarece Siguranța nu avea acces acolo. Eram sigur că nemții îl vor primi, mai ales că, după ce l-au ajutat pe Antonescu, ne-au promis că ne vor ajuta în orice problemă vom avea, ceea ce s-a dovedit a nu fi adevărat. L-am luat pe Mănescu de la hotel şi l-am dus la acea unitate militară, unde noi credeam că este bine ascuns.

Pãrintele Grebenea

Părintele Grebenea mai spre vară începuse şi el să organizeze oraşul, dar curând a fost bănuit şi chemat la Siguranță şi după cum decurgea ancheta, şi-a dat seama că va fi arestat. A profitat de momentul când comisarul a trecut în camera alăturată să caute ceva, a deschis fereastra

şi a sărit afară. A fugit şi s-a ascuns până în momentul când a luat legătura cu noi. După câtva timp l-am dus şi pe el la germani, unde s-a întâlnit cu Mănescu. După ce au făcut cunoştinţă, au început să-şi spună fiecare păsul. Astfel s-au hotărât să se ascundă şi să se apere reciproc. în acel timp eu aveam grijă de cuiburile de refugiaţi să mergă bine, să se întâlnească săptămânal sau la două săptămâni, să strâng cotizaţiile şi prin Iancu Perifan de la F.D.C. să le trimit la Bucureşti. Dintre toţi pe care îi aveam, cel mai activ era Mihai Ergoveanu. La fiecare 20 de zile ne întâlneam şi ne duceam la părintele Grebenea şi la Mănescu, cărora le duceam alimente şi ceva bani. Acea canalie de Mănescu lucra direct cu Bucureştii, dar noi nu l-am putut depista la timp. Abia mai târziu ne-a spus părintele Grebenea, la închisoarea din Galaţi, despre rolul lui Mănescu şi cum acesta îi cerea voie, aşa ca prieteni şi camarazi ce erau, să-l lase să meargă la un cunoscut în oraş. Părintele, om de încredere, îi spunea să aibă grijă şi să vină repede.

Mănescu nu numai că venea repede, dar mai aducea şi câte ceva de mâncare. Mie îmi trecea prin minte că e ceva necurat, dar, pentru că nu aveam ceva concret, totul mergea în linişte. între timp Mănescu luase legătura şi cu Frăţiile de Cruce de la mai multe licee. Aşadar, cum Mănescu lucra şi cu noi răzleţii, şi cu F.D.C, desigur că mereu descoperea noi legionari, spre marele nostru dezavantaj.

Arestarea pãrintelui Grebenea

În primăvară, într-o noapte de pe la începutul lui aprilie 1942, părintele Grebenea a fost arestat de către Siguranţa Statului şi dus la Iaşi, astfel că Mănescu putea să opereze mai bine. Nu mult după arestarea părintelui, Mănescu a început să vină seara pe la noi, cam pe întuneric şi chipurile deghizat. Venea când pe la mine, când pe la Mihai Ergoveanu şi ne făcea atenţi să lucrăm foarte secret, că vedeţi, părintele Grebenea a fost arestat, iar eu umblu prin mai multe ascunzişuri ca să nu mă prindă Siguranţa.

Comandamentul legionar din Iasi

Comandamentul legionar de prigoană avea sediul la Iaşi. Frăţiile de Cruce din Bacău luaseră legătura cu comandamentul legionar încă din 1941, după rebeliune. Legătura se făcea prin curieri, dar rând pe rând au căzut o serie dintre ei.

în 1942, ne-am hotărât F.D.C. şi noi răzleţii, de comun acord să îl trimitem pe Mihai Ergoveanu la Iaşi, unde să raporteze activitatea şi situaţia legionară din Bacău.

într-o noapte din aprilie 1942, curierul Mihai Ergoveanu, cu situaţia Bacăului, a sosit la Iaşi. Tot în acea seară a venit la mine Mănescu şi mi-a spus: *Camarade Ciolacu, să ştii că se pregăteşte lovitura de stat contra generalului Antonescu. Mulţi legionari s-au pregătit şi pleacă la Bucureşti. Domnul comandant Nicolae Petraşcu vine de la Bucureşti la Iaşi ca să pregătească lovitura de stat*. Imediat în acea noapte n-am avut răbdare şi m-am dus la camarazii Caratosi Tănase şi Gică Perifan şi le-am comunicat şi lor despre lovitura de stat. Nu ştiam ce să credem. Totuşi eram plini de bucurie şi de entuziasm că vom şi noi lua parte la lovitura de stat. A doua zi dis de dimineaţă, cu noaptea în cap, a venit la mine Mănescu şi mi-a spus: *Vedeţi, că deseară, cu trenul de 10, domnul Nicolae Petraşcu o să treacă prin gara noastră. Să ieşiţi mai mulţi legionari să-l salutăm, cât o să stea trenul în gară*. Aşa am făcut. A doua seară am luat pe camarazii Caratosi Tănase şi pe Gică Perifan şi ne-am dus la gară, unde ne-am întâlnit cu Mănescu şi la puţin timp a sosit şi trenul Bucureşti-Iaşi. La uşa unui vagon a apărut chipurile domnul Petraşcu. Era un om tânăr, chipeş, voinic şi frumos, faţa îi era albă spre roşu. Purta o haină şi pantaloni negri, călcaţi la dungă, parcă era scos din cutie. La îndemnul lui Mănescu, repede ne-am apropiat

de vagon, am luat poziție de drepți şi, cam pe şest, l-am salutat cu **Trăiască Legiunea şi Căpitanul**. După aceea a dat mâna cu noi şi ne-a zis: *Foarte bine camarazi*.

Trenul s-a pus în mişcare, iar noi am trecut în spatele gării. Mănescu ne-a zis: *Ei, v-a plăcut, ce ziceți? Da, ne-a plăcut*, am răspuns noi. *Să ştiți*, a continuat el, *că domnul Petraşcu s-a dus la Iaşi tot pentru organizarea loviturii de stat*. Poate până mâine vom primi şi noi ordin să plecăm la Bucureşti.

Ne-am salutat cu Mănescu şi ne-am despărțit, dar în timp ce ne depărtam de Mănescu, am întors capul înapoi să-l vedem. Am văzut că s-a dus ceva mai departe de noi unde îl aştepta un mic grup de băieți de la liceu din Frățiile de Cruce, care şi ei, ca şi noi, au căzut în aceeaşi capcană.

Se făcuse noapte şi noi mergeam pe străzile oraşului spre casă, discutând înflăcărați. Tineri fiind, ne-a impresionat figura acelui om despre care noi am crezut că era domnul Petraşcu. Mergeam pe stradă şi vorbeam între noi: *Măi, ce comandant avem, pe lângă că e tânăr şi voinic, este şi un om frumos*. Nici prin gând nu ne trecea că în seara următoare acest aşa-zis Petraşcu, de fapt comisar, o să ne snopească în bătăi. Cu astfel de cuvinte nostalgice ne-am salutat şi ne-am despărțit, fiecare plecând spre casă.

Mihai Ergoveanu la Iasi

Mihai Ergoveanu, curierul nostru, plecase din Bacău doar cu o seară în urmă. A ajuns la Iaşi noaptea. Din cauza războiului, toate geamurile erau camuflate, luminile stinse, era o beznă că nu vedeai la doi paşi. Dar, cum vom vedea mai târziu, nu în toate locurile era întuneric.

Siguranța din Iaşi, care era anunțată de sosirea lui Ergoveanu cu corespondența legionară din Bacău, îl aştepta febril să-l prindă. Dar în gară era aşa de multă lume, parcă era un val de oameni care se mişcă într-una. în acel val era şi Mihai Ergoveanu, cel care trebuia prins. O echipă de comisari şi de agenți, cu reflectoarele în mâini, după ce l-au depistat, l-au încadrat cu reflectoarele şi mergeau alături în acel puhoi de oameni. Aşetptau să ajungă la uşa de la ieşire unde să-l aresteze. Ergoveanu, văzând că este urmărit, a lăsat să-i scape ceva din mână şi s-a aplecat să-şi ia obiectul, dar valul de oameni mergea înainte cu comisari cu tot. în schimb Ergoveanu, ghemuit şi de-a buşilea, profitând că a scăpat de reflectoarele comisarilor, a luat-o la dreapta printre picioarele oamenilor. Aşa cocoşat şi de-a buşilea a ieşit undeva prin spatele gării, într-o stradă mai lăturalnică şi întunecoasă. După ce a răsuflat puțin, şi-a făcut un plan de acțiune.

Adresa comandamentului o ştia. A luat-o din loc pe străzi cât mai ferite până a ajuns la adresa indicată. Era aşteptat şi, după ce a intrat, s-au luat o serie de hotărâri şi i s-au dat lui Ergoveanu instrucțiuni despre ce trebuia să facă în continuare. El a fost numit şef provizoriu al județului Bacău. A fost găzduit peste noapte la o camaradă, unde nimeni nu bănuia că Ergoveanu ar putea să doarmă.

în gară, comisarii cu reflectoarele în mâini îl aşteptau pe Ergoveanu să apară, dar Ergoveanu nicăieri. Au rămas cu reflectoarele în mână şi cu gurile căscate ca la dentist. Şi-au dat seama că Ergoveanu le-a tras o cacealma teribilă. Cu toată faima ce o avea acea echipă fulger de la Bucureşti, nu a reuşit să-l prindă. Nu le venea să creadă că au putut să fie ei păcăliți în aşa hal de un legionar. Atunci s-a concentrat toată siguranța, poliția, toți codoşii şi informatorii şi au făcut control la toți legionarii şi prietenii lor, în aceeaşi noapte. în sfârşit, pe la două noaptea au bătut la uşa unde dormea Ergoveanu. *Deschideți, aici este Siguranța Statului. Dacă nu deschideți, forțăm uşa*. La urmă, Ergoveanu a deschis. *Legitimația! Da, poftiți*. Imediat l-au înfăşcat şi apoi cu înjurături şi amenințări l-au târât afară.

Siguranța a lucrat repede ca să nu-l bănuim pe Mănescu că este informatorul lor. De aceea, în ziua în care l-au arestat pe Ergoveanu la Iaşi, dis de dimineață a venit Mănescu la mine şi, după

ce m-a salutat, mi-a spus: *Camarade Ciolacu, să ştii că am primit ordin de sus să iei pe toţi camarazii pe care îi ştii şi deseară pornim spre Bucureşti pentru lovitura de stat. în ce priveşte transportul, comandamentul legionar de la Bucureşti ne-a trimis bilete pe C.F.R. şi le vom primi diseară la gară*. Am observat că era puţin cam agitat şi neliniştit. L-am privit drept în ochi, căutam să-i surprind privirea, dar degeaba, mi-a fost imposibil, îi fugeau ochii în toate părţile.

în acel moment mi-a trecut prin inimă ca un fior pentru prima dată o bănuială. *Nu cumva este trădător Mănescu?*

Pe la licee începuseră arestările încă din luna martie, dar nu se bănuia de unde vine trădarea. De aceea, eu i-am spus prompt: *Camarade Mănescu, la ora patru după-masă să ne întâlnim la hotelul lui Enache Perifan, la camera cinci, şi acolo o să hotărâm ce trebuie să facem*. Mănescu mi-a promis că o să ne întâlnim şi a plecat. Fără să fi vrut, am devenit şi eu agitat, dezorientat şi pe la ora nouă dimineaţa am primit un aviz telefonic. Repede m-am dus la poştă, am pus mâna pe receptor şi am început să vorbesc: *Alo, cine e acolo? Mihai Ergoveanu*, a venit răspunsul. *Ergoveanu?* am întrebat eu. Da, aici e Mihai Ergoveanu. *Ascultă, camarade Ciolacu, diseară pleci cu băieţii la Bucureşti şi vezi să iei şi câteva... bucăţi*, era vorba de pistoale. Imediat am cunoscut că nu e vocea lui Ergoveanu. De aceea i-am pus o întrebare în dialectul armânesc: *O cai Mihale, cum îl cheamă pi Fendi?* Dar acel comisar, sau ce o fi fost, nu ştia dialectul macedoromân şi mi-a răspuns: *Ei, lasă acum, vorbim altă dată*. Dacă am văzut că nu este Ergoveanu, am lăsat receptorul şi am plecat. Mi-am zis în gând: nu încape îndoială că acela nu-i Ergoveanu. Dar ceva era necurat la mijloc. Cine ştie ce i s-a întâmplat lui Ergoveanu. M-am dus la Gică Perifan şi i-am spus şi lui că m-a chemat Ergoveanu la telefon, de la Iaşi, dar am reuşit să aflu că era cu totul altcineva. Da, a zis Gică, totul este foarte suspect. Repede m-am dus la Caratosi Tănase la brutărie şi i-am spus chestia cu telefonul şi cu cel ce vorbea în numele lui Ergoveanu. De altfel, zise el, azi dimineaţă, cu noaptea în cap, a venit la mine Mănescu şi mi-a spus să ne strângem mai mulţi camarazi, că a primit ordin de sus să plecăm diseară cu trenul la Bucureşti pentru lovitura de stat şi biletele de tren le primim la gară.

Am rămas foarte nedumerit, cum i-am spus şi lui Mănescu, nu era nici un ordin scris, nici o circulară că ar exista o lovitură de stat. Dar oricum nu i-am dat un răspuns concret, ci i-am spus să vină deseară la hotelul lui Perifan. Bine ai procedat, a spus Caratosi, o să-i punem întrebări, cum adică, dacă o fi lovitură de stat, numai el este singurul care ştie? Ar trebui să ştie şi alte persoane cu un trecut legionar, cum ar fi domnul avocat Ciulei, care este comandant legionar plin, şi alţii. Până la urmă o să mergem să-l întrebăm pe domnul Ciulei, dacă e lovitură de stat trebuie să ştie şi dânsul. Nu o să plecam aşa cu ochii închişi. Deci, i-am spus lui Caratosi, la orele patru vii pe la mine şi împreună mergem să ne întâlnim cu Mănescu. M-am dus acasă abătut şi îngrijorat. Ergoveanu, care trebuia să fi sosit acasă de la Iaşi, nu a venit, dar în schimb altcineva mi-a telefonat în numele lui. Mănescu ne zorea să plecăm la Bucureşti, Ergoveanu nicăieri, iar noi nu ştiam ce să credem. Eram îngrijorat şi simţeam că ceva rău se apropie. Cu aceste gânduri frământându-mă, s-a făcut ceasul trei după masă şi nu a trecut mult timp că a venit Caratosi şi împreună am plecat să ne întâlnim cu Mănescu. Noi doar bănuiam că ar putea fi trădător, dar din moment ce nu aveam dovezi, nu puteam fi siguri.

Am ajuns la hotel, am bătut la uşa camerei numărul cinci şi, dacă ni s-a răspuns, am intrat. Mănescu ne aştepta, ne-am salutat reciproc şi apoi am dat mâna cu el. Stătea lângă o masă şi privea mereu pe fereastră în stradă. Noi ne-am oprit lângă el şi am început a-i pune întrebări cum e cu lovitura de stat şi cu plecarea la Bucureşti. *Rămâne cum v-am spus*, ne-a spus el. *Am primit ordin de sus să ne ducem la Bucureşti. Şi unde în Bucureşti?*, l-am întrebat noi. *în Piaţa Victoriei*, ne-a răspuns el, *acolo au să ne aştepte alţi camarazi, care au să ne ducă la locul de unde vom începe lovitura de stat!* Atunci noi l-am luat tare: *Bine, camarade Mănescu, dar în Bacăul acesta numai dumneata ştii de lovitura de stat. Ar trebui să ştie şi alţi legionari mai vechi, aşa cum ar fi domnul avocat Ciulei, care este comandant legionar plin. Nu te supăra, dar noi trebuie să ne bazăm pe ceva mai concret, de aceea noi vom merge să-l întrebăm şi pe domnul Ciulei, să vedem ce părere are dânsul*. Şi cum noi îl întrebam cu curaj, la un moment Mănescu a crezut că noi l-am

şi descoperit că ar fi trădător. Avea impresia că noi o să-l luăm la bătaie, sau că o să-l omorâm. A început să tremure şi să se bâlbâie, zicând: *Păi să vedeți camarazi, uite ce scrie presa italiană.* S-a ridicat în picioare tremurând ca varga, a scos un ziar din buzunar şi a început să citească cu buzele tremurânde. *Guvernul italian cere demisia guvernului Antonescu şi cere să fie înlocuit cu un guvern legionar*. Şi tot tremurând s-a strecurat printre noi şi a ieşit cu cea mai mare iuțeală afară. Apoi din hotel fuga în stradă, noi ne uitam de sus de la fereastră cum fugea pe stradă. Alerga printre oameni spre poliție, dar noi nu eram siguri dacă s-a dus la poliție sau a fugit de frica noastră. Am stat un moment pe gânduri, pe urmă ne-am hotărât să mergem le domnul Ciulei să-l întrebăm şi pe dânsul dacă ştie ceva despre lovitura de stat. Aşa puteam fi siguri că Mănescu nu este curat, după cum îl bănuiam şi nu mai mergeam la Bucureşti. Am luat-o amândoi spre domnul Ciulei, şi, cum acesta locuia pe strada poliției, am luat-o şi noi în aceeaşi direcție cu Mănescu. Când să dăm colțul pe strada poliției ca să mergem la domnul Ciulei, din partea opusă venea drept spre noi Gogeane, şeful Siguranței. Mergea cu capul în jos, dând impresia că nu ne vede. Ne-a lăsat de am trecut de el cam vreo zece paşi şi numaidecât ne-a fluierat. *Hei, voi de colo! Ia veniți încoace*. Ne-am întors şi ne-am apropiat de el. Gogeane, şeful Siguranței, cred că la origine era armean, era un ins negricios, scund şi spătos. Foarte încruntat, ne-a zis: *Unde mergeți voi aşa de târziu?* Noi i-am răspuns: *La fabrica de monopol, avem treabă. Ia luați-o înaintea mea, haimanalelor*. Când l-am auzit zicând asta, m-au trecut nişte fiori şi mi-am zis în sinea mea: *Până aici, Ciolacule, de acum încolo ți s-a înfundat*. Ne-a condus spre poliție şi când am ajuns la poartă ne-a împins în curte. Imediat cum am intrat, a deschis o uşă în spatele căreia se vedea o scară şi ne-a zis: *Intrați şi urcați sus*, apoi a închis uşa. Nici nu am apucat bine să urcăm scările că ne-a şi luat la poceală. *Mama voastră de bolşevici*, şi dă-i peste față, peste ochi. *Unde spuneați că mergeți, măi bolşevicilor?* Aşa am ajuns sus la etaj.

Ne făcea bolşevici pe noi, legionarii, care eram împotriva bolşevismului. Căpitanul a dat alarma încă din anul 1922, spunând că în cazul unei invazii comuniste de la Răsărit, poporul nostru va suferi cum nu a suferit niciodată până acum în toată istoria lui. Românii vor fi trimişi în lagăre, vor fi băgați la închisori, vor fi jefuiți, bătuți şi omorâți. Pentru aceste vederi profetice Căpitanul a avut de suferit din partea lui Carol şi acelor partide politice, zise istorice şi democratice. Deci noi eram bolşevicii, noi care luptam contra bolşevismului şi a comunismului, iar ei, care pregăteau terenul pentru invadarea țării de către hoardele comuniste, se ascundeau sub numele de apărători ai ordinii publice.

Faimosul cãlãu Atanasiu

Ajungând la etaj s-a deschis uşa şi am fost împinşi într-o cameră mare, cu multe birouri, dar fiindcă era duminică, nu era nici un funcționar. După ce a închis uşa, Gogeane a venit lângă noi. *Unde ziceați că vă duceți, la fabrica de monopol?* Dar el ştia bine unde mergeam şi a început să turbeze: *Ce fabrică de monopol? Mama voastră de bolşevici*. Şi iar ne-a luat la poceală. în timp ce-i căra pumni lui Caratosi, s-a deschis uşa şi Gogeane s-a oprit din bătaie. Ne-am uitat spre uşă şi când colo ce să vedem! Era chiar acelaşi domn Petraşcu, pe care cu o seară mai înainte l-am salutat în gară cu **Trăiască Legiunea şi Căpitanul**! Acum avea mâinile în cătuşe şi era împins de la spate de un gardian care-i striga: *Intră banditule!* După ce au intrat în cameră, Gogeane şi cu gardianul au ieşit afară şi am rămas numai noi trei, eu, Caratosi şi chipurile domnul Petraşcu, comandantul legionar de la Bucureşti, cel cu lovitura de stat. Cam aplecat şi puțin adus de spate, având mâinile în cătuşe, se făcea că-i frânt de bătaie şi gemea de spuneai că într-adevăr îl doare. A venit lângă noi acest vampir şi cu voce miorlăitoare a început să se jelească şi ne compătimea pe noi, zicând: *Ce ați pățit camarazi?* M-am uitat cu groază la el şi mi s-a zburlit părul în cap, dar totuşi i-am zis: *Domnule, nu te cunosc*. Dar el a continuat: *Păi nu mai țineți minte că ne-am*

întâlnit aseară în gară. Dar eu am insistat şi i-am zis: *Domnule, nu vă cunosc.* Atunci a zis: *Ei bine! O să mă cunoaşteţi voi*. A fluierat odată din gură şi, ca la comandă, uşa s-a deschis. A apărut gardianul căruia i-a ordonat să-i scoată cătuşele. Gardianul a venit repede, i-a scos cătuşele şi a plecat. *Şi cum nu mă mai cunoaşteţi? Dar aseară, când ne-am întâlnit în gară, aţi uitat*. I-am spus: *Domnule, nu am fost la gară şi nu te-am întâlnit niciodată*. Dintr-o dată văd cum această huidumă de om s-a crispat la faţă, devenise un fel de fiară sălbatică. Caratosi era un om mic, slăbuţ şi era infirm de un picior din primul război mondial. S-a apropiat de el şi din doi pumni l-a dat jos. A ridicat piciorul infirm în sus şi a început să plângă şi să se jelească.

L-a lăsat pe Caratosi jos, lungit pe podea, şi s-a întors spre mine. *Cum mă bolşevicule, nu mă cunoşti?* Avea palmele mari cât o lopată, când a început să mă lovească, credeam că dă cu maiul. Câteva lovituri în plin şi mi-a spart timpanul de la urechea stângă. A început să mă lovească cu acel pumn ca de baros, după cum era boala lui, numai peste fălci, maxilare şi peste ceafă. De câte ori mă lovea cu pumnul, îmi trozneau fălcile, că la un moment dat am crezut că mi-a spart maxilarul. I-a ordonat gardianului să scoată pistolul încărcat şi să mă bage la arest, iar apoi i-a zis: *Mama lui de bolşevic, la prima miş-care trage în el fără milă*. M-a scos şi m-a dus într-o sală mică, de unde prin fereastră puteam vedea afară. Era noapte şi se întunecase demult.

După ne ne-a bătut, a plecat acel comisar, care nu era altul decât Atanasiu, şeful acelei echipe supranumită „Fulger”, compusă din co-misari şi agenţi trădători ai neamului românesc. Eu stăteam în picioare şi gardianul la fel, însă avea revolverul întins spre mine. Am stat câteva ore în picioare, am început să obosesc după bătaia pe care am primit-o şi nu ştiam cum să fac să mă culc. Cu toate că era prin aprilie, fiind încă răcoare, aveam paltonul cu mine. Am început să mă las uşor în jos pe lângă perete, până m-am lungit pe duşumea. Dacă am văzut că gardianul nu-mi zice nimic, am pus braţul căpătâi şi mă gândeam cu groază în ce capcană am căzut.

Dacă într-adevăr o fi lovitură de stat, de ce se fac arestări prin ţară, deci, logic gândind, lovitura de stat a căzut. în noaptea aceasta, îmi ziceam, ne împuşcă Antonescu ca pe nişte câini. Mă gândeam la situaţia noastră, prin ce trădare am căzut cu toată activitatea noastră legionară subversivă şi mai ales că eram gata să luăm parte şi noi la lovitura de stat contra lui Antonescu.

Siguranţa ştia bine că eu am fost şeful refugiaţilor din Cadrilater, Dobrogea, ştia de activitatea mea legionară subversivă din Bacău. De aceea aşteptam ca din clipă în clipă să aud vreo maşină venind în curtea siguranţei, să mă ridice pe mine împreună cu ceilalţi arestaţi din Bacău, în aceeaşi situaţie ca şi a mea. Eram sigur că dictatorul Antonescu nu ne iartă şi ne va împuşca în această noapte. Aveam emoţii şi îmi era teamă de ce o să ne pregătească viitorul. Cu tot felul de gânduri sinistre, am adormit de-a binelea. Când m-am trezit, mi s-a părut că am dormit doar o clipă. Mă miram de ce până acum nu a venit încă nici o maşină şi îmi ziceam în gând că poate totuşi ne iartă. Dar când deschid ochii şi mă uit la geam, văd că se face ziuă şi e lumină. Imediat mi-a venit curaj, şi din nou mi-am zis, dacă în noaptea asta nu ne-a împuşcat, deocamdată nu ne mai împuşcă. Cine ştie ce s-o fi întâmplat.

Nici nu s-a făcut bine ziuă că aud paşi care călcau greu şi repede, venind spre uşa de la camera unde eram închis. Uşa s-a deschis şi în cadrul ei a apărut acea namilă de om, care era Atanasiu. I-a dat ordin gardianului să mă ducă jos la beci, pe o sală unde erau multe camere speciale de arest, cu ferestre şi cu zăbrele de fier şi în jur totul era de ciment. îndată a venit şi Atanasiu după noi şi a controlat el însuşi camera de arest, ca nu cumva să am vreo posibilitate de evadare. După aceea a dat ordin gardianului să stea în faţa uşii tot timpul şi să mă păzească.

Atanasiu a plecat repede, ca un bezmetic, spre stradă. Mi-am zis în gând, nu încape nici o îndoială că astăzi va fi mare vânătoare de legionari prin oraş. Siguranţa de un an şi jumătate urmăreşte activi-tatea noastră legionară subversivă, probabil că ştia totul despre noi şi acum au trecut la arestarea noastră.

Pe la orele nouă, a venit acel faimos bătăuş şi m-a întrebat: *Şi cum măi, alaltăseară nu m-ai văzut pe mine la gară?* I-am răspuns din nou, ca şi mai înainte: *Nu, nu v-am văzut*. Atât i-a trebuit şi s-a nă-pustit asupra mea ca o fiară când se aruncă asupra prăzii şi iarăşi dă-i şi dă-i cu zel şi cu sete peste tot, fără nici o milă.

Am făcut şi eu o greşeală, tânăr fiind, plin de elan pentru acti-vitatea noastră legionară şi fără multă experienţă în viaţă, tot timpul cât mă lovea am stat drept şi nemişcat, ca o stană de piatră, iar el, canalia, mă lovea în plin. Am vrut să-i arăt cât poate să sufere un legionar. Greşală mare din partea mea.

După ce s-a săturat de bătut, m-a lăsat şi a plecat. Furios, a dat ordin gardianului să mă păzească permanent în faţa uşii. Eu eram ameţit şi simţeam dureri pe tot corpul, dar mai ales mă dureau fălcile şi ceafa din cauza zecilor de pumni pe care i-am primit. Aşa ameţit cum eram, m-am lăsat jos pe ciment şi am adormit adânc. Nu ştiu cât am dormit, dar la un moment dat aud zgomotul zăvorului. Am tresărit şi m-am ridicat în picioare ameţit. S-a deschis uşa şi văd pe gardian că se uită la mine. îmi făcea impresia că mă compătimeşte şi într-adevăr, îl aud că zice cu o voce blândă şi calmă: *Domnule, poftiţi o bucată de pâine şi ceaiul.*

Le-am luat şi uşa s-a închis. Am început să sorb din ceai şi să rup din bucata de pâine. Ultima dată când am mâncat a fost înaintea arestării şi îmi era o foame teribilă. în timpul când dormeam jos pe ciment, din cauza loviturilor pe care le-am primit mi s-au umflat fălcile şi toată ceafa. Aveam temperatură din cauza loviturilor şi nu puteam să mişc capul de durere. Ori de câte ori voiam să-mi întorc capul într-o parte, trebuia să mă întorc cu tot corpul precum lupul.

Mai spre seară a venit Atanasiu şi m-a mutat în altă cameră. Pe jos erau împrăştiate nişte scândurele. Le-am strâns grămădă, le-am aranjat ca să îmi ţină de pat şi m-am culcat.

A treia zi am fost scos la anchetă, dar faimoasa echipă de bătăuşi şi de trădători de la Bucureşti nu mai era. îndeplinindu-şi misiunea aici, au plecat prin alte localităţi, după pradă. Trebuia să bage jale şi durere şi în alte familii. Zilnic am fost scos la anchetă, care a durat cam două săptămâni. Tot timpul am fost anchetat de Gogeane, şeful Siguranţei. La anchetă nu am mai fost bătut şi tot timpul am fost confruntat cu camarazii Caratosi Tănase şi Gică Perifan, într-o serie de situaţii.

După două săptămâni de anchetă, într-o zi m-au luat de la beci şi m-au dus la etaj, într-o cameră mare. Acolo am găsit câţiva camarazi. Am dat mâna, dar nici nu am apucat să vorbesc ceva cu ei, că au înce-put să intre unul câte unul alţi camarazi, care veneau de la anchetă. într-un sfert de ceas ne-am strâns 17 inşi. Pe mulţi îi ştiam, dar mai erau feţe pe care nu le cunoşteam. în sfârşit, uşa camerei s-a închis, gar-dianul s-a retras şi noi am început să dăm mâna unul cu altul şi să po-vestim fiecare cum am trecut prin anchetă. Din lotul de 17 inşi, după 44 de ani, la ora când scriu aceste rânduri, nu mi-au rămas în memorie decât următorii: Caratosi Tănase, Gică Perifan, profesorul Lungeanu, studentul Bucur Constantin, şoferul Hânganu, elevul Petre Bucătaru şi domnişoara Ceilante, de origine italiană. Numele celorlalţi nu le mai ştiu.

Plecarea din Bacău

Am stat în acea cameră două zile. în acele două zile s-a permis familiilor noastre să aducă în curtea Siguranței haine, pături, valize şi alimente. într-o dimineață, tot lotul de 17 persoane, cu bagaje în mână, ne-au scos afară în curte şi ne-au încolonat. La puțin timp a sosit un pluton de jandarmi cu carabine. Ne-au încadrat şi am pornit spre gară. Familiile noastre mergeau pe lângă plutonul de jandarmi, aproape de noi, însoțindu-ne până la gară.

Unora le-au venit părinții, altora nevestele cu copii. Mai erau frații şi surorile unora şi-n acelaşi timp au venit şi mulți prieteni. Era un cortegiu destul de mare, unii dintre noi îşi vedeau pentru ultima oară părinții. Tot drumul cât am mers până la gară, familiile noastre priveau spre noi şi plângeau, unii chiar în hohote, ştergându-şi lacrimile de la ochi cu batista. Nimeni nu ştia ce ne va aduce soarta, când sau dacă ne vom mai întoarce acasă.

Un camarad

Niță Ion, un camarad pe care l-am scăpat din vedere şi nu l-am menționat mai sus, era băiatul unei femei văduve, bătrână şi săracă. El era singura speranță şi ajutor pe care îl avea. L-a aşteptat să se întoarcă acasă de la închisoare, cu tot sufletul şi ca pe ochii ei din cap. Dar din cauza bătăilor şi a schingiuirilor suferite la Siguranță în timpul anchetei, de la acea faimoasă echipă de comisari bătăuşi şi de bandiți şi de trădători ai neamului românesc, Niță nu s-a mai întors. Era un băiat blând şi tăcut.

Niță era slăbuț şi firav şi deci nu a rezistat tratamentului acelor indivizi care, bătându-l, i-au zdrobit plămânii. Din cauza lor, el nu a mai reuşit să se refacă şi a murit la închisoare. S-a sfârşit departe de bătrâna lui mamă, care a rămas cu inima zdrobită la vestea năprasnică a morții copilului ei atât de mult dorit. El, care trebuia să fie sprijinul bătrâneților ei, s-a dus. Dumnezeu să-l odihnească în lumea drepților, căci destul a pătimit aici, în lumea tuturor nedreptăților.

Condamnarea si începutul adevăratei închisori

Ajungând la gară, ofițerul care conducea plutonul de jandarmi ne-a lăsat să ne întreținem cu familiile noastre. Unii dintre noi ne-am sfătuit membrii familiilor să aibă încredere în bunul Dumnezeu, că în curând o să ne întoarcem acasă. Dar până la urmă trebuia să ne despărțim, pentru că trenul a ajuns în gară. Mame, tați, soți şi copii, ne-am îmbrățişat şi ne-am sărutat familiile. Cu multă jale şi durere sufletească ne-am despărțit unii de alții, pentru că sirena trenului a dat semnalul de plecare, iar jandarmii ne forțau să intrăm în vagoane. Trenul a pornit, iar familiile noastre au rămas pe peronul gării, plângând şi fluturând din batiste până nu ne-au mai văzut.

Trenul venea de la Iaşi şi mergea spre Bucureşti. Noi discutam între noi şi încercam să ghicim unde ne vor duce. Unii ziceau că ne vor duce la Bucureşti, alții la Galați, alții spuneau numele altor închisori. Dar până la urmă ne-am lămurit, căci trenul a luat-o pe linia care duce la Galați. Deci nu mai încape îndoială, drumul nostru duce la Tribunalul Militar, Curtea Marțială Galați. Mai era încă destul timp până să apună soarele. Trenul a ajuns în gara Galați şi ni s-a spus să coborâm din vagoane. Nici nu am coborât bine din tren, că a şi sosit un pluton de temniceri de la închisoare, înarmați cu carabine. Ne-au înconjurat, ne-au încolonat şi ne-au pornit spre

închisoare. Pentru prima dată am intrat în curtea unei închisori, cu speranța că-n curând voi fi eliberat. Acasă am lăsat părinții bătrâni, soția cu doi copilaşi gemeni, în vârstă de doi ani, şi o soră de 18 ani, bolnavă de T.B.C., care era pe patul de moarte.

Nu ştiam că voi fi judecat de Tribunalul militar, Curtea marțială Galați, şi voi fi condamnat la mai mulți ani, pe care îi voi face pe la diferite închisori, cum era sistemul lui Antonescu, cu lanțuri grele la picioare, foame, frig, mizerie şi mulți păduchi. De aceea am zis camarazilor mei: *Omul e slab ca oul, dar uneori e mai tare ca stânca. Stânca mai crapă, dar omul nu*.

Când am ajuns la închisoare, ne-au încarcerat şi ne-au pus să stăm câte doi în celulă. Am stat aşa o lună de zile şi, într-o dimineață, tot lotul de deținuți ne-au scos afară şi ne-au dus la tribunal. Preşedintele tribunalului era colonelul Enăchescu. în boxă eram 17 inşi. Martorii mei mi-au făcut semnul crucii cu mâna. După dezbateri ni s-a dat sentința. Jumătate din lot am fost condamnați, restul au fost achitați. Din nou ne-au dus la închisoare, unde am mai stat câteva zile şi, într-o dimineață de mai, pe toți deținuții politici ne-au coborât jos în curte. Eram cam la 50 de deținuți. Acolo ne aştepta o grămadă de lanțuri şi doi țigani fierari, deținuți şi ei, cu nicovale şi cu ciocane, şi în jumătate de ceas ne-au pus pe toți în lanțuri. A venit un pluton de temniceri înarmați, ne-au încolonat şi din nou ne-au pornit spre gară. Vagonul dubă ne aştepta în gară, iar noi, cu lanțurile la picioare, cu greu ne-am suit şi ne-am instalat pe podele şi trenul s-a pus în mişcare. Acum începea acelaşi ritual, întrebându-ne oare unde ne vor duce. Deținutul întotdeauna ştie de unde pleacă, dar nu ştie unde va merge, acesta este lucrul cel mai chinuitor pentru deținuți. Am mers aşa cu trenul şi, pe la chindie, s-a oprit în gară la Ploieşti. A venit plutonul de temniceri cu carabinele, ne-au încadrat şi ne-au dus la penitenciar. Am dormit câteva nopți cu lanțurile la picioare. închisoarea de la Ploieşti era pe atunci centrul de triere. De aici se trimiteau deținuți la toate închisorile din țară. Intelectualii mergeau la Arad, elevii şi negustorii mergeau la Vaslui, unde erau munci agricole.

într-o dimineață ne-au separat, negustorii şi elevii, şi ne-au dus la tren. Veşnica întrebare, unde mergem acum? Am stat în gară mai mult de o oră, cu lanțuri la picioare şi cu temnicerii lângă noi, şi în sfârşit a sosit trenul, iar noi a trebuit să urcăm în vagonul dubă. Trenul a oprit în multe gări şi tocmai spre seară a ajuns la Vaslui. închisoarea era construită în afara oraşului, cam la cinci kilometri distanță. Clădirea se pare că înainte era folosită ca liceu. în această clădire, în urmă cu doi ani, prin 1939, au fost împuşcați 30 de legionari şi comandanți legionari sub dictatura lui Carol al II-lea. Ne-au dat jos din dubă, ne-au încolonat şi, înconjurați de jandarmi înarmați, am pornit prin centrul Vasluiului. Am văzut prăvăliile jidanilor, nişte dughene mărunte, înghesuite una lângă alta. Noi abia ne târam picioarele în lanțuri, iar jidanii în fața dughenelor ne priveau sfidându-ne. îi vedeam cum îşi frecau mâinile de satisfacție că goimii merg la închisoare. Aceasta era opera lui Antonescu, noi românii mergeam la închisoare, iar duşmanii noştri se bucurau. Mergând anevoie cu lanțurile la picioare, abia am ajuns la închisoare pe la orele 11 noaptea...

S-a dat stingerea şi în acea noapte am dormit cu lanțurile la picioare. Dimineața ne-au scos lanțurile şi ne-au dus la lucru. O lună întreagă am muncit la prăşitul porumbului. într-una din zile văd un afiş la sala de mese, care ne anunța că cine este bolnav sau are ceva de operat, poate să se transfere la închisoarea din Braşov. în cadrul acelei închisori era o secție de chirurgie. Cum am văzut anunțul, am ieşit la raport şi am cerut să fiu transferat pentru că eram bolnav.

Transferul la închisoarea din Brasov

Într-o dimineață, la şase deținuți ne-au pus lanțuri şi ne-au dus cu trenul-dubă care mergea spre Braşov. Cum am ajuns la destinație, temnicerii ne-au luat în primire şi ne-au dus la închisoare. După două săptămâni de zile am fost operat de hernie. Am stat la închisoarea din Braşov câteva luni de zile. Nu sunt în stare să descriu foamea pe care am dus-o acolo. Antonescu a creat un

regim de exterminare a legionarilor. Rația de pâine era 280 grame la birou, dar până să ajungă la celulă era înjumătățită. Dimineața ni se dădea un ceai dres cu sare. De la geamurile închisorii se vedea piața unde negustorii vindeau zarzavaturi. Toate roşiile mucegăite erau aruncate alături de tarabă, jos pe ciment, negustorii având grijă ca masa să le fie curată. Puțin înainte de orele 12, căruța închisorii trecea pe la toți negustorii şi cu o lopată se lua de pe jos şi se punea în căruță gunoiul aruncat de negustori. La închisoare, cazanul cu apă fiartă era gata. Toate acele verdețuri mucegăite şi putrede erau deşertate în cazan şi mâncarea era gata. Cu toată degradarea legumelor şi cu toate că era numai zeamă goală, totuşi mâncam până la ultimul strop, pentru că avea multe vitamine.

Am fi dorit să ne dea mai mult, dar rația era un polonic de 500 grame. Şi apoi la masa de seară ne dădea un polonic de varză acră. A început să ne tortureze foamea. Gogeamite om în plină putere, îmi venea să plâng de foame, aveam amețeli şi vedeam negru dinaintea ochilor. Ziua şi noaptea nu mă gândeam la altceva decât numai la pâine. Mă gândeam, oare voi mai avea vreodată o pâine în mână?

Pâinea care ni se dădea dimineața o mâncam din trei bucături şi până a doua zi de dimineață simțeam cum mi se lungesc urechile de foame. îmi venea leşin de la stomac, fiindu-mi mereu foame. într-o noaptea am visat că înaintea mea aveam o poliță plină cu pâine de la un capăt la altul. Când am văzut atâta pâine, rupeam din ea şi mâncam cu atâta poftă că până la urmă m-am trezit mestecând şi plescăind cu multă plăcere. Dar cum m-am trezit, a dispărut şi scumpa mea poliță cu pâine cu tot, ca prin minune. Mi-am dat seama că totul a fost numai un vis, dar îmi era ciudă că visul nu a mai continuat, să pot să mă înfrupt încă puțin. Niciodată până atunci nu am simțit o plăcere aşa de mare. Degeaba m-am chinuit să mai dorm, cu speranța că voi visa din nou pâinea aceea, până dimineața nu am mai reuşit să ațipesc. în schimb, cum s-a făcut ziuă a venit ceaiul din apă fiartă şi bineînțeles bucățica de pâine. Ceaiul, după cum am spus, era dres cu sare, dar iarna era bun că ne mai încălzea puțin.

într-o dimineață, gardianul a intrat val-vârtej în celulă. Repede, faceți bagajele şi imediat afară. Parcă veniseră turcii, nu am avut timp nici să pun lanțurile la picioare, după obiceiul din închisorile lui Antonescu. Ne-am dus la gară la trenul care venea de la Bucureşti. Trenul trecând prin Ploieşti, a colectat deținuți şi de acolo, iar noi cu mare greutate ne-am îndesat în dubă. Toți deținuții stăteam în picioare ca sardelele, de abia mai răsuflam. Aici în dubă am aflat că din închisoarea Văcăreşti a evadat părintele Vasile Boldeanu, comandant legionar. Acesta, fiind bolnav, era internat la spitalul închisorii. Tot aici în dubă am aflat că destinația noastră era Aiud. Ajunşi în gara Aiud, temnicerii ne-au luat în primire şi ne-au dus la închisoare. Ne-au pus în camere câte 18-20 inşi, şi aici tot mizerie, foame, frig şi mulți păduchi. în camera noastră am făcut un program de despăduchiere. La orele 10 dimineața, când plita era încinsă de foc, fiecare stătea cu cămaşa deasupra plitei şi cum picau pe plită săreau ca floricelele. Interesant că nu toți păduchii aveau aceeaşi culoare. Unul era galben, altul era roşcat, iar altul era negru. Numai auzeai pe câte unii: Băi Mitică, vino şi-ți ia păduchele. Aşa de mulți erau, că noi îi omoram numai pe cei mari, de cei mici nu aveam timp. într-o zi camarazii au făcut o glumă. au pus patru păduchi pe o valiză şi deasupra lor o carte poştală. O mişcau, dar nu o puteau urni. Au luat încă un păduche şi l-au pus la mijloc, şi atunci au urnit cartea poştală. Se făcea haz de necaz. Unul a spus: *Chiar şi în lumea animalelor este bună deviza „Unde-i unul nu-i putere"*. Directorul închisorii era maiorul magistrat Munteanu. Dacă cineva dintre deținuți greşea ceva, era scos în curte şi întins pe o rogojină. Apoi scoteau afară mai mulți deținuți ca să pri-vească la spectacolul care urma. Cu un cauciuc, respectivul primea la fund 15 până la 25 de lovituri. Unul dintre noi a venit cu propunerea să strângem o cutie de chibrituri plină cu păduchi şi când va veni directorul prin cameră, să-i arătăm cutia cu păduchii. Să-i spunem că nu mai putem de atâta mâncărime şi că îl rugăm dacă se poate face o deparazitare. Dar unii din camarazi nu au fost de acord. Ei au spus că va fi vai de capul nostru şi o să ne pună în lanțuri. Văzând că mulți se opuneau, nu am mai făcut nimic.

în 1943, mai spre toamnă, am fost scoşi afară în curte toţi deţinuţii din secţia noastră. A venit maiorul şi ne-a ţinut o cuvântare. După care a spus: *Toţi legionarii care vor da o declaraţie că se deso-lidarizează de Mişcarea Legionară şi vor trece de partea mareşalului Antonescu, vor primi favoruri*. Apoi a adăugat: *Toţi care sunt cu domnul mareşal să vină la mine*. Din 500 de legionari câţi eram acolo doar patru inşi s-au îndreptat spre maior, restul am stat pe loc. Pe cei care au dat adeziune i-a mutat pe celular, unde au primit nişte favoruri. Aveau dreptul să iasă la aer mai mult decât noi şi puteau să primească pachete de la familie. Iar pe noi, care nu am dat adeziune, ne-au ameninţat zicând: *Vă veţi ruga să vă primesc adeziunile, dar nu le voi primi pentru că aceasta a fost singura voastră şansă*. Şi ca pedeapsă că nu ne-am dezis de Legiune, ne-a dus la vestita zarcă de tortură. Au scos paturile şi saltelele şi ne-au pus câte opt inşi într-o celulă. Era loc doar cât să ne întindem pe o rogojină. Am dormit toată iarna pe jos şi în frig. Mulţi care nu puteau suporta frigul şi trebuind să doarmă pe ciment, doar cu rogojina în loc de saltea, cedau şi băteau la uşă. Venea gardianul, deschidea uşa şi le dădea câte o hârtie. Aceştia scriau repede că nu mai sunt legionari şi a doua zi îi ducea la celular. Acolo primeau pachet şi scrisori de la familii. Toată iarna s-au dat adeziuni şi, din câţi veniserăm, am mai rămas la zarcă numai 150 de inşi care nu am dat nici o adeziune. Prin martie 1944, am rămas numai noi cei mai hotărâţi şi ni s-a dat şi nouă paturi şi saltele la zarcă, dar până atunci am dus destulă foame. Prin iunie - iulie ne-a venit vestea că trupele ruseşti înaintează în ţara noastră. La 23 august s-a anunţat armistiţiul şi după câteva zile trupele sovietice au ajus la Aiud, urmărind trupele germane. Ruşii au intrat în Aiud, în timp ce nemţii erau la vreo 5 kilometri opunând rezistenţă. De acum eram sub ocupaţie sovietică. într-o dimineaţă, fiindcă bătălia se dădea în Aiud, gardienii ne-au luat de la zarcă şi ne-au dus la celular. Acolo, toţi deţinuţii erau în curte şi erau încolonaţi, gata pentru drum. A venit maiorul şi ne-a spus că toţi vom merge la Alba Iulia până se va depărta frontul de Aiud. A venit un pluton de jandarmi cu carabinele, ne-ai încadrat şi am pornit la drum. Până seara am ajuns la Alba Iulia. Acolo am stat o lună de zile, timp în care s-a îndepărtat frontul şi din nou ne-am întors la Aiud. De data aceasta nu s-a mai ţinut cont de adeziuni, ci toată lumea la celular. Pentru că încă nu se ştia soarta războiului şi nici a noastră, uşile celulelor erau toată ziua deschise. Dimineaţa, de la orele cinci şi până seara la 10, adică până la stingere, eram liberi prin curte. în luna noiembrie, la birouri, pe sală, s-a afişat un anunţ de la Direcţia Peni-tenciarelor. Acest anunţ spunea că deţinuţii care mai au de executat până la şase luni pot face cerere către administraţie să fie trasferaţi în judeţul în care locuieşte familia lor.

Cu duba spre Dobrogea

Eu, care mai aveam încă şase luni de zile de executat, intram în această categorie, dar nu ştiam unde îmi este familia. în anul 1942 i-am lăsat la Bacău, dar, din cauza războiului şi mai ales că veneau ruşii, mulţi din Bacău s-au refugiat în judeţul Argeş. Am aflat că şi ai mei s-au mutat în Argeş, dar nu ştiam unde. Dar fiindcă în judeţul Tulcea, în comuna Principele Mihai, aveam socrii, cumnaţii şi o mătuşă, sora mamei şi încă câţiva veri primari, am făcut cerere pentru judeţul Tulcea. în două săptămâni mi s-a aprobat cererea şi într-o dimineaţă gardianul m-a scos în curte, unde mai erau vreo 15 deţinuţi de drept comun. Erau spărgători de case de bani şi câţiva pungaşi, hoţi de buzunare, care erau toţi în lanţuri. îi ducea şi pe ei la Constanţa pentru rejudecare şi printre ei eram şi noi, trei legionari. Pe noi legionarii, de data asta nu ne-au pus în lanţuri. Ne-au dus la tren şi ne-au băgat în dubă cu hoţii. La scurt timp după plecare trenului, nu ştiu de unde au scos o lamă de bomfaier. Un hoţ stătea cu spatele la vizetă, altul tăia lanţurile de la picioare. Fiecare lanţ tăiat era aruncat pe veceu în jos. în scurt timp hoţii nu mai aveau lanţuri la picioare. Au întins o haină pe jos, au scos bani şi zarurile şi dă-i cu barbutul.

Către seară am ajuns la Sibiu, au venit temnicerii şi ne-au dus la închisoare, dar parcă nici nu s-au sinchisit că hoţii nu aveau lanţuri la picioare. Acolo am stat cam o săptămână. De la Sibiu, ne-au dus la Băile Ocnele Mari, unde am stat iar o săptămână. într-o dimineaţă, temnicerii ne-au luat cu duba şi ne-au dus la gara Costeşti. Era între 11 şi 12, doar puţin înainte de prânz. Cu toate că era sfârşitul lui noiembrie, era un timp frumos, cu un soare cald. Pe peron mare forfoteală de lume. Multe femei vindeau sticle de palincă dintr-o papornită care o purtau pe umăr. Hoţii, prin jaluzele, au luat contact cu cetăţenii. *Măi nano, cât cereţi pe sticla de palincă? 80 de lei sticla. Uite, luaţi de sub vagon banii şi legaţi sticla de sfoară.* Aşa au procedat până au reuşit să aibă trei sticle de palincă. Hoţii au început să bea şi ne-au dat şi nouă, dar noi am refuzat. Aici, la Costeşti, trenul a făcut manevră. Ceilalţi doi camarazi au luat-o spre Piatra Olt, iar eu cu hoţii spre Bucureşti.

Pe la orele 10 noaptea am ajuns la Bucureşti, în Gara de Est, de unde temnicerii ne-au luat şi am pornit pe jos spre închisoarea Văcăreşti, care e la o distanţă de cinci kilometri. Slăbiţi cum eram, abia mergeam, ne clătinam pe picioare. Aveam impresia că nu mai ajung niciodată la închisoare. Cam pe la două noaptea am ajuns în faţa unei porţi uriaşe, făcută din fier. S-au tras zăvoarele cu un zgomot infernal şi încolonaţi am intrat. Din cauza oboselii acumulate pe drum aveam impresia că am ajuns acasă. Acolo erau libere numai trei camere pentru deţinuţi, două pentru hoţi şi una pentru spărgătorii de case de bani. Pe mine m-au băgat în camera cu spărgătorii de case de bani, printre care erau Gogu Mumianu, Vlaicu Caragheorghe şi alţi vestiţi spărgători. După 23 august, toţi deţinuţii politici legionari de la închisoarea Văcăreşti au fost duşi la Aiud, iar de acolo şi de la alte închisori din ţară toţi hoţii au fost duşi la închisoare Văcăreşti. Aici am aşteptat 2 luni de zile până ce s-a format duba pentru Constanţa. Totul a durat aşa de mult din cauză că nu eram suficienţi deţinuţi care să fim trimişi la Constanţa. în mijlocul curţii temniţei se înălţa vestita biserică de la Văcăreşti, unde Căpitanul, împreună cu Moţa şi cu toţi văcăreştenii, s-au rugat şi au postit zile întregi. Acolo mergeam în fiecare dimineaţă, îngenunchiam şi-mi ziceam rugăciunile. Erau zile în care intram de mai multe ori în biserică. Mă împrietenisem cu un preot şi un alt cetăţean care veneau şi ei zilnic şi se rugau. Şi ei, ca şi mine, erau condamnaţi pentru credinţă. După ce ne spuneam rugăciunile, discutam diferite lucruri cu ei, mai schimbam opinii şi păreri. în restul timpului mă plimbam prin curte de unul singur. într-una din zile, plimbându-mă şi prin alte curţi ale temniţei, din curiozitate îmi băgam capul prin toate uşile să văd dacă mai erau şi alţii prin camere. Dar uşile erau deschise şi camerele goale, pentru că hoţii erau strânşi în câte o cameră mare unde toată ziua jucau barbut.

Tot aşa, mergând din uşă în uşă, într-o celulă mai mică aud voci. Când intru, îi văd pe Mircea Nicolau şi pe avocatul Marinel din Ploieşti. îi cunoşteam de la Aiud. îi salut cu de acum obişnuitul *Bună ziua. Doamne ajută!* şi îi întreb: *Ce faceţi aici?*, la care ei îmi spun să vorbesc mai încet. *Acum o lună toţi politicii au fost duşi prin ţară pe la diferite închisori, iar pe legionari i-au dus la Aiud, dar noi am scăpat ca prin urechile acului*, mi-au explicat. *Stăm aici camuflaţi*. Mereu veneam pe la ei, discutam cu Mircea Nicolau şi îmi spunea că şi el era macedoromân din partea tatălui. Bunicii lui au venit din Balcani, din comuna Metova. îmi spuse că la el acasă încă mai au lucruri macedoneşti, cum sunt pături de acelea flocoase şi vase de aramă.

Cu duba spre Constanta

După două luni de aşteptare, am fost strigat să-mi iau bagajele. După ce am împachetat totul, gardianul a început să strige: *dă-i drumul afară, hoţule!* De acum făceam şi eu parte din tagma hoţilor. în curte erau vreo 20 de deţinuţi, în majoritate spărgători şi hoţi de buzunare. Ne-au suit într-o dubă şi ne-au dus la Gara de Est, am intrat în duba deja pregătită şi trenul a pornit spre Constanţa. Pe la ora unu după masă, am ajuns la gara din Călăraşi, unde temnicerii erau prezenţi.

Ne-au luat în primire, ne-au încolonat şi încadrat şi dă-i drumu înainte, hoţule! La închisoarea de aici am stat o săptămână şi, cu toate că este un oraş situat în plin Bărăgan, mâncarea era ceva mai bună. într-o dimineaţă iarăşi încolonarea şi hai la trenul de Constanţa, bineînţeles în dubă specială rezervată hoţilor. Să fi fost patru după masă când am ajuns în gara Constanţa. Aici prietenii noştri, tem-nicerii, ne aşteptau. Ne-au luat şi ne-au dus la închisoarea militară de pe bulevardul Tomis. închisoarea era ticsită de deţinuţi de drept comun şi de mulţi dezertori de pe front. Unii dintre ei aveau mai multe condamnări la activ, alţii aveau câte 25 de ani de muncă silnică. Erau acolo deţinuţi care erau condamnaţi pe viaţă, iar alţii la moarte. Dar, pentru că frontul rusesc înainta repede, toţi au făcut cerere de rejudecare a proceselor spunând că ei, hoţii, de fapt i-au sabotat pe nemţi. Deci aveau toate şansele să fie eliberaţi. Pe mine m-au băgat într-o cameră cu vreo 70 de hoţi. Şeful camerei, deşi era tânăr, avea mai multe crime la activ. Paturile erau suprapuse pe patru etaje, iar „şeful" m-a repartizat în mijlocul camerei, la al patrulea pat, exact acolo unde ardea becul tot timpul. Cum eram obosit de drum, am aţipit, dar nu am apucat să dorm nici o jumătate de oră că m-am trezit, parcă mă sălta cineva în sus. Mă uit să văd dacă nu cumva încurc pe cineva, dar, când mă uit mai bine, văd că salteaua şi pătura erau pline de păduchi. Păduchii ăştia parcă erau mai răi decât toţi ceilalţi de până acum, mă mânca pielea teribil. Mi-am scos cămăşa, care era plină de păduchi, am întors-o, am scuturat-o şi am îmbrăcat-o din nou. După tot acest procedeu m-am culcat la loc, dar după o jumătate de oră parcă mi-a luat spatele foc. Am sărit ca ars, din cauza mâncărimii. Iarăşi am scuturat cămaşa şi iarăşi m-am culcat şi tot aşa până dimineaţa, dormeam câte o jumătate de oră şi apoi scuturam cămaşa de păduchi. Mă uitam cum umblă pe pături şi pe hainele mele, dar nu puteam să fac nimic, eram neputincios în faţa acestui „furnicar" de păduchi. Dimineaţa am cerut miliţianului să mă scoată la raport. Pe la orele 10 am fost dus la director. I-am raportat că sunt condamnat politic, venit de la Aiud, şi sunt în proces de transferare la penitenciarul Tulcea, de unde voi fi eliberat. L-am rugat să mă trimită la Tulcea. El mi-a răspuns că nu poate să mă trimită cu duba fiindcă nu mai sunt şi alţi deţinuţi. Totuşi ar mai fi o soluţie. Dacă ai bani, îmi spune el, poţi merge pe cale administrativă. Ţi se va da un gardian care va merge cu tine până la destinaţie. I-am spus că am un prieten comerciant în Constanţa, pe Calea Mangaliei. Dacă se poate să merg la el să-mi împrumute suma necesară pentru procedura administrativă. Mi-a aprobat cererea, chemând un gardian să mă însoţească. M-am dus la Constantin Coitu, care avea un magazin de galanterie şi cu care nu mă văzusem de mulţi ani. De cum m-a văzut că intru în magazin, nici nu am apucat să-i dau bună dimineaţa, că mi-a şi strâns mâna, zicând: *O, Ciolacule, ce mai faci?* I-am făcut semn să se uite înspatele meu. Când s-a uitat şi a văzut gardianul, i s-a oprit respiraţia. A tras aer în piept şi m-a întrebat: *Ce doriţi?* Pentru că nu puteam intra într-o discuţie mai prietenească, l-am rugat dacă poate să-mi împrumute 2000 de lei. *Desigur, domnule Ciolacu, cum să nu!* A deschis sertarul şi mi-a dat banii ceruţi. Am dat mâna cu el, i-am mulţumit şi am plecat la închisoare.

Spre închisoarea Tulcea

Pe la orele patru după amiază, gardianul trebuia să plece acasă, dar a primit misiunea să mă ducă la Tulcea. Am plecat spre Medgidia, unde trebuia să aşteptăm trenul care venea de la Bucureşti spre Tulcea şi care ajungea pe la 12 noaptea. Gardianul fiind din Medgidia, m-a dus la el acasă, unde avea gospodărie frumoasă. Gardianul s-a întâlnit cu un alt gardian şi au plecat în oraş. înainte de a pleca, mi-a spus că pot să mă plimb pe stradă dacă vreau. De cum au plecat ei, am ieşit şi eu pe poartă afară. Am făcut vreo 50 de paşi şi m-am uitat înapoi,m-am văzut singur şi m-a cuprins puţină teamă, eu care ani de zile eram învăţat cu lanţuri la picioare şi cu gardianul după mine, acuma parcă îmi lipsea ceva. Singur, am plecat mai la vale. Am trecut pe lângă restaurante unde era adunată multă lume gălăgioasă, totul mi se părea că nu e normal. M-am aşezat la o plăcintărie şi am comandat o plăcintă cu brânză. Am stat la masă şi după un timp am

început să mă obişnuiesc cu gălăgia din jur şi cu nostalgia libertăţii. M-am dus la gardian acasă şi după puţin timp am plecat la trenul spre Tulcea. Dinspre ziuă am ajuns la Tulcea, iar pe la şase dimineaţa am ajuns la poarta închisorii. A venit temnicerul, mi-a făcut percheziţie şi m-a dus într-o cameră unde mai erau trei inşi: doi hoţi de cai şi un criminal. Am stat cu hoţii două luni. Venea un frizer de la altă cameră, tot un hoţ, care îi bărbierea, dar aceştia îl plăteau. Eu aveam scule de bărbierit, şi, din ziua în care am venit, îi bărbieream eu, dar nu le luam bani. După o săptămână mi s-a dat drept la vorbitor şi mi-au venit nevasta şi cumnatul. Am vorbit cu ei şi mi-au adus pachete. Din pachet am dat şi la hoţi de mai multe ori. Hoţii, văzând că mă port frumos cu ei şi că îi ajut, m-au întrebat pentru ce sunt condamnat. Le-am spus că pentru sabotaj. Un hoţ din altă cameră mi-a spus: *Nene, ăia de la mata din cameră spun că matale nu le iei bani la bărbierit. Ba încă le dai şi din pachetul matale şi în fiecare zi faci rugăciuni, aşa fac numai legionarii. Matale cred că sunteţi legionar*.

în închisoarea de la Tulcea era o cameră pentru epileptici şi trei camere pentru hoţi; într-una din ele am stat şi eu. Uşile erau deschise şi mă duceam pe la toate camerele, chiar şi pe la epileptici. Era un preot care ucisese pe fratele său cu un cuţit şi în fiecare zi la orele patru după masă preotul făcea rugăciuni cu epilepticii, m-am alăturat şi eu la rugăciunile lor.

în ziua de 15 mai 1945, a venit gardianul în camera mea şi m-a dus jos în beci, într-o cameră mare, unde erau peste 20 de tineri toţi hoţi, mai ales pungaşi de buzunare. Nu cu mult timp în urmă au fost Sfintele Paşte, iar hoţii şi pungaşii în acea noapte au dat lovituri pe la casele oamenilor. Eram neliniştit, de ce m-au băgat şi pe mine între hoţi. Pe la unu după masă, m-a dus la şeful Siguranţei, pe atunci Securitatea nu era înfiinţată. Cum am intrat, m-a şi întrebat cum mă cheamă. *Ciolacu Nicolae*, i-am răspuns. *De unde eşti şi cu ce te duci acasă? Sunt din comuna Sinoe şi voi merge cu trenul.* Ii arăt biletul de eliberare de pe masă, pe care l-am zărit de cum am ajuns în faţa lui. Parcă surprins că eu am văzut biletul de eliberare, mi-a zis: *Ia-l şi te duci direct în comuna Sinoe. Nu te abaţi nicăieri, altfel te aducem din nou aici.*

L-am rugat să-mi permită oprirea în comuna Principele Mihai, fiindcă acolo locuieşte socrul şi un cumnat. *Da, poţi,* mi-a zis el, *dar apoi te duci direct la Sinoe.* I-am mulţumit şi mi-a zis: *Poţi pleca, de acum eşti liber.* Am ieşit în curte, dar era goală. Nu era ţipenie de om, nu era nimeni pe care să mai întreb ce trebuie să mai fac. Am ieşit în stradă şi nici pe stradă nu era nimeni. Eu, care eram obişnuit să am întotdeauna pe cineva în spatele meu, acum mă îndoiam că sunt liber. Am luat-o la vale şi tot mă uitam îndărăt, să văd dacă nu vine cineva după mine. Văzând că nu mă urmăreşte nimeni, am luat-o pe altă stradă şi cum Siguranţa nu se mai vedea, am răsuflat uşurat şi abia acum simţeam că sunt liber. M-am dus la un prieten, Nicolae Botai, la care am dormit, şi a doua zi dimineaţă am plecat împreună în comuna Principele Mihai, unde avea şi el un frate.

Întoarcerea acasă

Am ajuns la socrii mei şi le-am sărutat mâna. S-au bucurat mult de eliberarea mea. Am stat două zile şi m-am simţit foarte bine la ei. A treia zi mi-am luat rămas bun şi am plecat spre casă. Am ajuns în comuna Sinoe, unde mai nimic nu era schimbat. Am găsit casa surorii mele Chirata, unde provizoriu stăteau şi părinţii mei, până aveam să vin eu de la închisoare. Intrând în casă am găsit toată familia, aş-teptându-mă. Erau părinţii, soţia şi copiii, toţi afară de o soră care a murit în 1942, în timp ce eu eram în boxă la Galaţi, unde mi se judeca procesul. După ce mi-am strâns familia la piept, am plâns cu multe lacrimi triste pentru sora mea şi de bucurie că sunt din nou acasă, împreună cu restul familiei. Trebuia să mă resemnez, deoarece de acum încolo aveam şase suflete pe seama mea, pe care aveam obligaţia morală să le întreţin.

Comuna Sinoe era o comună mare, cu peste 500 de familii, compusă din români, regăţeni şi români macedoneni. Am găsit multă unire şi înţelegere în această comună şi buni gospodari. Aveau zeci de mii de oi şi se ocupau cu grădinăritul, agricultura, albinăritul etc.

Deşi aveam multe rude în comună, nu cunoşteam decât doi veri primari, studenţi la Academia Comercială din Bucureşti, care din când în când veneau în vizită. în 1940, când s-a retras populaţia românească din Cadrilater în comunele din judeţul Constanţa, rudele mele erau în judeţul Caliacra, iar eu cu familia mea eram în judeţul Durostor, aşa că a trebuit să mergem în judeţe diferite. După ce am stat vreo 10 zile şi m-am refăcut puţin fizic, am început să ies prin comună, să văd ce pot să fac pentru existenţa familiei mele. Voiam să fac comerţ, mai ales că la Bucureşti, la ora aceea, era mare lipsă de alimente. Am început să merg cu trenul la Bucureşti unde transportam peşte, mei, untură, brânză. Aveam un câştig bunişor, din care puteam să-mi întreţin familia destul de mulţumitor. Şi fiindcă umblam prin comună după anumite mărfuri, repede m-am cunoscut cu multă lume, mai ales cu tineri, dar în primul rând legionari. Am cunoscut familia Vlahbei, care îmi era rudă mai îndepărtată. Era o familie de buni gospodari şi mari luptători anticomunişti. De asemenea am cunoscut familia Dimcică, la fel de buni gospodari şi mari anticomunişti, au făcut multă închisoare, fiind gazde de partizani ale organizaţiei **Haiducii Dobrogei**. Mă pofteau în casă la o cafea şi apoi stăteam la taifas. Şi cum făceam pe voiajorul, fiindcă mă duceam de două ori pe săptămână la Bucureşti, le aduceam şi veşti despre întâmplări cu ruşii din Bucureşti. De exemplu, în faţa Gării de Nord, mulţi soldaţi ruşi vindeau ceasuri. Aici, le zic eu, am văzut un soldat care era înconjurat de oameni. Avea braţele pline de ceasuri de mână, de vânzare. Ţinea braţele întinse şi lumea îşi alegea ceasul care voia să-l cumpere. Asemenea cercuri de ruşi cu ceasuri erau multe în faţa Gării de Nord. Dar omul e ca oaia, merge la grămadă şi în loc să sfideze pe ruşi, se duceau la ei să le cumpere ceasurile jefuite de la nemţi sau chiar de la alţi români. Acea gloată fugea de la un cerc la altul ca să cumpere cele mai frumoase posibile.

Toate aceste ceasuri erau jefuite ziua, în plină stradă. Somau pe cetăţeni să stea, îi înjurau pe ruseşte şi îi ameninţau că-i împuşcă; omul speriat se oprea locului, rusul îi lua ceasul şi adio. Iar după ce scăpa teafăr, se închina şi mulţumea lui Dumnezeu că a scăpat numai cu atâta. Lumea era atât de îngrozită de ei, încât dacă îi vedeau de la distanţă, căutau să treacă pe altă stradă ca să nu se întâlnească cu ei.

La Academia Comercială

La Academia Comercială din Bucureşti aveam pe verii mei primari, studenţi, Gheorghe M. Costea şi Costea M. Costea şi fiindcă mă duceam de multe ori la Bucureşti cu alimente, mai dormeam şi pe la căminul studenţesc. Seara ascultam la discuţiile studenţilor, con-trazicându-se unii cu alţii. Cei care au trecut repede la comunişti şi cu cei care erau încă în rezistenţă, necomunişti. în vremea aceea luaseră fiinţă o serie de organizaţii subversive anticomuniste: Vlad Ţepeş I, Vlad Ţepeş II, îngerul Alb, Sumanele Negre etc., care îndemnau poporul român la rezistenţă anticomunistă. Studenţii mi-au dat şi mie un manifest anticomunist să-l duc la ţară. Preotul Comşa îmi era un bun prieten şi i-am arătat şi lui manifestul. După ce l-a citit, l-a sărutat, s-a închinat şi a zis: *Să dea bunul Dumezeu să scăpăm cât mai curând de aceşti comunişti atei*.

Vărul meu Gheorghe era logodit cu o fată din Bucureşti. într-o zi, fiind la Bucureşti, mi-a zis: Vere Nicolae, soacră mea pleacă cu trenul în comuna Sinoe, unde ştii că are o soră. Să vii să o ajutăm la trenul de 10, că are multe bagaje. I-am promis şi seara pe la nouă am mers la socrii lui, desigur era şi Gheorghe acolo. Imediat am luat valizele şi am plecat la gară. Trenul pentru Constanţa avea o garnitură de şase vagoane şi venise ticsit, plin de lume încă de la triaj. Acum era problema, cum să o suim pe femeie în tren? Gheorghe s-a urcat cu mare greutate în vagon, lăsând

în urmă nasturii de la haină. Ajuns   într-un compartiment, a deschis geamul, vărul a apucat-o de mâini pe soacră-sa, iar eu am săltăt-o de jos şi numai aşa am putut să o urcăm în vagon. Toată lumea stătea în picioare în vagon, ca sardelele. După aceea, vărul meu Gheorghe s-a dat jos din vagon şi aşteptam să pornească trenul. Dar până să pornească trenul, a venit în grabă şi un pluton de soldaţi ruşi şi voiau să urce în vagon, însă uşile erau închise pe dinăuntru. Ei au început să bată cu cismele în uşă, să strige şi să înjure pe ruseşte. Vărul meu s-a dus în dreptul vagonului unde era soacră-sa, iar eu eram în dreptul ultimului vagon şi priveam cu multă nedumerire să văd ce se va întâmpla cu aceşti necivilizaţi din Siberia. La un moment, nu ştiu cum s-a făcut, că ruşii au spart uşile şi au intrat în vagoane. Apoi să auzim ţipete şi văicăreli cum intrau prin vagoane. înjurau şi loveau cu pumnii şi cu cismele şi strigau: davai, davai. Bărbaţi şi femei, cuprinşi de groază, dădeau ceasurile şi portmoneele cu bani numai să scape de ei. Ruşii recoltau totul în mare grabă, iar la uşi stătea câte un soldat de pază ca să nu iasă nici unul din vagon nejefuit. Cum stăteam şi mă uitam, deodată văd că în dreptul meu au reuşit să deschidă un geam şi la mare disperare striga unul: *Domnule, salvaţi-mă vă rog.* Când am văzut această dramă de sălbăticie rusească, nu am stat pe gânduri, şi ca o vijelie m-am repezit şi am început să-i dau unul câte unul jos din vagon, prin geam, bătrân, tânăr, care cum venea la rând. Apoi de la alt geam iarăşi strigăte de salvare, am dat jos şi de acolo destui, dar acum, când erau jos, se jeleau bieţii oameni, unii că li s-au jefuit ceasurile, alţii portofelele cu bani, alţii plângeau că le-au rămas valizele cu lenjerie şi cu lucrurile cumpărate în vagon. Fiecare era păgubit de câte ceva; un domn elegant îmi arăta lanţul de aur de la care i-au smuls ceasul Omega şi zicea că mai bine pierdea mii de lei decât să i se jefuie ceasul de către aceşti satrapi care sunt mai răi decât hunii din trecut. Dar nimeni nu lua în seamă protestele lui, fiindcă fiecare îşi vedea de necazul lui şi căuta să scape de aceşti barbari. Trenul a dat semnalul de plecare şi ca la comandă ruşii au fost îndată jos şi au dispărut, încolonaţi. în câteva clipe nu s-a mai văzut nici un rus. Trenul a plecat şi multă lume a rămas pe peron. Vaietele continuau, ba pentru lucrurile jefuite, ba pentru loviturile primite, ori cu pumnii, ori cu cismele, sau călcaţi în picioare etc. Era o scenă groaznică de durere şi suferinţă.

Vărul meu s-a apropiat de mine şi mi-a zis că ar fi bine să plecăm, să nu ne pomenim cu alţi nebuni de cioloveci, cine ştie ce se mai poate întâmpla. Am plecat şi, mergând pe stradă, vărul m-a întrebat: Vere, crezi că plutonul de ruşi a venit din întâmplare? Uite, acolo alături de gară este chiar comandamentul rusesc. Fiecare tren este dirijat de ei, când trebuie să vină sau când trebuie să plece, totul este acum în mâna lor. Noi am observat că garnitura de tren a stat o jumătate de oră în gară, atât timp cât aveau nevoie ca să jefuiască pe bieţii români. Când au terminat de jefuit, ca la comandă s-a dat semnalul de plecare a trenului. Nimic nu se face fără ştirea coman-damentului rusesc, deci şi jaful care s-a făcut în vagoane, a fost tot cu ştirea comandamentului rusesc.

Studentul Gheorghe Costea

Pe la jumătatea lunii iulie, studentul Gheorghe Costea din Bucureşti a venit în comună ca să pună bazele organizaţiei de rezistenţă anticomunistă. A invitat o serie de tineri, dar în primul rând legionari. La şedinţă au luat parte următorii: învăţătorul Constantin Dimcica, învăţătorul Mihai Puznava, învăţătorul Raficea din comuna Mihai Viteazul, Stere Camburu, bacalaureat la liceul din Sofia, Cristu Gache, absolvent al Şcoalei Agricole, gazda Timu Dimcica şi studentul Gheorghe M. Costea, care a organizat şi prezidat şedinţa. S-a discutat hotărârea să lupte împotriva năvălitorilor, a hordelor ruseşti distrugătoare de naţie, datini şi credinţă. S-a luat hotărârea ca organizaţia anticomunistă să se extindă şi în alte comune ale Dobrogei, nu numai în Sinoe. în şedinţa organizaţiei constituite în acea seară, studentul M. Costea a pus în discuţie situaţia mea. *Nicolae Ciolacu, care e legionar vechi, întrucât de curând s-a eliberat din închisoarea lui*

Antonescu şI, pe lângă că este obosit de mizeria şi bătăile primite la închisoare, mai este încă suspectat şi urmărit de Siguranţă. Din această cauză, a spus el, *propun să fie lăsat să se odihnească şi să se refacă pentru o perioadă*.

Em am continuat cu comerţul ambulant, aşa cum am mai amintit, să câştig ceva pentru existenţa familiei. Tot în acea vară, prin luna iunie, a venit din Rusia sovietică unitatea Tudor Vladimirescu, care au fost folosiţi la diferite munci grele. Aşa au ştiut ruşii să le mulţumească. Dintre cei sosiţi, trei au devenit legionari: Stila Peş-tereanu, Tănase Vlahbei şi Enache Casapu. Dar la început toţi erau foarte rusofili, fiindcă veniseră „reeducaţi” din Rusia. într-o duminică, pe când era multă lume în centrul comunei, Stila Peştereanu s-a urcat pe scările primăriei şi a vorbit oamenilor slăvind pe ruşi şi sistemul lor de guvernare. Printre altele a spus că ruşii ne vor aduce multă pace şi prosperitate în ţară. Preotul comunei Sinoe, om în vârstă şi de o mare bunătate şi credinţă, îmi era prieten apropiat. Adeseori venea la mine şi ne întreţineam în discuţii ore în şir. Cu ocazia comerţului pe care îl făceam cu Bucureştii, la întoarcere acasă aduceam cărţi religioase, ca Vieţile Sfinţilor, Cartea Sfârşitului Omului, care provenea de la Sfântul Munte Athos şi multe altele de felul acesta. Desigur că i le împrumutam şi părintelui să le citească. îmi spunea dânsul, cu accentul său moldovenesc, că ateii de ruşi nu vor pleca de la noi din ţară până nu ne vor ruina de tot. Printre alte amintiri, părintele mi-a povestit că a fost preot prin câteva sate din Basarabia şi, din când în când, câte un om reuşea să treacă Nistrul pe gheaţă şi să se refugieze la noi. Şi când începea acel om să povestească de cele ce se întâmplă acolo, ţi se făcea părul măciucă. Apoi părintele mi-a povestit cum săptămâna trecută a venit pe islaz un camion de ruşi şi a intrat cu viteză în cârdul de oi, omorând vreo 15. După isprava lor, râdeau de ciobanul care, înfricoşat şi îndurerat, plângea de paguba făcută de ei. într-o seară s-au dus la casa lui Timu Dimcica, au bătut în geam şi au cerut hazaica (femeia). Dimcica a profitat că nu aveau arme, a rupt nişte pari din gard şi le-a dat el hazaică. Fugind, şi-au pierdut căciulile, dar nu s-au mai întors să şi le ia. Se auzeau veşti că ruşii fac jafuri prin ţară la drumul mare, furturi şi crime. Grele timpuri am mai ajuns şi acesta este numai începutul durerilor, care or să fie şi mai grele.

într-o zi mă întâlnesc cu părintele şi mă întreabă: *Măi Nicolae, ce s-a mai întâmplat prin comună?* I-am spus că au venit câţiva prizonieri cu unitatea Tudor Vladimirescu şi că unul dintre ei, Stila Peştereanu, s-a urcat pe scările primăriei şi a ţinut o cuvântare, lăudând pe ruşi, spunând că ei ne vor aduce libertate şi prosperitate în ţară. A doua zi l-am întâlnit pe stradă pe Stila Peştereanu şi i-am zis: *Măi Stila, tu te-ai urcat pe scările primăriei şi ai vorbit nişte lucruri care sunt contra voinţei şi conştiinţei tale de român. Te rog să îţi revizuieşti un pic conştiinţa şi să îţi schimbi părerea despre acei prieteni, cum îi numeşti tu. Acei ruşi sunt atei şi ei* ***nu slujesc pe Dumnezeu, ci slujesc lui Satana****. Şi aceste fiare nu ne vor aduce fericirea, ci iadul şi nenorocirea*.

Stila era vecin cu mine şi în curând am devenit prieteni. L-am poftit la mine acasă şi vorbeam ore întregi despre Sfânta Evanghelie, despre minunile sfinţilor, despre sfintele moaşte, şi multe altele. încetul cu încetul şi-a revenit şi într-o bună zi mi-a mărturisit că şi el crede în Dumnezeu şi în Iisus Hristos. Apoi am început să-i vorbesc despre Mişcarea Legionară, despre Căpitanul nostru Corneliu Z. Codreanu, despre comandanţii legionari pe care i-am cunoscut şi despre care am auzit. I-am povestit cum încă din anul 1922 Căpitanul a dat alarma la Iaşi, spunând că dacă va veni fiara roşie de la Răsărit, comunismul ateu, ţara şi poporul nostru va trece prin momente grele. Ne vor aresta şi ne vor lua averile, ne vor duce în robie şi ne vor împuşca. Vom fugi şi vom pribegi care încotro, uitând de ţară, de neam, de familie. De aceea noi, tot poporul, trebuie să ne unim împo-triva celui mai mare duşman, comunismul ateu.

I-am povestit mai departe cum cei care conduceau destinele ţării în acea vreme s-au unit cu marea finanţă anticreştină, s-au coalizat împotriva Căpitanului şi a poporului. Toate partidele istorice, armata, justiţia, poliţia şi până şi capul Bisericii s-au înjosit şi au intrat în coaliţia lui Satana. Căpitanul, pentru că îşi iubea ţara şi neamul şi a încercat să prevină ceea ce pregătea armata lui Iuda, a fost aruncat în închisoarea Văcăreşti. Şi totuşi justiţia încă mai era trează şi l-a absolvit pe Căpitan de orice vină, punându-l în libertate. Prin credinţa lui în Hristos şi pentru

dragostea lui pentru poporul român, Căpitanul ne-a arătat calea care trebuie urmată în lupta contra Satanei. Acolo, la închisoarea Văcăreşti, s-au pus bazele Mişcării Legionare. într-o zi, Căpitanul le-a spus camarazilor săi: *Ştiţi voi la ce m-am gândit eu? în timp ce duşmanii noştri s-au unit cu puterile întunericului, noi ne vom uni cu puterile luminii dumnezeirii. Vom chema Arhanghelul Mihail să ne apere şi să ne fie patronul nostru spiritual, iar pe Maica Domnului o vom ruga să ne ocrotească*. Din acel moment, precum spune în cartea **Pentru Legionari**, Căpitanul şi ceilalţi comandanţi, au început să postească şi în fiecare noapte, la orele 12, îngenunchiau şi citeau Acatistul Maicii Domnului. La proces, nici chiar puţinii prieteni care au venit să-i sprijine nu credeau că vor scăpa fără a fi condamnaţi. Dar minunea s-a întâmplat şi au fost achitaţi. Duşmanii lor şi ai ţării noastre au suferit o mare înfrângere. Pentru Căpitan, aceasta a fost una dintre victoriile cele mai de seamă pe care le-a avut.

După mai multe povestiri şi discuţii despre Căpitan şi Mişcare, Stila a devenit un bun legionar. Mi-a cerut cărţi legionare, dar, pentru că în acea perioadă era pericol de moarte să ai astfel de literatură, nu i-am putut da şi ne-am rezumat să discutăm izolaţi şi în taină. Eu, care eram o fire neastâmpărată, acţionasem subversiv în timpul prigoanei din '34, după asasinarea lui Duca, în cea din '38-'39 după asasinarea lui Armand Călinescu, în prigoana generaluliui Antonescu '41-'42, puteam eu oare să stau nepăsător şi cu bestiile roşii în ţară?

Căpitanul pentru asemenea timpuri ne-a creat pe noi, legionarii, când ţara e în primejdie să sărim să o apărăm chiar cu riscul vieţii noastre. N-am stat mult pe gânduri şi nici nu am aşteptat să fiu invitat de cineva, ci din proprie iniţiativă am căutat să-mi găsesc camarazi de luptă pentru activitatea subversivă împotriva comunismului. Deci m-am împrietenit cu Stila Peştereanu, Tănase G. Vlahbei, Tănase I. Vlahbei, Tănase C. Vlahbei, ultimii trei fiindu-mi şi veri, şi camarazi de luptă. Apoi cu Mitică Ghioca, Tănase Ergoveanu, Enache Casapu.

în activitatea anticomunistă subversivă foloseam vechea mea metodă, din timpul prigoanei lui Antonescu. Eu îi cunoşteam pe toţi camarazii mei de activitate subversivă şi mă întâlneam cu fiecare separat. Ne întâlneam fie pe stradă, fie acasă la el, fie acasă la mine, la cofetărie etc. Acesta era modul în care le trasmiteam tot felul de veşti din Mişcarea Legionară sau zvonuri de prin ţară. De multe ori ei mă informau cu ce mai auziseră şi ei. în felul acesta întreţineam unitatea trează. Vorbeam cu fiecare separat, ei toţi mă cunoşteau pe mine, dar ei nu se cunoşteau toţi. Metoda aceasta o foloseam pentru mai marea noastră siguranţă, ca să nu fim descoperiţi de securitate aşa de uşor.

Din anul 1945 începuse să fie tare greu. începuseră acele rechiziţii greu de suportat pentru ţărani. în toată Dobrogea s-au înfiinţat centre de comisii pentru rechiziţii de cai, vaci şi oi pentru ruşi. Se prezenta ţăranul cu caii la comisie, aceştia îi alegeau pe cei mai buni. Dacă venea omul cu doi cai buni, îi luau amândoi caii şi ţăranul rămânea cu braţele încrucişate, cu spuza de copii şi cu tarlalele nearate. îşi smulgea părul din cap când vedea că nu are cu ce să transporte toate cele necesare în viaţa unui agricultor. Dar cui îi păsa, cine îl întreba?

Au început rechiziţiile de oi, odată, de două ori, chiar şi de mai multe ori pe an, de nu ştia bietul ţăran unde să-şi mai ascundă oile, ca să mai salveze câteva din ele. I s-a pus ţăranului cotă de carne şi nu interesa pe nimeni dacă ţăranul are sau nu vite, cota trebuia dată. Mergea vestea prin sat că aceia care nu vor preda cota de carne impusă vor fi arestaţi. Ţăranii, de frica închisorii şi la mare disperare, se uneau între ei, câte doi sau trei la un loc, se duceau prin târguri şi cumpărau vita respectivă, o tăiau şi o împărţeau între ei, ducând astfel fiecare cota de carne cerută. Mulţi ţărani îşi vindeau din casă haine sau lucruri de valoare, să facă bani să cumpere cota de carne, ca să nu ajungă la închisoare. După aceea a venit ameninţarea chiaburilor.

Oricare ţăran harnic şi bun gospodar, care avea ceva strânsură făcută cu sudoare şi cu multă economie şi chibzuială, era socotit de comunişti chiabur. Acum a venit deschiaburirea, o pacoste comunistă care să lovească pe cei mai buni cetăţeni ai ţării. Se trezea omul în faţa casei lui cu primarul, notarul, jandarmii şi nelipsitul activist de partid şi în urma lor vreo 15 căruţe goale şi cu vreo 20 de colectivişti. Intrau în curte toată liota aceea de indivizi şi primarul dădea ordin să ia căruţa, caii, vitele, porcii şi tot ce se găsea în curtea omului. Urcau prin poduri, scotoceau în casă,

prin pivnițe, şi tot ce găseau că este bun luau şi duceau la colectivă. Luau cu ei hamuri, pluguri, butoaie, putine, haine de pat, porumb, în sfârşit, tot ce se găsea şi se putea lua. Biata familie tremura ca varga de frică şi de durere, femeile plângeau mai jelos decât dacă ar fi murit cineva, văzând cum li se jefuieşte casa şi avutul ziua în amiaza mare. Nici în timpul barbarilor sau al turcilor, nu s-a întâmplat un astfel de jaf, să le fure tot şi să-i lase şi fără mâncare.

Fiara rosie comunismul

A început țăranul să geamă, să murmure, trei ori patru ani la război, iar acum cote de tot felul, deschiaburire, frica de închisoare, rechiziții şi nesiguranța zilei de mâine. Ce s-a ales de casa lui, în care cândva el era stăpân şi mulțumit cu ce avea. Nu îi era frică de nimica, nu existau nici un fel de presiuni, în schimb acum duceau lipsuri, copiii lui nu aveau ce mânca şi ce îmbrăca. Numai ei ştiu cum au reuşit să supraviețuiască.

Nouă, legionarilor, ne-a fost tot timpul teamă că de la Răsărit are să vină cea mai mare urgie pentru neamul nostru şi de ce ne-a fost teamă nu am scăpat. A năvălit peste țara noastră cea mai fioroasă fiară, **fiara roşie**, comunismul păgân şi ateu, care ne-a ruinat țara şi tot ce a găsit în calea ei a măturat şi a curățat. De câte ori mă întâlneam cu părintele Comşa, îi spuneam că ruşii ne jefuiesc, ascunzându-se după acel cuvânt „deschiaburire". Luau totul de la țăran şi-l lăsau cu curtea goală.

După un timp, au început să ceară de la țărani cotă de ouă şi fulgi de găină. Primarul a dat odată ordin ca lumea să strângă cenuşa din vatră, că şi aceasta va fi colectată şi trimisă în Rusia, cică nu ştiu ce materie primă se produce din ea. Aceasta ca să se împlinească profeția Căpitanului: *Până şi cenuşa din vatră ne-o vor lua*.

Părintele amintit avea dreptate când afirma că acestea toate sunt numai începuturile durerilor. în noaptea de 15 mai 1948, lumea a rămas uluită şi îngrozită de veştile ce veneau. Oamenii care veneau de la Bucureşti şi de la Constanța aduceau veştile cele mai înfricoşătoare. Se zvonea că în toată țara se fac arestări masive, fără precedent în istoria României. Numai în Bucureşti, într-o singură noaptea s-au făcut câteva mii de arestări. Toată lumea a început să se teamă, gândindu-se, oare nu cumva îmi vine şi mie rândul să fiu arestat, pentru că şi eu i-am înjurat pe „dumnealor". Mulți nu mai dormeau acasă, unii prin şirele de paie, alții pe câmp. în noaptea aceea a fost arestat şi secretarul de la primărie, Radovici. Dimineața, soția lui umbla ca o nălucă prin sat, speriată, întrebând unde ar putea fi dus bărbatul ei, dar cine putea să-i spună asta.

Din seara aceea de 15 mai, eu nu am mai dormit noaptea acasă. Dormeam în păieria vecinului Gheorghe Busuricu, dar fără ştirea lui. Mă suiam sus pe paie, iar dis de dimineață mă duceam acasă, pentru că arestările se făceau numai în timpul nopții. Apăreau maşinile, opreau la locul unde făceau arestarea, cu farurile cu lumina pe jumătate şi cu motorul duduind încet. De cum se făcea seară, țăranii erau atenți şi cu urechile în patru. Cum auzeau acel zgomot al motoarelor în surdină şi vedeau maşinile cu luminile aproape stinse, ştiau că este securitatea şi fugeau care încotro, prin păduri, pe câmp, prin cimitire. Stăteau pitulați toată noaptea, iar când se făcea ziuă veneau în sat ca să meargă la muncă, după o noaptea cu frică şi neodihnă.

O, Doamne, ce fioroşi erau! Veneau noaptea după 12, când omul, obosit de munca câmpului, dormea liniştit lângă familie şi copilaşi. Dar deodată, în miez de noapte, casa era înconjurată de securişti cu automatele în mână. Câțiva dintre ei intrau în casă cu revolverele scoase, capului de familie îi puneau cătuşele la mâini şi apoi răscoleau toată casa, făcând cică percheziție. Femeia şi copiii, îngroziţI, se uitau cum soțul şi tăticul lor era legat şi dus cu maşina neagră, cum i se spunea în popor. Mulți din cei arestați nu s-au mai întors acasă niciodată, murind prin închisori.

Eu, cum nu mai dormeam acasă, stabilisem cu soția ca oricând va veni securitatea şi va întreba de mine, să le spună că sunt la Bucureşti. Deşi ziua nu se prea făceau arestări, totuşi când umblam prin sat după treburi eram atent, mă uitam în stânga şi în dreapta să nu apară hingherii cu maşina neagră de undeva, că ştiam ce mă aşteaptă. Mă duceam des pe la vărul meu Tănase Vlahbei, vorbeam cu dânsul despre zilnicile arestări şi mai glumeam amândoi: *Dacă ursul joacă pe la vecini, să fim atenți să nu vină şi pe la casele noastre*.

Pe ziua de 3 iunie 1948, ne găseam amândoi în centrul comunei, în fața cooperativei. Vedeam pe secretarul de bază comunist, Ion Moraru, în mijlocul unui cerc de săteni. Se agita şi

spunea nervos oamenilor, probabil pus de securitate: *Sunt mulți reacționari împotriva partidului, dar partidul va şti să-i pedepsească*. Fapt era că, într-adevăr, securitatea aresta zilnic în toată țara. La Bucureşti, partidul pregătea Canalul morții unde mai târziu a fost dusă elita neamului românesc, supunându-i la munci grele, mulți au fost îngropați pentru totdeauna în huma Dobrogei. într-adevăr, canalul şi-a meritat numele.

într-o zi merg la Tănase şi îl întreb dacă nu are un butoi în care să pun nişte piei la tăbăcit. Mi-a spus că are, aşa că ne-am dus în magazie, mi-a arătat butoiul, mi l-a săltat pe umeri, ne-am salutat şi am plecat. Mergând pe drum spre casă cu butoiul în spate, aud că vine în urma mea o maşină turism. Era descoperită şi în maşină erau cinci sau şase inşi, toți îmbrăcați în civil. Fiind îmbrăcați civil, credeau că mă induc în eroare dându-se negustori de piei, dar ştiam că sunt securişti şi că mă vor pe mine, nu piei pentru tăbăcit. îmi dădusem seama de cum am întors capul şi i-am văzut. Erau informați că eu cumpăr piei de oaie, le prelucrez şi apoi le vând. Acesta era pretextul să ia contact cu mine, dar cum eu eram la câțiva paşi de casa mătuşii mele, sora lui tata, am grăbit pasul şi am intrat în curtea ei. Mi-am făcut socoteala că, în timp ce eu intru în curtea mătuşii, ei o să treacă mai departe, spre casa mea, şi voi avea timp să mă ascund. Dar n-a fost aşa. După ce am intrat în curte, am grăbit pasul şi mergeam drept înainte, fără să mă uit în stânga sau în dreapta. Casa mătuşii era mai spre fundul curții, cu uşa larg deschisă spre mine. Dar nu fac mulți paşi în curte, că cineva a strigat din maşină: *Ia uite, e chiar Nicolae Ciolacu*. Maşina s-a oprit repede lângă poartă şi securiştii s-au dat jos, crezând că nu-i cunosc cine sunt. Dar eu, care am trecut prin atâtea prigoane, ştiam ce vor şi că sunt securişti. Atunci unul dintre ei, m-a strigat cu o voce blândă: *Domnule Ciolacu, vă rog, veniți până aici!* Am întors doar capul spre ei, cu butoiul pe umăr şi cu voce liniştită le-am răspuns: *Aşteptați, că vin imediat*. Eu mergeam drept spre uşa casei şi-mi făceam socoteala că, dacă dau să fug, ei pot să tragă să-mi rupă picioarele. Totuşi mergeam spre uşa casei. Ei credeau că o să intru în casă şi atunci m-ar fi arestat. Dar iarăşi nu a fost aşa. La vreo patru paşi de uşă, unchiul a făcut o căpiță de ogrinji, înaltă de mai bine de doi metri şi jumătate, pe care o folosea în timpul iernii ca hrană pentru animale. Am trecut între căpiță şi uşă, aşa că securiştii nu mă mai vedeau din cauza căpiței. Profitând de ocazia aceasta, cât ai clipi din ochi, am izbit butoiul aşa de tare de pământ încât a făcut un zgomot ca o detunătură. Securiştii au zis: *Mama lui de bandit, a tras cu pistolul*. Imediat au scos toți pistoalele din buzunar şi, aşezându-se în poziția de trăgători, veneau spre uşa casei. Apropiindu-se de casă şi văzându butoiul trântit jos, şi-au dat seama că au căzut în plasă.

Mai târziu am aflat că acela care strigase: *Uite-l pe Nicolae Ciolacu*, a fost chiar unchiul meu, văr primar cu tata. Prima dată securiştii s-au dus şi l-au arestat pe el. Dar el le-a spus: *Eu nu sunt Nicolae Ciolacu acela pe care îl căutați voi*. Atunci ei i-au zis: *Ei bine, dacă tu eşti Nae Ciolacu, ne vei duce la Nicolae Ciolacu*. Aşa că ei porniseră să mă caute şi au dat peste mine fără să mă aştept. Au intrat în casa mătuşii cu pistoalele în mână şi au început să caute prin şifoniere, pe sub pat. S-au urcat în pod cu pistoalele întinse, m-au căutat peste tot. Mama mea, căreia de câte ori nu i-a fost răscolită casa de jandarmi, acum tocmai se afla la mătuşa şi torcea cu furca. Unchiul Nae i-a făcut semn să se ducă acasă şi ea a plecat îndată. Cum a ajuns, i-a spus soției mele că nişte oameni cu revolverele în mână îl fugăreau pe Nicolae. Nici n-a terminat bine vorba că au şi sosit hingherii. Au intrat au întrebat-o pe soția mea*: Spune unde este Nicolae! Este la Bucureşti*, a venit răspunsul. *Cum este la Bucureşti, când noi l-am văzut adineaori aici? Păi dacă l-ați văzut adineaori aici, de ce nu l-ați prins?* Cu vorba asta parcă le-a astupat gura. Au tăcut şi nu i-au mai zis nimic. Cu pistoalele în mână au căutat prin toate camerele, pe sub paturi, s-au urcat în pod aşa cum le era obiceiul. S-au dat jos şi au pornit prin vecini, prin case, prin grajduri, au căutat la trei vecini şi la urmă au renunțat. Dacă veneau la a patra casă mă găseau, pentru că acolo eram ascuns. Dar s-au plictisit şi nu au mai căutat, s-au dus la băcănia lui Taşcu Casapu, au mâncat ceva, au băut şi au plecat.

Detunătura butoiului trântit tare i-a mai speriat şi până ei să se desmeticească şi să scoată revolverele, aranjându-se de apărare, a trecut un minut-două, destul ca eu să dispar. Fugisem cu viteza disperării, ca să nu mă prindă, căci ştiam ce mă aşteaptă. Am fost înzestrat de natură cu un

fizic robust, puternic, foarte sprinten la fugă şi la săritul gardului. Atunci am sărit peste toate gardurile vecinilor, care erau din piatră şi înalte cam de 1,25 m. Pentru mine înălțimea aceea era o nimica toată, ca şi când nici nu exista. Şi fugeam nu de plăcere, ci de frica morții, parcă nu mai era nici un obstacol în calea mea. Aveam parcă un presentiment că, dacă m-ar prinde, aş avea foarte mult de suferit. Pe când fugeam, mă gândeam că pe câmp nu aveam unde să mă ascund, că nu este pădure, ia porumbul la vremea aceea nu era destul de înalt. Singura mea şansă era să caut să mă ascund la vreun sătean. Din fugă am ochit în curtea unui vecin o păierie care era în fundul curții, acolo păstrau nutrețul pentru vite. Am deschis uşa şi am intrat. Dar, în afară de grămezile de paie care erau în fundul păieriei, totul fusese consumat în iarnă. Repede m-am dus în spatele grămezii de fân, am ridicat-o cu amândouă mâinle cât am putut mai sus, am intrat sub fân şi m-am camuflat.

Era o zi caldă de iunie, cum sunt de obicei zilele în stepele Dobrogei. Fiind îmbrăcat cu haine mai groase, mă sufocam de căldură sub fân. Dar, auzind cânii lătrând, îmi dădeam seama că securiştii mă căutau prin vechini, de aceea nu mă puteam mişca de sub fân. Se alarmaseră toți câinii şi lătrau ca la urs. La un moment dat, am auzit pe aproape paşi mai grei de pantofi sau de bocanci, care nu puteau fi decât ai securiştilor. Zic aşa pentru că în comuna mea toată lumea purta opinci în afara zilelor de sărbătoare. Totuşi nu mi-a fost prea frică, fiindcă îmi ziceam, chiar dacă vor intra, văzând numai puțin fân, nu are să le dea în gând că acolo s-ar afla ascuns un om. Dar bine că n-au intrat. Paşii s-au îndepărtat şi lătratul câinilor încet-încet s-a mai liniştit. Sub fân, eu mă sufocam, însă trebuia să mai stau până se va linişti totul afară. După mai bine de-o oră, totul a intrat în normal şi era o linişte deplină. Am ieşit de sub fân şi mă întrebam a cui o fi păieria? Pentru că atunci când fugeam de graoaza securiştilor nu mai vedeam nimic, nu mai auzeam nimic şi am intrat aici într-o doară, fără să ştiu a cui este, numai ca să fiu undeva ascuns.

M-am plimbat prin păierie puțin şi m-am îndreptat către uşă, apoi m-am uitat prin crăpătură. Cum începuse să se facă seară, am văzut că vine cineva cu coşul în spinare să ia nutreț pentru cai. Repede m-am dus în dosul fânului şi m-am pitit. Cetățeanul a intrat şi fluierând a început să pună fânul în coş. Abia atunci l-am recunoscut: era un cumnat de al meu, care ținea pe verişoara mea primară. Eram aproape şi aş fi vrut să se uite spre mine, să începem discuția, dar el fluiera şi acum era pe punctul de plecare. Ca să-l fac atent să se uite la mine, am sâsâit din buze: *ps..s..s...st.* Era de acum pe întunecate şI, cum el ştia că păieria lui este goală, s-a speriat aşa de tare că a dat ochii peste cap, a scos un geamăt: *a, a, a, a,* şi a căzut jos. Săracul de el, şi-o fin închipuit că este vreun şarpe sau vreo viperă, cine ştie. M-am speriat atunci şi eu, am sărit repede lângă el şi l-am apucat de haină, scututrându-l: *Măi, Mitică, Mitică, eu sunt, nu te speria!* I-am dat uşor o palmă şi s-a desmeticit, a scuturat din cap şi şi-a revenit, ca şi când s-ar fi trezit din somn. *Măi cumnate, chiar aşa nu mă mai cunoşti? Lasă asta*, zice el, *tu ce te faci acum, că sunt pe urmele tale? Păi ce ştiu eu să fac? Dar spune-mi de ştii, cumnate, cine erau oamenii aceia care se opriseră cu maşina la poarta mătuşii noastre? Cine puteau să fie, erau securiştii care te căutau pe tine. Vreo două ore au umblat prin casele şi prin grajdurile vecinilor, dar dacă nu te-au găsit, au plecat.* L-am întrebat dacă nu au lăsat vreo pază pe afară. Mi-a raspuns că nu mai e nimeni şi strada e goală. Peste drum de casa lui stătea un unchi, văr primar cu tata, Constantin Vlahbei, aşa că l-am trimis pe cumnat să-l cheme să vie până aici. A venit unchiul şi, cum m-a văzut, îmi şi zice: *Ce faci, măi nepoate?* îi răspund: *Uite cum vezi, de acum încolo cine ştie ce o mai veni. Nepoate, hai scoală-te şi vino cu mine!* Am dat mâna cu cumnatul Mitică, i-am cerut scuze că l-am deranjat şi am plecat. Cum am ajuns la unchiul acasă, mătuşa, de o mare bunătate, mi-a pus masa şi am mâncat. Atunci unchiul a zis*: Nepoate, ştii ce vom face? Ne ducem în partea cealaltă a comunei, la un cuscru de-al meu, pentru că aici la mine poate să te bănuiască*. Ne-am dus la Gheorghe Tusia, a vorbit unchiul cu el şi m-a dus în clădirea unde ținea fânul sau în păierie, cum îi ziceam noi dobrogenii. Am închis uşa pe dinăuntru şi m-am înțeles cu unchiul că voi sta aici până când se vor linişti lucrurile şi atunci mă voi întoarce acasă şi-mi voi vedea de treabă. El în fiecare seară venea şi îmi aducea puțină mâncare şi apă, dar îmi aducea şi veşti rele. Arestările se țin lanț şi multă lume nu mai doarme acasă, se ascund oamenii care pe unde pot.

Am stat vre-o patruzeci de zile în acea păierie şi într-o seară unchiul îmi zice: *Ştii ceva, nepoate? Cum stai aici, poţi să stai şi la mine, ca să nu mai vin în fiecare seară până aici* şi m-a luat la el acasă. Avea o casă mare, cu multe camere, iar în fund o cămăruţă mai mică pe care ei o numeau pisnic, în care era un pat şi o măsuţă. Am intrat în cămăruţă, am închis uşa de dinăuntru şi m-am culcat. Aici am stat cam două luni, până în august, pe când treieratul grâului era în toi.

în trecut, în fiecare an, ţăranii îşi duceau grâul acasă, în curţile lor, şi acolo venea batoza şi îl treiera. Paiele se făceau grămadă în curte, iar grăunţele se puneau în hambarul propriu. Acum partidul comunist a dispus ca în toată ţara ţăranii să-şi care snopii de grâu la marginea satului şi acolo să se treiere. Au adus batoze şi oameni străini, aşa zişii delegaţi ai partidului, care să conducă treieratul grâului. O jecmăneală nouă şi un furt în amiaza mare din munca cetăţenilor, jafuri săvârşite de către partid. Cotele de grâu erau aşa de mari încât bieţii oameni mergeau acasă numai cu câţiva saci de grâu. Mulţi rămâneau datori şi trebuiau să cumpere grâu ca să-l predea la cota statului. Ce puteau să facă bieţii oameni, că venea toamna şi nu aveau ce să semene, vine iarna şi nu au ce să mănânce. Tot ţăranii au găsit soluţia. Unii l-au mituit pe delegat şi îşi duceau mai mulţi saci cu grâu acasă. Alţii i-au dat de băut şi, când acesta era puţin cu chef, îl ţineau de vorbă, iar alţii pe la spate îşi furau din grâul propriu. Alţii mai îndemânatici şi mai iuţi de mână, de cum întorcea delegatul spatele, îngropau sacii cu grâu în paie. Noaptea, când toată lumea dormea, se duceau oamenii să-şi fure grâul lor, ca să-şi asigure hrana pe iarnă. Operaţiile acestea erau riscante, căci mulţi au fost prinşi şi li s-a făcut proces pentru furt din avutul statului, deşi era produsul lor. Cei prinşi au fost condamnaţi la câte patru-cinci ani de închisoare. Nimeni nu-şi dădea seama de ce căutau să flămânzească poporul. Dar unii dintre ţărani şi-au spus mai pe ascuns: *Fraţilor, să ştiţi că vor să ne bage în colhoz*. Au fost denunţaţi de informatori şi au fost condamnaţi la închisoare.

Perchezitii prin comunã

Stăteam liniştit în cămăruţă şi citeam câte un ziar ca să mă informez ce se mai întâmplă prin ţară. Vărul Tănase, care fusese şi el la batoza de treierat, a venit fuga acasă, a bătut la uşă şi i-am deschis. Era cu părul vâlvoi şi-mi face semn: *Vere, să fugim că vine percheziţia*. N-am mai întrebat nimic, mi-am luat haina şi fugi afară. Pe străzi nu era nimeni să ne vadă, am ieşit din comună şi ne-am dus în câmp, unde vărul avea porumb, şi ne-am aşezat jos să ne odihnim, gâfâind din cauza fugii. După ce ne-am odihnit puţin, l-am întrebat ce s-a întâmplat, despre ce fel de percheziţie este vorba? Mi-a spus că politrucul de la batoză a fost informat de către codoşi că unii cetăţeni au furat grâu de la batoză şi l-au ascuns prin poduri. Imediat s-a format o echipă de codoşi şi au plecat prin sat să facă percheziţie, să caute grâul furat şi sigur că vor veni şi pe la noi, deci, bine am făcut că am fugit. Porumbul era destul de mare şi des, aşa că eram bine ascunşi. Vorbeam cu vărul meu în ce situaţie grea a ajuns neamul nostru. Mai târziu a venit mătuşa, mama vărului, cu carul cu boi şi ne-a adus pâine, brânză, o damigeană cu apă şi o pătură pentru dormit noaptea. Ei au plecat acasă, iar eu am rămas pe loc în noul meu adăpost. Aici mătuşa venea zilnic, la orele 12, cu carul cu boi, şi îmi aducea mâncare şi apă.

Situaţia aceasta a durat vreo zece zile, când m-am hotărât să plec din Sinoe. Când a venit mătuşa cu carul să-mi aducă alimente şi apă, i-am spus că mâine seară plec de aici din Sinoe. A doua zi a venit şi vărul cu mătuşa şi m-au întrebat unde vreau să mă duc. Iar eu, ca să-i duc în eroare şi ca să mi se piardă urma, le-am spus că plec spre Bucureşti. I-am sărutat mâna mătuşii, l-am îmbrăţişat pe Tănase şi am luat-o prin porumbişte, îndepărtându-mă de dânşii.

Drumul haiduciei

De acuma era pe înserate, iar eu, mergând prin porumbi, îmi făceam socoteala ce trebuie să fac şi unde trebuie să merg. Aveam cu mine o traistă cu pâine, un bidonaş cu apă de vreo 700 de grame, un baston şi un cuţit. Acesta îmi era tot avutul la ora aceea. Am urcat delul, am trecut peste şoseaua naţională şi am luat-o la vale spre satul Panduri. La marginea satului era cimitirul, prin care am trecut şi am ieşit în partea opusă. A treia casă de la cimitir locuia o altă mătuşă, sora tatei. Am bătut la geam şi mătuşa mi-a deschis uşa. Intrând în casă, mătuşa m-a sărutat, iar eu i-am sărutat mâna. Ea a început să plângă şi să îmi zică: *Uite cum ai ajuns, cine ştie ce s-o mai alege de tine!* Răspund eu: *Lasă mătuşă, n-ai teamă de mine, că se aude că până în toamnă, cel mult până în primăvară, comuniştii se duc dracului. O să cadă de la putere şi o să vezi ce o să păţească cei care ne prigonesc pe noi acum*. Mi-a dat să mănânc şi, cum era noaptea târziu, m-am culcat şi am dormit. Dinspre ziuă a venit mătuşa şi mi-a spus să mă duc în beci, ca să fiu mai ferit. Noaptea dormeam în casă, iar ziua coboram în beci. Situaţia asta a durat cam zece zile. Şi aici treierişul fiind în toi, procedura era aceeaşi ca în comuna Sinoe. Grâul era dus la marginea satului şi se treiera cu batoza partidului, iar politrucul dijmuia aproape tot grâul. Verişoara mea Haida şi cu soţul erau şi ei la treierat. Eu stăteam în pivniţă liniştit şi citeam un ziar, când verişoara Haida a venit într-un suflet la mine în beci, aproape că nu putea să vorbească de frică şi de oboseală, şi mi-a zis: *Vere, fugi la câmp, în pădure sau unde poţi, că prin sat se face percheziţie pentru grâu. Suntem şi noi bănuiţi că am luat din grâul nostru şi este vorba că vin să ne percheziţioneze*. Din nou mi-am făcut bagajul ce-l aveam şi dă-i drumul. Am trecut dealul şi am coborât într-o mică pădurice de mărăcini, intrând în desişul ei. Către seară a venit soţul verişoarei, Gheorghe, şi mi-a adus alimente şi apă. Apoi timp de o săptămână a venit în fiecare seară să mă vadă, aducându-mi de-ale gurii. Cam după o săptămână, mi-am pus întrebarea cât timp o să-mi aducă Gheorghe pâine şi apă, cine ştie ce i se poate întâmpla. De aceea, într-o seară, când a venit la mine, i-am spus: *Cumnate, du-te în satul Lunca, la sora mea,ia legătura cu Costea Brândea, cumnatul meu şi adu-l aici la mine*. A doua zi Gheorghe Zuricu, cumnatul - gazdă, a mers şi l-a adus pe celălalt cumnat, Costea. Stabilisem un cod, trei ciocănituri între două beţe şi eu la fel loveam cu muchia cuţitului de trei ori în baston. Spre seară, aud ciocăniturile şi le răspund la fel. Numaidecât au apărut lângă mine, am dat mâna cu ei şi cumnatul Costea a spus: *Hai să plecăm, nu stăm de loc!* Am plecat, am trecut pe la mătuşa, le-am cerut scuze pentru deranj, am sărutat mâna mătuşii, apoi am sărutat-o pe verişoara Haida şi pe soţul ei, mulţumindu-le pentru găzduire. Mătuşa m-a sărutat şi m-a binecuvântat: *Maica Domnului să te păzească, pe unde te vei duce!* Le-am dat bună seara şi am plecat.

în drumul nostru am trecut prin comuna Baia, prin Ceamurlia de Jos şi am ajuns pe la două noaptea în satul Lunca. Sora mea m-a primit în casă, m-a sărutat, apoi cu lacrimi în ochi mi-a spus: *Măi frate, toată viaţa în casa noastră, de când m-am pomenit, numai jandarmi, numai securitate, percheziţii, biata mamă, numai ea ştie câte a suferit pentru tine*. Ne-a pus de am mâncat, după aceea, mi-am făcut planul unde trebuie să stau. Casa cumnatului avea patru camere stil vagon. Tocmai în fund era o cămăruţă. Am zis, acolo am să stau şi o să dorm. Voi închide uşa pe dinăuntru şi nu voi deschide decât numai când voi auzi trei ciocănituri, ceea ce înseamnă că este sora sau cumnatul Costea.

Eram în luna septembrie. Pe unde am trecut şi am stat, m-am jenat deşi îmi erau rude, dar cât puteam să stau? O zi, două, nouă, până la urmă trebuia să plec să-mi caut un alt rost. Sora mea m-a primit cu cea mai mare dragoste şi la fel cumnatul meu. El era o fire blândă şi de o bunătate ce nu pot să o descriu. Din cele ce voi povesti, se va vedea cât a suferit şi el pentru mine: bătăi, schingiuiri, dar nu m-a trădat. Totuşi până la urmă trădarea a venit, dar din cu totul altă parte.

Aşadar m-am aşezat în această cămăruţă. Nu m-am jenat că eram la soră-mea, unde mă simţeam ca la mine acasă. Totuşi parcă eram la închisoare, toată ziua zăvorât în cămăruţă, zilele

treceau greu. De multe ori îmi ziceam: *O, Doamne, până când o să stau închis şi ascuns*. Şi aşa treceau zilele şi nopţile. Cumnatul îmi aducea ziare şi citeam zilnic despre noi condamnări. Acum se terminase treierişul, oamenii au umplut curţile cu paie şi nutreţ pentru animale. Se zvonea prin sat că vor fi percheziţii pentru cereale prin podurile caselor. Ne-am sfătuit cu cumnatul şi cu sora mea, că în caz de percheziţie eu nu stau prea bine în cămăruţă. Trebuie să căutăm un alt loc. Cumnatul Costea a zis: *Am un nepot, pe Costea Sicu, este un băiat serios şi inimos, eu zic să ne arătăm lui. El are şura plină cu paie până în vârf, se poate face o ascunzătoare acolo*. într-o seară Costea l-a chemat şi când a venit am făcut cunoştinţă unul cu celălalt. Ne-am dus la şura lui şi cu o scară ne-am suit până lângă creastă, am început să scobim şi am făcut un tunel până jos, aproape de podea. Acolo era făcută o mică ferestruică, de unde puteam să mă uit în stradă. Am stat acolo toată luna septembrie şi octombrie. Ziua venea Costea Sicu şi îmi aducea ziare şi informaţii, din când în când mai venea şi sora sau cumnatul Costea, îmi aduceau apă şi câte ceva de mâncare. într-o zi, Sicu mi-a adus cartea **Pentru Legionari**, ce o avea din timpul biruinţei legionare. După aşa zisa rebeliune de la 21 ianuarie 1941 o ascunsese, iar acuma mi-a adus-o s-o citesc. Deşi o citisem deja de vreo două ori, şi acum o citeam cu atâta pasiune, încât parcă trăiam momentele acelea. Eram îngrijorat ce voi face după ce o termin de citit. Viaţa mea se potrivea acuma cu a Căpitanului, cu suferinţele pe care i le-au produs partidele politice din ţara noastră. în comuna Sinoe, unde trăiam, aveam un bun prieten care era un bun şi convins legionar, pe nume Stere Camburu, dar de vreun an de zile se mutase la Constaţa, unde îşi cumpărase casă. I-am trimis vorbă să vină la mine să mă viziteze. într-o zi m-am pomenit cu el. Ne-am îmbrăţişat. A stat două zile cu mine, iar noaptea dormea la Costea. Am discutat mult cu el şi mi-a spus că de prin ţară se aud numai veşti rele, arestările şi condamnările sunt în toi. Nimeni nu ştia ce se va întâmpla şi cât va mai dura această situaţie de încordare. Se auzeau zvonuri prin popor că americanii în curând vor începe război cu ruşii şi ne vor elibera de comunism. Erau veşti că în munţii din Ardeal au început să apară paraşutişti americani. Deşi erau zvonuri necontrolate, deci nereale, totuşi trăiam cu bucuria speranţei. Astfel aceste zvonuri ne ridicau moralul. I-am arătat lui Stere cartea **Pentru Legionari**; văzând-o a sărutat-o ca pe **Sfânta Evanghelie**. A citit o parte din ea şi mi-a spus: *Această carte este o mare valoare. Căpitanul a lăsat aici, în această carte, nişte profeţii*. S-a apropiat plecarea lui, ne-am îmbrăţişat şi ne-am salutat cu salutul legionar şi ne-am despărţit cu speranţa pentru timpuri mai bune.

în luna noiembrie s-a abătut un frig teribil în stepele Dobrogei. Vara e căldură ca de cuptor, în timp ce iarna e un crivăţ şi un ger de crapă pietrele. într-o zi, cumnatul mi-a zis să-mi iau haina şi traista şi să intru în casă, că în şură este prea frig. Intrând în cămăruţa mea, m-am liniştit oarecum, că nu mai eram în mijlocul paielor.

Fratii Fudulea

Pe la sfârşitul lui noiembrie 1948, a venit să mă viziteze Nicolae Matarangă, care locuia în comuna Ceamurlia de Jos. Era un bun legionar pe care-l cunoşteam de prin '36, fiindu-mi chiar rudenie mai îndepărtată. în 1936, înainte de cedarea Cadrilaterului, el locuia în comuna Cainargeaua Mică, iar eu în comuna Cociular, judeţul Durostor. în acel an venise de la tabăra legionară Carmen Silva, unde timp de 20 de zile de cântece, marşuri, lectură, rugăciune şi muncă legionară, aş putea spune că mi-am încărcat bateriile. M-am întors în comună cu un moral foarte ridicat şi cu credinţă legionară mult întărită. Am mers cu camarazii din garnizoana mea, în comuna Cainargeaua Mică, unde am vorbit despre tabără, despre felul cum era organizată, despre Căpitan şi despre multe altele. S-au organizat şi ei în cuiburi legionare, printre ei fiind şi Nicolae Matarangă. El mi-a adus o veste mare. Fraţii Fudulea erau în aceeaşi stare cu a mea, dar ei erau înarmaţi cu automate, pe când eu nu aveam nimic. Astă vară Securitatea s-a dus să-i aresteze, dar

ei au reuşit să fugă şi acum sunt în bejenie. îmi treceau tot felul de gânduri prin cap, şi cel mai mult mă gândeam dacă nu cumva se poate ca aceşti doi frați să fie agenți securişti, ce umblă să mă prindă. Pentru că voiam să fiu sigur, l-am întrebat pe Matarangă dacă cei doi frați nu sunt agenți. *Nu, Ciolacule, oamenii aceia nu sunt agenți ai securității, eu îi cunosc bine chiar din 1941, când am fost arestat pentru pistoalele care nu le-am predat*. Eu şi Nicolae Fudulea am făcut câteva luni de arest la închisoarea din Tulcea, apoi ne-au dat drumul acasă. Aceşti frați sunt din satul Testemel, au vreo 250 de oi, câteva perechi de cai şi câteva căruțe, sunt printre cei mai buni gospodari ai satului. S-au înarmat cu pistoale automate cu 32 de focuri şi cu câte un pistol la brâu. Până acum au organizat peste 52 de sate şi în fiecare sat au organizații legionare de rezistență anticomunistă. în fiecare sat este câte un curier cu care ne întâlnim duminica la târg în comuna Baia, unde luăm legătura şi schimbăm informațiile despre activitate.

Eu, care îl cunoşteam bine pe Nicolae Matarangă şi aveam încredere în el, i-am zis: *Bine, măi Nicolae, trimite-le vorbă că vreau să mă întâlnesc cu ei*.

Comuna Rohman Asiclar

Îl voi descrie puțin pe Nicolae Fudulea, cu toate că nu-l ştiam prea bine, deşi ambii trăirăm în județul Durostor. Era un om de statură mijlocie, corpul cam plin, adică spătos, capul perfect rotund, doi ochi negri ageri şi sfredelitori la privire. Deşi țăran simplu, îți puteai da seama din discuțiile cu el că este o fire inteligentă. Avea picioarele de la genunchi în jos cam duse în afară, parcă ar fi călărit când era mic. După ce ne-am cunoscut mai bine, îi spuneam în glumă: *Măi Nicolae, ştii că Gheorghe Doja toată viața şi-a petrecut-o călăre pe cal, de aceea avea picioarele crăcănate. Dar tu, toată viața ai fost păstor, de ce ai tu picioarele duse înspre afară?* El răspundea: *Păi tu nu ştii că noi la munte am avut cai şi am călărit destul*. După unele fapte de curaj şi inițiative făcute încă din tinerețe se ştia că dispune de o minte clară şi de o inteligență sclipitoare.

Familia lor a venit din Macedonia, parte a Greciei prin anul 1928. Au fost colonizați şi împroprietăriți de către statul român cu 10 hectare de pământ în comuna Rohman-Asiclar, județul Durostor. Pe lângă cultivarea pământului ei se mai ocupau şi cu păstoritul. Erau trei frați, cel mai mare Gheorghe, mijlociul Nicolae şi cel mic Dumitru. Gheorghe şi Dumitru se ocupau cu agricultura, iar Nicolae cu cârdul de oi. în împrejurimile comunei erau mai multe păduri şi fiecare avea pădurarul ei. Păduri vechi, cu stejari seculari, unde oile nu puteau face nici o stricăciune. La pădurea de lângă comună era pădurar Costică Poenaru, o namilă de om, mare, voinic şi de o răutate nemaipomenită. Nu lăsa să intre în pădure nici un picior de oaie; pe câți i-a prins cu oile în pădure, i-a bătut şi le-a dus oile la comună pentru amendă. Nicolae Fudulea, care îşi păştea oile, trecea des pe lângă pădurea lui Costică Poenaru. Văzând iarbă multă, nepăscută, se uită cu jind ce ar mai paşte oile lui. Dar gândindu-se la namila de pădurar, la câți au luat bătaie şi au fost globiți îşi vedea de drum, nu îndrăznea să încerce.

într-o zi ce i-a venit pe chelie lui Nicolae de a dat drumul oilor în pădure. Oile cum s-au văzut în asemenea bunătate, păşteau cu mult nesaț din iarbă. Dar nu a trecut mult timp şi iacă vine namila de pădurar, cu arma încărcată la umăr şi strigă la el: *Bine, mă derbedeule, cine ți-a spus să dai drumul oilor în pădure. Păi stai că te fărâm eu în bătaie!* Nicolae i-a zis: *Măi nene Costică, de ce să mă fărâmi în bătaie, că nu am făcut nimic rău, oile au mâncat numai iarbă, nu şi copaci*. Pădurarul se tot apropia să pună mâna pe Nicolae. Când a fost cam la doi paşi şi a întins mâna să-l prindă, Nicolae l-a fulgerat cu bâta peste ceafă aşa de tare, încât namila de pădurar, cât era de mare, a căzut jos la pământ. Pădurarul nu se aştepta la o asemenea îndrăzneală din partea lui Fudulea. Cum a căzut pădurarul jos, Nicolae a început să-l lovească cu bâta peste brațe, peste picioare şi pe unde apuca, de i-a făcut spatele ca fundul ceaunului, asta ca să nu se mai poată

scula să-l bată. După aceea i-a luat încărcătorul de la armă şi cartuşele, şi a fugit repede acasă. A spus fraților lui să se ducă să ia oile, iar el a haiducit un timp prin pădure.

Frații lui Nicolae s-au dus la parchet,la procuror, cu o serie de declarații de la oamenii de prin sat care se plângeau de acest pădurar, Costică Poenaru. De mai mulți ani, ziceau ei, terorizează populația cu bătăi şi cu amenzi, iar bietul băiat stă ascuns în pădure, în primul rând din cauza autorităților şi în al doilea rând de frica pădurarului. Procurorul le-a spus să se prezinte cu Nicolae la parchetul din Silistra, că nu i se va întâmpla nimic. A doua zi s-au dus cu Nicolae la parchet, unde au depus încărcătorul de armă şi cartuşele şi încă o serie de plângeri de ale cetățenilor bătuți de pădurar. Procurorul, după o anchetă sumară, l-a pus în libertate pe Nicolae şi când a venit acasă, mulți cetățeni l-au felicitat că a reuşit să-l mai potolească pe pădurar.

în vara anului 1937, în timpul alegerilor electorale, când se făcea propagandă electorală în comuna Tatar-Atmagia, el a făcut acte de curaj, pentru care a fost decorat de Căpitan cu Crucea Albă. în primăvara anului 1950, a fost urmărit de securitate în pădurile Babadagului şi, după o luptă cu armele, a fost rănit şi prins de securitate. A fost condamnat la moarte, pus în lanțuri şi închis într-o celulă la închisoarea din Constanța. Se aştepta ca să se dea hotărârea de execuție, dar într-o noapte evadează din celulă şi din închisoare şi fuge în pădure. O evadare ca în filme, ceva de necrezut şi totuşi Nicolae Fudulea a evadat din închisoare. Securitatea, miliția şi armata colindau pădurile ca să-l prindă. Voi scrie în continuare despre faptele lui de curaj, de vitejie şi de martir al neamului românesc.

Gogu Puiu

Dar până să ia contact cu curierii pe la târg, a mai trecut timp şi abia pe la jumătatea lui decembrie a venit la mine Costea Sicu, să-mi spună că frații Fudulea sunt la el. Era noaptea pe la orele 12, când m-am dus la el şi am intrat într-o cămăruță mică, unde mă aşteptam să văd doi inşi şi când colo văd trei persoane.

După ce ne-am salutat cu **T.L.C.**, ne-am recomandat unul altuia. A treia persoană era Gogu Puiu, din comuna Kogălniceanu. *După aşa-zisa rebeliune*, a început el să povestească, *împreună cu alți camarazi am fugit în Bulgaria şi de acolo am mers lîn Germania. Nemții ne-au băgat în lagăre, dar după 1944, ne-au eliberat şi eu m-am înapoiat în țară. Câtva timp am stat liniştit, liber, dar după 15 mai, când au început acele arestări fără precedent, căutându-mă şi pe mine, m-am hotărât să iau drumul haiduciei.*

Frații Fudulea erau înarmați cu pistoale automate cu 32 de focuri, iar Gogu avea la brâu un pistol nr. 9. Aici, în cămăruța lui Costea Sicu, ne-am constituit primul comitet provizoriu şi am discutat mai multe probleme, printre care şi numele ce îl vom lua. Să ni se spună fugari, nu e bine; dar partizani nici vorbă, fiindcă e o denumire bolşevico-comunistă.

Eu sunt din Macedonia, Tracia, de lângă oraşul milenar Filipoli, astăzi Plovdiv, fosta capitală a Macedoniei sub Filip, tatăl lui Alexandru cel Mare. Iar frații Fudulea şi Gogu Puiu sunt şi ei din Macedonia, mai aproape de Munții Pindului. Vorbeau între ei şi cunoşteau foarte mult din acțiunile faimoşilor haiduci ai Pindului: Baban, Iancula, frații Rigea şi vestitul haiduc Iorghi Cruşuveanlu. Grecii voiau să ne deznaționalizeze şi să ne asimileze, iar pentru că noi nu admiteam planul lor, ei ne făceau mult rău. Ne stricau biserici, şcoli şi ne prigoneau pentru simplul motiv că noi vorbeam numai limba noastră aromână. Mulți dintre ai noştri, ca să ne menținem şi să supraviețuim prigoanelor grecilor, s-au apucat de haiducie. Aceşti faimoşi haiduci ai Pindului atacau şi pedepseau pe acei conducători ai grecilor care schingiuiau populația aromână. Un grec, conducător de potere de antârti, pe nume Arhigolu Agra, era vestit pentru prigonirea şi schingiuirea populației aromâne. Cu potera îi ducea în pădure , îi schingiuia şi apoi îi împuşca. Printr-o stratagemă a haiducilor lui Iorghi Cruşuveanlu, a căzut în capcană Arhigolu

Agra, duşman de moarte al aromânilor şi mai ales al haiducilor. Au mers cu el o noapte întreagă, până au ajuns în munţii Cruşova. După ce l-au anchetat, l-au condamnat la moarte. L-au dus lângă comuna Vladova Strihoara, unde l-au spânzurat de un nuc şi-au pus pe piept scrisori în limba greacă şi aromână: „Aşa vor păţi toţi cei ce schingiuiesc pe vlahi".

în Ţara Românescă, în timpul Imperiului Otoman, veneau fana-rioţii trimişi de Poartă să încaseze tributul. Haiducii români, cum erau Iancu Jianu, Bujor, Ghiţă Cătănuţă, Mereanu, Bostan şi alţii, se puneau stavilă în faţa acestor lipitori. De multe ori haiducii îi fugăreau şi trimişii Porţii plecau fără să mai ia birul. Iar când haiducii erau urmăriţi de poterele turceşti, se retrăgeau în pădurile dese ale munţilor Carpaţi, unde turcii nu aveau curajul ca să intre.

Deci nu ne vom numi nici fugari şi nici partizani, ci **haiduci**, ca acei vestiţi haiduci din ţările româneşti şi din munţii Pindului. Iar acest nume de haiduci, care-i va înspăimânta pe comunişti, deocamdată nu-l vom difuza.

Când va sosi momentul pe care îl aşteptăm noi, zise Nicolae, vor pleca mulţi curieri, (ştafete) călări pe cai, cu parola **HAIDUCII DOBROGEI** şi în mai puţin de 24 de ore toată Dobrogea va fi în mâinile noastre. Acest moment este posibil, dar până atunci noi vom continua să organizăm mai departe rezistenţa împotriva comunismului.

Am discutat toţi cinci câteva ore în şir, fiecare spunându-şi părerea despre felul cum trebuie să ne organizăm mai bine. Apoi ce veşti mai ştim fiecare, dacă mai sperăm sau nu, dacă lucrurile din ţară se vor linişti, dacă autorităţile comuniste se vor opri din arestări şi dacă o să ne putem întoarce fiecare la comunele noastre. Dar după toate veştile ce ne vin de la curierii noştri, în toată ţara se fac mari arestări, deci nu e rost să ne întoarcem la casele noastre.

După unele veşti, în Constanţa tătarii, ţiganii şi în special lipo-venii sunt cei mai fideli slujbaşi ai regimului Moscovei. Lipovenii, fiind de origine slavă, după câteva luni de instructaj, din hamali ce erau în port, s-au văzut cu gradul de ofiţer anchetator la securitate. Se ştie că securitatea din Constanţa era cea mai vestită în toată ţara în bătăi şi cele mai diabolice metode de torturi. Din presa comunistă şi de la Radio Londra am aflat că a apărut un conflict între SUA şi Moscova. Multă lume vorbea că războiul este inevitabil. De aceea vom organiza mai departe comunele, iar când va începe războiul, noi vom duce luptă de gherilă.

în timpul acelor discuţii, Gogu Puiu şi-a exprimat opinia privitor la comitetul nostru: *Măi Nicolae, tu vei fi şeful*. Dar Nicolae Fudulea, care era de o mare modestie, a zis: *Lasă, că toţi suntem şefi*. Dar pe drept cuvânt Nicolae Fudulea, care până la ora aceea organizase peste 52 de sate, era normal să fie şeful nostru.

Nicolae şi frate-său Dumitru erau încălţaţi în opinci, iar eu şi Gogu în pantofi. El ne-a spus: *Trebuie şi voi să vă faceţi opinci, pentru ca atunci când mergem noaptea prin sat să nu tropăim. Să fim încălţaţi cu opinci, să mergem ca pisica, nici frunzele să nu se simtă*. Costea Sicu, gazda mea, avea opinci în picioare şi Gogu a făcut imediat schimb cu el, i-a dat ghetele şi a luat opincile.

Fraţii Fudulea au plecat la Ceamurlia de Jos, la Stere Ploscaru, unde urmau să doarmă. Eu, care nu eram gata de plecare, m-am dus abia a doua seară şi m-am întâlnit cu ei la Ceamurlia de Jos. După ce ne-am despărţit, am mers la soră-mea, m-am culcat şi a doua zi dimineaţă am început să mă pregătesc de haiducie. Mi-am făcut opinci, un rucsac şi în el am pus un bidonaş cu apă, două prosoape, un săpunaş, Biblia cu Vechiul şi Noul Testament şi separat am pus Noul Testament, tradus şi tipărit de Sinodul Bisericii Ortodoxe Române din Bucureşti, ediţia 1940. Eram înarmat provizoriu doar cu un cuţit. Seara mi-am luat rămas bun de la soră-mea şi de la cumnat şi am plecat.

Pe la 11 noaptea eram la casa lui Stere Ploscaru şi, de cum am bătut la uşă, mi s-a deschis. în casă erau mai mulţi camarazi şi gazde de organizaţii, care mă aşteptau pe mine. în primul rând Stere Ploscaru, care îmi era văr primar, apoi Enache Gima, Stere Gima, Nicolae Matarangă, Vasile Papazică, Constantin Baitu, Nicolae şi Dumitru Fudulea, Gogu Puiu. După ce am intrat în casă, i-am salutat cu **T.L.C.** şi mi-au răspuns şi ei la fel. Era un spectacol destul de impresionant.

La urmă am îmbrăţişat pe fiecare pe rând, ca în vremuri de restrişte, ne-am aşezat pe scaune, pe canapea şi primul care a luat cuvântul a fost Nicolae Fudulea:

Camarazi,

în 1941, după 21 ianuarie, după aşa-zisa „rebeliune", am fost pârâţi de către codoşi (informatori) că posedăm arme, eu şi camaradul Nicolae Matarangă, care este aici de faţă. Noi şi alţi camarazi am fost arestaţi de către Siguranţa statului şi duşi la închisoarea oraşului Tulcea, dar după câteva luni de arest, s-a dat un decret pentru cei care erau implicaţi cu arme şi ni s-a dat drumul să mergem acasă la familiile noastre, reluându-ne munca în gospodărie. Dar tot timpul am fost suspectaţi de către poliţia antonesciană, ca legionari periculoşi.

După 23 august 1944, bestiile roşii ne-au ocupat ţara şi au început acele rechiziţii fără de sfârşit, iar noi, care aveam cârduri de oi şi câteva perechi de cai şi căruţe, au venit de la primărie notarul, primarul, jandarmii, secretarul de partid comunist şi ne-au luat la rechiziţie din cai şi oi, o dată, de două şi chiar de mai multe ori. După aceea au început cu cotele de carne, de cereale, de nu se mai termina cu rechiziţiile şi cu arestările pentru cei care nu mai aveau de unde să dea.

Din nou am fost pârâţi că suntem legionari, reacţionari, chiaburi, că avem arme, deci că am fi duşmanii partidului. Din nou am fost puşi sub supraveghere, acum a informatorilor partidului comunist. Astă vară, după 15 mai, acea noapte de groază când s-au făcut arestări masive, fără precedent în istoria ţării noastre, alte zeci de mii de persoane au fost arestate. Nu am scăpat nici noi de urmărire, maşina neagră cu securişti a venit la casele noastre şi au năvălit înăuntru cu pistoalele în mâini, au răvăşit peste tot, căutând arme, iar femeile şi copiii îngroziţi stăteau înlemniţi de frică, dar negăsind nimic, au plecat. Negăsindu-ne pe noi acasă şi fiind informaţi de codoşii lor, în miez de noapte au sosit la noi la pădure, unde ne păşteam oile. Noi, care aşteptam mereu ca să fim arestaţi, dormeam cu multă grijă şi la primul lătrat al câinilor eram în picioare, să vedem ce se întâmplă. Dormeam, cum s-ar spune, iepureşte. Am auzit maşinile şi deodată toţi câinii, val-vârtej se reped şi cu părul zburlit lătrau la disperare, parcă erau îngroziţi de cei care se apropiau, ca nişte hoţi şi răufăcători. Din cauza rezistenţei câinilor, n-au putut să înainteze prea repede. Până la urmă au înconjurat turma de oi, au intrat în colibă, au răscolit peste tot, dar eu cu fratele Dumitru eram de mult retraşi în pădure şi ascultam să auzim ce se va mai întâmpla. Dar negăsindu-ne pe noi, bestiile roşii au plecat. Nu aveam altceva de făcut decât numai să luăm calea codrului şi arma şi să ne apărăm. Fratele nostru Gheorghe, cel mai mare dintre noi, care se ocupă cu agricultura, a angajat un cioban care să vadă pe cât posibil de oi. După cum ştiţi şi voi din presă şi din auzite, ar fi posibil un conflict între americani şi ruşi, deci un război.

Noi, nu numai pentru că suntem români şi legionari, dar creştini fiind avem datoria să luptăm împotriva comunismului ateu şi fără Dumnezeu. Am organizat până acum peste cincizeci de sate cu organizaţii de rezistenţă împotriva comunismului. Şi vă spun sincer, că pe oriunde am trecut, prin orice sat sau comună, camarazii noştri şi mulţi alţi oameni sunt plini de entuziasm şi aşteaptă cu nerăbdare să fie în rândul armatei, sau în gherilă, să înceapă lupta împotriva celor care ne jefuiesc şi ne distrug ţara.

La urmă am spus şi eu câteva cuvinte despre lupta noastră legionară împotriva comunismului: *Toată suflarea românească ar trebui să lupte pentru izgonirea comunismului din ţară, dar mai ales noi legionarii, care suntem creaţi de Căpitan pentru aceste timpuri critice şi de mare răspântie pentru neamul românesc. Căpitanul, încă din anul 1922, a prevestit şi a dat semnalul de alarmă de pericolul moscovit, că dacă ţara noastră va fi invadată vreodată de tăvălugul comunist, atunci casele noastre vor fi jefuite, ne vor aresta, ne vor duce în lagăre comuniste şi vor încerca să ne distrugă cultura şi datinile şi peste toate vor încerca să ne distrugă şi sufletul. De aceea, cei care conduc destinele ţării, zicea Căpitanul, au datoria sacră de a lua măsuri împotriva pericolului comunist de la Răsărit, care ne aşteaptă şi ne ameninţă. Dar toate partidele de atunci, mai ales, cele zise istorice, l-au arestat pe Căpitan şi ani de zile l-*

au purtat cu lanțuri la picioare, prin multe tribunale şi închisori, până când l-au asasinat mişeleşte. Iar acum noi, poporul, tragem ponosul şi suferințele prevestite de Căpitan.

Gogu Puiu a fost cel mai entuziasmat şi cel mai nerăbdător. El spunea: *Aştept cu nerăbdare să mă confrunt cu bestiile roşii. Să le arăt cum ştie să lupte un legionar împotriva hoardelor roşii. Nu voi risipi nici un glonte, le voi trimite în plin şi la țintă.*

Mai târziu, Gogu Puiu şi-a adeverit vorbele prin faptă, căzând cu arma în mână, cum avea obiceiul să spună dânsul, împotriva hoardelor roşii. Şi aici, toți camarazii de față, erau foarte entuziasmați şi plini de elan, s-a creat o atmosferă de voie bună, plăcută. Discutam între noi despre acel aşa-zis iminent conflict americano-sovietic, când se va produce, ca să luptăm şi noi împotriva armatelor sovietice, să ne vedem țara scăpată de bolşevici.

în încheiere, Enache Gima a spus: *Deşi nu am fost legionar, sunt prieten cu toți legionarii şi duşman cu toți codoşii din comună. Voi lupta alături de voi cu toată inima pentru țara noastră*.

Stere Misa

De la această şedinţă a lipsit Stere Mişa. Era absent deoarece în vară pe când mergea să-şi cosească fânul lângă cantoane, pe şoseaua Babadag-Tulcea, unde îşi avea pământul, securitatea a mers de l-a arestat. Se grăbea să termine de cosit fânul, parcă a presimţit că o să-i rămână fânul necosit. Şi cum trăgea el de zor cu coasa, nici nu a văzut când s-a apropiat jepul securităţii de el. Au coborât câţiva inşi din maşină şi l-au întrebat cum îl cheamă. în momentul în care şi-a spus numele, ei au scos pistoalele şi l-au somat: *Să nu faci nici o mişcare, din acest moment eşti arestat*. *Bine domnilor*, le-a răspuns Stere, *unde-i lege nu-i tocmeală. Nu am de gând să mă opun, de aceea nu aveţi nevoie de pistoale*. I-au pus cătuşele la mâini şi l-au dus la securitatea din Constanţa. L-au chinuit vreo şapte luni, după metodele diabolice comuniste, dar neputând scoate nimic compromiţător din gura lui, i-au dat drumul. în martie 1949, era din nou acasă la familia lui. Când a simţit că securitata din nou vrea că să-l aresteze, împreună cu Stere Ploscaru s-au înarmat şi au luat calea codrului, haiducind prin Bălţile Brăilei. Aşa a intrat şi el în această luptă anticomunistă iniţiată de fraţii Fudulea. După un timp, securitatea l-a prins şi l-au arestat. L-au anchetat, torturându-l, şi apoi l-au condamnat la 25 de ani. După 14 ani de închisoare grea, cu foame, mizerie, bătaie, a fost eliberat. S-a întors la familia care îl aştepta cu nerăbdare. Are trei fiice, toate măritate şi cu nepoţi. După atâţia ani de închisoare şi-a pierdut din auz şi din vedere, dar dânsul se bucură de libertatea aceasta din sânul familiei sale, înconjurat de nepoţi.

De altfel, Stere Mişa şi în armată s-a purtat admirabil. A fost un sergent de ispravă şi de mare atitudine ostăşească. Tot timpul războiului purtat de Antonescu, a fost concentrat pe front, în linia întâi. El este şi un bun povestitor, ne spunea cum au înaintat pe front, pe acele câmpii ruseşti nesfârşite, vara pe arşiţă, iarna pe ger şi pe zăpadă, şi cum făcea incursiuni la inamic. Mai grea a fost retragerea decât înaintarea. De multe ori erau prinşi în cleşte de unităţile ruseşti şi trebuia să ştii cum să scapi din acel cleşte. *Odată am fost înconjuraţi din toate părţile de către armata rusească*, povestea el, *ne-a fost dărâmată toată compania, cu ofiţeri cu tot. Dintre gradaţi am rămas eu singurul comandant al unui pluton de soldaţi şi înconjurat din toate părţile de ruşi. Auzeai mereu „predaiti, romanschi, predaiti romanschi!" Unii dintre soldaţi spuneau să ne predăm, deoarece ei nu mai puteau să reziste de ger, de foame, de oboseală şi mai ales de urmărirea inamicului.*

Stere, care era crescut la ţară, avea simţul orientării mai dezvoltat decât ceilalţi şi le-a spus: *Camarazi, staţi aşa, nu vă speriaţi, că vom scăpa*. Pe front contează mult să ştii cum să ridici moralul ostaşului. Şi-a retras unitatea într-un loc mai ascuns şi, orientându-se bine după punctele cardinale, şi-a făcut planul de acţiune. Cum s-a făcut seară, a dat ordin plutonului să-l urmeze în cea mai mare linişte şi atenţie. Au coborât prin diferite darale, strecurându-se printre unităţile inamicului, fără ca ruşii să-i simtă. Când s-a făcut ziuă, au văzut că erau dincolo de frontul sovietic, reuşind să se amestece cu unităţile româneşti.

Stere Mişa, după ce s-a eliberat din armată, a început munca în gospodăria sa, dar a fost solicitat de către sfatul popular al comunei Ceamurlia de Jos să facă serviciul de agent agricol provizoriu. A stat câţiva ani ca agent agricol, dar fiindcă n-a corespuns ideilor partidului comunist a fost înlăturat şi mai târziu arestat.

Organizarea comunei Sinoe

După terminarea şedinţei ce am ţinut-o în comuna Ceamurlia de Jos, la Stere Ploscaru, ne-am despărţit cu **T.L.C.**, iar noi, toţi patru, am plecat spre comuna Sinoe, ca să organizăm şi acolo lupta împotriva comunismului.

De la Ceamurlia de Jos până la comuna Sinoe sunt cam 15 kilometri. Era cam pe la jumătatea lui decembrie 1948, ningea uşor cu zăpadă măruntă. Cu mult înainte de crăpatul zorilor am ajuns în comuna Sinoe. Am bătut la fereastra lui Constantin Vlahbei, vărul primar al tatei. Ne-a deschis şi am intrat în casă. Unchiul a dat mâna cu noi în timp ce eu îi recomandam pe camarazi după nume, cine sunt. A venit şi mătuşa, i-am sărutat mâna cu toţii şi am intrat în cămăruţa mică, unde am mai stat în vara trecută. Unchiul meu avea doi băieţi: Tănase şi Diacu, au venit şi ei de au dat mâna cu noi. Ca vecini aveau pe Tănase I. Vlahbei, un nepot de frate al unchiului. L-am chemat şi pe el. A venit imediat şi a făcut cunoştinţă cu camarazii veniţi cu mine. Alt vecin era Dumitru Ghioca, l-am chemat şi pe el, deci cu toţii ne-am strâns nouă bărbaţi.

încă din toamnă se pregătea începutul colhozurilor, aşa-zisa colectivizare, de aceea toată lumea era agitată. După ce le-au luat ţăranilor vitele, caii, oile şi grâul, acum se pregăteau să le ia şi pământul, adică sufletul ţăranului.

Şi fiindcă aici mă găseam în comuna mea şi cunoşteam oamenii, am început să vorbesc: *Fraţilor, după cum ştiţi cu toţii, sunt multe zvonuri şi veşti care circulă din toate părţile prin popor, că vom scăpa de comunişti, că un război nu este departe, mai mult, conflictul între S.U.A. şi Uniunea Sovietică a şi început. Toate acestea sunt doar zvonuri şi, ca să fim siguri că vom participa şi noi la această luptă contra comunismului, ne-am organizat într-un comitet provizoriu. Multe comune şi sate sunt organizate şi pregătite de rezistenţă împotriva comunismului. Vom organiza şi vom împânzi toată Dobrogea cu organizaţii anticomuniste şi trebuie să avem speranţa că vom scăpa de bolşevismul rusesc. Speranţa este ancora tuturor năzuinţelor omului. Omul fără speranţă este ca vânătorul fără armă. Neamul românesc, în trecut, cu speranţă şi credinţă în Dumnezeu a scăpat de imperiile care îl cotropiseră. Am scăpat de turci, de unguri, de fanarioţi, de bolşevici în 1918, când armata română i-a aruncat peste Nistru ca pe o măsea stricată. Aceeaşi speranţă ne va scăpa şi de data aceasta, cum zice camaradul Gogu,de hoardele roşii!*

A doua seară, Gogu şi cu Dumitru s-au dus la Dumitru Ghioca, unde au dormit câteva seri, iar eu cu Nicolae am dormit la unchiul Constantin. Vărul Tănase I. Vlahbei mi-a adus o armă automată cu 32 de focuri, iar unchiul mi-a dat un pistol de brâu nr. 9 lung. M-am înarmat de acuma, cum e vorba, „până în dinţi”.

A treia seară, la orele 11 noaptea, m-am hotărât ca împreună cu Nicolae să mergem la familia mea, să văd pe mama, pe soţie şi pe copii. Eu şi cu Nicolae Fudulea ne-am luat armele în mâini, am traversat câteva străzi şi am ajuns la mine în curte. Am bătut la uşă şi mama a întrebat: *Care sunteţi?* I-am răspuns încet: *Eu sunt, Nicolae*. Ne-a deschis uşa şi am intrat în casă, dar când ne-a văzut înarmaţi cu automatele, nici nu am apucat să-i sărut mâna că s-a apucat cu braţele de gâtul meu şi a început să plângă cu hohote: *Oh, fiul meu, ce ai să păţeşti, oh, fiul meu, ce ai să păţeşti!* I-am zis: *Mamă, eu n-am venit să plângi şi să boceşti, am venit să vă văd şi să mai discutăm câte ceva*. Mama, săraca, era o femeie simplă, nu putea să înţeleagă rostul şi gestul nostru. De aceea am căutat să o potolesc şi să o mângâi. Nu era mult până la Bobotează şi era tare frig. Nevastă mea a pus să fiarbă puţin rachiu, ca să ne încălzim.

Copiii, Iancu şi Maria, erau mari, de acuma aveau opt ani. Mama l-a sculat pe băiat: *Uite, a venit tata*. Băiatul s-a trezit din somn, s-a uitat cu ochi mahmuri la mine şi dintr-o dată a sărit din pat şi a venit la mine în braţe. L-am sărutat şi l-am strâns în braţe mult timp. A sculat-o şi pe fată, dar a venit mai încet, probabil că ea era mai somnoroasă. îi aveam pe amândoi în braţe şi îi sărutam, strângându-i la piept. Cum erau armele proptite de perete, băiatul le-a zărit şi m-a

întrebat ce sunt acelea. I-am răspuns: *Ce să fie, sunt arme*. Dar băiatul îmi zice: T*ăticule, nu vă este frică, dacă vă vede primarul?* I-am spus că nu ne este frică pentru că îl împuşcăm, şi băiatul mă privea bucuros.

Nu am stat mult, ne-am sculat, am sărutat mâna mamei, mi-am sărutat nevasta şi copilaşii şi am plecat. Ne-am dus la gazda noastră, la unchiul Constantin. Am dormit câteva seri acolo. Aici, Nicolae Fudulea a început să îmi povestească despre viaţa lui. Mi-a spus că în timpul războiului lui Antonescu a fost concentrat la Unitatea 4 Grăniceri Ploieşti, ca pază militară la sondele de petrol. După terminarea războiului a venit acasă şi cu fraţii lui s-au apucat de meseria lor, păstoritul oilor. Fratele său Dumitru se îngrijea de cârdul oilor, iar când se umpleau mai multe putini cu brânză, le transporta la Bucureşti, pe C.F.R. Printr-o întâmplare fericită, în Bucureşti s-a întâlnit cu camaradul, Nelu Rusu, cu care se cunoştea din vara anului 1937, din timpul propagandei electorale din comuna Tatar-Atmagia, judeţul Durostor.

Nelu Rusu l-a întrebat cu ce se ocupă şi i-a spus că deocamdată cu păstoritul oilor şi cu comercializarea brânzeturilor. Nelu Rusu i-a propus: *Tu poţi să strângi din Dobrogea oi, capre, berbeci, pe care să le aduci la Bucureşti. Aici le vindem şi, din câştigul care va rezulta, cu ştirea şi cu organizarea comandamentului legionar, să îi ajutăm pe camarazii din închisori cu haine, cu bani şi cu alimente. Este o faptă camaraderească de conştiinţă, dar şi una din legile noastre. „Ajută-ţi fratele căzut în nenorocire, nu-l lăsa”*. Şi povesteşte Nicolae: *Nu am ezitat de loc şi i-am spus că am s-o fac din tot sufletul şi din toată inima.*

S-a dus acasă şi, cu banii primiţi de la Nelu Rusu, cu banii pe care i-a mai pus el, a început să cumpere oi, capre, berbeci şi miei fătaţi de timpuriu, care acuma erau cârlani. Strângea câte 50 de capete şi făcea un mic ciopor de oi. A angajat şi un cioban de meserie, pe care îl plătea cu ziua şi pe care îl pornea cu oile pe jos, spre Bucureşti. în mai puţin de o săptămână ajungea la marginea Bucureştilor, cu cioporul de oi.

Trebuia să aibă o serie de documente pentru vânzarea oilor. în primul rând un certificat de crescător de animale de la primărie, un certificat de la circa veterinară că oile sunt sănătoase şi certificatul de la percepţie că şi-a achitat păşunatul. în ziua când ştia că oile ajung la marginea oraşului, el şi cu Nelu, cu un camion, duceau oile direct la abator. în Bucureşti, după război era mare lipsă de alimente, dar mai ales de carne. Aşa că măcelarii plăteau foarte bine, fără nici un fel de tocmeală. Câştigul ce rezulta în mod cinstit din vânzarea oilor era trimis camarazilor din închisori. Câţiva ani după război era multă libertate în privinţa celor închişi, o tactică bolşevică, şi puteai să vizitezi la închisoare nu numai rude, dar şi prieteni. Dar după acea groaznică noapte de 15 mai nici Nicolae Fudulea nu a scăpat neur-mărit, mai ales că era deja filat de către informatori ca fiind legionar. în plus, era urmărit pentru mulţimea de certificate pe care le scosese de la primărie pentru comercializarea oilor. Acesta era motivul principal pentru care securitatea a căutat să-l aresteze, pentru cârdurile de oi, dar nu a reuşit.

Jandarmii din Ischibaba

În toate cele trei-patru zile cât am stat la unchiul Constantin, Nicolae mi-a povestit multe întâmplări prin care a trecut. După ce a scăpat împreună cu Dumitru din ghearele securiştilor, acolo în pădure, au ştiut că din acel moment s-a terminat cu libertatea lor. De acum încolo, îi spunea lui Dumitru, noi nu mai suntem liberi şi ca atare trebuie să luăm calea codrului. Şi-au procurat arme automate, pistoale şi câte un cuţit şi nu au luat legătura cu nimeni altcineva decât cu un cioban de încredere, care le aducea pâine. Astfel, au început să organizeze satele şi comunele din împrejurimi în lupta anticomunistă.

în comuna Ischibaba, până la acea oră mai erau jandarmi. Plutonierul-şef, cu câţiva jandarmi după el, mergea în fiecare zi la Testemel, în satul lui Fudulea. Intra prin casele

oamenilor amenințându-le familiile şi copiii, strigând la ei: *Unde sunt bandiții ăia?* Nimeni nu ştia unde sunt. *Să le spuneți să vină la postul de jandarmi din Ischibaba, altfel v-a luat dracul, că vă arestăm şi pe voi*. într-o noapte Nicolae şi Dumitru s-au dus acasă să-şi vadă familiile. Femeile au început să plângă şi să spună că jandarmii intrau în casă, speriindu-le pe ele şi pe copii şi le amenințau că le arestează dacă nu spun unde le sunt bărbații. Ei le-au liniştit, spunându-le să nu le fie teamă că au ei grijă de jandarmi. Lângă satul Testemel este o pădure şi într-o zi frații Fudulea s-au postat, Nicolae de o parte şi Dumitru de cealaltă a drumului şi aşteptau pe jandarmi să vină. Jandarmii au intrat în pădure cu armele în mâini de teamă să nu-i atace cineva şi să fie nepregătiți. Dar Nicolae şi Dumitru au început să tragă cu automatele deasupra capetelor jandarmilor, strigând: *Stai, nimeni cu mişcă*. *Aruncați armele şi ridicați mâinile sus*. Jandarmii şi-au dat seama că atacatorii au arme automate, şi, dacă ții degetul pe trăgaci, pleacă toate cele 32 de focuri şi seceră tot ce stă în cale. *De aceea*, povesteşte Nicolae, *după ce am tras şi am strigat la ei să se predea, cu cea mai mare viteză au izbit armele la pământ cât colo şi au ridicat mâinile sus. Eu am ieşit în fața lor cu automatul în mână, iar fratele meu stătea de pază. Am întrebat pe fiecare cum îi cheamă. După aceea i-am întrebat, cine este şeful lor şi mi-au făcut semn cu capul spre plutonier. Cum zici că te cheamă pe tine? Anghel. Ce eşti, bulgar? Ah, nu, sunt din Ardeal, dar ăsta mi-e numele. Bine, domnule Anghel, ți-ai vândut conştiința, credința şi sufletul lui Satana, eşti un trădător al neamului românesc. Ce ți-au făcut nişte femei şi nişte copii nevinovați, la care mergi în casă şi îi terorizezi? Dumneata ai copii? Da, am. Dacă noi am veni noaptea la dumneata acasă şi i-am amenința cu „v-ați dat dracului, mâine seară venim şi vă arestăm", cum s-ar simți ei şi cum te-ai simți sumneata când ai auzi asemenea amenințare? E bine ce ai făcut? Nu bine, spuse plutonierul. Atunci de ce o faci? N-am să mai fac. Te ții de cuvânt? Da, vă promit că nu am să le mai produc necazuri. Atunci treceți fiecare la rând, puneți arma la bandulieră şi apoi ridicați mâinile deasupra capului. Şi se executau trecând unul câte unul prin fața mea. Dumitru îi urmărea să nu facă nici o mişcare greşită. După ce s-au încolonat cu arma la bandulieră şi cu mâinile ridicate în sus, le-am spus: plecați drept înainte spre comună şi nu cumva să faceți vreo mişcare, că v-ați dar dracului, imediat veți fi secerați de automatele noastre.*

în timp ce ei mergeau spre comună, cu mâinile în sus, noi ne-am retras în desişul pădurii. După câteva săptămâni, vestea s-a dus ca de popă tuns, pe la toate satele din jur „că frații Fudulea au prins pe jandarmi şi, după ce le-au luat armele, i-au nenorocit în bătăi". Aşa cum este obiceiul în popor, au făcut din țânțar armăsar, pentru că noi nici nu ne-am atins de armele lor şi nici nu i-am bătut. Dar vorba aceea, „gura lumii numai pământul o astupă".

Pãdurarul de la Pãspunar

Pădurarul Paraschiv, din comuna Păspunar, a început să se laude că pe frații Fudulea numai el poate să-i prindă şi o va face cu mare plăcere. *Am arma centrală, un revolver la brâu şi o să vedeți cum îi aduc legați burduf în comună*. Şi cum noi aveam de acuma în multe sate organizații anticomuniste, spuse mai departe Nicolae, sătenii ne-au anunțat: *Măi fraților, păziți-vă de pădurarul Paraschiv de la Păspunar. A spus că el vă prinde, că are arma centrală şi revolver şi apoi e un om voinic, dacă pune mână pe voi vă dovedeşte pe amândoi*.

Comuna Păspunar nu e departe de pădure. într-una din dimineți, înainte de vărsarea zorilor, povesteşte Nicolae, ne-am dus la marginea pădurii pe unde ştiam că trece pădurarul şi ne-am postat pe ambele părți ale drumului. Dis de dimineață, iacă vine pădurarul cu pricina. Când s-a apropiat de pădure a luat arma în mână ca pentru tras. N-a apucat să facă douăzeci de paşi în pădure, că amândoi am tras câteva focuri de armă pe lângă capul lui şi am strigat: *Stai, aruncă arma şi mâinile în sus*. Am ieşit înaintea lui şi l-am întrebat: *Cum te cheamă? Paraschiv,* zice el. Am spus lui Dumitru să-i lege mâinile în față şi să-i pună arma la gât. L-am dus mai în mijlocul

pădurii, unde nu era țipenie de om, şi am început să-l interogăm. Am început a-l întreba: *Unde îți este pistolul de brâu?* El a spus: *Nu am. Cum n-ai, tu gogeamite pădurar, nu ți-e ruşine să umbli fără pistol la brâu? Ai spus pe la săteni că ne duci legați burduf în comuna. Fraților, iertați-mă, sunt un prost, am greşit, iertați-mă*. I-am zis: *Nu eşti prost, eşti o canalie, un mişel şi un trădător ce ți-ai vândut sufletul lui Satana*. Apoi îi zic lui Dumitru: *Leagă-l de copac*. L-a legat bine de copac şi el a început a se văicări: *Fraților ştiu că vreți să mă împuşcați, dar vă rog, iertați-mă, că am copii. Comunist nu am să mai fiu niciodată*. I-am zis: *Ai batistă? Am. Dumitre, pune-i căluş în gură*. După ce i-a pus căluşul în gură, l-am lăsat legat de copac şi noi am plecat. Ne-am tot plimbat prin pădure şi, pe la amiază, ne-am dus la un izvor cu apă rece, am mâncat puțină pâine, ne-am odihnit şi apoi i-am zis fratelui: *Hai să mergem să îi dăm drumul, că i-a fost destulă pedeapsa care a primit-o*. Ne-am dus la el şi, după ce i s-a scos căluşul din gură, a început a se văicări: *Fraților, ştiu că vreți să mă împuşcați, vă rog, am copii, n-am să mai fiu comunist niciodată. Iertați-mă*. I-am zis: *Acuma dacă îți dăm drumul, te duci prin comună şi iar începi să te lauzi*. El mai tare se tânguia: *Fraților, jur pe sufletul meu că nu am să spun nimănui că v-am văzut. Bine, îți dăm drumul, dar dacă auzim vreun cuvânt, venim noaptea la tine şi te luăm din somn*. într-adevăr, a ştiut să tacă, pentru că nu s-a mai auzit nimic de la acest pădurar.

Din multele întâmplări sau fapte de ale lui Nicolae Fudulea, am înşirat aici doar câteva. Dar acestea nu sunt toate faptele lui. Mai târziu a făcut o faptă care pentru mulți părea a fi o exagerare, dar de fapt a fost o întâmplare ieşită din comun şi pe care o voi povesti mai târziu.

Comuna Panduru

După câteva seri de stat la gazdele din comuna Sinoe, ne-am sfătuit să plecăm în comuna Panduru, la gazda Stere Grasu, unde vom ține o ședință cu camarazii de acolo. Apoi vom merge în satul lui Nicolae Fudulea, la Testemel, ca să cunoaștem și satul lor. Zis și făcut. Am trimis vorbă la camarazii de la Mitică Ghioca, lui Gogu Puiu și Dumitru Fudulea, de cum se face seară să plece spre comuna Panduru, întâlnirea o aveam la gazda Stere Grasu. Noi o să plecăm în urma lor. Seara am cinat la unchiul Constantin și după ce a mai trecut un timp, să fim siguri că oamenii s-au liniștit, ne-am îmbrățișat cu unchiul și cu băieții dânsului, am sărutat mâna mătușii, le-am mulțumit pentru găzduire și am luat-o spre comuna Panduru. Am trecut prin centrul comunei Mihai Viteazul, am traversat șoseaua care vine din Constanța spre Tulcea șI, tot vorbind, ne-am apropiat de comuna Panduru. Eram încă pe câmp și lângă șosea erau niște stive de piatră.Acolo, în spatele acelor stive stăteau camarazii Dumitru și Gogu Puiu, așteptându-ne pe noi. Când am ajuns în dreptul lor, camaradul Gogu a făcut o mică glumă, strigând: *Stai...* și imediat a adăugat, *căpitan Fudulea...* Auzind această somație în plin câmp, m-a trecut un fior, dar am recunoscut imediat vocea. S-au apropiat de noi, am dat mâna cu ei și toți patru ne-am dus la Stere Grasu. Am bătut la ușă, ni s-a deschis și, după ce am intrat înăuntru, ne-am îmbrățișat și l-am întrebat pe Stere, ce se mai aude prin comună și de prin țară. *Ce să se audă*, zice el, *tot de rău se aude, perchezițiile și arestările se țin lanț în toată țara*.

Dar aici la Stere Grasu, unde trebuia să ținem o ședință cu camarazii din comună și să discutăm o serie de probleme, cum să ne organizăm mai bine și ce trebuiă să facem, s-a ivit nu știu cum, ca din senin, o mică neînțelegere între mine și Gogu Puiu. Problema era privitoare la linia Căpitanului. Și după cum se știe, când se ivește o contrazicere cât de mică între doi camarazi, nici unul nu cedează așa de ușor, deci de la acea neînsemnată contrazicere se ajunge la ceartă și chiar la dezbinare.

De aceea, pentru ca să nu ajungem la ceartă, pentru moment, i-am salutat cu Trăiască Legiunea și Căpitanul și le-am zis: *Timpul va lămuri cine are dreptate*. Și astfel m-am despărțit de ei, ieșind în curte. Cum nu era lună pe cer, afară era întuneric beznă. Mi-am controlat arma dacă este în regulă și m-am pierdut în bezna întunericului.

M-am dus la Dimcea Nicolae, un camarad vechi. în 1940, înainte de a ne refugia din Cadrilater, locuiam amândoi în comuna Cociular. Făcea parte din garnizoana mea și era șeful unui cuib de tineri legionari. Știam casa unde sta el și am bătut la fereastră. A deschis ușa și, la lumina lămpii, m-a văzut înarmat și cu rucsacul în spate. Oarecum l-am impresionat.

Ce-i cu tine Nicolae? Parcă pleci la război! I-am spus și lui Dimcea situația mea. *Astă vară a venit securitatea să mă aresteze, dar am scăpat ca prin minune din fața pistoalelor. Am reușit să fug, iar acum ne-am constituit într-o organizație de rezistență împotriva comunismului, inițiată de frații Fudulea din satul Testemel. Gazda noastră este Stere Grasu și acolo ne adunăm. Vom organiza toate comunele din Dobrogea și ne vom înarma. Noi am auzit că între Statele Unite și Rusia a început conflictul și toată lumea vorbește că un război este inevitabil. Iar noi ne vom face datoria, luptând într-un război de gherilă, să scăpăm țara noastră de bestiile roșii, comuniste. Tu n-ai auzit nimic de conflictul acesta? Ba da, am ascultat și eu la Radio Londra. îi critică urât pe ruși, de crezi că mâine începe războiul. în ceea ce privește pe gazda Stere Grasu din comuna noastră, avem mai mulți camarazi legătura cu el și facem și noi parte din organizația de rezistență anticomunistă. Ori de câte ori ne întâlnim*, continuă Dimcea, *ne spunem unul altuia că aceasta e dorința noastră a tuturora, ca atunci când va începe conflictul mai serios, adică să fie război, vom lupta și noi în gherile, atacând armata roșie din orice parte ne vine la îndemână. Dar până atunci noi continuăm cu organizarea și înarmarea*.

M-am bucurat mult, mi-a părut bine văzându-l pe camaradul nicolae Dimcea aşa de bine informat şi pregătit sufleteşte. I-am spus şi lui Dimcea despre puțina contrazicere ce am avut-o cu Gogu Puiu şi pentru care m-am despărțit de ei pe moment.

Nicolae Dimcea mi-a zis*: Nu e bine, să vă certați între voi, camarazii! Da, ştiu acest lucru*, îi zic, *tocmai pentru acest motiv m-am despărțit de ei, spre a evita o ceartă şi probabil o ruptură. Mai târziu ne vom potoli şi ne vom împăca*.

în seara aceea am dormit la Dimcea. A doua seară, cum s-a întunecat, ne-am salutat cu **Trăiască Legiunea şi Căpitanul** şi ne-am despărțit. Am plecat spre comuna Ceamurlia de Jos. între comunele Ceamurlia de Jos şi Panduru este comuna Baia, unde se face târg odată pe săptămână şi unde există şi un post de jandarmi. Cum treceam noaptea târziu în bezna întunericului prin centrul comunei Baia, deodată m-am pomenit lângă uşa acelui post. Repede am pus mâna pe trăgaciul armei şi mă uitam țintă la uşa postului de jandarmi, să văd dacă nu mă somează cineva. Cu degetul pe trăgaci, mă retrăgeam cu spatele, de-a-ndărătelea, temându-mă ca nu cumva cineva să mă someze, strigând, şi să fiu nevoit să fac uz de armă ca să pot scăpa. După ce m-am depărtat de post şi primejdia a trecut, mi-am făcut semnul crucii, dându-mi seama că am făcut o mare greşală. Puteam să deschid focul şi postul să comunice la Legiunea de jandarmi că partizanii i-au atacat. Se mărea mult primejdia de a fi prins. De atunci nu am mai făcut o astfel de greşeală, de a mai trece prin centrul comunelor sau satelor. Treceam pe la marginea comunei, prin mirişti, prin răzoare şi prin şanțuri. Era foarte greu de mers noaptea, dar măcar eram sigur că nu mă simte nimeni.

Pe la miezul nopții am ajuns la Ceamurlia de Jos, la gazda Stere Ploscaru, care era vărul meu. Am dormit acolo ca şi altă dată. Cum intri pe poartă, în stânga curții este casa cu patru ori cinci camere, stil vagon, iar în dreapta făcuseră două camere pentru bucătărie. Aici ne-am strâns de multe ori, aici s-au ținut multe şedințe de-ale haiducilor cu membrii organizației din comună.

A doua seară am fost adunați mai mulți camarazi care au venit la şedință şi anume: Vasile Papazica, Nicolae Matarangă, Gima Enache, Gima Stere, Mişa Vanghele, Băetu Constantin şi gazda Stere Ploscaru. Am discutat o serie de probleme, cum să lucrăm în taină, şi ne-am comunicat veştile care se mai aud prin țară. în țară, ca de obicei, conficări de averi, percheziții prin case în toiul nopții şi arestări. Aici, la această şedință, le-am spus camarazilor motivul pentru care m-am despărțit de camarazii din Panduru, de Gogu Puiu. Nicolae Dimcea, ca şi camarazii prezenți la această şedință au zis că nu e bine ca legionarii să se certe între ei. Toți şi-au exprimat părerea că noi, cum umblăm prin comune pentru organizare, trebuie să fim un exemplu de bună înțelegere. Le-am răspuns: *Da, ştiu şi eu acest lucru, dar m-am despărțit pentru moment ca să nu ajungem la ceartă, iar în cazul că nu avem motive serioase să rămânem certați, cu timpul ne vom împăca*. Aici s-au potolit spiritele şi ne-am liniştit. La plecare, toți ne-am salutat cu **Trăiască Legiunea şi Căpitanul**.

A treia seară am plecat la satul Lunca, la sora mea Chirata, soția lui Costea Brândea. Pe ei îi aveam gazdă de nădejde, unde stăteam câte zece zile în şir într-o cămăruță mică. Numai seara mă vedeam cu ei când îmi adeceau de mâncare. Uneori venea numai cumnatul Costea cu mâncarea, cum ajungea acasă de la muncă.

Zoricu Gheorghe

De data asta am stat o săptămână la cumnatul Costea Brândea. Aici mi-am făcut planul prin care comune să merg pentru organizare: satul Lunca, comuna Ceamurlia de Jos, comuna Sinoe, comuna Mihai Viteazul, comuna Panduru, satul Colelia, comuna Baia.

Mi-am făcut rugăciunea, am spus **Tatăl Nostru**, am pus rucsacul în spate şi am plecat la drum. M-am dus la Ceamurlia de Jos, la Stere Ploscaru, unde am stat câteva seri. Din nou m-am

întâlnit cu alți camarazi din organizație. De aici am plecat, în comuna Sinoe. Era prin luna ianuarie, în toiul iernii, stelele tremurau pe bolta cerului şi era un ger năpraznic. Numai eu umblam noaptea şi mă apropiam de stufişul de lângă balta Ceamurliei de Jos. în acest punct a fost atacat odată un grănicer de o haită de lupi. Mi-am controlat armele ca să fiu gata de apărare în cazul când ar apărea lupii, dar, vorba țiganului, mai bine să nu vină.

După ce m-am depărtat de acel stufiş primejdios, am urcat o pantă uşoară a unui deal şi deodată îmi vine un gând: port armă automată de atâta vreme şi nici măcar nu ştiu dacă ia foc sau nu. Am tras trei focuri şi, văzând că arma funcționează bine, m-am liniştit. Mergeam şi îmi ziceam în gând: de acuma să îmi tot iasă lupii în cale, că praf îi fac. Şi cu aceste gânduri am intrat în comuna Sinoe.

M-am dus la unchiul Constantin. Aici iar am stat câteva zile. Pe lângă camarazii care erau în organizație, au mai chemat pe unul Dimcici Sima, un camarad foarte bun, inimos şi hotărât. îl cunoşteam mai de mult, eram prieteni şi camarazi. Ne-am îmbrățişat, bucurându-ne că ne-am reîntâlnit. După câteva seri de stat la unchiul Constantin, am plecat spre comuna Panduru. M-am dus la un cumnat al meu, care ținea o verişoară primară a mea, la Gheorghe Velicu. Aici am stat câteva seri, la fel ca în toamna trecută. Cumnatul Gheorghe mi-a zis: *Cumnate, ştii că am două revolvere? Păi, dă-le să văd!* Repede s-a dus unde le avea ascunse şi mi le-a adus. Le-am luat în mână, le-am studiat puțin şi mi-au plăcut. Erau revolvere cu butoi. Fiecare era cu nouă focuri, foarte bune, puternice. I-am zis: *Cumnate, pune-le bine, că dacă o fi să înceapă războiul, o să fie nevoie de arme*. în Peninsula Balcanică, aceste pistoale erau numite Nagan.

După câteva seri petrecute la cumnatul Velicu Gheorghe, într-o seară m-am dus la Dimcea Nicolae, am bătut la fereastră, mi s-a deschis uşa şi m-am dus în cămăruță, unde ne-am întâlnit şi rândul trecut cu camarazii. Aici, în comuna Panduru, cunoşteam deja câțiva camarazi. Pe Mihail Tutungiu îl ştiam din 1937, el fiind din comuna Caragiat, județul Durostor.

Ne-am întâlnit în oraşul Silistra, când a venit Căpitanul din Bucureşti, la sfințirea unei cooperative legionare. I-am spus lui Dimcea Nicolae: *Să iei legătura cu Iancu Zoricu, cu Mihail Tutungiu şi cu alți camarazi care crezi că sunt buni*. A doua seară ne-am luat rămas bun şi am plecat.

M-am dus în comuna Ceamurlia de Jos, la Stere Ploscaru, în acea cămară-bucătărie, unde ne-am adunat mereu pentru şedințe anticomuniste. Au fost anunțați şi au venit seara la şedință: frații Gima Enache şi Stere, Nicolae Matarangă şi Vasile Papazică. Ne-am comunicat ştirile ce la ştiam. Mereu cu gândul şi cu speranța că, dacă va începe războiul, imediat vom mări organizația, chemând şi pe alți tineri luptători în jurul nostru.

Pentru că noi țăranii suntem talpa țării, noi suntem poporul, ginta aceasta latină a noastră e atât de anticomunistă încât într-o singură noapte poți răscula sate întregi şi chiar o regiune întreagă.

După ce am discutat câteva ore cu camarazii, ne-am salutat şi am plecat. Stere Ploscaru era una din gazdele principale ale organizației noastre, totodată era şi curierul nostru, al organizației locale. El se ducea în târg la Baia şi se întâlnea cu curierii din diferite sate. Fiecare sat avea un curier. Prin aceşti curieri se făcea legătura între satele dobrogene.

Din Ceamurlia de Jos am plecat în satul Lunca, la cumnatul meu Costea Brândea. Aici iar am stat vreo zece zile. Aici a venit la mine de câteva ori Costea Sicu, care era vecin cu Costea Brândea şi care era şi curierul satului Lunca.

Preotul Ionescu

Costea Sicu, când venea de la muncă, trecea pe la mine şi stăteam de vorbă ore întregi. în discuțiile pe care le aveam cu el, îmi spunea: Nu-i de glumă cu şacalii aceştia de bolşevici.

Viața de la sate devine tot mai grea pentru noi țăranii, tot mai insuportabilă. După ce ne-au luat cei mai buni cai, apoi vacile şi oile, pe unii i-au deschiaburit, le-au luat tot din casă şi din bătătură, i-au lăsat lefteri, într-o sărăcie lucie. Acum a apărut o altă pacoste de lege, care spune că pentru orice lucru strict necesar trebuie să ai autorizație de la primar, fie că vrei să macini un sac de grâu, fie că vrei să faci câteva kilograme de ulei. Pentru orice îți trebuia autorizație de la primar. în cazul că nu eşti membru de partid, sau faci parte din tagma chiaburilor, sau eşti suspectat ca reacționar, te poți aştepta la orice. Primarul nostru, Dobrogeanu Ion, se poartă ca o fiară satanică, mai rău ca un câine turbat. începe să zbiere la oameni, când vin după cele la primărie: *Reacționarule, de ce n-ai arat la timp, de ce nu ai strâns recolta*, şi câte şi mai câte nu le spunea oamenilor. *După ce partidul v-a scăpat de chiaburi şi de exploatatori, acuma voi sabotați partidul, dar lasă că partidul are ac de cojocul vostru*. Şi nu-i da autorizație. Bietul om cât nu plângea, iar notarul da din umeri şi zicea: *Ce să-ți fac dacă tovarăşul primar nu ți-a dat autorizație, vino şi tu altădat*ă. După aceste vorbe pleca omul amărât acasă.

Anul trecut s-a întâmplat să fiu la primărie, unde am asistat la o scenă de mi s-a ridicat părul în cap. Preotul nostru din sat, Ionescu, era un bătrân cu o voce splendidă, care făcea o slujbă minunată. Când ieşea cu Sfintele Daruri din altar, aveai impresia că te înalță la cer sufleteşte. Toată lumea din sat îl admira şi îl stima, dar nu numai pentru vocea lui splendidă şi nici pentru slujba lui minunată, ci pentru ținuta şi pentru caracterul lui. Era de o cinste exemplară. Eu nu cunosc biografia părintelui Ionescu, pentru că nu sunt de mult aici, în satul Lunca, dar am auzit vorbindu-se printre oameni că părintele ar fi un legionar vechi. Mi-am zis că probabil pentru acest motiv şacalii aceştia de bolşevici îi fac mizerie părintelui. Şi cum începusem despre scena urâtă ce am văzut-o la primărie, părintele venise şi el ca toți cetățenii, să ceară o autorizație nu ştiu pentru ce. Primarul Ion Dobrogeanu, cum v-am mai spus că e mai rău decât un câine, cum l-am văzut pe părintele Ionescu că intră în primărie, pe loc s-a îndrăcit şi nici nu a mai aşteptat ca părintele să ceară autorizație, că a şi început cu insultele: *Mă popo, tu eşti popă? Tu eşti un porc, un animal, aia eşti*. Bietul părinte la fiecare insultă spunea: *mulțumesc*. *Eşti un bandit: mulțumesc; eşti un tâlhar: mulțumesc; mama voastră de exploatatori; mulțumesc; de escroci, de, de*, nu mai avea cuvinte speciale şi părintele: *mulțumesc*. Oamenii care se găseau la primărie se uitau la preot cu multă compătimire, dar nimeni nu îndrăznea să-i ia apărarea. Dobrogeanu devenise mai rău decât un câine turbat. Părintele Ionescu şi-a luat pălăria în mână şi a zis: *De acum încolo plec şi niciodată nu o să mai vin pe aici*. Şi din ziua aceea părintele Ionescu a plecat din sat şi nici până în ziua de astăzi nu ştim unde s-a dus.

Hristu Gache

În cele zece zile cât am stat la cumnatul meu Costea Brândea, m-am tot gândit cum să facem să ne organizăm mai bine şi mai temeinic.

Fiind urmăriți, frații Fudulea şi-au dat seama că de acum încolo, cât va fi comunismul în țara noastră, liberi nu vor mai fi. Deci, fără să ia legătura sau să se consulte cu cineva, Nicolae, fratele cel mai mare, a pornit numai noaptea prin satele şi comunele Dobrogei, ca să întemeieze o organizație de rezistență împotriva comunismului.

Cât priveşte pe Gogu Puiu, el era din județul Caliacra, iar eu din Durostor. De aceea, nu aveam de unde să-l cunosc pe Gogu, dar, după cum s-a văzut mai târziu, Gogu Puiu şi-a arătat vitejia cu prisosință, nu numai de mare luptător, dar şi de mare erou al neamului românesc.

Eu am avut parte de patru prigoane, toate contra Legiunii şi a celor ce făceau parte din Legiune, şi în toate prigoanele am reuşit să țin legătura cu județul.

în prigoana lui Duca, ţineam legătura cu oraşul Silistra şi cu comuna Frăsaru, unde acționau Grigore Tihu şi Spiru Bujgoli, care au organizat un puternic centru de activitate legionară.

în prigoana lui Armand Călinescu, am ținut legătura cu avocatul Alexandrescu din Silistra, fost şef de judeţ.

în 1940, am avut legătura cu Vasile Zotu şi cu inginerul Traian Boeru. Ei au activat toată vara pentru revoluția legionară din septembrie '40.

în 1942 mă găseam în oraşul Bacău, unde ţineam legătura cu părintele Grebenea, secretarul sediului din acel oraş. Atunci am fost trădaţi de subinginerul Ion Mănescu şi am fost condamnaţi şi trimişi la închisoarea de la Aiud. în anul 1945 am ieşit de la închisoare şi iarăşi mă găsesc în Dobrogea.

Iată-mă în a patra prigoană, cea iudeo-bolşevico-comunistă, poate cea mai teribilă din toate prigoanele de care am avut parte. în toate aceste prigoane am ținut legătura cu județul, gândindu-mă că acesta era cel mai indicat lucru în perioadele dificile. De aceea m-am gândit că, în timp ce frații Fudulea organizează prin comune şi sate, eu voi lua legătura cu județul Constanța. Chiar dacă am avut o oarecare contradicție cu Gogu Puiu, aceasta nu a devenit un obstacol în marea organizaţie de rezistenţă împotriva comunismului - **HAIDUCII DOBROGEI**.

Vom lupta cu orice preț împotriva comunismului. La Constanța cunoşteam o serie de băieți foarte buni, care trecuseră prin prigoana antonesciană, între aceştia pe Stere Camburu, Gică Perifan, Creşu Gheorghe şi Vanghele Bileca. Toți patru dispun de o bună pregătire legionară. Deci voi lua legătura cu ei printr-un băiat iarăşi foarte bun, Hristu Gache, din comuna Sinoe. Hristu Gache avea diploma de la Şcoala Agricolă de la Poarta Albă, judeţul Constanța. A făcut armata la specialităţi, de unde s-a eliberat în anul 1945. în comuna Sinoe, toți camarazii şi prietenii lui îl vorbeau de bine. A fost cel mai bun sergent din unitatea lui; de câte ori venea vreun superior în inspecție, era chemat sergentul Hristu Gache să dea onorul. în iulie 1945, când a venit studentul Gheorghe Costea din Bucureşti şi a început cu învăţătorii din comună organizaţia de rezistenţă împotriva comunismului, pentru firea lui inteligentă şi pentru caracterul lui bun, a fost şi Hristu Gache invitat la această şedinţă. După această şedinţă, care s-a ţinut la Timu Dimcica, studentul Costea l-a numit pe Hristu Gache şeful organizaţiei din comuna Sinoe. Pentru acest motiv m-am gândit la Hristu Gache să ne facă legătura cu Constanța. Zis şi făcut, şi am plecat spre comuna Sinoe.

Stere Camburu

Am plecat spre comuna Sinoe, unde am ajuns pe la miezul nopții. De data aceata n-am mai mers la unchiul Constantin, ci am mers la Tănase Vlahbei, care îmi este văr şi totodată şi gazdă bună de organizaţie şi i-am spus să-l cheme pe Hristu Gache să facă parte din organizaţia noastră. A doua seară a venit Hristu Gache. Ne-a mulţumit că l-am chemat şi a spus că bucuros va face parte din această organizaţie împotriva comunismului. A auzit şi el de conflictul dintre S.U.A. şi sovietici şi că odată cu plecarea ruşilor din țară, se duc dracului şi comuniştii, „o să rămână câţi am botezat eu". Gluma lui Hristu ne-a distrat şi am râs cu poftă. I-am povestit că frații Fudulea au organizat peste 52 de sate şi comune, dar încă nu au legătura cu oraşul Constanța, de aceea ne-am gândit, eu şi vărul Tănase, să legăm această organizaţie de oraşul şi judeţul Constanța şi sigur că i-ar face mare bucurie şi lui Nicolae Fudulea, creatorul organizaţiei. *De aceea ne-am gândit să te trimitem pe tine la Constanța, la Stere Camburu, la Gică Perifan şi la alţii, care sunt legionari vechi, care au trecut prin prigoane şi prin ei să avem legătura cu oraşul şi judeţul Constanţa*.

Hristu Gache ne-a mulțumit pentru încrederea ce o avem în el şi a promis că va face acest serviciu, mai ales că îi cunoaşte foarte bine pe Stere Camburu şi pe Gică Perifan, amândoi fiind din aceeaşi comună cu el. Văzând că ne puteam baza pe el în această misiune, i-am zis că deocamdată nu-i grabă, că nu vin turcii, suntem în luna februarie şi frigul e prea mare, să lăsăm până se va mai încălzi timpul. Hristu ne-a zis: *Când credeți că e cazul, să-mi spuneți şi eu mă voi duce*. Ne-a salutat şi a plecat.

Eu cu vărul Tănase am mai stat la discuție şi deodată el îmi spune: *Vere Nicolae, să ştii că trebuie să-ți schimbi gazda de aici, că suntem prea aproape de casa ta. Am observat că paza comunală de noapte dă des târcoale pe lângă casa ta. La marginea comunei stă socrul meu, Dimciu Ergoveanu, e un om bun şi paşnic, nimeni nu poate bănui că eşti acolo*. A doua seară mi-am luat rucsacul în spate şi, cu vărul meu, ne-am dus la socrul lui. Vărul le-a dat bună seara şi la fel şi eu, apoi am dat mâna cu toți. Când m-a văzut cu arma automată în mână şi cu rucsacul în spate, mi-a zis: *Cuscrule, aşa cum te prezinți acuma, eşti partizan în toată firea. Ba nu, cuscrule*, i-am zis, *nu sunt partizan, ci sunt haiduc în toată puterea*. Cuscrul a făcut o mică observație, e clar, că este şi una şi alta.

Cuscrul avea trei feciori între 14 şi 17 ani, copii foarte buni, tăcuți şi harnici, la fel şi cuscra era o femeie minunat de bună. Am stat la ei o săptămână şi în fiecare zi mă poftea la sufragerie şi luam masa cu ei. într-o seară, a venit vărul Tănase pe la mine şi i-am zis: *Vere Tănase, nu mai pot să stau locului, aş vrea să-mi văd camarazii, ce mai fac şi ce se mai aude pe la ei*. Vărul Tănase mi-a zis: *Ne apropiem de luna martie, când crezi tu, am să vin aici să trimitem pe Hristu Gache la Constanța, să ia legătura cu județul. Nu*, le-am zis, *eu am să plec acum şi am să vin peste vreo zece zile pentru a-l trimite pe Hristu la Constanța*. Am dat mâna cu cuscrul şi cu toată familia şi le-am mulțumit pentru găzduire, le-am zis bună seara şi am plecat cu vărul Tănase. Pe drum am mai discutat ce vom face când mă voi întoarce, ne-am îmbrățişat şi ne-am despărțit.

Din nou comuna Panduru

Am plecat noaptea spre comuna Panduru şi, când am ajuns, m-am dus la cumnatul Gheorghe Zuricu. Când am intrat în casă, am sărutat mâna mătuşii Maria, sora lui tata, am sărutat pe verişoara Haida şi l-am îmbrățişat pe Gheorghe. în cele două zile cât am stat la ei, mătuşa Maria şi verişoara Haida mi-au povestit cu lăcrămi în ochi toată întâmplarea cu treierişul şi cu toate necazurile ce au căzut pe capul oamenilor. Mi-au povestit despre cotele de grâu impuse oamenilor, încât unii nu aveau nici de ajuns pentru însămânțarea de toamnă, cum erau duşi la închisoare etc. Unii cetățeni au făcut plângeri, că au pământ pe dealuri, care nu produce nimic şi totuşi li se calculează cota de dat. Dar partidul era surd şi mut, nu auzea şi nu vedea. Partidul calcula cota şi ori ai, ori nu ai, trebuie să dai. Numai vaiete şi suspine. Noi suntem în luna martie şi făina e pe terminate, mai avem pentru câteva site şi Gheorghe trebuie să meargă pe unde o găsi să cumpere grâu, ori făină, că nu avem ce mânca. I-am zis: *Mătuşă, trebuie să aveți speranțe că vom scăpa de comunişti, că nu degeaba ne organizăm în luptă împotriva comunismului din Dobrogea şi mai mult, toată țara e împânzită cu asemenea organizații anticomuniste. Să vedeți, ca dovadă că nu au suport la popor, în 1944, când au venit comuniştii în țară, în comuna mea Sinoe nu era nici un comunist şi nu aveau pe cine să pună primar. A trebuit să aducă un muncitor din portul Constanța pentru postul de primar. Radio Vocea Americii şi B.B.C. Londra ne dau speranțe că în curând vor interveni americanii în Europa împotriva sovieticilor. în vara aceasta, cel mult în toamnă, vom scăpa de acest nume urât partid comunist, care este străin de neamul nostru românesc, fiind adus din Rusia*. A doua seară am trecut pe la Nicolae Dimcea şi el era foarte entuziasmat, ascultând posturi străine de radio şi îmi tot spunea: *Nu se poate,măi camarade Ciolacu, este conflict serios între S.U.A. şi sovietici. Porcul e porc şi în ziua de Paşti, păi ce,*

comunismul sovietic e mai bun decât porcul? Nu vezi că nu îşi trage râtul din țara noastră, de aceea trebuie lovit peste rât. Cred că până la toamnă îi „paşol na Sibir", vom scăpa de comunism nu numai cu ajutorul anglo-americanilor, ci şi cu voința noastră, a poporului român.

Nicolae Dimcea este mai tânăr decât mine şi înainte de 1940 amândoi eram în comuna Cociular, județul Durostor. Am crescut la un loc şi îi cunosc biografia şi viața. Este o fire inteligentă, toate clasele primare le-a trecut cu nota 10 (zece). Pentru memoria lui excelentă, când era serbarea de sfârşit de an şcolar, învățătorii îl puneau să recite cele mai lungi poezii.

La etatea de 16 ani făcea parte din garnizoana mea, era şeful cuibului de legionari tineri şi în armată era printre soldații de frunte şi chiar un sergent destoinic. Nicolae Dimcea, din comuna Panduru, Hristu Gache din comuna Sinoe, Stere Mişa şi Nicolae Matarangă din comuna Ceamurlia de Jos, şi mulți alții din alte sate care nu pot să-i amintesc acum, erau sergenți în armata română şi când va începe războiul, vor fi buni instructori ai organizației **Haiducii Dobrogei**, instruind echipe de gherilă şi atacând trupele sovietice la timpul oportun.

Ascunzãtoarea secretã

A doua seară, m-am întâlnit din nou cu Nicolae Dimcea, am stat puțin de vorbă, ne-am salutat cu „Doamne ajută” şi ne-am des-părțit. Am plecat spre comuna Ceamurlia de Jos, la gazda Stere Ploscaru. Seara au venit toți camarazii, frații Enache şi Stere Gima, Nicolae Matarangă, Vasile Papazică şi Constantin Baitu. Ne-am salutat, bucurându-ne că ne-am adunat din nou împreună, eram plini de entuziasm. Am început să discutăm, să ne spunem părerile şi să povestim ce mai ştiam de prin țară, din presă sau de la posturile de radio etc. Vasile Papazică ne-a spus: *Camarazi, am fost alaltăieri la târgul din Baia, unde m-am întâlnit cu mai mulți camarazi din diferite sate şi comune şi toți vorbeau cu bucurie despre conflictul americano-sovietic. Au citit în Scânteia cum fiecare parte se critică reciproc, că nu au respectat tratatele de la conferința de pace. Multă lume vorbea cu bucurie, mai pe față, mai pe ascuns şi în şoaptă, că războiul între cele două mari puteri va izbucni şi până la toamnă vom scăpa de comunişti*. Enache Gima, un țăran foarte înțelept şi curajos, a luat aici cuvântul şi a spus: *Fraților, mereu am vorbit că dacă acest război va izbucni, noi ne vom înarma şi dacă armata rusă va trece prin Dobrogea, o vom ataca, forțând-o să se retragă cât mai departe de țara noastră. Dar noi trebuie să fim prevăzători în tot ceea ce facem, pentru că e posibil ca Securitatea să-şi ia măsuri, formând din armata noastră şi chiar dintre civili, potere care să ne urmărească şi să ne distrugă. De aceea, eu aş vrea să propun să ne facem o ascunzătoare sau chiar mai multe unde să ne pitim în caz de nevoie*. Toți am fost de acord cu această propunere, după care am căutat fiecare să vedem unde ar fi cel mai bun loc pentru ascunzătoare.. Tot Enache vine cu ideea şi spune: *Camarazi, voi încerca să-l conving pe unchiu-meu Gheorghe Ploscaru, fratele mamei, să ne lase să facem o ascunzătoare în fundul curții chiar sub grajd.*

A doua seară ne-am strâns toți camarazii şi ne-am pus pe lucru. Unii săpau în grajd, alții cărau pământ cu carul tras de boi şi îl împrăştiau prin toată curtea, dar au mai lăsat şi pământ de rezervă, care urma să acopere ascunzătoarea. în seara următoare s-au dus la pădure în mare taină şi au tăiat lemne pentru grinzi. Le-au adus şi le-au pus deasupra gropii, peste ele au pus şipci, pe care le-au bătut în cuie, făcând un fel de podea şi au pus pământul de rezervă. L-au bătut bine, de nu se cunoştea nimic. Deasupra stăteau oile şi celelalte animale, iar dedesubt eram noi, membrii organizației **Haiducii Dobrogei**.

La capătul grajdului, într-un colț, jos, aproape de pământ, s-a spart peretele şi s-a făcut o mică gaură, cât intra un om. O mică scărişoară ne ducea ca într-un tunel, sub podeaua animalelor, adică în beci. Afară, deasupra intrării, era un mic capac de scânduri care servea de uşă, iar peste capac erau câteva brațe de viță de vie uscată. Pe când eram noi în toiul săpăturilor, s-a eliberat de la închisoare Stere Mişa. El n-a ținut cont că a venit de la puşcărie şi repede s-a alăturat organizației noastre de rezistență contra comunismului. Mult timp ne-am adunat în această ascunzătoare, unde purtam diferite discuții pe teme de luptă anticomunistă. Stere Mişa, care fusese în războiul din răsărit, unde mult timp a luptat în linia întâi ca sergent, multe seri ne-a delectat cu povestirile lui. De la această ascunzătoare m-am inspirat şi eu. Urmând aproape acelaşi plan, am făcut alte trei ascunzători la alte trei gazde. în felul acesta am reuşit şi eu să mă salvez, rămânând ultimul supraviețuitor al organizației **Haiducii Dobrogei**. Camarazii mei de haiducie nu şi-au făcut ascunzători, ori nu au putut să-şi facă şi au fost prinşi şi condamnați la moarte prin împuşcare. Şi aceasta pentru că, în Dobrogea anilor 1949-1951, oricine era prins şi considerat ca partizan, era condamnat la moarte. Eu am fost prins în toamna anului 1951 şi am fost anchetat toată iarna, până în primăvara anului 1952, când au încetat condamnările la moarte. Postul de radio Londra şi alte posturi străine anunțau zilnic condamnările la moarte date de tribunalele militare din România.

Am stat la vărul Ploscaru o săptămână, i-am împărtăşit şi lui ideea noastră, a mea şi a vărului Tănase Vlahbei, de a lua legătura cu oraşul şi cu judeţul Constanţa; s-a bucurat şi s-a exprimat că aceasta este o idee foarte bună, e o iniţiativă minunată.

într-una din seri am plecat de la vărul Stere spre comuna Sinoe, unde am ajuns noaptea şi am mers la gazda Dimciu Ergoveanu, care m-a primit cu voie bună. Dimineaţa au venit la mine vărul Tănase şi Hristu Gache, după cum hotărâsem mai demult, că după ce trece gerul iernii să luăm legătura cu judeţul Constanţa. Toţi trei am fost de acord că era vremea ca Hristu să plece la Constanţa. El a plecat mâine-zi şi s-a întâlnit mai întâi cu Stere Camburu, după aceea cu Gheorghe Perifan şi apoi cu Gheorghe Creşu şi cu Vanghele Bilico, cu care au format primul comitet provizoriu al organizaţiei **Haiducii Dobrogei** de rezistenţă împotriva comunismului din oraşul Constanţa.

Nicu Marin din Casimcea

Fraţii Fudulea cu Gogu Puiu, umblând noaptea şi organizând comunele şi satele Dobrogei, zilnic înscriau noi camarazi de luptă, care şi ei erau certaţi cu partidul comunist. Fie că nu au vrut să se înscrie în partid, fie că duceau propagandă anticomunistă în cercul lor de activitate. Sigur că atunci când maşina neagră s-a dus noaptea la ei acasă să-i aresteze, au avut grijă să nu doarmă acasă, deci maşina neagră s-a întors la securitate numai cu hingheri, fără pradă. Aşa s-au înmulţit forţe noi de haiducie. în comuna Dulgheru au apărut următorii camarazi: Nicolae Jipa, care mai făcuse închisoare pe timpul lui Ion Antonescu, Dodica Baciu şi Vasile Toma. Ei s-au ataşat repede de organizaţia noastră. Nicolae Fudulea le-a vorbit despre importanţa organizaţiei, despre situaţia actuală americano-sovietică şi despre dorinţa poporului român de a se salva de sub tirania bolşevică. Le-a spus: *Comuna voastră, Dulgheru, este o comună fruntaşă, puternică şi cu gospodari de frunte, dar şi cu reacţionari împotriva comunismului*.

într-una din seri, s-au salutat cu camarazii din Dulgheru şi au plecat spre comuna Casimcea, unde avea gazde vechi şi care le-au transmis că şi în Casimcea s-a ivit un camarad de luptă ce doreşte să se întâlnească cu fraţii Fudulea. Este vorba de Nicu Marin, cu care s-au întâlnit şi s-au hotărât să lupte împreună. Acest Nicu Marin, în timpul mareşalului Ion Antonescu, a fost comisar la Siguranţa statului din oraşul Tulcea. în 1944, după 23 august, când au venit comuniştii în ţară şi fiindcă ei nu aveau cadre pregătite pentru moment, s-au servit de vechea Siguranţă burgheză, dar în noaptea de 15 mai 1948, când s-au făcut acele arestări în toată ţara, Nicu Marin şi-a dat seama că şi el era unul din cei suspectaţi, că trebuia să fie arestat. în noaptea aceea a dispărut, s-a făcut nevăzut, deci a scăpat din ghearele bestiilor şi s-a dus în comuna Casimcea, unde avea părinţi şi familie. A stat ascuns pe la rude şi mai pe la prieteni. Organizaţia lui Fudulea a aflat de situaţia lui Marin şi i-au propus să facă cunoştinţă cu Nicolae Fudulea şi aşa el s-a ataşat imediat la organizaţia noastră. Nicu Marin nu a stat pe loc în comună, ci a plecat cu fraţii Fudulea ziua prin pădure, iar noaptea prin comune pentru organizare.

A umblat un timp cu fraţii Fudulea prin pădure, dar viaţa de haiducie este grea şi aspră. Te culci îmbrăcat şi te scoli îmbrăcat, iar uneori nu au pâine, ba uneori şi de apă suferi în stepele Dobrogei. Nicu Marin, care nu era obişnuit cu asemenea viaţă aspră şi grea, n-a rezistat prea mult şi pe la sfârşitul lui martie 1949, a zis: *Nu mai pot răbda bestiile astea de bolşevici, până când să fug de ei aici în ţara mea?* Se spune că a băut un kilogram de vin şi, după ce a prins curaj, a plecat de la pădure cu arma automată în mână, a intrat în comuna Casimcea şi încă de la marginea comunei a început să tragă cu automatul şi să strige: *Jos cu bestiile spurcate, jos cu bolşevismul!* Lumea din comună, dar în special membrii de partid, fugeau de rupeau pământul, strigând: *Fugiţi, că vin partizanii de la pădure!* S.M.T.-ul, care era la marginea comunei, a intrat în spaimă când el trăgea cu arma şi striga jos bestiile roşii. Semetiştii, care erau majoritatea membri de partid,

fugeau spre centrul comunei. Vestea că vin partizanii din pădure şi or să facă prăpăd a ajuns la primărie şi, de frică, au început să fugă care cum a putut. Unii fără să-şi ia haina din cuier şi cu sau fără pălărie, dă-i şi fugi că vin partizanii care o să facă mare curăţenie. Au auzit şi jandarmii că vin partizanii şi au luat poziţie de atac, dar la un moment dat s-a aflat că este numai un partizan şi nu sunt mai mulţi, cum se credea. între timp jandarmii au primit ajutoare din alte părţi, că doar erau destui turnători prin sat.

Au început să-l înconjoare, iar Nicu Marin, când a văzut că e înconjurat din toate părţile, a intrat în casa unui cetăţean, a închis uşa şi a început să tragă din casă. După ce au înconjurat casa, i-au strigat: *Predă-te, Marine!* Dar Nicu le răspundea cu focuri de armă din casă. Dacă au văzut că nu se predă, s-au dus repede şi au luat-o pe mama lui Nicu Marin şi au adus-o la uşa casei unde era Nicu. Mama lui plângea şi se ruga de el: *Nicule, mamă, predă-te, că mi-au spus că nu o să-ţi facă nimic, o să scapi cu viaţă*. Nicu, din casă răspundea: *Nu mă predau, mamă, la bestiile astea spurcate de bolşevici!* Mamă-sa zadarnic se ruga de Nicu să se predea, răspunsul era acelaşi, că nu se predă la bestiile spurcate de bolşevici şi trăgea mereu focuri de armă.

Se zice că pe când se apropiase de terminat cartuşele, şi-a lăsat un cartuş pentru el. Când s-a auzit ultima detunătură, s-a făcut linişte în casă. Jandarmii şi-au dat seama ce se întâmplase, au forţat uşa, au intrat în casă şi au găsit corpul lui Nicu Marin neînsufleţit.

Prin moartea lui Nicu Marin, s-a dat prima jertfă a organizaţiei de rezistenţă împotriva comunismului, **Haiducii Dobrogei**.

15 pãdurari pedepsiti de haiduci

Voi descrie cum au fost pedepsiţi 15 pădurari împreună cu brigadierul lor de către **Haiducii Dobrogei**. Toată această întâmplare mi-a povestit-o Gogu Puiu, de aceea nu îmi amintesc nici un nume, mai ales că nici el nu folosea numele lor. Când îmi povestea, se folosea de cuvintele: pădurarii aceia, cu brigadierul lor, de la Ocolul Silvic din comuna Casimcea. în vâltoarea aceea de luptă grea împotriva comunismului, pe noi nu ne interesa pentru moment cine era fiecare, de unde era şi cum îl chema.

Lucrurile care ne interesau pe noi erau: gazde, pâine, arme şi să ne ascundem de teroarea bestiilor roşii, să nu ne prindă. La ora aceea, cine se gânde că va scăpa cu viaţă, când eram alergaţi şi căutaţi zi şi noapte de fiara roşie comunistă, la fel cum aleargă vânătorii iepurii cu ogarii lor ca să-i împuşte. Pe noi ne interesa cum să ne apărăm şi să ne organizăm. Nicolae Fudulea, care i-a anchetat şi pedepsit pe pădurari, a ştiut cum îi cheamă, dar era prea modest acest mare luptător. Abia mai târziu mi-am dat seama cât de important era să fi reţinut şi memorizat amănuntele acelor fapte, întâmplări şi acţiuni, ca să rămână ca mărturii pentru viitor şi istorie. Dar după ce am căzut cu sutele de luptători, împreună cu noi şi gazdele noastre, şi duşi la închisoare cu condamnări grele, abia atunci ne-am dat seama cât de importante erau acele nume. La Aiud şi Gherla am aflat că toţi camarazii mei de haiducie au fost condamnaţi la moarte. La închisoarea Jilava s-a făcut trierea deţinuţilor, mulţi au fost trimişi la mina Baia Sprie, alţii la Canal şi unii la munci agricole. Pe mine m-au ţinut la închisoare fiind socotit partizan. Ei ziceau: Pe Ciolacu dacă îl trimitem la Canal în Dobrogea, s-ar putea să evadeze, cum a evadat şi Nicolae Fudulea. Pe mine m-au trimis la Gherla, acolo am lucrat la tâmplărie trei ani şi jumătate, unde din cauza muncilor ca pentru exterminare şi cu numai 200 grame de pâine pe zi, m-am îmbolnăvit de T.B.C. şi ca mine încă mulţi alţii.

în vara anului 1955, pe noi legionarii de la Gherla ne-au mutat la Aiud. Eu am fost băgat într-o cameră de T.B.C.. Când au început reeducările la Aiud, pe mine nu m-au luat la reeducare fiind bolnav, dar m-au luat de la camera de T.B.C. şi m-au dus la vestita zarcă, despre care e puţin de spus şi despre regimul sever pentru exterminarea deţinuţilor: pâine puţină - 200 grame,

mâncare puțină, căldură puțină, aer de respirat puțin, doi inşi într-un pat de fier, îngust de o singură persoană. Numai noi şi oasele noastre ştim cum am dormit, iar gardianul sta tot timpul la vizetă şi pentru nimic te băga la izolare.

Acolo la zarcă au murit renumiți scriitori şi poeți: Constantin Gane, Vasile Militaru, George Manu etc., şi o serie de generali şi eroi ai armatei române. La zarcă am stat pe rând în diferite celule cu Eugen Teodorescu, poreclit Gandi, Jean Roşulescu, Gheorghe Buzoianu, Păvăluță Ion şi doctorul Uță, toți aceştia grade şi comandanți legionari.

Şi fiindcă dintre toți camarazii de haiducie din Dobrogea am rămas eu singur în viață, acolo la zarcă mi-am făcut proces de conştiință şi am promis că după eliberarea mea din închisoare voi scrie tot ce îmi voi aduce aminte despre acele clipe şi despre acei oameni minunați. Deşi eram condamnat la 25 de ani muncă silnică, fiind şef de lot la proces, credința şi speranța nu m-au părăsit niciodată. Măcar că talent nu am şi nici pregătire intelectuală nu am, voi scrie cu toată dorința şi puterea mea sufletească cum au căzut camarazii mei în luptă pentru neam, țară şi credință, împotriva celui mai mare vrăjmaş şi duşman al neamului nostru românesc, care a fost şi este şi acum, bestia şi fiara roşie, bolşevismul rusesc. Şi apoi cum poată să se îndoiască cineva că a fost un miracol, o minune, mâna lui Dumnezeu că la 1 august 1964, pe întreg cuprinsul țării s-au deschis porțile închisorilor şi toți deținuții politici, după ani grei de închisoare, au fost eliberați. Unii făcuseră câte 24 de ani, cum a fost cazul lui Rigia Andrei, sau Gheorghe Zotu şi mulți alții. Dacă am fost eliberați, ne-am dus la casele şi familiile noastre, cu gândul să începem viața iar de la început. Dar când am ieşit afară în libertate, mare lucru nu am putut face, adică să scriu cum promisesem la zarcă.

Cum am ieşit în libertate, m-a luat în primire securitatea şi periodic eram chemat la miliția din comuna Tuzla, unde eram anchetat de maiorul de securitate Zaharia Ion. După cincisprezece ani de stat în Tuzla, eu şi cu familia mea ne-am mutat în Constanța, unde am căzut ca din lac în puț. Aici eram chemat la securitate periodic şi anchetat de maiorul Cazan şi de colonelul Vişinoiu. în timpul anchetei, între altele, mi se punea întrebarea: *Nu vrei să ne ajuți, să ajuți partidul, regimul nostru?* Eu ştiam ce vreau ei, adică să mă facă codoş, informatorul lor, şi le răspundeam: *A, nu pot, domnule maior*, ori colonel ce era, *nu pot, sunt bătrân, nu aud, nu văd ca lumea. Păi ce, dumneavoastră, ați rămas la un bătrân ca mine să vă ajute, nu aveți tineri care văd mai bine, aud mai bine, sunt mai energici. Eu dacă aş şti că nu aveți tineri, m-aş angaja să vă ajut, dar ştiu că aveți tineri destui, care să vă ajute* şi cu aceasta se schimba subiectul anchetei.

în 1982, mi-a făcut chemare în America un văr de-al meu, Gheorghe Bujduvianu şi astfel am plecat în S.U.A. pentru reunificarea familiei, eu cu soția mea Piha, şi băiatul meu Iancu cu nora Chirața şi cu trei nepoți, Nicu de 12 ani, Mariana de 11 ani şi Stere de 10 ani. Am ajuns la New York, unde acum pot să scriu fără nici o frică.

Acum să mă întorc înapoi în Dobrogea, la pădurile Babada-gului, dar mai întâi să scriu de ce a vrut Nicolae Fudulea să pedepsească pe pădurari, care a fost vina lor şi după aceea voi scrie cum i-a pedepsit. După părerea unora, pedeapsa a fost exagerată, după cei mai mulți aceasta a fost o lecție pentru alți pădurari.

în 1944, după năvălirea şi ocuparea țării noastre de către comunismul ateu şi fără Dumnezeu, la început în țara noastră de origine latină comunismul nu s-a prea prins. La noi în Dobrogea, unde erau sate întregi cu populație pur românească, puteai să dai cu puşca şi nu găseai comunişti, nici măcar de leac. De aceea, în primii ani după ce au năvălit la noi în țară, comuniştii s-au servit de vechea siguranță şi jandarmerie din trecut, dar în secret îşi pregăteau cadre din muncitorii care lucrau în portul Constanța şi anume din lipoveni, din bulgari, din tătari şi din țigani. De aici au ieşit versurile din popor:

„Cobori Doamne pe pământ,
să vezi Stalin ce-a făcut,
c-a făcut din cai măgari,
şi din țigani, funcționari”.

Din această adunătură de oameni, comuniştii şi-au pregătit viitoarele cadre la posturile de conducere, ofiţeri de securitate, de miliţie, în posturi de administraţie etc. Rezultatul s-a văzut şi se vede, totul a fost falimentar. Lipoveni, oameni simpli, fără şcoală, din comuna Jurilovca, au ajuns şefi de cabinete pe la diferite ministere din Bucureşti. Tot din această adunătură de oameni a fost trimis un tânăr la şcoala de brigadieri din Cluj şi după câteva luni de şcolarizare a venit la Ocolul Silvic din Casimcea, judeţul Tulcea. Unde a fost trimis şi ce fel de şcoală a făcut acolo, că dintr-un om normal, care s-a dus acolo, când a venit la Ocolul Silvic a fost mai mult o fiară şi nu om.

înainte aveai voie să mergi la pădure fără topor, ca să aduni crengi uscate, dar acum, această fiară sălbatică, zisă brigadier, lovea şi bătea pe oricine găsea în pădure. Unui om sărac, care venea cu un braţ de crăci uscate în spinare i-a tăiat funia de la spate împrăştiindu-i crăcile jos, după care l-a călcat în picioare.

Pe vremuri, unde era pădurea bătrână, oamenii aveau voie să pască oile cu aprobarea şefului de Ocol Silvic. Dar această fiară de brigadier pe câţi i-a prins cu oile în pădure sau chiar la marginea pădurii, le lua clopotele de la oi zălog şi pe ciobani îi snopea în bătaie. Se vede că asta era şcoala care a învăţat-o sub regimul comunist. Degeaba îi spuneau cetăţenii: *Tovarăşe brigadier, unde e pădurea tânără nu avem voie să lăsăm oile, dar unde-i pădurea bătrână oile pasc iarba şi cu copacii n-au nimica, pentru acest motiv tovarăşul şef de Ocol ne-a învoit să paştem oile în pădure*. El le răspundea: *Aici în pădure eu sunt şef! Nu aveţi voie, afară cu voi!* Speriase lumea din împrejurimi cu bătăi şi cu procesele la tribunalul din Constanţa, băgând oamenii la închisoare.

Când discuta cu oamenii, el îşi presăra vocabularul cu: chiaburule, burghezule, reacţionarule şi fascistule. De altfel era un tip fricos, deşi purta armă, tot mai lua cu el câţiva pădurari când mergea prin pădure.

Prin luna martie 1949, această canalie de brigadier şi cu 14 pădurari s-au dus în pădure pentru a verifica şi a ştampila copacii care vor fi tăiaţi şi puşi la vânzare. Gazdele lui Nicolae Fudulea de prin comunele învecinate l-au înştiinţat că secătura de brigadier cu încă 14 pădurari umblă prin pădurile Casimcei, până dincolo de Ischibaba, verificând pădurea. Fraţii Fudulea în acel moment se găseau la un loc cu Gogu Puiu, care i-a zis: *Camarade Nicolae, acuma să te văd ce poţi face cu această canalie, care terorizează de atâta timp populaţia paşnică din aceste sate*. Nicolae s-a crispat puţin la faţă, după firea lui revoluţionară şi violentă, şi a zis: *Ia verificaţi şi încărcaţi armele şi mă urmaţi*. Au plecat toţi trei spre locul unde li s-a spus că sunt pădurarii. Când s-au apropiat de pădure, au văzut că pădurarii nu sunt grămadă. Erau împrăştiaţi prin pădure, unii numărau copacii, alţii ştampilau, iar brigadierul le da ordine. Haiducii s-au împărţit în trei locuri în jurul pădurarilor, după stratagema lui Nicolae Fudulea, care le-a zis: *Când voi trage eu prima rafală de foc, în aceeaşi secundă să trageţi şi voi*. Când s-au apropiat de ei la o distanţă potrivită, deodată, Nicolae Fudulea, cu glas puternic a strigat: *Stai... mâinile sus!* şi cu automatul a slobozit o rafală de foc. Tot în acelaşi moment şi ceilalţi doi au strigat, *stai, mâinile sus*, slobozind şi ei câte o rafală de foc. Pădurarii, când au auzit că se strigă din mai multe părţi şi se trage cu arme automate, s-au îngrozit aşa de tare şi de unde se găseau au alergat către brigadier şi s-au strâns în jurul lui, crezând că el, brigadierul care băgase frica în toată lumea, poate că are putere să-i apere de urgia care îi ameninţa. Armele pădurarilor nu erau toate la un loc, câteva erau agăţate de crengile copacilor, altele erau rezemate de copaci, fiindcă aşa ceva nu se mai întâmplase niciodată în pădurile Babadagului.

Pădurarii în jurul brigadierului tremurau ca varga, în timp ce Gogu şi cu Dumitru strigau de pe poziţie: *Nimeni nu mişcă, mâinile sus!* Nicolae Fudulea a ieşit cu arma în mână în faţa pădurarilor şi a strigat: *Brigadier, culcat cu faţa la pământ!* Brigadierul s-a executat imediat, s-a trântit cu faţa la pământ. Atunci, Nicolae Fudulea a dat ordin: *înveliţi pe brigadier cu o pătură pe cap*. Unul din pădurari l-a învelit. *Brigadier, dacă faci o mişcare, vei fi ciuruit de gloanţe!*, i-a zis Nicolae, apoi din nou a dat ordin: *Ia, doi pădurari faceţi armele piramidă*. Numaidecât, doi pădurari au adunat armele de pe unde erau şi le-au făcut piramidă. Pe pădurari i-a împărţit în două

grupe, şapte pădurari în partea stângă şi şapte în partea dreaptă. Cei din partea dreaptă erau mai bătrâni, iar cei din partea stângă erau tineri, ieşiţi de curând din şcoala antichristului-satana. învăţaseră şi ei lecţia de la brigadier cu: chiaburule, reacţionarule etc. Nicolae Fudulea, cu arma automată în mâna stângă, s-a dus în faţa grupei de pădurari tineri. Toţi stăteau, în poziţia de drepţi, smirnă, unii nu puteau să-şi ascundă teama şi tremurau ca frunza pentru că nu ştiau ce poate să li se întâmple. Nicolae Fudulea i-a luat la anchetă, începând de la un capăt, i-a întrebat pe rând: *Cum zici că te cheamă pe tine?* Fiecare îşi spunea numele şi Nicolae îi zicea fiecăruia: *Mă trădătorule, câine spurcat ce eşti, de ce ţi-ai vândut conştiinţa, de ce ţi-ai vândut sufletul lui Satana?! Ştiţi ce a spus Căpitanul nostru Corneliu Codreanu, că dacă vine comunismul ateu şi fără Dumnezeu de la răsărit în ţara noastră, va fi prăpăd şi mare jale pentru poporul nostru românesc şi voi v-aţi făcut slugile celor ce jefuiesc şi îşi bat joc de neamul românesc. Aţi citit voi poeziile lui Mihai Eminescu? El a scris în poezia **Doina**:*

„De la Dunăre la vale, vin muscalii de-a călare,
de la mare la Hotin, mereu calea ne-o aţin,
şi cum vin pe drum de fier,
toate cântecele pier.”

Şi Căpitanul a mai spus: „Şi până nu vă vor sataniza, ei din ţară nu vor pleca”.

Acum, Nicolae Fudulea a scos un cuţit mare de la şold şi i-a zis primului: *Trădătorule! Tu eşti trădător, că ţi-ai trădat neamul şi ţara, trebuie să-ţi primeşti pedeapsa, fă-ţi rugăciunea!* Pădurarul, când a văzut deasupra capului său gogeamite cuţitoiu, îngrozit a izbucnit în plâns cu hohote, se jeluia şi se ruga: *O, vai de mine, domnule partizan nu mă omorâţi, că am doi copilaşi, fie-vă milă de copilaşii mei, nu mă omorâţi, că nu am ştiut*... Nicolae Fudulea, cu cuţitul deasupra capului lui, îi zicea: *Cască gura*, apoi a întors cuţitul cu muchia către gura lui şi i-a zis: *Muşcă repede cuţitul că nu am multă vreme de pierdut*. Pădurarul a muşcat muchia cuţitului şi Nicolae i-a mai zis: *Să nu scapi cuţitul din gură, că dracul îi al tău, eu nu răspund de viaţa ta*. Nicolae Fudulea a tras cu putere de mânerul cuţitului şi oricât ar fi strâns cu dinţii, tot l-ar fi scăpat. Ţăcănindu-i dinţii, pădurarul îngrozit a început din nou a se ruga să nu-l omoare, că are copilaşi. Nicolae i-a zis: *Asta-i prima pedeapsă, va mai urma*, şi a trecut la al doilea pădurar. I-a zis: *De ce mă, de ce ţi-ai vândut sufletul lui Satana, de ce ai devenit coadă de topor a puterilor întunericului şi ai lovit în populaţia paşnică ? Căpitanul a zis: Veţi lua nume de trădători şi veţi fi blestemaţi din neam în neam. Tu eşti trădător, tu trebuie să-ţi primeşti pedeapsa* şi Nicolae a dus cuţitul deasupra capului lui şi i-a zis: *Fă-ţi rugăciunea, deşi eşti păgân şi ateu, totuşi e bine să mori ca un creştin*. Când a văzut acesta cuţitul cum se mişcă prin faţa lui şi îi atingea nasul şi-i repeta: *Fă-ţi rugăciunea!* a izbucnit şi acesta în plânsete, rugându-se cu lăcrămi: *Domnule partizan, iertaţi-mă şi pe mine, că şi eu am un copilaş şi n-am ştiut*. L-a silit să prindă muchia cuţitului cu dinţii, să-l strângă cât poate şi să nu-l scape, că dracul e al lui dacă îl scapă. Nicolae i-a tras cuţitul dintr-o zmucitură aşa de puternică, încât i-a pornit sânge din gură, poate că i-a rănit gingia, ori vreun dinte. Pădurarul, când a văzut că-i curge sânge din gură, a început să se vaiete şi să se roage să nu-l omoare, că are şi el un copilaş şi dumneavoastră aveţi copii, iertaţi-mă pentru copilaşul meu. Nicolae i-a zis: *Canalie ce eşti, să-mi fie milă de tine, dar tu de ce nu ai avut milă de populaţia paşnică, de ai terorizat-o? Asta-i prima pedeapsă, va mai urma*. Toţi cei şapte pădurari au trecut prin metoda aceasta, strângând cuţitul cu dinţii.

Mi-a povestit Gogu Puiu că ultimul pădurar, la care s-a dus Nicolae cu cuţitul şi l-a văzut deasupra capului lui, fiind şi cel mai fricos, de spaimă, crezând că o să înceapă măcelul, a dat ochii peste cap şi a căzut la pământ şi tremura de aveai impresia că are epilepsie. Nicolae l-a lăsat jos să se zbată, să tremure şi nu i-a mai făcut nimic. Ceilalţi, cei mai bătrâni, aşteptau şi ei cu frică şi cu emoţii să le vină rândul şi să intre în fabrica haiducilor.

Dar, Nicolae Fudulea, s-a dus drept la brigadier şi i-a zis: *Scoate capul de sub pătură!* Deodată, acesta a vrut să sară în picioare, dar Nicolae l-a ameninţat cu cuţitul: *Stai jos, culcat, canalie, nu meriţi să stai în picioare. Cum zici că te cheamă pe tine?* El îi spuse cum îl cheamă. *Măi canalie ce eşti tu, de ce ţi-ai trădat neamul şi ai trecut în tabăra lui Satana? Tu nu ştii că*

fiara roşie, comunismul, care a venit din fundul Siberiei, nu e românesc şi nici nu-i rusesc, e mai mult jidovesc. Tu nu vezi că ei ne jefuiesc ţara şi cară totul în Rusia ca să fie folosit de şefii lor şi nu de poporul rus. Comuniştii sunt ca pleava, le va suna şi lor ceasul şi se vor duce pe pustia de unde au venit. Neamul românesc e ca pietrele, noi vom rămâne aici pentru totdeauna, pe aceste meleaguri, unde ne-a aşezat Bunul Dumnezeu.

Gogu Puiu, mai nerăbdător din fire, îi zice lui Nicolae Fudulea: *Camarade Nicolae, ce tot te tocmeşti cu canalia aceasta spurcată, trebuie omorât ca un câine turbat, fără milă*. Nicolae şi-a băgat cuţitul în teaca de la şold şi în schimb a pus mâna pe o scurtătură de lemn. La fel au luat şi Gogu cu Dumitru Fudulea şi au început să-l lovească de la cap până la picioare şi invers, de la picioare la cap şi brigadierul ţipa cât îl ţinea gura de durerea care o suferea. Dar cine era să-l audă şi să-l scape, doar numai muma pădurii. Nicolae Fudulea a continuat să-i mai spună: *De ce ai terorizat şi tu populaţia paşnică, după ce acest partid de dictatură şi de teroare le-a luat vitele, le-a luat grâul, pâinea de la gură şi acuma se pregătesc să le ia şi pământul, adică sufletul ţăranului*. Şi dă-i bătaie fără milă, atunci Gogu i-a zis: *De ce ai bătut şi călcat în picioare oameni paşnici, fără milă? Am primit ordin de la cei mari, de la şefi, nu am făcut nimic de la mine. îmi spuneau că dacă nu execut ordinele lor, mă bagă pe mine la puşcărie*. Atunci Gogu îi mai spuse: *Ca să nu intri tu la închisoare, trebuia să baţi în dreapta şi în stânga şi să faci procese şi să trimiţi zeci de ţărani paşnici ca să fie omorâţi la închisoare*. Apoi l-au întors pe spate, ca să-l lovească şi pe burtă, pe piept, ca să nu rămână nici un loc nelovit. La un moment dat a leşinat de durere şi nici un ţipăt nu a mai ieşit din gura lui.

Pădurarii au rămas înlemniţi şi îngroziţi că nu era nici pentru ei uşor, când se gândeau că le vine şi lor rândul să intre în fabrica de curăţenie comunistă. De aceea stăteau mai mult ca morţi. Brigadierul era acum o masă de carne zdrobită, i-au rupt o mână şi un picior şi era negru peste tot, de ziceai că-i din fundul Africii. Când au constatat că după atâta bătaie a leşinat şi este în nesimţire, Nicolae Fudulea le-a zis: *Camarazi, lăsaţi-l, lecţia aceasta să rămână pentru toţi brigadierii şi pădurarii din pădurile Babadagului*.

Nicolae Fudulea din nou atrage atenţia pădurarilor, care stăteau smirnă şi mai aşteptau să vadă ce mai urmează, a strigat: *Atenţiune, ascultaţi comanda la mine, noi nu avem nevoie de armele şi cartuşele voastre. Noi avem arme şi cartuşe şi tot ce ne trebuie. După plecarea noastră, peste o jumătate de oră, puteţi să vă luaţi armele, dar până atunci toţi veţi sta culcaţi cu faţa la pământ*.

în timp ce brigadierul se zbătea în ghiarele morţii şi pădurarii s-au culcat cu faţa la pământ, haiducii s-au retras în desişul pădurilor. Nu se ştie cât timp au stat pădurarii cu faţa la pământ, dar din informaţiile ce le-a primit Nicolae Fudulea de la gazdele sale, s-a aflat cele ce au urmat.

Pădurarii, după ce au săltat capetele şi au văzut că partizanii, cum îi numeau ei pe haiduci, nu mai sunt lângă ei, în cea mai mare grabă au alergat la cea mai apropiată comună şi au telefonat la Casa Pădurilor din Bucureşti. Au comunicat că tovarăşul brigadier X, este bătut crunt, toată carnea de pe el e zdrobită şi că 99 la sută nu va mai scăpa cu viaţă. Au cerut ajutor de urgenţă, în cel mai scurt timp. A sosit un elicopter la locul indicat de pădurari. Patru inşi au prins de cele patru colţuri ale păturii şi cu multă atenţie au săltat corpul zdrobit al brigadierului de l-au aşezat în elicopter.

Toată lumea credea că în curând o să i se cânte prohodul, adică veşnica pomenire. Dar nu a fost aşa, căci elicopterul zbura cu cea mai mare viteză spre Bucureşti şi o echipă de doctori specialişti, care aşteptau să le sosească pacientul, când a sosit imediat l-au pus pe masa de operaţie şi s-au apucat să-i cârpească mâna şi piciorul, care erau rupte în două, apoi l-au pansat peste corpul care a fost strivit sistematic de ciomegele haiducilor.

în timp ce în Dobrogea, la Canalul morţii, cum l-a numit Ion Cârje în romanul său, era chinuită elita neamului nostru, intelectuali şi ţărani fruntaşi în crivăţul geros al iernii, flămânzi, istoviţi şi puşi la munci faraonice pentru exterminarea lor, fără nici cea mai mică asistenţă medicală, jigodia aceea de brigadier, trădătorul de neam şi ţară, era îngrijit de cei mai buni doctori din ţară din ordinul partidului comunist, să-i salveze viaţa. I-au salvat viaţa, dar nu i-au salvat

sufletul. După luni de zile, prin spitalele Bucureştilor l-au pus pe picioare, prima dată în cârje, iar la urmă îşi târa hoitul cu bastonul toată viața, cu brațul schilod şi cu piciorul rupt, infirm. Aşa i-a fost dat să-şi amintească pe câți părinți a trimis la închisoare de unde nu s-au mai întors acasă nicodată şi câți copii a lăsat orfani, flămânzi şi goi.

Profesorul Cristescu

Am scris cum ne-am întâlnit prima dată toți patru la Costa Sicu în casă, în satul Lunca, unde am constituit primul comitet provi-zoriu al organizației **Haiducii Dobrogei**: Nicolae Fudulea, Dumitru Fudulea, Gogu Puiu şi Nicolae Ciolacu. Am scris motivul pentru care ne-am despărțit atunci, pentru moment, iar acum voi scrie motivul care i-a făcut să mă caute, unde ne-am întâlnit şi cum ne-am unit din nou.

După ce m-am despărțit de camarazii mei, pentru moment, eu m-am dus într-o serie de comune, precum Ceamurlia de Jos, Lunca, Sinoe, Mihai Viteazul, Colelia, Panduru şi Baia. Cum am mai spus, eu căutam să țin spiritul de luptă treaz. Cel mai important lucru pentru mine a fost că am luat legătura cu oraşul Constanța. Dar camarazii mei, frații Fudulea şi Gogu Puiu au umblat mult mai mult decât mine. Din județul Constanța ei au trecut prin județul Tulcea, unde au continuat organizarea luptei anticomuniste. Probabil că în total ei au colindat şi organizat peste o sută de comune şi sate, dar eu nu le ştiu pe toate. Sper că va veni o vreme când toate acestea se vor şti precis.

în satul Colelia aveam un prieten legionar, pe nume Dimciu Caju. Iată cum l-am cunoscut. în primăvara lui 1937, eram în comuna Cagiu-Olar, județul Durostor, unde am lucrat ca meşter la fabrica de brânzeturi. în această comună am cunoscut pe directorul şcolii primare, profesorul Gheorghe Cristescu, care era venit din județul Vlaşca. Era un tânăr licențiat în litere, dar din cauza fratelui său, profesorul universitar Vasile Cristescu, care după cum se ştie s-a războit tot timpul cu jandarmeria şi cu poliția pentru drepturile țăranilor, nu a primit post de profesor decât în fundul Dobrogei.

M-am împrietenit cu camaradul Cristescu, mai bine zis el cu mine, pentru că împărtăşeam aceleaşi păreri şi opinii. Venea deseori pe la mine şi ne întrețineam ore întregi în probleme legionare. Mi-a povestit multe din faptele fratelui său Vasile, şi pentru că lista ar fi prea lungă, am să amintesc doar o simplă întâmplare.

Era în timpul alegerilor electorale din 1937, chiar în ziua votării. Tribunalul din oraşul Giurgiu era înconjurat de armată. Soldații păzeau clădirea şi aveau ordin special, să nu-i lase să intre pe cei din Garda de Fier, să depună lista cu candidați. Profesorul Cristescu avea părul mare şi pe furiş s-a apropiat de clădire. Apoi dintr-o dată, cu părul vâlvoi, a apărut în fața soldatului care păzea uşa. Când a ajuns în fața lui, a scos un revolver din buzunar şi l-a îndreptat spre soldat, spunându-i: *La o parte că trag!* Soldatul s-a fâstâcit pentru moment şi Vasile a intrat şi a depus lista de candidați. Apoi a pus şi revolverul pe masa judecă-torului, dar era defect, ruginit şi fără cartuşe.

Camaradul Cristescu m-a rugat să iau legătura cu Dimciu Caju, şeful cuibului care s-a constituit în acea primăvară. Desigur, băieții nu cunoşteau prea multe despre Legiune. Am fost numai de vreo trei ori la şedințele lor, care se țineau ca de obicei sâmbătă seara. Aici la şedința aceea au venit mulți băieți foarte buni şi hotărâți. M-a impresionat foarte mult ținuta lor, erau inimoşi şi plini de elan. Dintre ei citez pe câțiva: Dimciu Caju, Zoburda Gheorghe, Dimciu Caracata, Stere Caracata, Ioto Caju şi Tohu Tănase. Numele celorlalți le-am uitat. La şedințele la care am luat parte le-am vorbit despre tabăra legionară de la Carmen Silva, despre Căpitan şi alți comandanți legionari, despre serbările legionare, despre sărbătoarea de 15 august, Adormirea Maicii Domnului, zisă şi Sfântă Mărie Mare etc.

Mă ascultau cu multă atenție şi cu multă plăcere, iar când am plecat din acea comună, ne-am despărțit cu mult regret şi părere de rău unii pentru alții. Iar cu Dimciu Caju, am rămas legați ca fiind cei mai buni prieteni, oriunde şi oricând ar fi pus mâna în foc pentru mine şi eu la fel pentru el.

Camarazii, frații Fudulea şi Gogu Puiu, umblând şi organizând comunele şi satele, au ajuns în satul Colelia la frații Vanghelicescu, Mihai şi Gheorghe, unde era şi Dimciu Caju, şi după ce au

discutat o serie de probleme, ultimul le-a pus întrebarea: *Camarazi, noi ştim că voi sunteţi şi cu Nicolae Ciolacu, de ce nu este şi el aici?* Ei i-au spus că Nicolae Ciolacu nu vrea să fie cu ei. Dar cum Dimciu Caju mă cunoştea că eram o fire neastâmpărată, le-a zis: *Nu cred, camarazi, că acesta este motivul, totuşi ca să nu fie nici o suspiciune, este de dorit să fiţi cu toţii la un loc*. Camarazii mei i-au spus că vor lua legătura cu mine şi vom fi din nou împreună, apoi s-au despărţit. Fraţii Fudulea şi Gogu Puiu, care şi ei erau nişte neastâmpăraţi, tot colindând nopţile pentru organizarea comunelor, au ajuns în comuna Principele Mihai din judeţul Tulcea, la camaradul Grasu Damu. El era şeful garnizoanei şi ne cunoştea încă înainte de propaganda electorală din 1937, unde am activat împreună. Aceeaşi întrebare le-a pus-o şi el ca şi Dimciu Caju. Acelaşi răspuns i-au dat şi lui. Grasu Damu era mai în etate decât noi toţi şi, pe lângă că era legionar vechi, dispunea de multă înţelepciune. Aşa că le-a zis: *Camarazi, neamul nostru românesc este acuma încleştat împotriva celui mai mare vrăjmaş, satana, întruchipat în comunism. Lăsaţi deoparte ambiţiile voastre mărunte, sacrificaţi totul, fiecare să-şi înfrângă poftele şi egoismul pentru unire, pentru că numai unitatea ne va aduce biruinţa. Cine este în contra unităţii, este în contra biruinţei legionare. Deci, dacă noi nu îndeplinim porunca aceasta, care este cea mai arzătoare la ora actuală, degeaba ne mai numim legionari. De creştini, nici pomeneală*. I-au promis solemn camaradului Grasu, zicând: *Când plecăm spre judeţul Constanţa, ne ducem direct la camaradul Ciolacu, şi vom fi din nou o apă şi un pământ*.

în această comună au stat câteva zile, au ţinut şedinţă la care au participat mai mulţi cetăţeni care nu erau legionari dar care toţi simţeu româneşte. Au luat parte: Gracu Damu, Beca Mina, Beca Vanghele, Beca Tascu, Popa Nicolae, Timu Papaz, Gheorghe Papaz, Mina Enache, Gheorghe Enache, Taşcu Sifiringu şi Damu Sifiringu.

De aici au plecat în comuna Nolbant. La şedinţa ţinută în această comună au luat parte: Gheorghi Pujnav, Ştefan Contu şi alţii, pe care nu-i mai ştiu; deşi am făcut închisoare cu ei la Gherla, la mulţi le-am uitat numele.

După câteva zile de stat şi după câteva şedinţe, au plecat în satul Lăstuni, la Tănase Uzun. La şedinţele de aici au luat parte: Gheorghi Masaca, Gheorghi Brătianu, Gheorghe Mega şi ginerele lui Masaca, la care i-am uitat numele şi care a murit la Aiud. De aici au plecat spre judeţul Constanţa cum i-au promis lui Grasu Damu.

După ce au revenit în judeţul Constanţa, iarăşi nu ştiu cum şi unde s-au întâlnit cu echipa lui Ghiuvia, Hapa Stere, Nicolae Haşoti, Iancu Beca, Iancu Cuşu şi Nicolae Jipa, probabil la Stere Grasu din comuna Panduru. Cert este că din nou s-au împărţit în două echipe. Cu Dumitru Fudulea s-au dus: Nicolae Haşoti, Iancu Beca, Stere Hapa, Iancu Cuşu şi Nicolae Jipa şi au plecat spre comuna Dulgheru, comuna lui Nicolae Jipa. Ceilalţi: Nicolae Fudulea, Gogu Puiu şi Iancu Ghiuvia s-au dus în comuna Cagialac unde s-au întâlnit cu Hristu Pariza. Iarăşi să fiu sincer, aici în comuna Cagialac bănuiesc că s-au întâlnit cu Nicolae Caratăna, despre care cred şi spun că este un cap luminat, unde ar fi ţinut şedinţe şi ar fi discutat probleme, cum să lucrăm şi să ne păzim de securitate.

De aici, au plecat toţi patru şi s-au dus în comuna Ceamurlia de Jos, la Stere Ploscaru. Aici la şedinţă au participat camarazii din comună: Nicolae Matarangă, Vasile Papazia, Enache Gima, Stere Gima, Constantin Baitu, Stere Mişa şi gazda Stere Ploscaru. în timpul şedinţei au hotărât să-l trimită pe Nicolae Matarangă în satul Lunca, la Costea Brândea. Ei ştiau că sunt găzduit acolo. Pentru mine a fost o surpriză să-l văd pe Matarangă, dar după ce ne-am salutat, mi-a zis: *Camarade Ciolacu, ştii că au venit camarazii tăi la noi în comună şi te caută să vă întâlniţi*. Nu am stat mult pe gânduri, mi-am luat numai arma, fără rucsac, şi am plecat. Când am intrat în casă la Stere Ploscaru, unde se ţinea şedinţa, ce să văd, casa plină de camarazi. Pe lângă camarazii din comună mă aşteptam să văd pe fraţii Fudulea şi Gogu Puiu, camarazii mei de haiducie, când colo văd pe Iancu Ghiuvia şi Pariza Hristu. Eram nespus de bucuros văzând că s-a mărit numărul haiducilor. I-am salutat pe toţi cu **Trăiască Legiunea şi Căpitanul** şi ne-am aşezat pe scaune. Fiindcă între mine şi Gogu era o oarecare răceală de la acea măruntă contrazicere ce a avut loc când ne-am despărţit, s-a aşternut puţină tăcere. Atunci camaradul Ienache Gima, cel mai în etate

decât noi toți, sfătos la vorbă, cu un discenământ şi cu o înțelepciune deosebite, a spart gheața spunând: *Camarazi, părerea mea este următoarea. întrucât camaradul Ciolacu este mai în etate şi familist, iar camaradul Gogu este mai tânăr, e de preferat ca Gogu să întindă mâna*. Gogu Puiu nu a aşteptat mai mult, s-a sculat în picioare, a luat poziția de drepti, a salutat cu **T.L.C.** şi a zis: *Camarade Ciolacu, dacă ți-am greşit cu ceva, te rog să mă ierți*. La fel şi eu, nu am stat mult pe gânduri, m-am ridicat în picioare, am luat poziția de drepți, am salutat cu **T.L.C.** şi am zis: *Camarade Gogu, dacă ți-am greşit cu ceva, te rog să mă ierți*. Am dat mâna cu el şi, după obiceiul lui, Gogu Puiu a zis: *Uite, aşa ne-am făcut o apă şi un pământ*.

Deci acesta a fost motivul care i-a făcut pe ei să mă caute şi, cum se vede, m-au găsit şi ne-am unit. La această şedință s-a încins o discuție înflăcărată, toți erau dornici de luptă. Care mai de care spunea veşti, că pădurile Carpaților sunt pline de oameni fugiți de securitate şi care se opun comuniştilor, simțind probabil că se apropie un conflict internațional. Toată lumea vorbeşte de un război între americani şi soviete, de aceea se fac arestări în toată țara. Fiecare dintre camarazi se vedea cu arma în mână, să lupte în gherile împotriva ruşilor şi a codoşilor de la noi.

Şi cu aceste gânduri nostalgice, că vom lupta în gherile, ne potoleam inimile cu entuziasmul ce se creea între noi şi ne însuflețea gândul că vom fi de folos la salvarea țării noastre.

Spovedania si împãrtãsirea haiducilor

Eram în 15 aprilie 1949, o vineri, chiar cu două zile înainte de Săptămâna Mare a Paştilor. Am stabilit împreună cu Nicolae Fudulea şi Gogu Puiu că mâine seară vom fi în satul Lunca, unde vom ține o şedință. Toți au fost de acord, am dat mâna cu toți camarazii, ne-am salutat şi eu am plecat spre Lunca. Din Ceamurlia până la Lunca sunt cam patru sau cinci kilometri, de aceea mă deplasam repede de la un loc la altul. M-am dus la gazda mea, Costea Brândea, şi m-am culcat. Camarazii mei nu ştiu ce s-or fi gândit, că dinspre ziuă, cu noaptea în cap, au sosit în satul Lunca. Au bătut la uşa gazdei mele, Costea Brândea, care i-a întrebat cine sunt şi ce vor aşa de dimineață. Ei au răspuns că sunt camarazii lui Ciolacu. Eu, care eram în picioare, când am auzit bătăi la uşă, recunoscându-i, i-am spus lui Costea să deschidă uşa. Au intrat şi au dat mâna cu gazda şi cu mine.

Erau toți patru: Nicolae Fudulea, Gogu Puiu, Iancu Ghiuvia şi Hristu Pariza. Nicolae Fudulea a întrebat pe Brândea dacă ştie câți legionari sunt în sat. El le-a spus că este un inginer, Gicu Andrei, şi un croitor, Tomiță Unguru. Dar preotul satului, întreabă Nicolae, ce fel de om este? Gazda îi spune că el este un preot bun, face o slujbă frumoasă şi ține predici bune, dar dacă este legionar sau nu, asta nu ştie. L-a trimis pe Costea să-l cheme pe preotul Stere Popovici să vină la el. Când a intrat preotul în casă şi ne-a văzut pe toți cu arme automate, a avut o strângere de inimă, pentru că nu ştia cine suntem şi despre ce este vorba. După ce a dat mâna cu noi toți, ne-am recomandat fiecare. Nicolae Fudulea era cu inițiativa, iar Gogu era cu cuvântul, că el vorbea frumos şi curgător, astfel a zis: *Preacucernice părinte, de nimeni nu aveți a vă teme. După cum ştiți în trecut, cruciadele plecau spre Ierusalim cu preoți, cu împărat şi oştiri. Mergeau pentru eliberarea mormântului Domnului nostru Isus Hristos de sub stăpânirea păgânilor, măcar că păgânii mai credeau în Dumnezeu. în schimb ateii aceştia care cred în Stalin, satana lor, în puterile întune-ricului, şi care sunt întruchipați în comunism, sunt mult mai feroce decât orice fiară sălbatică de pe pământ. Căpitanul a spus: Dacă vine fiara roşie, comunismul de la Răsărit, până nu ne vor sataniza, nu vor pleca de la noi din țară. De aceea şi noi, la fel ca în cruciadele din trecut, am hotărât să punem mâna pe arme şi să scoatem fiara roşie din țara noastră, înainte de a ne sataniza.*

Gogu Puiu l-a întrebat pe părintele dacă noi haiducii putem să ne spovedim şi să ne împărtăşim, pentru că unii dintre ei mâncaseră carne cu o zi înainte. Părintele a spus că el poate să ne împărtăşească, dar trebuie să ținem post cel puțin 24 de ore, pentru ca să se elimine totul din stomac. A doua zi a venit părintele cu sfânta împărtăşanie şi, după ce ne-a spovedit şi ne-a dat canon, ne-a împărtăşit.

Nicolae Fudulea şi Gogu Puiu au trimis pe gazda Costea Brândea să-l cheme pe inginerul Gicu Andrei. Când a sosit, toți cei prezenți am făcut cunoştință cu el. I s-a spus că, înainte de a fi haiduci, noi suntem legionari, şi Gogu Puiu s-a întreținut cu el pe chestiuni legionare. Totodată i s-a mai spus că noi avem lipsă de arme. Gicu Andrei luase parte la război şi era ofițer de rezervă în armată, iar când s-a eliberat a venit acasă cu arme. Mai târziu ne-a adus un automat cu 32 de focuri, un pistol numărul nouă, scurt, şase încărcătoare şi o lădiță cu 250 de cartuşe. Toate au fost puse într-un lighean cu petrol, că erau ruginite de atâta stat îngropate în pământ. Gogu le-a curățit pe toate şi le-a şters. Apoi a voit să facă probă, să vadă cum funcționează automatul. A pus încărcătorul cu cartuşe pe țeavă şi, cum percutorul are acul cam pronunțat, din greşeală l-a atins cam tare şi deodată arma a luat foc şi s-au produs trei detunături. Gloanțele au intrat în perete şi camera s-a umplut de miros. Soru-mea, Chirața, repede a sărit şi a ieşit afară în curte, ca să vadă dacă nu trece cineva pe stradă. Putea să fie vreun comunist, care ar fi dat fuga la primărie să spună că la Costea Brândea se trage cu arma şi îndată ar fi venit securitatea şi armata câtă frunză şi iarbă şi ne-ar fi împuşcat pe toți. Am avut noroc că nu a trecut nimeni pe stradă şi am scăpat teferi.

A treia seară, eu, Nicolae Fudulea şi Gogu Puiu ne-am hotărât să mai chemăm oameni de încredere din sat să ia parte la şedinţele noastre. Iancu Ghiuvia avea o rudenie în sat, pe A. Zica, şi acesta cunoştea bine pe cei din sat. Iancu Ghiuvia şi Hristu Pariza s-au dus la Zica şi toţi trei au umblat noaptea prin sat pe la oameni, pe care îi ştiau a fi oameni, de încredere, pentru a fi chemaţi la şedinţă. Au venit mai mulţi cetăţeni care nu erau legionari, dar erau buni români.

Au fost prezenţi următorii: părintele Stere Popovici, Gicu Andrei, Mihai Sicu, Costea Sicu, Nicolae Câju, Iancu Costericu, Nicolae Arnăutu, Tomiţă Ungur, Dimciu Costicu, Boncu Peniu - şeful ţărăniştilor, Ioan Toma - şeful liberalilor, gazda Costea Brândea şi noi, Nicolae Fudulea, Gogu Puiu, Iancu Ghiuvia, Hristu Pariza şi eu Nicolae Ciolacu. S-a comandat: *Drepţi!*, după care părintele a spus rugăciunea **Tatăl Nostru** şi împreună cu el şi noi. Apoi Gogu Puiu a ţinut o cuvântare, în care a arătat că ţara noastră e într-o stare de silnicie, cu arestări şi împuşcări de oameni nevinovaţi, ţăranilor le-au luat vitele şi grâul, se pun cote de tot felul, iar acum vor să le ia şi pământul. Avem veşti că în Munţii Carpaţi sunt o mulţime de oameni care au scăpat de sub mâna securităţii, care sunt înarmaţi şi luptă în gherile împotriva comunismului. La fel colonelul Arsenescu, cu mulţi ostaşi de ai lui, şi studentul Gavrilă luptă şi fac pagube bestiilor roşii. în ultimul timp au fost lansaţi în Carpaţi paraşutişti din Apus, deci sunt semnele unui conflict internaţional. Nimeni nu se poate îndoi că Apusul, europenii nu se vor lăsa ocupaţi de ruşi fără război. Comunismul ameninţă nu numai Europa, ci lumea întreagă. Iar noi, ţara noastră, nu trebuie să aşteptăm să vină cineva din afară să ne scape de ruşi. Noi suntem pământului, ruşii sunt ocupanţi. Ocupantul are putere limitată, dar noi localnicii fiind mulţi, avem putere nelimitată. Deci, noi avem datoria de a lupta până ce ne vom vedea ţara eliberată nu numai de ruşi, ci şi de comunism.

După aceste cuvinte, Gogu le mulţumeşte tuturor celor prezenţi că au luat parte la şedinţa noastră românească de rezistenţă împotriva comunismului. După el au mai vorbit şi alţii, care au împărtăşit aceeaşi speranţă, că în curând o să ne vedem ţara eliberată de comunism. Şedinţa a ţinut câteva ore şi la sfârşit toţi cei prezenţi ne-am salutat cu multă dragoste. Ne-am despărţit cu îmbrăţişări şi cu sărutări, ca pe timpuri de restrişte. Parcă aveam un presentiment de ceva rău, că se apropie un sfârşit tragic al **Haiducilor**. Au rămas la urmă legionarii de care ne-am despărţit cu **T.L.C.** Rămânând doar noi cinci, am trecut la împărţirea cartuşelor şi încărcătoarelor. Lui Gogu Puiu, care avea numai un pistol de brâu, scurt, i s-a dat automatul cu 32 de focuri primit de la Gicu Andrei, iar lui Iancu Ghiuvia i s-a dat pistolul, fiindcă avea nevoie de el. La urmă ni s-a pus masa, am cinat şi după cină ne-am ridicat gata de plecare. Nicolae Fudulea şi Gogu Puiu au mulţumit gazdei, Costea Brândia, spunându-i: *Trei zile cât am stat la dumneavoastră, mereu ne-aţi pus masă, ne-aţi primit şi găzduit cu atâta bunăvoinţă şi generozitate încât noi ce putem să spunem, că vă mulţumim din toată inima şi din tot sufletul şi bunul Dumnezeu să vă răsplătească, să vă dea sănătate şi tot ce vă doriţi*. Le-am dat noapte bună, am dat mâna cu gazdele, ne-am luat armele, rucsacul în spate şi am plecat. în curte ne-a aşteptat o căruţă cu cai şi noi toţi, cei cinci haiduci ne-am urcat în căruţă. Am pornit pe drumul cazacilor, care duce drept spre şoseaua ce vine de la Constanţa spre Tulcea. Când ne-am apropiat de şosea am dat drumul căruţaşului, iar noi trebuia să traversăm şoseaua şi să mergem în satul Testemel, să ţinem şi acolo o şedinţă la fel ca în satul Lunca.

De abia am apucat să trecem şoseaua, când dinspre Constanţa, în toiul nopţii, vine o maşină cu farurile aprinse. Când s-a mai apropiat, deodată Gogu a zis: *Camarazi, este jeepul securităţii, luaţi armele la ochi, cu mâna pe trăgaci, să-i împuşcăm dacă este nevoie*. Repede ne-am culcat lângă şosea, am săltat armele şi aşteptam să ajungă jeepul cu securişti în faţa noastră, să tragem. Cum maşina se apropia tot mai mult de noi, Gogu a văzut că noi eram hotărâţi să tragem şi, doar cu câteva clipe înainte de a fi în dreptul nostru, deodată ne zice: *Camarazi, jos armele, nu trageţi*. Jeepul a trecut fără ca noi să tragem. După ce a trecut încolo, Gogu a zis: *Camarazi, eu am încercat să văd cât sunteţi de hotărâţi, dar voi era chiar să trageţi. Păi, dacă ai zis să tragem, nu trebuia oare să ascultăm? Bine, dar voi nu v-aţi gândit, dacă noi împuşcam securiştii, ce represalii puteau să vină asupra noastră şi asupra familiilor noastre?*

Mai erau vreo doi kilometri până la locul unde se bifurca şoseaua. Cea principală merge în continuare spre Tulcea, iar spre stânga porneşte alta care merge spre Maiu, până la Dunăre. Puțin mai la stânga se face un drum negru, care urca spre satele şi pădurile dese ale satului Testemel, satul lui Nicolae Fudulea. Locul unde se bifurca şoseaua se cheamă „La Cantoane”, fiindcă acolo au fost cândva cantoane. Când jeepul cu securişti a trecut prin fața noastră, am zis să-l urmărim, să vedem dacă merge spre Tulcea, ori o ia în altă direcție. Jeepul, când a ajuns la bifurcația de la Cantoane, a făcut la stânga şi apoi mai la stânga şi a luat-o pe drumul negru, care duce spre Testemel. Acuma, noi nu eram siguri dacă era sau nu era securitatea. Dar după aceea ne-am lămurit că fără îndoială era securitate şi vom vedea de ce.

în timp ce jeepul urca spre pădurile Testemelului, noi urcam dealul drept spre coama lui, de unde puteam vedea şi urmări totul mult mai bine. Am ajuns pe coamă şi de aici ne uitam spre Constanța, când vedem că vine altă maşină pe şosea şi că la Cantoane o ia şi asta spre stânga, pe drumul negru, spre Testemel. Dealul şi urcuşul acela era golaş, pietros şi fără nici un copac. Totuşi ne-am făcut una cu pământul şi aşteptam să vedem ce mai urmează. Dar nu mare ne-a fost mirarea când vedem altă maşină venind şi aceea urmând aceeaşi rută. Ne întrebam ce poate să fie cu aceste maşini, care vin una după alta şi merg spre Testemel. Ne-am zis că poate or fi măcelari care se duc la sate să cumpere miei de Paşti pentru Constanța, fiindcă suntem în Săptămâna Mare a Paştilor.

Noi de sus, de pe vârful acelui deal, ne uitam cum vin maşinile din Constanța până la Cantoane, fac la stânga şi trec pe sub deal nu departe de locul unde eram noi. Atunci ne-am hotărât să coborâm lângă şosea, să vedem ce fel de maşini sunt acelea. Zis şi făcut. Am alergat toți până acolo jos, ne-am lungit la pământ lângă drum şi ne uitam la vale, când iacă mai vine una. Apropiindu-se de noi, am văzut clar că sunt autobuze de pasageri din oraşul Constanța. Erau închise ermetic şi parcă am desluşit foarte vag puțină şoaptă înăuntru. Totuşi nu ne puteam da seama ce poate să fie înăuntru, însă nu au trecut zece minute şi altă maşină se apropie de noi. Acum ne vom da seama ce cară autobusele.

Maşina care venea era un camion descoperit şi cu groază vedem că era plin de soldați. Toți erau în picioare, pachet, se țineau unii de alții şi erau înarmați. Trecând camionul aproape de noi, i-am auzit vorbind în şoaptă. După ce a trecut şi acel camion, ne-am sculat toți în picioare şi vorbind între noi am dedus că acele autobuze cu securişti şi cu armată, desigur că erau autobuzele de pasageri ale oraşului Constanța. Cei care nu au încăput în autobuze i-a încărcat în camion. Deci au fost opt autobuze şi cu camionul nouă, toate ticsite cu securişti şi cu armată. Fără îndoială că operațiunea aceasta a securității este pentru urmărirea noastră. Era un răspuns la cele petrecute cu câteva săptămâni în urmă, când camarazii noştri, frații Fudulea şi Gogu Puiu, au pedepsit pe acel brigadier ticălos şi pe cei 14 pădurari care lucrau cu el în pădurile Casimcei.

Gogu Puiu a zis: *Acestea sunt represalii din partea securității pentru bătaia şi pedepsirea celor 15 pădurari din pădurea Casimcei. Este clar că securitatea se duce în satul Testemel pentru urmărirea noastră. Ce avem noi de făcut în cazul de față?* Nicolae Fudulea, cu firea lui violentă, se făcuse vânăt la fața, tremura tot şi mocnea de ciudă. El a spus: *Acum simt că nu mai sunt om, sunt de fier, să mergem să luptăm împotriva bestiilor roşii, să îi nimicim. Nu mai pot să-i sufăr. Să mergem la Testemel şi să luptăm împotriva securității.*

S-a iscat o contrazicere între Nicolae Fudulea şi Gogu Puiu. Gogu spunea: *Camarade Nicolae, cum să mergem noi cinci inşi cu automatele noastre şi cu puțina muniție care o avem în fața unei armate de câteva sute de soldați, care sunt dotați cu muniție şi cu arme moderne?* Nicolae Fudulea însă spunea: *Să mergem să luptăm!* Gogu iar îi spunea că avem muniție prea puțină şi nu putem să ne luptăm cu aşa mulți, dar Nicolae Fudulea o ținea morțiş, că să mergem! Şi contrazicerea nu se mai termina.

Acela era momentul când trebuia luată o hotărâre, pe care am luat-o la repezeală. Lângă mine era Iancu Ghiuvia şi Hristu Pariza, cărora le-am zis: *Camarazi, din câte ştiu eu din poveştile părinților noştri şi din cele ce am citit, părinții noştri, în peninsula Balcanică, sub jugul otoman, au dus viață de haiducie pentru libertatea lor. Când turcii îi urmăreau pe haiduci prin păduri,*

haiducii coborau la şes prin sate. Când îi căutau pe haiduci la şes prin sate, haiducii colindau pădurile; asta era stratagema haiducilor. în situația de față, securitatea ne caută în satele de la pădure, noi să coborâm la satele de la şes şi invers. Aşa le-am spus eu lui Ghiuvia şi Pariza. Deci să mergem spre Panduru, la Stere Grasu, şi am luat-o toți trei către comuna Panduru. I-am lăsat să se certe între ei şi am luat-o încetişor spre ținta noastră. Nu a trecut mult timp, că îi vedem cum ne urmează. Ne-au ajuns din urmă şi în miez de noapte am ajuns în comuna Panduru, la Stere Grasu. Ne-a primit în casă, ne-am salutat şi ne-am îmbrățişat. Ne-am dus apoi în camera din fund, unde ni s-a aşternut pe jos, ne-am culcat şi am adormit.

Dimineața, în zori şi cu noaptea în cap, a bătut la uşă Arghir Grasu. A intrat repede înăuntru ținând biciul în mână. Parcă-l văd şi acum cât era de agitat şi speriat. A întrebat pe gazdă, pe Stere Grasu, în dialectul nostru: *Ana sunt furii?* Adică, unde sunt aici haiducii noştri? Sunt aici în camera de alături. A deschis uşa şi ne-a dat bună dimineața.

Arghir Grasu este nepot lui Nicolae Fudulea, având de soție pe fata surorii lui Fudulea. El i-a spus: Unchiule, astă noapte au venit la noi în sat securitate şi armată multă, câtă frunză şi iarbă. Toată noaptea au arestat oameni şi i-au bătut. Pe mine nu au putut să mă prindă pentru că, după cum ştii, casa noastră e suspectată şi controlată de securitate, eu dorm iepureşte şi la primul lătrat al câinilor am sărit afară în curte. Cu spaimă am auzit uruit de motoare şi apoi am văzut lumina pe jumătate de la farurile maşinilor, în timp ce câinii lătrau la disperare. Când am văzut că şi pe strada noastră vine o maşină, într-o clipă am dispărut şi m-am ascuns. Majoritatea bărbaților din sat au fugit care pe unde au apucat. Unii spre pădure, alții prin şanțuri şi prin mărăciniş. Toate curțile s-au umplut de securitate şi armată, au făcut percheziții în casă, prin poduri, peste tot în gospodării şi unde găseau bărbați, îi arestau şi îi băteau.

L-au arestat pe tăticu şi pe unchiul Gheorghe. Mămica a văzut cum îi lovea cu patul puştii şi striga la ei: *Banditule, unde sunt cumnații?* Iar ei răspundeau: *Nu ştiu domn maior. Cum nu ştii, nu vrei să spui, ai?* Şi iar dă-i cu paturile de armă în spate şi peste cap. Mămica plângea şi îmi spunea, ce s-o fi ales de ei săracii, i-or fi omorât că aşa în bătaie i-a luat din casă şi i-a dus până în maşina neagră a securității.

Situația aceasta de percheziție, de bătăi, de groază şi teroare prin sat a durat cam trei ore. După aceea a dispărut orice uruit de maşini, vocile de securişti şi de soldați, a încetat până şi lătratul câinilor. S-a aşternut o linişte grea peste sat, ca după o furtună şi toți au adormit. Dacă am văzut că nu se mai simte nimeni, înainte de crăpatul zorilor am ieşit din ascunzătoare, am înhămat caii la căruță să vin repede aici, să vă informez ce s-a întâmplat la noi în sat.

Nicolae Fudulea a dat sfaturi nepotului său cum să lucreze în gospodărie, cum să aibă grijă de animale şi de oi în lipsa tatălui său arestat, apoi Arghir Grasu a dat mâna cu noi şi a plecat. Noi am stat ziua ascunşi în cămăruța noastră, iar când s-a făcut seară, după cină, i-am mulțumit lui Stere pentru găzduire, ne-am salutat şi am plecat toți cinci haiducii. Ieşind din sat, ne-am dus pe un deal ce se înălța deasupra comunei Panduru. Acolo am stat şi ne-am sfătuit ce trebuie şi ce putem face în această situație. Ne-am înțeles, fiindcă era Vinerea Mare, să ne împrăştiem şi fiecare să mergem în comunele noastre, pe lângă familii, şi să facem şi noi Paştile acasă. După Paşti, ne vom întâlni din nou şi atunci vom vedea ce hotărâri vom mai lua.

Iancu Ghiuvia, a cărui soție era bolnavă de tuberculoză, se duse direct în comuna lui să-şi vadă soția şi cei doi copilaşi, o fetiță şi un băiețaş, să vadă cum se descurcă. Nicolae Fudulea a zis că se duce în satul său Testemel; Gogu Puiu, în comuna Kogălniceanu; Hristu Pariza în comuna Cagialac; iar eu în satul Lunca, la soră-mea Chirața şi cumnatul Costea Brândea. Toți cinci ne-am îmbrățişat, ne-am salutat cu **T.L.C.** şi ne-am despărțit, plecând fiecare în direcția sa.

în noaptea de învierea Domnului nostru Isus Hristos mă găseam la soru-mea din satul Lunca. Soru-mea a fost la biserică şi mi-a adus şi mie Paşti sfințite, am gustat şi am ciocnit câte un ou roşu cu ea şi cu cumnatul. Apoi am zis: *Bunul Dumnezeu să se îndure de țara noastră şi să scăpăm de comunism*.

După câteva zile de stat la cumnatul Costea, am plecat şi m-am dus la gazda mea Dimciu Ergoveanu, din comuna Sinoe. Gheorghe Creşu, care face parte din organizația noastră **Haiducii**

Dobrogei, a venit în comuna Sinoe la Hristu Gache şi amândoi au venit la mine. De fapt, eu i-am trimis vorbă lui Gheorghe Creşu să vină la noi în comuna Sinoe, ca să ne sfătuim ce măsuri să luăm, că ne-a încolţit securitatea. Eu i-am informat că în satul Testemel s-a dus securitatea într-o noapte şi a arestat pe mai mulţi inşi şi i-a bătut foarte rău. în comuna Baia, unde se face târg săptămânal şi unde întotdeauna era un plutonier şi mai mulţi jandarmi, acuma au venit 250 de jandarmi şi securişti şi au început să controleze drumurile şi cărările pădurilor. Deci nu mai încape îndoială că au venit pentru urmărirea haiducilor şi pentru organizaţia noastră din toată Dobrogea. Satele sunt pline de informatori şi de codoşi, trădători ticăloşi. Astfel stând situaţia, ne-am sfătuit noi şi am hotărât să lansăm un sfat către camarazii noştri haiduci, să întrerupem orice acţiune deocamdată, să ne camuflăm pe unde vom putea şi să vedem ce va face securitatea la urmă. Pentru că în toată Dobrogea organizaţia noastră de rezistenţă împotriva comunismului e împânzită în toate satele şi număra cu miile de membri. Dacă se va produce o trădare cumva, atunci cu miile vom ajunge la închisoare, ori e mai bine şi de folos să fim liberi şi să prindem în viitor ceva momente mai bune de acţiune. Am plecat noi trei în satul Colelia, la fraţii Vanghelicescu, Mihai şi Stere, unde a venit şi Dimciu Caju şi toţi am ţinut o şedinţă şi am fost de acord că ne paşte un pericol mare. Prin satele şi comunele învecinate cu pădurea Babadagului au început să apară chipuri de negustori ambulanţi. Unii căutau brânzeturi, alţii ouă, iar alţii fulgi şi pene de găină, dar în curând s-a aflat că sunt securişti deghizaţi.

Am stat două zile la fraţii Vanghelicescu şi am hotărât să trimitem şi altor camarazi vorbă despre stagnarea oricărei acţiuni, până când se vor ivi momente mai potrivite de acţiune. Aşa că am trimis vorbă lui Nicolae Fudulea, lui Gogu Puiu, lui Iancu Ghiuvia şi lui Nicolae Jipa.

S-a trimis acest sfat din dragoste frăţăască şi camaraderească, pentru aşteptarea unor momente mai prielnice pentru noi. A treia seară ne-am salutat cu fraţii Vanghelicescu şi am plecat. Ne-am dus din nou în comuna Sinoe şi, după câteva zile de stat la gazda Dimciu Ergoveanu, eu şi cu Gheorghe Creşu ne-am pomenit într-o seară cu Iancu Ghiuvia şi Nicolae Haşoti. Ei veniseră să ne cheme să mergem în comuna Mihai Viteazu, să ne întâlnim cu Gogu Puiu, care era la gazda Dumitru Tase. Aceasta era exact la o săptămână după Paşti, aşa cum ne fusese vorba că o să ne întâlnim.

Am început să discutăm şi Gheorghe Creşu a spus*: La chemarea camaradului Nicolae Ciolacu, am venit din Constanţa fiindcă şi noi facem parte din această organizaţie de rezistenţă împotriva comunismului, **Haiducii Dobrogei**. Am venit să ne sfătuim mai bine să ne continuăm lupta. După cum m-a informat camaradul Ciolacu, după voi haiducii din părţile acestea s-a pornit securitatea şi multă armată să vă urmărească şi să vă prindă. Noi, ne-am sfătuit cu Nicolae Ciolacu şi cu Hristu Gache că pentru moment, voi haiducii să vă ascundeţi cât se poate mai bine, să vedem până unde o să-şi întindă securitatea coardele*. Gogu Puiu, cum era o fire violentă şi pornit la maxim împotriva comunismului, nu a vrut să aprobe această propunere şi a spus: *Noi vom merge înainte cu organizaţia noastră şi nouă nu trebuie să ne fie frică de comunişti*. Gheorghe Creşu, din nou a spus: *Aici nu este vorba de frică, aici e vorba de înţelepciune. Dacă veţi cădea voi haiducii, cu voi vor cădea comune şi sate întregi, ori important este nu să umplem închisorile, ci să fim cât mai mulţi liberi pentru acţiunile noastre viitoare*.

După aceasta ne-am despărţit, ne-am salutat, iar eu cu Gheorghe Creşu ne-am întors la gazda Ergoveanu din comuna Sinoe, unde am stat încă două zile. Cu Gheorghe Creşu am stabilit că, dacă va fi cazul, ne vom trimite mesaje şi ne vom întâlni din nou, dar până atunci să aşteptăm ocazii mai bune. Ne-am despărţit şi el a plecat la Constanţa.

Securistii deghizati în tigani

Comuna Beidaud este aproape de pădure şi are un islaz foarte bun pentru păşunatul oilor şi vitelor. Aproape toți gospodarii au cârduri de oi, deci sunt oameni înstăriți. De când s-a pomenit comuna asta, în fiecare primăvară, în luna aprilie, vin echipe de țigani din alte părți pentru prăşitul porumbului la gospodarii din comună.

în 1948, în luna aprilie, o echipă de țigani a venit în comună şi s-a împrăştiat pe la diferiți gospodari pentru păşitul porumbului. Gospodarii de aici erau foarte necăjiți că partidul le-a luat multe oi, cote de carne şi de lână,precum şi cei mai buni cai. Țiganii au început să se plângă şi ei. Că de când sunt comuniştii la putere: *Uite, nu avem nimic, n-avem haine, n-avem făină şi murim de foame. Dar noi credem că în curând vor cădea de la putere*. Oamenii, văzând că nici țiganii nu sunt mulțumiți, au început să îşi dea drumul mai tare. Spuneau oamenii că la momentul oportun ei vor pedepsi pe cei care au făcut atâta rău până acum. Dar în acelaşi timp țiganii au ținut totul minte şi au transmis mai departe autorităților.

Comuna Beidaud a fost considerată ca fiind cea mai mare comună de reacționari. Cam după o lună, pe la mijlocul lunii mai, în miez de noapte, mai multe camioane ticsite cu securişti au năvălit în comună. La fel ca hunii de altădată din istorie, au arestat şi bătut pe foarte mulți şi i-au înghesuit în camioane. Unii, mai curajoşi, au profitat de neatenția milițianului, au sărit din camioane şi tunde-o.

Cei care au reuşit să fugă au luat calea codrului, unde s-au înarmat şi au început luptele de partizanat.

Abia atunci şi-au dat seama că țiganii care veniseră la prăşitul porumbului nu erau țigani curați, ci erau securişti aduşi special din Constanța. Printre cei ce au reuşit să sară din camioane erau şi Iancu Ghiuvia, Iancu Beca, Nicolae Haşoti, Iancu Cuşu şi Hapa Stere. Toți aceştia au luat legătura cu frații Fudulea, la fel ca şi noi.

Cei din echipa lui Iancu Ghiuvia au avut şi ei acțiunile lor. în primăvara anului 1949, venind odată pe şoseaua ce duce de la Casimcea spre comuna Beiaud, au dat nas în nas cu o patrulă de milițieni. S-au somat reciproc şi, ocupând poziții, au început a trage unul asupra altuia. Haiducii au împuşcat pe un milițian, iar milițienii au reuşit să-l atingă pe Iancu Beca în coapsă. Văzând că se îngroaşă gluma, milițienii s-au retras cu mare atenție, până au reuşit să dispară din raza de acțiune a haiducilor . în aceeaşi vreme, haiducii se retrăgeau în partea opusă şi au luat drumul spre comuna Saraghed. Au ajuns în comună, la gazda George Pulpa, unde-l au pe doctorul Coiciu Hagi din Baia. Acesta a sosit şi a extras glontele din coapsa lui Iancu. Tot în acea vreme, echipa lui Ghiuvia îşi procura pâinea din comuna lor. Mergeau noaptea în comună, trecând printr-o pădurice de salcâm, şi cu multă precauție şi mare atenție intrau în comună, îşi luau pâinea şi de multe ori şi apă. Dar pe cât de mulți reacționari erau în comuna Beidaud, tot aşa de mulți erau şi codoşii, turnătorii şi informatorii pe care îi avea securitatea.

Aşa au fost informați securiştii din Constanța că în comună vin noaptea haiducii să se aprovizioneze. Au venit securiştii într-o noapte şi s-au aşezat la pândă în poziție de trăgători. Ceva mai târziu, camarazii noştri au venit printre lăstăriş şi foarte atenți s-au apropiat de comună. Dar acolo îi aşteptau securiştii care au tras o rafală şi i-au samat să se predea. Camarazii noştri erau înarmați cu automate cu câte 32 de focuri şi Iancu Beca avea o balalaică sovietică cu 72 de focuri, în plus mai avea o grenadă Kissel. Când au fost somați să se predea, ei nu s-au temut, ci s-au lungit la pământ şi au început să tragă. Securiştii au început să tragă la disperare, dar până la urmă au luat-o la fugă.

Martori oculari din comună au spus că în noaptea aceea s-au trezit din somn fiindcă se trăgea cu automatele de ambele părți. Era zgomotul de automate de multe focuri şi imediat au crezut că s-a format un front de război chiar lângă comuna lor. Au avut oamenii emoții şi mulți s-au întrebat, de ce oare chiar în comuna Beidaud să înceapă războiul?

Dimineața, nişte băiețandri, când au ieşit să pască oile, au găsit la marginea lăstărişului nişte chipie de ofițeri securişti. Băiețandrii şi-au pus chipiele pe cap şi făceau glume între ei. Unii ziceau: *Stai, că te arestez!* şi ceilalți făceau pe arestații. Ei şi-au găsit de joacă cu chipiele securiştilor.

Se vede că securiştii, în oarba lor fugă de groaza morții, le-au sărit chipiele din cap, dar din cauza fricii nu au mai avut curaj să se aplece să le ia de jos. Aşadar fuga îi ruşinoasă, dar îi sănătoasă.

Echipa lui Ghiuvia, în timp ce se retrăgea, a suferit un accident. Iancu Cuşu, fiind noapte şi neobservând terenul, a căzut într-o groapă şi şi-a scrântit un picior. Camarazii nu l-au lăsat, l-au ridicat de acolo, l-au ajutat şi s-au retras cu toții. S-au dus în comuna Panduru, la gazda Drosa Tarache, şi au chemat un cetățean din comună care ştia să dreagă picioare rupte. Acela l-a legat, l-a tratat şi după vreo zece zile de convalescență s-a făcut bine de a plecat Iancu Cusu din nou cu camarazii săi de haiducie.

în luna mai 1949, noi ne aflam la gazda noastră Nicolae Ploscaru, din Ceamurlia de Jos, unde făcusem ascunzătoarea secretă sub grajdul boilor. Costea Sicu din satul Lunca ştia şi el de ascunză-toarea noastră şi într-o zi ne pomenim că vine la noi şi, după ce a dat bună ziua, ne-a zis: *Camarazi, Toma Javan, din satul nostru Lunca, este considerat de către comunişti chiabur. E vorba că deseară vine scuritatea din Tulcea să-l ridice şi să-l deporteze cu familie cu tot. Noi ne-am strâns un grup de băieți foarte buni şi vrem să ne opunem, ca să nu-l ia. Dar între timp ne-am gândit la voi haiducii, că aveți arme, şi ar fi bine să veniți să ne ajutați*. I-am spus: *Du-te acasă, că venim şi noi*. Eu şi cu Stere ne făceam planuri cum să procedăm mai bine: deseară, cum se va însera, ne luăm armele şi ne ducem la Lunca. Ne vom aşeza la pândă, ştiind că securitatea operează arestările şi deschiaburirea numai noaptea. Nouă ne convenea noaptea pentru că îi atacam şi în întunericul nopții ne retrăgeam uşor. Deci vom căuta momentul când milițienii cărau bagajele, sau citeau vreo hârtie în fața farurilor maşinii, eu cu arma automată cu 32 de focuri voi trage drept spre milițieni, iar Stere cu arma lui ZB va trage drept în motor, ca să nu mai poată merge maşina. Zis şi făcut.

Cum s-a înserat, ne-am luat armele şi am plecat. Ne-am dus în satul Lunca la Mihai Sicu, dar intrând în curte, vedem mai în fundul curții nişte umbre de oameni. Erau băieții pregătiți, care ne aşteptau să atacăm securitatea şi să facem o treabă bună împreună. Eu şi cu Stere am stat toată noaptea la pândă cu mâinile pe arme, până la revărsatul zorilor. Am aşteptat cu emoții să vină securitatea, dar nu a venit şi bine a făcut, fiindcă eram hotărâți să tragem fără să ne gândim la urmările ce veneau în urma acțiunii noastre.

Noi eram atunci tineri, entuziasmați că trebuie să înceapă războiul şi noi vom începe lupta de gherilă ca să scăpăm de ruşi, de securitate şi de comunişti. Atunci, la ora aceea, plini de entuziasm tineresc, dornici de acțiuni patriotice pentru salvartea țării şi a neamului de sub cotropirea fiarelor roşii, comuniste, nu puteam să ne dăm seama că, dacă împuşcam unul sau mai mulți securişti, aveau să vină urmări grele pe capul populației din acele comune. Securitatea putea să împuşte mai multe gazde de ale noastre şi pe cei considerați de ei chiaburi şi chiar pe toți cei socotiți disidenți, reacționarii cauzei lor. Ar fi fost un pericol de moarte pentru locuitorii din comunele Ceamurlia de Jos, Lunca şi Sinoe, aşa cum s-a întâmplat în unele comune din Ardeal, unde gazdele partizanilor au fost prinse şi împuşcate chiar în fața porții caselor lor şi securitatea nu le-a dat voie familiilor să-i îngroape, ci i-a ținut morți în stradă câteva zile, ca să sperie populația.

Dar noi am avut un dram de noroc, că nu a venit securitatea şi Bunul Dumnezeu ne-a scăpat familiile noastre şi prietenii de la mari necazuri şi dezastre. Mihai Sicu ne-a chemat în casă şi ne-a adus puțină mâncare. După ce am mâncat ne-am culcat puțin, că eram obosiți de nesomn. Când s-a făcut seară, ne-am salutat cu Mihai Sicu şi cu nepotul său, Costea Sicu, şi am plecat spre ascunzătoare noastră.

A doua seară au venit acasă şi ceilalți camarazi şi le-am povestit şi lor despre inițiativa noastră. Stere Ploscaru mi-a adus veşti de la târgul din Baia, că s-a întâlnit cu Hristu Gache din

Sinoe, care mi-a transmis să merg acolo în comună, că au mai apărut şi alţi băieţi care vor să facă parte din organizaţia noastră.

într-o seară i-am salutat pe camarazii de la ascunzătoare şi am plecat spre comuna Sinoe. Când treci pe lângă comuna Baia, în partea stângă e o baltă cu apă. Lângă baltă e o livadă întinsă ca în palmă şi prin mijlocul livezii trece un drum negru. Era luna mai, un timp frumos, minunat, pe un cer senin cu luna plină, de se vedea ca ziua. Mai ales când treci pe lângă apa în care se reflectă luna ca într-o oglindă. Mergând aşa pe drum, nu ştiu de ce nu am putut să văd la distanţă şi m-am pomenit cu doi grăniceri venind spre mine. înaintea lor mergea un câine lup cu capul în pământ mirosind drumul. El mergea cu coada ridicată în sus, mare cât o mătură, şi în momentul acela mă gândeam cum o să mai scap, că o să mă vadă şi trebuie să ne somăm şi chiar să deschidem foc. Cu cea mai mare iuţeală m-am lăsat jos de-a buşilea. Am făcut la dreapta prin livadă şi m-am depărtat de la drum cam la vreo cincizeci de metri. Grănicerii erau de acuma în dreptul meu, m-am lungit la pământ şi stăteam cu degetul pe trăgaci. Aveam teamă de câine că, dacă mă va descoperi prin miros, se va repezi drept la mine ca să mă rupă. Dar eu ţineam degetul pe trăgaci şi cu ochii ţintă după câine, dacă făcea vreo mişcare către mine, pe loc îl seceram cu automatul şi apoi câteva rafale deasupra grănicerilor pentru a-i speria şi a-i pune pe fugă. Eu la asta mă aşteptam, dar norocul meu şi al lor că nu a fost aşa.

Câinele, mergând cu capul în pământ după miros, a venit până la urmele mele şi, în loc s-o ia spre mine, prin livadă, a luat-o pe urme de unde veneam şi s-a dus mai departe, mirosind urmele. Grănicerii au trecut prin dreptul meu, dar nu m-au observat că stăteam întins una cu pământul. După ce au trecut de mine şi s-au mai depărtat puţin, m-am ridicat de jos şi mergeam de-a-ndoaselea, cu degetul pe trăgaci. Când nu s-au mai văzut grănicerii, m-am îndreptat spre direcţia unde mergeam, m-am închinat şi îmi ziceam că „n-aduce anul ce aduce ceasul”. Din nou am pornit la drum şi după miezul nopţii am ajuns n comuna Sinoe. De data asta am mers la Sima Dimcica. Intrând în curte, am văzut că separat de casa unde locuia el, a mai făcut o bucătărie şi încă două camere. Acolo am intrat şi am dormit câteva seri şi acolo ne-am sfătuit, eu şi cu Sima, cum să facem să ţinem o şedinţă la care să-i chemăm atât pe camarazii vechi, cât şi pe cei noi. După puţină gândire, mi-a venit inspiraţia. A doua zi era sfânta duminică şi după masă multă lume, mai ales tineretul, se plimba prin centrul comunei, prin faţa magazinelor.

Am spus lui Sima Dimcica: *Tu şi Tănase Vlahbei căutaţi să vă întâlniţi cu toţi pe care îi stiţi că trebuie să participe la şedinţă. în timpul plimbării vă apropiaţi lângă ei şi le şoptiţi: vino să-ţi spun ceva. îi luaţi cu vorba şi încet o luaţi spre strada care duce la Sima Dimcica şi când vă aflaţi în faţa casei lui, chemaţi-l în curte şi-l poftiţi într-una din camerele de lângă bucătărie.*

Duminica aceea după masă a fost o vreme splendidă şi multă lume se plimba prin centrul comunei. Sima şi Tănase au început să vină până la poartă cu câte unul, îl pofteau să intre în curte şi apoi în casă. Când s-au strâns mai mulţi în cameră, se uitau unul la altul cu mirare, pentru că nu ştiau de ce au fost aduşi aici.

Sima Dimcica le-a spus: Fraţilor, aveţi puţină răbdare şi veţi afla de ce sunteţi chemaţi aici. Eu eram în cealaltă cameră şi niciunul din cei chemaţi nu ştia că sunt acolo, decât numai Sima Dimcica şi Tănase Vlahbei. Aşteptam să vie toţi pe câţi i-ar putea anunţa.

Mai întâi aş vrea să notez numele camarazilor care au luat parte la şedinţă: Hristu Gache, Sima Dimcica, Tănase Vlahbei, Stila Peştereanu, Mitică Ghioca, Iancu Dimcica, Stere Manciu, Tănase G. Vlahbei, Timu Pasota, Mircea Iuruc, Iancu Gicu, Nicolae Sicu, Tănase C. Vlahbei, Tănase Ergoveanu şi Ciolacu Nicolae. Hagi Constantin nu a luat parte la şedinţă fiindcă plecase la Constanţa.

Deci la şedinţă s-au strâns 15 camarazi. Când au sosit toţi cei anunţaţi, Sima Dimcica a deschis uşa şi a comandat: *Camarazi, drepţi!* Eu am apărut în uşă, cu rucsacul în spate, cu arma automată atârnată pe umărul stâng şi am salutat: Camarazi, *Trăiască Legiunea şi Căpitanul!* La fel şi ei m-au salutat cu **T.L.C.** şi ne-am îmbrăţişat cu toţi camarazii, că nu ne văzusem de când m-a alergat securitatea şi am plecat la pădure. Am stat puţin jos, apoi m-am ridicat şi am zis să spunem Tatăl Nostru înainte de a începe şedinţa.

Apoi am luat cuvântul: *Toţi vrem şi suntem împotriva comu-nismului ateu şi fără Dumnezeu. Acuma este un curent anticomunist nu numai la noi în Dobrogea, ci în toată ţara şi mai ales în Munţii Carpaţi, care sunt plini de lume alergată de securitate, preoţi, învăţători, ingineri, studenţi şi din toate păturile sociale*.

Organizaţia noastră are legătura cu cei din Munţii Carpaţi. Din informaţiile primite am aflat că şi ei, la fel ca noi, au fost urmăriţi şi au scăpat de securitate. Acolo sunt ofiţeri cu soldaţi cu tot. Este colonelul Arsenescu, colonelul Uţă, studentul Gavrilă şi alţii (le-am mai spus şi alte nume, pe care nu mi le mai amintesc acuma). *Toţi sunt înarmaţi şi luptă contra batalioanelor de comunişti*.

Căpitanul nostru Corneliu Codreanu a spus: Legi, stări de asediu, baionete care să oprească destinul unei naţii nu există, n-au existat şi nici nu vor exista.

Avem veşti că în Munţii Carpaţi au început să fie lansaţi paraşutişti care vin din Apus. Dacă va începe războiul contra sovie-ticilor, deci împotriva comunismului, război pe care îl aşteptăm cu nerăbdare, vom începe şi noi lupta de gherilă împotriva armatelor lui satana. Noi vrem să ne vedem ţara liberă, să trăim în linişte, fără frică şi să fim stăpâni pe munca noastră, noi şi nu alţii.

Dacă am terminat eu cu vorbirea, au început discuţiile. Unii din camarazi au spus că noi, organizaţia noastră, ar fi bine să ne cumpărăm un aparat de radio să putem asculta veşti şi ştiri noi. Să ştim ce se mai petrece în lume şi mai ales împotriva comunismului. Toţi au fost de acord şi apoi s-a vorbit unde să fie instalat. S-a găsit că locul cel mai bun e la Mitică Ghioca, pentru că are casa mare şi beci cu mai multe despărţituri. Tot el urma să colecteze şi banii pentru radio. S-a stabilit de comun acord că fiecare membru al organizaţiei noastre să dea 500 de lei. Unii, care aveau bani la ei, au şi achitat suma stabilită.

Hristu Gache, fiind şef de garnizoană încă din anul 1945, propus atunci de studentul Gheorghe Costea, a rămas şef de garnizoană în continuare. După mai multe alte discuţii, ne-am ridicat, ne-am salutat cu salutul nostru legionar, **T.L.C.**, şi ne-am despărţit.

Eu am mai stat câteva zile la Sima Dimcica şi împreună am hotărât că, dacă va mai fi nevoie să ne întâlnim, legătura se va face prin curieri, în târgul Baia. într-una din seri am ieşit cu Sima în curte, ne-am îmbrăţişat, ne-am salutat şi am plecat spre comuna Ceamurlia de Jos.

Securistii cãzuti în plasã

Întâmplarea din luna martie 1949, când frații Fudulea cu Gogu Puiu au dat acea lecție bine meritată celor 14 pădurari şi brigadierului, pe care i-au bătut bine şi în special pe brigadier. Această pedeapsă era un răspuns la terorizarea populației civile de către pădurari şi a ajuns să fie cunoscută peste tot. Vestea s-a răspândit ca fulgerul şi prin toate comunele Dobrogei se vorbea numai de isprava lui Fudulea.

în toate comunele şi satele, funcționarii de la primărie erau numiți de partid, trebuia să fie membri de partid şi să aibă origine sănătoasă. în comuna Sinoe l-au numit primar pe Dumitru Bitu fiindcă avea origine sănătoasă. Dar el săracul le spunea, tovarăşi, eu nu pot să fiu primar fiindcă nu ştiu să mă iscălesc. Ei însă i-au spus că asta nu contează, ai origine sănătoasă, asta contează. Eşti bun pentru primar. în ce priveşte semnătura, o să te iscălească tovarăşul învățător Gligorescu.

Un văr de-al meu, Tănase Vlahbei, mi-a povestit cum au procedat comuniştii la deschiaburirea oamenilor mai înstăriți, care prin munca lor cinstită şi cu multă sudoare şi-au câştigat o casă, acareturi, pământ, pentru ca să poată trăi în condiții umane acceptabile. Acum erau pe punctul de a fi distruşi de către leneşii pământului, hoți, țigani, lichele, toți încadrați ca membri de partid şi totul fiindcă aveau origine sănătoasă.

Când l-au deschiaburit pe el, au venit autoritățile comunale şi de partid cu vreo 20 de colectivişti cu căruțe şi le-a dat ordin să curețe tot pe ce pot pune mâna. Din casă, din curte, din grajduri, din poduri şi hambare, de au lăsat vatra goală şi numai pereții au rămas neluați. Au pustiit gospodăria vărului meu, aşa cum pustiesc lăcustele când intră în lanurile de cereale, de rămâne pământul gol. Un jaf făcut în amiaza mare, cum nu s-a întâmplat nici pe vremea când au trecut barbarii peste pământul locuit de români. Şi ca la el au procedat la mulți gospodari în comuna noastră şi în toată țara. Jafuri făcute de autoritățile de stat, care în mod legal aveau datoria de a apăra pe cetățeni ca să nu fie jefuiți de tâlhari şi de bandiți!

îmi spunea vărul meu că, după ce au luat tot şi au plecat tâlharii, când s-a înserat, copilaşii, unul de patru ani şi altul de şase, au flă-mânzit. Noi, cei bătrâni, nu ne mai gândeam la mâncare după o nenorocire ca asta, copilaşii însă au început a plânge: mamă, ne e foame! Avusesem câteva pâini în cămară, dar le-au luat bandiții şi pe acelea. Atunci am luat o mătură, ne-am dus la hambar ca să măturăm ceva făină pe fundul lăzii, cât să facem o turtă la copii care mereu cereau: *mamă, ne e foame!* Dar de unde, că bandiții au avut grijă şi au măturat şi ultimul firicel de făină.

Biata mea soție nu mai ştia ce să facă de durere şi eu la fel, când ne-am văzut casa golită complet, de nu aveam nici pat unde să ne culcăm. Ne-am lungit jos pe vatra goală şi ea, săraca, a tras copiii lângă ea şi le-a zis: *Hai culcați-va şi dormiți, că acum e noapte, dar când răsare soarele, vă aduce mama pâine*. Vărul mi-a povestit întâmplarea asta groaznică mult mai târziu, pentru că în acel moment, în 1952, eu eram în hrubele închisorii Jilava. Aceeaşi soartă au avut-o toți gospodarii mai buni din comună, i-au prădat comuniştii, încât nu numai că nu aveau ce mânca, dar nu aveau nici ce îmbrăca, pentru că le-au luat până şi îmbrăcămintea.

în fruntea comunelor au ajuns la conducere toate ciurucurile societății umane, baza partidului comunist, şi când s-au văzut golanii că sunt cineva, că au autoritate în fața poporului, pe loc a intrat satana în ei. S-au îndrăcit aşa de rău cu duhul cel bolşevic şi criminal, că erau în stare să omoare oamenii fără motiv, fără nici o judecată. Au prins mare curaj şi nu mai puteai să le ajungi cu prăjina la nas. Se purtau rău cu oamenii, erau obraznici şi refuzau orice serviciu legal pe care erau obligați să-l facă. Dacă cineva cerea autorizație pentru măcinat un sac de grâu, ori autorizație pentru a face câteva kilograme de ulei, îi spunea cetățeanului, vino mâine şi apoi vino poimâine, abia se îndura să-i elibereze autorizația. Abia după ce omul îl ruga insistent şi se umilea, îi elibera acea autorizație. La mulți nici nu le dădea deloc, spunându-le că sunt reacționari şi duşmani ai poporului. în comunele Corbu de Sus şi Corbu de Jos, funcționarii era aşa de răi

încât le-a ajuns oamenilor cuțitul la os şi nu mai puteau să rabde, aşa că au început să-i amenințe, nemaiținând cont de ceea ce li s-ar putea întâmpla. S-au dus în fața primăriei, au strigat şi i-au amenințat pe funcționari, zicându-le: *Ticăloşilor, o să vedeți voi ce-o să pățiți când vor da peste voi frații Fudulea, încotro o să vă duceți*. Nicolae Fudulea avea un renume de mare haiduc, care face dreptate celor necăjiți, şi mai era şi zvonul cu începerea unui război împotriva comunismului. Acestea dădeau oarecari speranțe bieților oameni asupriți de lichele. Mulți comunişti, membri convinşi de ideile partidului, au început să se teamă de o eventuală schimbare şi au căutat să se dea bine cu partea adversă.

Securiştii umblau deghizați prin comune şi sate, printre oameni, să vadă care e atmosfera care s-a creeat în jurul lor. Lumea era agitată, vorbea numai de război şi de partizani. Securitatea căuta să afle pe unde activează frații Fudulea şi cum ar putea să-i prindă. în sfârşit, după multă bătaie de cap şi după multe iscodiri şi constrângeri asupra informatorilor lor, au aflat că un oarecare băiat tânăr, cu numele de Ion Cotan, a fost cioban la oile fraților Fudulea şi că el ar cunoaşte toate drumurile foştilor lui stăpâni.

Doi securişti dintre cei mai îndrăciți au plecat cu jeepul la drum să-l caute şi au aflat că Ion Cotan este în Balta Brăilei, angajat cioban la un mare proprietar de oi. S-au îndreptat spre Balta Brăilei şi au întrebat printre ciobani dacă îl cunoaşte careva şi ştie unde s-ar afla. Până la urmă l-au găsit şi, apropiindu-se de el, l-au întrebat cum îl cheamă. în momentul când le-a spus că este Ion Cotan, l-au somat cu revolverul şi l-au dus la maşina lor. Au mers cu el până la o pădure, l-au dat jos din maşină, l-au legat cu mâinile la spate cu o sfoară la care au lăsat un ochi şi l-au ridicat spre o cracă a unui copac de care l-au atârnat. Nu există chin mai mare şi suferință mai grea decât aceea când simți cum îți ies brațele din umeri. în durerea acelor clipe, chiar dacă n-ai făcut tu crima, vei zice: *da, eu am făcut, dar dați-mi drumul odată*. După asemenea tortură, băiatul le-a spus: *Ştiu unde se află Nicolae Fudulea, ştiu şi cine e gazda lui în comuna Ceamurlia de Jos, la Stere Grasu, veniți cu mine şi vi-l dau în mână*.

S-au suit în maşină şi au pornit spre prada urmărită cu multă sete de securitate. De la Balta Brăilei şi până la Ceamurlia de Jos sunt cam o sută de kilometri. Au trecut prin mai multe păduri şi când s-au apropiat de comună, care este situată chiar lângă pădure, ciobanul le-a spus la securişti: *Stați să facem un plan cum să-i prindem, că Fudulea-i foarte şiret. Eu spun că ar fi bine să nu intrăm cu maşina în sat. în comună, dacă vor auzi motorul maşinii, vor fugi şi îl scăpăm şi pe el şi pe gazda lui. Dați-mi şi mie un pistol şi dumneavoastră veniți după mine. Când ne vom apropia de uşa casei lui, eu îl chem să vorbesc cu el, iar dumneavoastră puneți mâna pe el şi îl arestați*. Zis şi făcut.

Securiştii au lăsat maşina în deal, lângă pădure, i-au dat şi ciobanului un pistol, iar ei cu pistoalele în mână la câțiva paşi în urma lui, au intrat în comună. Au trecut o stradă, apoi a doua, dar dintr-o dată ciobanul a sărit un gard şi a intrat într-o curte. Securiştii au sărit şi ei gardul, intrând în curte; ciobanul a sărit alt gard, a intrat în altă curte şi securiştii se țineau după el foarte aproape. Dar ciobanul se gândea cum să-i păcălească şi cum să scape de ei. Când au ajuns să treacă prin a treia curte, casa era mai pe coastă. în partea din spate, fiind terenul mai jos, gospodarul a făcut gardul mai înalt ca acela dinspre stradă. Ciobanul a sărit şi gardul din cărămidă şi cum aici era un loc necultivat, crescuseră nişte bălării mari de buruieni de nu te puteai vedea din ele. Ciobanul a şters-o ca fulgerul, făcându-se nevăzut. Securişti au trecut şi ei gardul, dar puțin mai greu şi pe cioban nu l-au mai văzut. Au intrat şi ei prin bălării şi tot aşteptau să dea de el. Au început să-l caute, dar nu auzeau nici o mişcare, îl strigau încet, dar ciobanul ca în palmă, nu e. Cum era noapte şi greu de umblat prin bălării, l-au căutat pe o porțiune, dar nu l-au mai găsit. Securiştii, cu pistoalele în mână, au rămas cu gura căscată ca la dentist şi nu ştiau încotro să o ia.

Ciobanul, după ce a simțit că securiştii s-au retras, a sărit gardul îndărăt şi, cum cunoştea comuna, a fugit ca o nălucă până la Stere Grasu. Cu pistolul în mână, cu părul vâlvoi şi gâfâind de oboseală, i-a zis: *Stere, repede ia-ți haina din cui şi fugi. Să fugim, că securiştii sunt colea, vin să ne aresteze*. Stere şi-a luat haina, i-a spus soției să aibă grijă că vin securiştii şi împreună cu

ciobanul s-au înfundat în pădurea din apropiere; acolo nu mai aveau a se teme de securişti. S-au dus la fraţii Fudulea şi le-au povestit că securiştii sunt pe urmele lor. S-au înarmat toţi patru şi ziua umblau prin pădure, iar noaptea organizau satele pentru Haiducii Dobrogei.

Securiştii, dacă au văzut că ciobanul i-a păcălit, au rămas buimăciţi pentru moment. Dar şi-au revenit repede, au ieşit din bălării şi au sărit gardul îndărăt în curte. Au ieşit în stradă şi fuga cu revolverele în mână, întrebând pe cetăţeni unde este casa lui Stere Grasu. Când au ajuns în curte la Stere Grasu, soţia lui întindea nişte rufe pe sfoară, la uscat; au strigat la ea şi au întrebat-o: *Unde este Stere, hai spune repede, că nu avem vreme de pierdut?* Ea le spune: *Uite, domnule, chiar acum câteva minute a venit un om de al vostru cu un revolver în mână, l-a arestat pe soţul meu şi a plecat. Şi unde au plecat?* au întrebat ei. Ea le-a spus că au luat-o la vale, către centrul comunei. însă ciobanul şi cu Stere o luaseră către deal, în pădure. Securiştii au luat-o repede la vale de-a lungul străzii, până la marginea comunei, dar ciobanul şi Stere nicăieri. Atunci şi-au dat seama ce păcăleală le-a tras ciobanul Ion Cotan şi în ce plasă i-a prins. în schimb, ciobanul a împuşcat trei iepuri cu un cartuş: a scăpat el, care era ostatecul securiştilor, l-a scăpat pe Stere ca să nu fie prins şi s-a ales şi cu un revolver de la securişti. Aceştia, dezamăgiţi, şi dezo-rientaţi, şi-au pus pistoalele în buzunar şi înjurând cu foc au plecat. Le-a fost ruşine să mai treacă pe la primărie, cum făceau de obicei, şi obosiţi de atâta alergătură zadarnică au luat-o la deal, spre locul unde au lăsat maşina.

Împuscarea gazdelor

Aproape în toate comunele din judeţele Tulcea şi Constanţa aveam organizaţii de rezistenţă împotriva comunismului şi, când ţineam şedinţe, de multe ori veneau câte 15 până la 30 de inşi. între aceştia, o parte erau membri ai organizaţiei şi gazdele lor, iar unii erau prieteni, iarăşi de toată încrederea, care ştiau multe despre activitatea noastră. Aceştia ne sprijineau cu mari riscuri, într-un regim criminal care se ţinea permanent pe urmele noastre.

Când erau mai necăjiţi şi mai amărâţi, se mai luau la contra-zicere cu unii din membrii partidului, spunându-le: *Ce mă, care partid a dăinuit cât îi lumea, ca mâine vă vine şi vouă rândul! O să cadă, sau o să crape, ori samarul, ori măgarul. Atunci o să vă plângă lumea, ori de milă, ori de silă!* Aceia răspundeau îngâmfaţi: *O fi ăsta visul vostru, al reacţionarilor! Cum a condus burghezia sute de ani, aşa o să conducem noi, partidul comunist, în locul burgheziei exploatatoare*.

Prin sate se ducea o luptă tacită. Securitatea, care avea o reţea vastă de informatori, ştia de mişcarea noastră şi de curentul din popor, dar nu ancheta şi nici nu aresta încă, pentru că avea nevoie de linişte la începutul colectivizării. Mai târziu au trecut cu grosul la atac.

Securitatea s-a dus în satul Testemel şi au arestat familia lui Nicolae Fudulea şi familia fratelui său, Dumitru, şi nu se ştie unde i-a dus cu copilaşi cu tot. în comuna Sinoe, au luat pe soţia mea şi au dus-o la miliţie. Acolo erau vreo trei ofiţeri cu multe stele pe umeri, dintre care unul a luat-o în altă cameră şi i-a zis: *Nu îţi facem nimic, numai să ne spui unde este Nicolae, că de când a plecat, nu mai ştim de el. Acum îţi dăm drumul, te duci acasă şi să te gândeşti ca să ne spui, că dacă nu ne spui, îţi agravezi situaţia*. După câteva zile au dus-o iar la miliţie, dar acum au început s-o ameninţe, că dacă nu spune, au s-o pună în mijlocul copiilor şi-i împuşcă laolaltă cu ea. Copiii mei gemeni, Maria şi Iancu, erau de zece ani, soţia a început să plângă şi să se roage s-o împuşte numai pe ea şi să lase copiii, căci tatăl lor va veni să-i vadă. Atunci ei au întrebat-o de unde ştie că o să vină tatăl lor. Ea le-a zis că dacă o fi în viaţă, o să vină. După aceste spuse, i-au dat drumul acasă, nearestând-o. Şi-au dat seama că nu ştie unde sunt eu. De fapt, femeile dobrogene nu au fost arestate pentru că nu făceau parte din organizaţiile noastre şi nici nu ne întrebau ce facem noi. Ele şi-au văzut de copii şi de gospodărie, iar acest lucru era cunoscut de securitate.

Biata mama mea, când venea miliţianul s-o ia pe soţie la miliţie, o urmărea cu ochii cum o duc şi o aştepta tot timpul să vadă ce se va întâmpla. Când vedea că i-au dat drumul, nu mai putea de bucurie, îi ieşea înainte şi o întreba: *Ce ţi-au făcut, maică, te-au bătut? Nu, nu m-au bătut, dar m-au ameninţat că dacă nu spun unde e Nicolae, mă împuşcă şi pe mine şi pe copii*. Mama era o femeie măruntă, dar inimoasă şi curajoasă. Casa noastră a fost răscolită de multe ori de jandarmi, de siguranţă, iar acuma de securitate. Era învăţată cu percheziţiile şi i-a spus soţiei: *Chiar dacă ne împuşcă pe toţi, pe Nicolae noi nu-l spunem. D-aia tu nu te lua după gura lor, pârli-i-ar focul să-i pârlească. Ai grijă să nu te sperii, că aşa mint ei, numai să te sperie, dar tu ţine-ţi firea*.

Din cauza organizaţiei noastre de rezistenţă împotriva comunismului, lumea se încăpăţâna să mai asculte de comunişti, aşteptând mereu ceea ce n-a mai venit. Securitatea, ca să înfricoşeze lumea, a schimbat tactica cu arestările din timpul nopţii şi a început să aresteze în amiaza mare. Aşa au făcut cu familia lui Iancu Ghiuvia. Au venit cu multe jeepuri pline de ofiţeri şi securişti cu arme automate, cu uruit de maşini, zgomot mare ca să sperie poporul care nu voia să se înscrie în colectiv

Când au intrat în casa lui Iancu Ghiuvia ca să-i aresteze soţia, ce le-a fost dat să vadă? Soţia lui Iancu Ghiuvia era moartă. Corpul neînsufleţit era întins pe o masă, cu câteva lumânări pe piept, iar la capul ei un bătrânel plângea amar. Era tatăl lui Iancu Ghiuvia. Lângă moartă erau şi doi copilaşi mici, o fetiţă şi un băieţel, care aşteptau să se scoale mămica să le dea de mâncare, ziceau ei că mămica doarme.

De la casa lui Ghiuvia şi până la sfatul popular,pe tot centrul comunei era un dute-vino de ofițeri de sucuritate, de codoşi, de informatori şi politruci. Era un fel de demonstrație securistă, ca să arate cetățenilor ce vor păți dacă nu se înscriu în colectivă. După un timp, securitatea a plecat şi toți cei care erau fugiți prin pădure, sau pe unde erau ascunşi, s-au întors să îngroape pe moarta lui Ghiuvia. Dar se uitau cu frică împrejur, ca nu cumva să apară securitatea din nou şi să-i aresteze.

într-o duminică noaptea, pe la miezul nopții, când toată lumea dormea şi se odihnea ca să înceapă o săptămână de muncă grea, securitatea din Constanța, cu mai multe plutoane de securişti şi aramată, s-au îndreptat spre comuna Panduru. Voiau să-l aresteze pe Stere Grasu, care era pus pe lista de împuşcare, ca fiind gazda principală a haiducilor. El a bănuit că o să-l caute securitatea şi s-a ascuns. Au căutat şi răscolit peste tot, dar nu l-au găsit. Atunci au amenințat-o pe soția lui că, dacă nu le spune unde este Stere, o împuşcă. Ea le-a zis: *Puteți să mă omorâți, cum să vă spun dacă nu ştiu unde este*. Ei au bătut-o, au chinuit-o, dar dacă au văzut că nu pot scoate nimic de la ea, au plecat.

La marginea comunei Panduru l-au întâlnit pe Gheorghe Arau, care venea cu căruța de la Baia. Arau era gazda principală şi şeful tineretului din comuna Panduru. L-au dat jos din căruță, l-au anchetat şi, pentru că nu a vrut să-şi trădeze camarazii, l-au chinuit, l-au schingiuit de au auzit locuitorii din apropiere cum țipa şi cum răcnea de durere, apoi l-au împuşcat şi au plecat. Caii şi cu căruța au stat locului, ei simțeau că stăpânul lor este acolo şi nu s-au mişcat până dimineața, când au venit din comună de l-au ridicat pe mort.

Securitatea s-a dus şi în Ceamurlia de Jos să-l caute pe Stere Grasu, gazda noastră principală, care era acum pe lista de împuşcare. Dar tot nu l-au găsit. Acasă era numai bătrâna lui mamă, care era bolnavă şi pe care au bătut-o acei ticăloşi. De aici au plecat mai departe, spre comuna mea, Sinoe. într-o clipă s-a umplut casa de securişti înarmați, care au început s-o interogheze pe mama mea. *Unde-i Ciolacu, babo?* Răspunsul, cum era de aşteptat, era „nu ştiu". înjurături, amenințări şi dă-i cu patul armei peste umeri şi peste brațe, până când a căzut jos leşinată. Pe soția mea nu au bătut-o pentru că ținea copii strânşi la piept. Aceştia se uitau îngroziți cum bestiile o băteau pe bunica lor şi apoi cum aceasta a căzut în nesimțire pe podea. După ce au făcut percheziție prin toată casa şi nu au găsit nimic care să mă compromită, s-au luat şi au plecat.

De la mine s-au dus la Tănase Vlahbei, o altă gazdă de-a noastră. Dar şi el a fugit de acasă. Au găsit-o numai pe soția lui, pe care au bătut-o şi apoi au plecat. în acelaşi fel au procedat şi la casa lui Mitică Ghioca, apoi la Hristu Gache, cărora le-au bătut nevestele.

înspre ziuă au ajuns în comuna Saraghiol, la George Pulpa, o altă gazdă de-a noastră, un vechi şi bun legionar. în campania electorală din 1937, s-a purtat admirabil. La el acasă a venit doctorul Cociu Hagi, de i-a extras glontele din coapsă lui Iancu Beca. Când au ajuns bestiile roşii la el acasă, George tocmai îşi mulgea oile, deci l-au surprins nepregătit. Auzind zgomot de maşini, a încercat să scoată pistolul de la spate şi să opună rezistență, dar securiştii au sărit pe el. S-a dat o luptă pe viață şi pe moarte, pentru că Pulpa era un țăran vânjos şi puternic, dar securiştii fiind mulți l-au biruit, l-au înşfăcat şi l-au legat, urcându-l în maşină. Au urcat toți şi au ieşit în afara comunei, unde au început ancheta. L-au interogat, folosind metodele lor diavoleşti, l-au bătut şi maltratat, l-au schigiuit îngrozitor, încât aproape că l-au desfigurat, doar că nu l-au bătut în cuie ca pe Domnul Iisus Hristos. La urmă l-au împuşcat şi au plecat, lăsându-i cadavrul acolo în plin câmp. Pentru că era deja ziuă, unii oameni au mers la postul de jadarmi să anunțe că era un om mort la marginea comunei. Imediat au venit autoritățile, care au pus pază lângă mort şi au chemat medicul legist, de parcă nu ştiau nimic de cele întâmplate. După o anchetă scurtă, au chemat familia celui decedat şi i-au dat voie să-l ridice şi să-l îngroape.

Poporul român e un popor credincios, dar plaga comunistă parcă înadins a fost trimisă peste țara noastră, ca pună la încercare credința, suferința şi răbdarea românului. în afară de Rusia şi Ucraina, România a dat cel mai mare număr de jertfe omeneşti şi materiale în lupta de rezistență împotriva comunismului bolşevic. Din cei peste patruzeci de ani de teroare bolşevică, anul 1949 a fost cel mai greu an de groază şi teroare. în acel an au început arestările în masă,

cotele de cereale şi de carne, rechiziţiile de cai, confiscările de arme şi de alte lucruri, deschiaburirile, deportările, colectivizarea forţată şi împuşcările fără nici un fel de judecată, fără nici o lege de apărare, totul era la discreţia partidului comunist şi a securităţii. Dacă vreodată va vrea Bunul Dumnezeu să se schimbe şi la noi în ţară situaţia, în cea mai mare grabă trebuie căutaţi codoşii şi informatorii, care au dat pe mâna securităţii populaţia paşnică, pe cei mai buni şi harnici gospodari, meseriaşi, intelectuali, ca să fie distruşi de bestiile roşii. Deci acele lichele, trădătorii de neam, şi securiştii, în al doilea rând, să plătească pentru crimele făcute.

într-o seară, pe când eram în Ceamurlia de Jos, le-am spus camarazilor mei că aş vrea să merg în comuna mea Sinoe, să văd ce s-a mai întâmplat pe acolo. Camarazii mi-au zis în dialect: *Du-te anudă-ti taifa*, (du-te strânge-ţi ceata). I-am salutat şi am plecat. Pe la miezul nopţii, pe când mă apropiam de marginea comunei Sinoe, se auzea un lătrat de câini de gândeai că se luptă cu o sută de urşi, aşa de tare se agitau şi lătrau la disperare. Mi-am dat seama că e pază mare pentru prinderea haiducilor, dar eu trebuia să intru în comună cu orice risc. Am părăsit drumul ce intra în comună şi m-am dus la dreapta, până la o şuviţă de apă ce venea de pe câmp şi curgea printre case. Tiptil pe lângă apa aceea, am intrat în comună şi am ajuns în curtea lui Ion Surdu. Prin faţa porţii lui trecea strada care ducea spre casa mea. Eu voiam să traversez strada şi să merg mai departe de casa mea, care era sub observaţia securităţii, şi să ajung la un prieten, la Mihai Rofana, care nu făcea parte din organizaţia noastră. Era întuneric beznă, de nu se vedea la un pas în faţă, cu mâinile ţineam arma la piept şi cu opincile bâjbâiam drumul, încet şi cu respiraţia reţinută, asta era metoda mea când intram prin comune.

Când am ajuns la mijlocul drumului, ţinând arma în faţa mea, am izbit în ceva moale care s-a lăsat în jos gemând încet. Auzind acel geamăt m-am temut şi în grabă m-am retras de-a-ndoaselea, cu degetul pe trăgaciul armei. Dar nu am mai auzit nimic. Dacă trăgea acela, trăgeam şi eu instantaneu şi probabil muream amândoi. Şi tot retrăgându-mă am ajuns la poarta lui Surdu Ion, am intrat în curte răsuflând uşurat că am scăpat de primejdie, m-am închinat şi am făcut o rugăciune drept mulţumire. Am ieşit la marginea comunei pe unde am intrat şi mi-am zis că dacă n-am reuşit în seara asta, voi reuşi mâine seară. De aici începeau un lan de porumb şi unul de floarea soarelui. Am intrat în lanul de floarea soarelui şi am mers cam o oră, după care m-am culcat. Dimineaţa, când m-am trezit, se făcuse ziuă bine şi mi s-a părut că aud glas de copii vorbind cu părinţii lor, care erau în viile din apropiere.

Pe la orele douăsprezece am mâncat ceva şi am băut puţină apă din bidonaş. Eram zgârcit cu apa pentru că eram în toiul verii, căldura mare ca în stepele Dobrogeu şi apă nicăieri, decât numai în comune. în caz că nu voi reuşi să intru în vreun sat să am măcar atâta apă cât să-mi ud buzele.

Cerul era senin, cu un soare ce ardea parcă mai tare decât altădată, când deodată s-au adunat nori şi a început a tuna şi fulgera. Mi-am dat seama că vine ploaia mare şi repede am demontat arma, am făcut-o în două şi am pus-o în rucsac. Deasupra am pus pătura pe care o aveam cu mine şi prosoapele, am rupt frunze de floarea soarelui pe care le ţineam în mână deasupra capului ca un ploier şi stam scut deasupra rucsacului. A început o ploaie torenţială, de parcă îi dădea cu găleata; tuna şi fulgera de credeai că-i sfârşitul lumii. Era o rupere de nori, cum se zice pe la ţară. Ploaia a durat o jumătate de ceas, a ieşit din nou soarele, parcă mai frumos ca mai înainte de ploaie. Frunzele de floarea soarelui pe care le pusesem pe cap m-au apărat bine, dar totuşi de la genunchi în jos eram ud ca un ciuciulete. Când s-a făcut seară şi oamenii de pe câmp au plecat acasă, am luat-o încet prin porumburile de la marginea comunei, spre Sima Dimcica. Dar nu înainte de a-mi monta şi controla arma. în caz că dau peste vreo pază, voi trage un foc de armă ca să se culce ori să fugă şi eu mă voi face nevăzut. Cu degetul pe trăgaciul armei, iarăşi tiptil, cu opincile căutam terenul ca să nu cad în vreo groapă. Am trecut prin vreo două curţi în care nimeni nu m-a simţit, pentru că oamenii au venit obosiţi de la lucru, au cinat şi s-au culcat. M-am apropiat de strada lui Dimcica până am ajuns la gardul curţii lui.

După metoda mea de precauţie, am stat câteva minute de nici nu respiram, să văd dacă nu sunt urmărit de cineva, sau dacă nu este pitită vreo pază prin apropiere. După ce m-am asigurat că

nu-i nimenea, am sărit gardul şi iată-mă în curtea lui Sima Dimcica. M-am apropiat de bucătărie, unde am mai stat şi am avut atâtea şedințe; mai încolo, la vreo zece paşi era casa propriu-zisă. Lumina era aprinsă, uşa de la casă era larg deschisă, iar soția lui Sima certa copilații care nu voiau să se culce. Zicea: *Hai mâncați şi vă culcați, că vin ăia cu maşina neagră, şi vă ia şi pe voi dacă nu vă culcați*. M-am apropiat la cinci paşi de uşă şi nu ştiam cum să fac să mă vadă dar să nu-i sperii. Cum nu puteam să vorbesc tare, am făcut sâsâit cu gura *st…st…* , dar nu m-a auzit. Am luat o pietricică şi am aruncat-o uşor, ea s-a întors către mine şi i-am zis: *incoa* (vino încoace). în timp ce venea spre mine, eu mă retrăgeam spre bucătărie, şi când m-am lipit de uşă i-am zis: *Hiu Coli Ciulacu* (sunt Nicolae Ciolacu), *unde este Dimcica? Chiar bine că ai venit*, îmi spuse ea, *că te aşteaptă. Aici a fost securitatea noaptea la câțiva inşi să-i aresteze, dar ei au fugit pe câmp prin lanuri şi Sima le duce pâine şi apă. Eu acuma plec, dar spune-i lui Sima, să mă aştepte mâine seară aici, că vin din nou. Unde te duci acuma noaptea,* îmi spune ea*, culcă-te aci în bucătărie, ori în fâneață, în caz că te înconjoară, poți să fugi*. Eu i-am spus că nu mă culc nici în bucătărie, nici în fâneață, pentru că securitatea este împânzită peste tot în comună. Mă duc pe câmp, prin lanuri e mai sigur. *Aşteaptă*, zice ea, *să-ți aduc ceva de mâncare*. *Adă-mi întâi apă*, i-am spus, *că n-am băut de mult şi mi-e tare sete*. Mi-a adus o cană mare de apă rece. Oh, Doamne, ce bună era şi cum beam, de nu mă mai săturam. Apoi mi-a adus pâine, brânză şi nişte ardei prăjiți şi iarăşi, Doamne, cu câtă poftă am mâncat, căci îmi era o foame de lup.

Mi-am umplut bidonaşul cu apă, am mai băut oleacă, i-am mulțumit pentru tot ce a făcut pentru mine, am dat seara bună şi am plecat. Am ieşit tiptil din comună şi am intrat în lanurile de porumb, unde m-am culcat.

Boala vine repede si când nu vrei

Pământul era ud, din cauza acelei ploi torenţiale căzute cu câteva ore în urmă şi era cam răcoros, dar plăcut. Cum am pus capul jos, am adormit. Am dormit toată noaptea un somn adânc şi odihnitor, dar din nefericire am răcit şi am făcut o congestie pulmonară.

S-a făcut ziua şi a ieşit un soare frumos, care m-a încălzit repede. Mi-am scos hainele care erau umede, le-am întors şi le-am pus la soare la uscat. Mai tâziu m-am îmbrăcat, am scos din rucsac Sfânta Scriptură şi am citit mai mulţi psalmi. Când s-a lăsat seara, mi-am luat rucsacul în spate şi am luat-o din nou spre casa lui Sima Dimcica. El mă aştepta, ne-am îmbrăţişat şi l-am întrebat ce s-a mai întâmplat nou. Mi-a spus că mulţi camarazi au scăpat şi sunt printre lanuri. Le-au făcut securiştii percheziţii amănunţită prin case şi, dacă nu i-au găsit pe ei, le-au bătut pe soţiile lor, au bătut-o şi pe mama şi abia apoi au plecat. *Măi Nicolae*, mai zise el, *bine ai făcut că ai venit, să vedem ce hotărâre vom lua*. Eu l-am întrebat unde pot să-i găsesc pe camarazii fugiţi. Mi-a spus că sunt cam la un kilometru de aici, aşa că am luat-o către deal şi numaidecât i-am găsit. Toţi erau strânşi într-o vâlcea şi, văzându-mă, s-au bucurat. I-am salutat şi am dat mâna cu ei.

Erau acolo Constantin Vlahbei, Tănase Vlahbei, Mitică Ghioca, Stere Manciu, Tima Paşota, Mircea Juruc, şi Hristu Gache. Toţi erau îngrijoraţi şi necăjiţi că i-a alungat securitatea, fugărindu-i ca pe animale. Au lăsat acasă copii mărunţi şi soţii, gospodării pline cu animale şi cu rânduială de făcut. Ziceau: *Dacă vom lua calea haiduciei, ori calea pribegiei, praful şi pulberea se va alege de familiile şi gospodăriile noastre*. Eu am luat cuvântul şi le-am zis: *Camarazi, ca să scăpăm de bestia roşie şi pentru că până la urmă nu se ştie ce se va alege de noi, eu propun să plecăm spre Apus. Eu cunosc ţinuturile Bulgariei, în Munţii Rodopi am rude şi vom trece în Grecia, iar din Grecia vom vedea încotro vom apuca. Cât priveşte familiile noastre, nu vor pieri, vor fi ajutate de rude, de prieteni şi de însăşi voinţa proprie, iar noi dacă vom scăpa cu viaţă, ne vom întoarce acasă, cu voia lui Dumnezeu*.

Câteva minute s-a aşternut o tăcere grea. La urmă Vlahbei Constantin a zis: *Eu nu plec din ţara mea, mă duc acasă şi voi vedea ce se întâmplă. Nu se ştie, poate mă arestează, poate că nu mă arestează.* La fel au zis şi ceilalţi, numai Ghioca a spus: *Eu vreau să plecăm spre Apus, să scăpăm de bestia roşie, cum a zis Ciolacu, dar dacă nimeni altcineva nu merge, atunci mă duc şi eu acasă*.

Am dat mâna cu toţi, ne-am îmbrăţişat şi ne-am despărţit. Eu am rămas singur pe câmp. în timp ce ei plecau împreună spre comună, eu de acolo de pe dealuri mă uitam în vale şi admiram cum licăreau luminile pe la casele oamenilor. Mă uitam cu jind la acel tablou şi râvneam şi eu la libertatea lor relativă. Numai eu eram urmărit ca un vrăjmaş, ca un răufăcător, şi asta pentru că îmi iubesc ţara şi neamul.

Am oftat din adâncul inimii şi am hotărât că orice mi s-ar întâmpla, nu plec de aici până nu voi lua legătura cu familia mea din comuna Sinoe. Mi-am controlat arma, am pus degetul pe trăgaci şi am luat-o pe marginea comunei. M-am dus la Mihai Bofană, pentru că el nu făcea parte din organizaţia noastră, deci nu putea să fie bănuit drept gazdă a haiducilor. Am bătut la fereastra casei şi el a ieşit în curte. Am dat mâna cu el şi i-am zis: *Măi Mihai, numai în seara asta vreau să stau la tine, că m-a prins noaptea pe drum, iar mâine mă voi duce de aici*. El a început să tremure şi să se vaite de frică, şi zicea*: Fugi, fugi, du-te de la mine, vere, că mi-e frică să te primesc. Tu nu ştii ce s-a întâmplat la noi în sat cu securitatea*. Dacă am văzut cum tremură de frică şi cum îi clănţăne dinţii din gură, i-am zis: *Nu te speria aşa, vere, taci că plec numaidecât*. Am ieşit în stradă şi ceva mai încolo era casa lui mătuşă-mea, sora lui tata. Repede am intrat în curte şi am bătut la fereastră. A ieşit uncchiul Stila, soţul mătuşii, buimăcit cum era trezit din somn, când m-a văzut s-a speriat şi mai tare şi a zis: *Fugi nepoate, că mi-e frică, e securitate multă prin comună,*

fugi de la mine. Eu i-am zis: *Unde să fug, uite că se face ziuă, vrei să mă vadă cineva şi să ne prindă pe amândoi? Stau astăzi aici şi, cum se face seară, am să plec*.

De abia l-am putut potoli. în spatele casei avea un mic ţarc de oi, de aceea i-am zis: *Uite acolo o să mă bag, iar diseară plec imediat*. *Bine*, a zis el şi s-a dus la culcare iar eu am mers în grajd şi m-am culcat. Dimineaţa unchiul s-a dus la câmp la prăşit şi mătuşa Sultana a venit la mine, i-am sărutat mână, iar ea a început să-mi facă morală şi să se vaite: *Vai, vai, maică, de ce nu vă astâmpăraţi odată, că uite a început să vă împuşte*. Eu i-am zis: *Păi ce, mătuşă, noi nu ne astâmpărăm? Partidul comunist nu se astâmpără, după ce ne-a luat cele mai bune vite, cai, vaci, oi, pe unii i-au deschiaburit, adică i-a jefuit, de le-a luat şi cenuşa din vatră. Acuma vor să ne ia şi pământul şi să ne bage în colhoz ca în Rusia, să ne facă robi. Decât să fim robi, mai bine morţi, că e mai uşoară moartea de suportat decât robia. Te rog, du-te şi cheamă pe maică-mea, că vreau să stau de vorbă cu ea. Dar vezi să nu te vadă cineva că intri în casa noastră*.

După câteva ore a venit şi maică-mea, i-am sărutat mână şi ea m-a cuprins de gât şi plângând a zis: *Tare mi-e frică, mamă, să nu te prindă*. I-am zis: *Lasă, mamă, că nu mă prinde, am grijă eu să nu cad în mâinile lor*. Mi-a arătat braţul, până la umăr era încă negru din cauza loviturilor cu patul de armă pe care le-a suferit de la securitate. Văzându-mi rucsacul şi arma rezemată de perete, mi-a mai spus: *Eşti partizan în toată puterea cuvântului*. Dar eu i-am răspuns: *Nu sunt partizan, sunt haiduc. Mamă, vă rog să îngrijiţi de copii, să aveţi grijă să meargă regulat la şcoală*. Mi-a adus de ale mâncării, iarăşi m-a sărutat cu lacrimi de mamă şi m-a binecuvântat „Stamaria sti vioghi" (Sfânta Maria să te vegheze). I-am sărutat mâna şi ne-am despărţit. Către seară mi-am umplut bidonaşul cu apă, am sărutat mâna mătuşii şi le-am mulţumit ei şi unchiului pentru găzduire, le-am cerut iertare pentru deranj şi am plecat.

Pe la miezul nopţii am ajuns la Ceamurlia de Jos şi am intrat în ascunzătoarea noastră. Am aflat acolo pe camarazii mei, care aşteptau să le aduc veşti din Sinoe. Le-am povestit că i-am găsit pe unii camarazi şi pe gazdele noastre împrăştiaţi prin lanuri, strânşi într-o vâlcea şi cum le-am propus să trecem în Bulgaria şi prin Grecia să ajungem în Apus. Şi cum ei nu au primit propunerea , zicând că se duc la casele lor şi or vedea ce li se întâmplă. Am zis*: Camarazi, aceeaşi propunere v-o fac şi vouă, să mergem spre Apus*. Camarazii din Ceamurlia mi-au răspuns la fel, că ei nu pleacă din ţară, că se vorbeşte de război şi poate că se va schimba ceva în curând şi la noi în ţară. Am stat câteva zile cu ei şi, tot discutând de una, de alta, într-o zi am început să expectorez sânge şi oarecum m-am alarmat, pentru că eu nu eram obişnuit să fiu bolnav.

într-o seară m-am dus cu Nicolae Matarangă în comuna Baia, la Ion Ruja, care ne-a primit fără nici o problemă. I-am spus care e situaţia mea şi l-am trimis după doctorul Cociu Hagi. Acesta a venit imediat şi m-a consultat, m-a întrebat dacă mă doare ceva şi cât sânge am expectorat. I-am spus că doar câteva şuviţe de sânge în spută. El mi-a zis: *Nu e nimic grav, ai puţină temperatură, ai răcit şi iarăşi ai puţină congestie pulmonară.. Trebuie să iei câteva antibiotice şi te faci bine*. Am mulţumit doctorului şi lui Ion Ruja, am dat mâna cu ei şi am plecat la ascunzătoarea noastră. Am trimis vorbă lui Stere Camburu şi Gică Perifan din Constanţa, care mi-au trimis antibiotice.

într-o seară, m-am dus la Iancu Frângu, am bătut la fereastră şi m-a primit în casă. Nu ştiu cine a aranjat, că a doua zi pe la orele patru după masă au venit la mine doctorul Ciobanu cu Nicolae Mantu, un bun prieten de-al meu, dar care nu făcea parte din organizaţia noastră. Am dat mâna cu ei şi cu Nicolae. Mai târziu, Mantu a dat mâna cu mine şi a plecat, iar doctorul a rămas cu mine să-mi facă injecţii. După mai multe fiole pe care mi le-a injectat, trecuse de miezul nopţii şi doctorul se mira că temperatura nu cedează. Dimineaţa, pe la orele şase, cu multă satisfacţie mi-a zis: *Domnule Ciolacu, temperatura v-a scăzut complet la normal*. Şi-a strâns trusa cu siringi, eu i-am mulţumit din toată inima şi cu Doamne-ajută am dat mâna cu el şi ne-am despărţit. Gazda era nepoată de soră a soţiei mele. Când s-a înserat, le-am mulţumit gazdelor mele din toată inima şi din tot sufletul, am dat mâna cu ei şi ne-am despărţit, eu dispărând în bezna întunericului.

Gogu Puiu în Cobadin

Cu toate că Gogu Puiu a participat cu noi la şedinţele ce le-am avut la Ceamurlia de Jos şi la Lunca, nu mi-a spus că avea o logodnică. Era o fată din comuna Kogălniceanu, soră de caritate, şi cu care în puţinele zile cât a stat în comună s-au hotărât să meargă în comuna Cobadin, ca să se cunune religios. Gogu Puiu ţinea foarte mult să fie cununat religios, el fiind un foarte bun creştin. După ce au ajuns în Cobadin, pe logodnică a instalat-o la o familie de români, iar el s-a instalat la familia lui Ciungu Adam, care locuia aproape de gară. A luat legătura cu Gheorghe Filin, care era gazda principală din Cobadin şi care ţinea legătura cu cei din comună.

Din organizaţie făceau parte: Stila Timu, Ghiţă Constantin, Nicolae Conic, Gheorghe Grasu, Ciungu Adam, Stere Niculescu, Pătraşcu şi alţi câţiva la care le-am uitat numele. La o şedinţă restrânsă, Gogu Puiu, împreună cu Gheorghe Filin şi Ciungu Adam, s-au sfătuit ca haiducii să plece din Dobrogea, fiindcă sunt urmăriţi pas cu pas de securitate. Gheorghe Filin avea o cunoştinţă în Munţii Ciceu, din Ardeal. Un prieten, inginer şef de ocol silvic, care era şi el anticomunist, urma să fie gazda noastră, a haiducilor. Acolo puteam lupta un timp împotriva bestiei comuniste, iar dincolo de munţii Ardealului, dacă va fi cazul puteam să trecem frontiera şi să plecăm spre Apus.

în Cobadin, în seara de 17 spre 18 iulie 1949, Gogu Puiu, Gheorghe Filin şi Adam Ciungu au ţinut o şedinţă împotriva comunismului, la care au luat parte peste 32 de persoane, curieri din diferite comune, până în Adamclisi. Eu, care îi cunoşteam firea lui Gogu Puiu, cred că la această şedinţă a ţinut una din cele mai înflăcărate vorbiri, după obiceiul lui. El memora foarte uşor cuvintele şi vorbea curgător şi frumos. Stila Timu, care lucra la restaurantul din centrul comunei, dar totodată făcea parte din organizaţia noastră de rezistenţă împotriva comunismului, ştia cam ce se întâmplă prin sat şi că Securitatea îşi are informatorii ei, aşa ca în toată Dobrogea.

Unul din codoşii din comună a aflat despre şedinţa lui Gogu Puiu. în seara aceea, după ce s-a înserat bine, au sosit soldaţii şi securiştii din Constanţa în Cobadin, câte frunză şi iarbă. Stila era de serviciu la restaurant, a simţit mişcarea şi a trimis vorbă curierilor, unde se ţinea şedinţa, să fie foarte atenţi că în comună a sosit multă securitate şi armată.

Toate câmpurile şi drumurile din comună erau controlate de armată. La restaurant au venit 14 ofiţeri securişti îmbrăcaţi civil, pe care Stila Timu îi ştia. Ei au comandat şi au băut 54 halbe de bere.

Agenţii de legătură veneau şi plecau. Era sâmbătă seara şi, deşi era multă lume în restaurant, Stila Timu era cu ochii în zece, să nu-i scape nimic de la masa securiştilor. Preotul Mihăilescu din comuna Ciocârlia, care venea să ia şi el parte la şedinţă şi totodată să facă şi cununia religioasă a lui Gogu Puiu, apropiindu-se de comuna Cobadin, a fost somat de securişti. Aceştia l-au percheziţionat şi, găsind un pistol asupra lui, pe loc l-au arestat. Dus a fost şi dispărut pentru totdeauna, că nici până în ziua de astăzi nu se ştie nimic de părintele Mihăilescu. Gheorghe Filin, care cunoştea toate dosurile din comună, i-a scos pe curieri unul câte unul şi s-au făcut nevăzuţi. Mai târziu a fost arestat şi Stila Timu de securitate şi la fel a dispărut şi el pentru totdeauna. Securitatea era informată precis de către codoşi la ce casă este găzduit Gogu Puiu, dar cunoscându-i firea, inima şi îndrăzneala, n-au avut curaj să-l atace şi să înceapă lupta noaptea.

Pentru că Gogu Puiu s-ar fi aruncat în mijlocul securiştilor şi desigur şi-ar fi vândut scump pielea, secerând orice îi ieşea în cale. Aşa că au amânat operaţiunile până la ziuă. L-au păzit toată noaptea ca pe un comandant de oştiri. Ba nici în zorii zilei n-au avut curaj să înceapă lupta. S-a făcut ziuă de-a binelea, numai atunci au început să facă pregătiri de atac. Câteva plutoane de securişti cu cele mai moderne automate de pe vremea aceea, în trăgători, în cerc, se apropiau de casa unde era Gogu Puiu. Gazda, sau altcineva l-a anunţat că securitatea îl înconjoară. Gogu Puiu repede a sărit din somn, se zice că neavând timp să se încalţe la ambele picioare, şi a ieşit cu un picior încălţat şi cu unul desculţ.

Securitatea a tras primele rafale în aer, ca să-l intimideze, strigând: *Predă-te Gogule, predă-te!* şi trăgeau de zor cu automatele într-una ca să-l demoralizeze. Dar Gogu Puiu, cu automatul în mână, n-a stat la tocmeală cu ei. Cu cea mai mare iuţeală a ieşit afară pe uşă şi, mergând drept spre securişti, a tras cu automatul în plin. Cum Gogu Puiu era spaima securiştilor, când l-au văzut aceştia venind spre ei cu automatul, s-au îngrozit şi s-au ascuns care pe unde au putut. Au revenit apoi trăgând cu automatele în toate părţile, dar nu direct spre Gogu pentru că aveau ordin să nu-l împuşte, ci să-l prindă viu.

Deci aşteptau ca Gogu Puiu să-şi consume toată muniţia, după care să-l prindă viu. Gazda avea în curte o căpiţă de fân, iar Gogu Puiu, ca să-i inducă în eroare pe securişti, să scape din cleştele lor şi cumva să se facă nevăzut ca să fugă, a dat foc căpiţei de fân. Au izbucnit flăcări mistuitoare din fânul uscat. Apoi foc, fum, împuşcături de automate, era o grozăvie.

Locuitorii din comună aveau momente de panică, era armată multă cu ordinul ca toată lumea să stea în casă. Soldaţii circulau pe străzi, supravegheau ca nimeni să nu iasă din casă. Bieţii oameni stăteau cu frică mare, cu strângere de inimă, că nu ştiau ce se petrece afară, e război sau lovitură de stat? Dar totuşi din casă, din dosul perdelelor, tot au putut să vadă cum securiştii luau de jos pe cei răniţi de automatul lui Gogu Puiu şi îi bagă în jeepul securităţii. Lupta era inegală, securiştii dispuneau de lăzi enorme de muniţii, iar Gogu Puiu numai câteva sute de cartuşe. Securiştii, când au observat că Gogu Puiu nu mai avea muniţie, au început să se apropie de el ca să-l prindă viu. I-au zis: *Predă-te Gogule, predă-te!* Gogu Puiu avea cu el o grenadă Kissel, după cum se ştie foarte puternică, pentru orice even-tualitate. Când a văzut că securiştii se apropie ca să-l prindă viu, Gogu Puiu, cu glas tare a strigat la ei, aşa cum avea obiceiul să zică: *Nu mă predau porcilor, nu mă predau anticriştilor, hoardelor roşii!* A strâns grenada la piept, aceasta a făcut explozie şi pe loc l-a rupt în bucăţi. A căzut pentru neam, pentru Hristos, a devenit erou martir al neamului nostru românesc.

La Gheorghe Filin, de asemenea s-au dus plutoane de soldaţi şi securişti să-l prindă. Au înconjurat casa ca să-l aresteze, dar printr-o tactică a lui a scăpat din cleştele soldaţilor şi a fugit. N-a avut însă noroc să scape de ei. Dacă ar fi reuşit să ajungă până la câmp şi să intre în porumburi, nu-l mai vedea nimeni. Când să iasă din sat, soldaţii care erau acolo s-au luat după el. Când s-au apropiat să-l înşface, Gheorghe Filin s-a aplecat, a luat un pumn de ţărână cu pietriş şi a aruncat deasupra lor. Soldaţii, crezând că sunt ceva explozibile, s-au culcat la pământ în timp ce Filin a fugit mai departe. Şi din nou soldaţii s-au luat după el şi, când să pună mâna pe el, a repetat figura cu ţărână şi pietriş, iar soldaţii din nou s-au culcat la pământ. De data asta s-au ridicat repede de jos, şi-au dat seama de truc şi că el nu are nici o armă. Atunci un soldat l-a ajuns din urmă, i-a dat un pat de armă în cap. Filin a căzut jos şi soldaţii care veneau din urmă, care cum îl ajungea, îl lovea cu patul armei în cap şi pe unde nimerea. Martora oculară, o femeie Chiraţa Fanoş, a văzut grupul de soldaţi cum îl băteau pe Filin. Era chiar în drumul ei spre dărac, unde mergea cu un sac de lână şi luase şi pe nepoţelul ei, Nicu Fanoş. Bietul copil s-a speriat aşa de tare, că i-a zis: *Bunico, uite cum îl omoară pe nenea Gheorghe*. Bătrâna Fanoş, care îmi era rudă, mi-a povestit că nepoţelul Nicu din sperietura aceea a făcut nişte ochi mari de nu mai putea să-i închidă. Copilaşul a rămas cu ochii zgâiţi din spaima trasă şi s-a dus cu el la o femeie, l-a descântat şi abia după ce a dormit şi-a revenit copilaşul. Au venit ofiţerii unde zăcea Filin şi le-au făcut observaţii soldaţilor, că de ce l-au omorât. Ei au spus că banditul a vrut să fugă. Au dat ordin soldaţilor să-l prindă de mâini şi de picioare şi să-l ducă lângă Gogu Puiu. Colonelul Câmpeanu, şeful Securităţii, le-a dat ordin să-i arunce pe morţi într-un camion. Soldaţii stăteau peste cadavrele morţilor şi cu isprava asta au plecat.

Pe logodnica lui Gogu Puiu, se zice că au îmbrăcat-o în straie macedoneşti şi a plecat tiptil din comună cum a putut, luând-o peste câmpuri, printre porumburi, până a ajuns în comuna Viile. Dar cum toate drumurile erau împânzite cu securişti, au arestat-o şi dus-o şi pe ea la Securitate.

Coloana de securişti a ajuns la Constanţa, la securitate, şi s-a dat ordin soldaţilor să-i ducă pe morţi la morgă. Un soldat repede s-a dus la un ofiţer şi a raportat că un bandit se pare că a mişcat. Ofiţerul s-a dus la comandant, a raportat cazul şi în câteva minute cel viu a fost dus la

spitalul securității. Li s-a pus în vedere doctorilor că dacă nu-l învie pe bandit, vor fi răspunzători. Numaidecât doctorii s-au pus pe treabă. La uşă au pus pază cu securişti. L-au tratat toată noaptea şi dinspre ziuă Gheoghe Filin a deschis ochii şi a întrebat unde se află. Aici dau câteva date din biografia lui Gheorghe Filin.

Gheorghe Filin nu era un orişicine, un oarecare, avea diploma de bacalaureat de la Liceul Român din Bulgaria. Pe vremea aceea era o educație destul de înaltă. în 1940, când s-a cedat Cadrilaterul, avea o mică fermă proprietate personală.

în ceea ce priveşte viața lui în Constanța, era cunoscut de multe persoane din fosta protipendadă a oraşului. La spital, când s-a trezit din letargia în care zăcea, a deschis ochii şi a întrebat: *Unde sunt?* Doctorul care veghea asupra lui, a zis: *Domnule Filin, fii liniştit că ai căzut în mâini bune şi cu ajutorul lui Dumnezeu ai să te faci bine*. Tot de la spital, prin doctori, în taină şi în secret, a putut să ia legătura cu familia sa. Pentru că în Cobadin se ştia că a fost văzut mort şi a fost ridicat de soldați şi aruncat în camion peste corpul lui Gogu Puiu, neînsuflețit el însăşi. Iar soldații au stat deasupra cadavrelor până la Constanța. Acum frate-său Tascu Filin a primit veste de mare bucurie că frate-său Gheorghe mort a fost şi a înviat, pierdut a fost şi s-a găsit.

Gheorghe Filin a stat la spital până s-a vindecat şi, după ce l-au pus pe picioare, l-au dus din nou la securitate, la anchetă. I-au făcut acte şi l-au dus la tribunal, unde a primit o condamnare de nici mai mult, nici mai puțin decât - muncă silnică pe viață.

Nu puteam să-l înțeleg pe Gogu Puiu, de ce nu ştia ce este frica de moarte, dar după ce a căzut eroic în luptă contra anticriştilor, mi-am dat seama de ce nu avea teamă câtuşi de puțin de toată securitatea care-l urmărea. Pentru că el era pregătit în orice clipă, în orice moment, pentru moarte, pentru jertfă. Dovadă a fost Săptămâna Mare de Paşti 1949, când în casa lui Costea Brândea l-a chemat pe părintele Popovici. Scopul chemării părintelui Stere Popovici era ca şi noi cu multă grijă să ne spovedim şi să ne împărtăşim. Asta a fost inițiativa lui Gogu, să fim oricând gata de moarte.

într-una din întâlnirile cu camarazii, stăteam cu Iancu Ghiuvia într-o cămăruță şi ne-am dat în vorbă despre învierea morților, în care el nu credea. Şi îmi spunea că asta nu se poate, nu-i adevărat, e numai o poveste. Eu susțineam că există înviere. Cum noi ne contraziceam, numai ce intră Gogu Puiu, venind din cealaltă cameră unde era ocupat să curețe cu benzină muniția primită de la inginerul Gicu Andrei. I-am zis*: Auzi camarade Gogu, Iancu nu crede că va fi învierea morților. Ba da,* a zis Gogu, *sufletele se duc la locul lor, îşi au toate un rost. Toată credința ortodoxă are la temelie numai şi numai învierea morților. Orice teorie, fără învierea morților, pentru biserica ortodoxă nu are nici o valoare*. Gogu Puiu era fiu de preot şi avea de unde să ştie multe din ale Scripturii. El a spus odată, la o şedință: *N-au bestiile comuniste atâtea gloanțe, câți suntem noi gata să înfruntăm moartea*. Prima dată când ne-am întâlnit cu el şi cu frații Fudulea, la o şedință, Gogu Puiu era cel mai entuziasmat şi cel mai nerăbdător. El spunea: *Aştept cu nerăbdare să mă înfrunt cu bestiile roşii, să le arăt cum ştie să lupte un legionar; nu voi risipi nici un glonte în zadar, le voi trimite pe toate în plin şi la țintă*. Şi chiar a fost aşa, s-a avântat în mijlocul securiştilor, trăgând în plin şi la țintă. Gogu Puiu, după ce a terminat toată muniția, a socotit că viața lui în mâinile securiştilor este o pagubă, iar moartea pentru el era un câştig.

Jertfa lui Gogu Puiu a fost unică în felul ei, nu numai pentru neamul românesc, dar în general, pentru creştinătate.

Mi-aduc aminte de cuvintele Căpitanului: *„Priviți-i drept în ochi pe toți tiranii voştri, îndurați cu resemnare orice lovitură, suportați orice chin; jertfa noastră a tuturora va fi temelia de fier, de trupuri frânte şi de suflete chinuite, a biruinței… Cei ce vor cădea dintre noi vor avea nume şi morminte de eroi, iar cei ce ne vor ucide, vor purta numele de trădători şi vor fi blestemați din neam în neam”.*

Iancu Ghiuvia

La sfârşit de iulie 1949, nedespărţitul grup de haiduci: Iancu Ghiuvia, Nicolae Haşoti, Iancu Beca, Iancu Cuşu şi Stere Hopa au ţinut şedinţe şi au vorbit la diferite organizaţii de rezistenţă împotriva comunismului, în mai multe comune şi sate, şi asta o făceau înarmaţi şi numai la miezul nopţii. Şi anume, în comuna Beidaud era gazdă Nicolae Sutaru, în comuna Panduru era gazdă Stere Grasu, cu Tararache Drosa, în comuna Râmnic - Vasile Cărătaş, la Colelia erau gazde fraţii Vanghelicescu, în comuna Runcu era Petre Vasilescu, în comuna Cameno - Gherga Gheorghe. Mai erau comuna Sarighiol, cu gazda George Pulpa, comuna Dulgheru, cu gazda Nicolae Jipa, comuna Sarai cu gazda Petrica Topolianu, comuna Casimcea, cu gazda Stere Stercu, comuna Gălbiori cu gazda Niţu Vasile. în comuna Gălbiori li s-a întâmplat nenorocirea cu bestiile roşii. în această comună, pe o stradă mai la margine, locuia Niţu Vasile. Era bun gospodar şi în acelaşi timp şi un bun naţionalist. Ca toţi naţionaliştii, ura şi el comunismul şi partidul. Pentru că pe toate lichelele, pe toate secăturile şi pe toţi puturoşii care umbalu toată ziua numai după ciordeală, partidul comunist i-a acaparat şi i-a făcut membri. Aceştia erau socotiţi „de origine sănătoasă". Dacă vreunul din aceştia se ducea la câmp, deviza lor era: ,,Acoperă cu pământ, că brigadierul nu te vede". Din această tagmă de oameni şi-a recrutat partidul reţeaua de informatori şi de codoşi. Din doi, trei, care mergeau la lucru unul era codoş al securităţii. La câmp au rămas doi cu sapa, trei cu mapa. Toamna rămâneau hectare întregi de porumb, cartofi şi altele neculese. în acelaşi timp populaţia era flămândă.

Iancu Ghiuvia făcea parte dintr-o familie de buni gospodari. Erau şase fraţi, unii ocupându-se cu munca câmpului, alţii cu creşterea animalelor, iar unii negustoreau, vânzând animale prin târguri. Cel mai mic, Nicolae, a căzut pe front, luptând ca un erou. Iancu a fost sergent în armata română. A luat parte la războiul din Răsărit contra Rusiei. Ştia bine limba germană şi era folosit ca tălmaci între ofiţerii români şi germani. Şi fiindcă am haiducit cu el, mi-a povestit ce mizerie a văzut prin Rusia. Curţile erau vraişte, fără garduri, peste tot numai şi numai sărăcie. Metoda bolşevică era de a ţine pe oameni flămânzi, astfel vor fi ascultători. Ruşii trăiau într-o stare foarte primitivă, jalnică. Dacă mai stau comuniştii mult pe la noi, starea aceea de mizerie se va întinde şi aici, de aceea trebuie să ne unim şi să-i dăm afară cât mai repede pe aceşti distrugători.

Iancu Beca vine dintr-un neam mare, adică numeros, dar toţi erau harnici, vrednici şi buni gospodari. Doi unchi de ai lui, Mina Beca şi Vanghele Beca, ca şi un văr, Taşcu Beca, au făcut multă închisoare la Gherla, Aiud şi la Canalul morţii din Dobrogea, pentru că şi el făcea parte din organizaţia **Haiducii Dobrogei**.

Iancu Beca a luat parte la alegerile din anul 1937, plasa Beibunar, judeţul Durostor. A trecut prin prigoanele Călinescu, Antonescu şi acum cunoştea prigoana bolşevică. Era un legionar încercat şi un bun luptător.

Lui Nicolae Haşoti nu-i cunosc biografia, dar din cele ce am auzit de la ceilalţi camarazi face parte dintr-un neam de oameni paşnici, sociabili şi tot aşa de buni şi vrednici gospodari.

Hapa Stere venea dintr-o familie veche, ai cărei strămoşi au fost renumiţi crescători de oi şi cai în Munţii Rodopi, din sudul Bulgariei, Macedonia. Hapa Stere a luat parte la revoluţia legionară din 3 septembrie 1940, în oraşul Constanţa. Era şi el un harnic gospodar şi un bun luptător.

Iancu Cuşu, pe lângă că era bun şi harnic gospodar, era şi un bun câtăreţ, avea o voce minunată şi un talent deosebit la cântecele armâne şi româneşti. Ştia sute de cântece populare, de jale şi de jocuri. Era mai mult decât renumit în lumea gramosteană. Toţi îl cunoşteau de Iancu pasnopoicul - Iancu cântăreţul. El era faimos în cântecele armâneşti, cunoştea foarte bine obiceiurile noastre la nunţi etc. Nunta, ca şi logodna la armânime, de la început până la sfârşit, la fiecare moment se cânta un anumit fel de cântec, de către un grup de fete în frunte cu Iancu Cuşu cântăreţul, căci numai el le ştia pe toate.

Iancu Cuşu era văr primar cu tatăl meu, dar niciodată nu i-am zis nene, ori unchiule, pentru că eram de aceeaşi vârstă şi, fiind şi înrudiţi, noi ne înţelegeam foarte bine. Fiecare din aceşti haiduci avea familie, gospodărie şi câte doi sau trei copilaşi dragi. Dar ura contra comunismului era aşa de mare şi de arzătoare, încât au uitat şi neglijat propria lor familie şi au pornit contra comunismului distrugător de credinţă şi de neam. Cum spunea Ion Moţa, de pe frontul din Spania, în răvaşele legionare, în 1936: *Comunismul este ca acea fiară roşie din Apocalips, care se ridică pentru a izgoni pe Hristos din lume*.

Iancu Ghiuvia şi cu această grupă de haiduci, renumiţi gospodari, au pornit prin comunele şi satele Dobrogei să ţină şedinţe de rezistenţă contra comunismului. Să ţină treaz moralul ţăranului ca să nu-şi vândă sufletul, să nu se facă turnător, informator al securităţii. Cum spunea Ghiuvia, „codoşul este cea mai decăzută fiinţă umană ajunsă în mocirla animalelor". Iar securitatea glăsuia: ,,Iubesc trădarea, dar urăsc pe trădători". Codoşul, după ce a primit arginţii, securitatea se uita în urma lui cu dispreţ şi cu scârbă.

Iancu Ghiuvia, în timpul războiului a văzut ce atrocităţi şi ce dezastru au săvârşit bolşevicii în Rusia. Când a văzut că hoardele bolşevice s-au stabilit şi la noi în ţară, împreună cu alţi camarazi cu trecut de legionari şi luptători, au pornit să lupte împotriva bolşe-vismului cotropitor, ca să salveze ţara de la o grea distrugere şi prăpăd, cum au făcut comuniştii în Rusia. La şedinţe el spunea cetăţenilor: *Lozinca dragă comunismului „Proletari din toate ţările, uniţi-vă" e o înşelătorie. Aceasta în realitate înseamnă că prin lovituri de state, prin foc, prin sânge şi măcel ei caută să întemeieze cea mai teribilă dictatură proletară în lume, condusă de aşa-zişii comisari ai poporului. åştia nu sunt ai poporului, ci sunt înscăunaţi ei de ei la putere. Cea mai îngrozitoare dictatură din lume şi din istorie, care nu ştie de dreptate şi de milă! Au sărăcit poporul rus şi i-a băgat cu forţa în colhozuri, au omorât milioane de oameni prin înfometare că n-au voit să intre în colhoz, au împuşcat mii de ofiţeri polonezi şi de alte naţionalităţi şi i-au băgat în groapă, unii chiar de vii, şi cu tractorul a tras peste ei pământ. Pentru comisarii poporului, viaţa unui chiabur, sau burjui, cum îi numeau ei, nu conta nici cât viaţa unei vrăbii. Comunismul a introdus cea mai urâtă doctrină de duşmănie şi ură între oameni, aşa zisa luptă de clasă, de a se urî frate cu frate, vecin cu vecin, rude cu rude. Ei nu cred în Dumnezeu, au dărâmat bisericile, au omorât preoţii. Comunismul este împotriva statului bazat pe justiţie, pentru că statul comunist e un stat de teroare, care nu cunoaşte justiţia, dreptatea socială şi cea individuală. Ei, comisarii poporului sunt totul, ei sunt statul, puterea, stăpâni peste toate, iar oamenii sunt robi şi dacă zic că nu le place ceva, dispar fără urme. Ruşii mai bătrâni i-au povestit lui Iancu Ghiuvia, cum înainte de a veni comunismul, a avut fiecare familie proprietăţi, curţi pline cu animale, păsări, casele pline cu toate bunătăţile din produsele pământului. Acuma curţile şi casele erau goale, nimic, numai muncă la colhoz. în fiecare zi fiecare om, de la 12 ani până la adânci bătrâneţe, cu sapa la spinare în camioane, sau pe jos „paşol na" la prăşit de porumb etc.*

După această descriere a comunismului cu binefacerile lui, Iancu Ghiuvia încheia: *Noi românii nu trebuie să ajungem ca ruşii. Poporul nostru va fi mai înţelept decât al ruşilor şi se va organiza în toată ţara împotriva comunismului şi, într-o bună zi, toţi se vor scula ca unul şi vor alunga hoardele roşii peste hotare. Oamenilor care ascultau aceste cuvinte de îndemn ale lui Iancu Ghiuvia le picau bine la inimă, taman ca o alifie pusă pe rană*.

Comuna Gãlbiori

În primăvara anului 1949, echipa de haiduci a lui Ghiuvia venea noaptea dinspre comuna Casimcea spre Beidaud. în miez de noapte s-au întâlnit cu o patrulă de miliţieni şi s-au somat reciproc, au ocupat poziţii şi au deschis foc şi unii, şi alţii. Haiducii au împuşcat un miliţian şi asta a stârnit securitatea, de a pornit cu toată înverşunarea să-i prindă pe haiduci. Dar n-a reuşit mare lucru.

La sfârşitul lui iulie 1949, haiducii s-au adunat în comuna Gălbiori, la gazda Niţu Vasile şi în această comună li s-a întâmplat nenorocirea. Sunt mai multe versiuni, cum au căzut aceşti camarazi. Unii spun că un anume Toader, celălalt nume nu-l ştiu, codoş de felul lui, ar fi aflat unde sunt haiducii, s-a dus şi i-a denunţat.

Cealaltă versiune este că gazda Niţu Vasile locuia pe o stradă la marginea comunei pe unde nu prea trecea lume. Aici au stat haiducii câteva zile şi de aici plecau seara pe la alte comune, pentru organizare. în ziua când s-a întâmplat nenorocirea, pe la orele nouă sau zece dimineaţa, unul dintre camarazi, cum ştia că strada e pustie şi fiind curios să vadă ce mai e prin sat, a crăpat puţin uşa şi a scos capul afară. Tocmai în acel moment trecea pe acolo o fată cam de 15-16 ani. Fata l-a surprins şi s-a dus repede acasă, de a spus tatălui ei că la chiaburul Niţu Vasile a văzut un om suspect. Se vede că tatăl fetei era şi el unul din codoşii securităţii, că îndată s-a dus la postul de jandarmi care aveau ordin de la Securitatea din Constanţa să suspecteze orice mişcare a partizanilor, cum ne numeau pe noi, haiducii. Securitatea a plecat imediat cu trei camioane de armată spre comuna Gălbiori. Niţu era prin comună şi, cum a văzut că e ceva mişcare prin centru, a dat fuga repede spre casa unde erau camarazii şi le-a zis: *Fugiţi, că vin jandarmii!* Camarazii au ieşit iute şi au luat-o pe câmp către pădure. Au sosit jandarmii la casa lui Niţu Vasile şi, văzând că partizanii nu sunt acolo, au luat-o după ei. Era ziua în amiaza mare, câmpul gol ca-n palmă şi pădurea cam departe. Nu aveau unde să se mai ascundă sau să opună rezistenţă. Au fost ajunşi din urmă de jandarmi şi de securişti, care i-au încercuit. Iancu Cuşu a scos pistolul de la spate ca să tragă, dar a fost observat de un jandarm care i-a tras un glonţ în cap. Iancu Cuşu s-a rostogolit la pământ cu pistolul în mână, pe ceilalţi i-a arestat şi i-a dus cu mort cu tot la Constanţa. Au fost supuşi la anchetă şi la torturi grele, numai sufletele lor ştiu prin ce schingiuiri şi chinuri îngrozitoare au trecut.

Loturi de constănţeni condamnaţi au trecut pe la Jilava şi au stat în camera din fund. Era camera zero, camera condamnaţilor la moarte. Acolo s-a văzut pe perete numele lor, într-o zgârietură: Iancu Ghiuvia, Nicolae Haşoti, Iancu Beca şi Hapa Stere, condamnaţi la moarte. Au rămas în urma lor soţii, copilaşi dragi, gospodării, dar lupta pentru cruce, pentru neam şi pentru Hristos le-a fost mai dragă ca orişice.

Un cântec legionar spune: „Cei ce-au căzut ucişi de gloanţele duşmane, păşesc în rând cu cei ce au rămas”. Iar Ion Moţa: „Propria lor cenuşă este cea mai puternică dinamită”.

După aceea a fost arestat Gheorghe Marin, gazdă în comuna Dorobanţu şi ginerele lui Niţu Vasile din Gălbiori. A fost arestat şi Niţu Vasile şi condamnat la 20 de ani muncă silnică şi 10 ani degradare civică pentru crima de uneltire contra securităţii interne. Dar din cauza celor suferite la anchete la Constanţa şi la închisoarea de la Piteşti, a murit în cele mai cumplite chinuri. Fata lui Niţu Vasile, Areta, a fost arestată şi condamnată la mulţi ani închisoare, fiind întemniţată la închisoarea Mislea, din Prahova. Fie ca jertfa acestor oameni nevinovaţi să aducă în viitor ani mai buni pentru ţară şi pentru neamul românesc.

Fratii Gima

La începutul lui august 1949 mă găseam la obişnuita noastră ascunzătoare din comuna Ceamurlia de Jos, la gazda Gheorghe Ploscaru, cu cei mai buni camarazi ai mei, frații Gima Enache şi Stere, Stere Ploscaru, care mi-e văr primar, Nicolae Matarangă, Stere Mişa, Vasile Papazică, Constantin Baitu. Aproape toată iarna ne-am adunat şi ne-am adăpostit în această ascunzătoare, unde discutam între noi şi fiercare spunea câte ceva din trecutul lui. Stere Mişa ne-a povestit de războiul din Răsărit, ca unul care a luptat tot timpul pe front. Enache Gima, un om spătos şi foarte puternic, ne-a povestit o întâmplare de a lui pe când era la regiment, unde se făcea instrucție la cataramă. Când erau zile de repaus, mulți tineri se strângeau în curtea cazărmii şi începea lupta la trântă. Acolo era un soldat destul de voinic şi, pe toți care veneau să lupte cu el, îi trântea la pământ. Dintr-un regiment de 4000 de soldați, i-a biruit pe toți câți au încercat să lupte cu el. Şi stând în mijlocul cercului de soldați, bătea în palme, zicând: *Cine are curaj să vină şi să lupte cu mine!* Gima spunea că se uita la el cu jind, dar şi cu ambiție, şi la un moment dat s-a dezbrăcat de haină şi s-a dus lângă el. Lupta a început; într-adevăr el era un luptător foarte bun, ştia multe figuri cu care te punea jos la repezeală. Gima nu ştia figuri de luptă, se baza numai pe putere şi acela căuta să-lprindă cu figurile lui ca să-l pună jos. Gima, care dispunea de forță mai mare, nu i-a permis să-şi facă meşteşugul, ci când s-a repezit odată la el, l-a înşfăcat cu ambele mâini, l-a ridicat în sus şi l-a trântit la pământ. Trânteala care a luat-o nu l-a mai făcut să reia lupta, era clar că Gima l-a învins. Mulți din camarazii care l-au cunoscut s-au repezit la el, l-au săltat şi l-au felicitat cu urale.

Mi-a venit şi mie rândul să le povestesc ceva interesant din trecutul meu. Eu le-am povestit despre timpul petrecut la tabăra legionară de la Carmen Silva, despre Căpitan şi comandanții legionari şi de multe altele, despre care am scris în altă parte. Acum eram îngrijorați, că noi stăteam imobilizați din cauza bestiilor roşii, care umblau ca nişte haite turbate să ne aresteze. O parte din camarazii noştri au fost secerați şi primeam mereu veşti rele, că în toată țara se fac arestări şi împuşcări.

La atâtea veşti rele, pe care le primeam zilnic, duceam şi noi o viață de emoții şi de îngrijorare. Poate că într-o zi vom fi şi noi încercuiți şi prinşi de hoardele roşii. La țară oamenii cred în destin şi de aceea ei zic: „Aşa i-au scris ursitoarele”, sau „ce e scris, în frunte este pus”. Eu însumi cred în destin şi nu fără temei, ori de câte ori mi se-ntâmpla să dau de bestiile roşii eram anunțat de o presimțire. De data asta, camarazii mei stăteau jos, şi deşi plini de griji din cauza situației, totuşi ei discutau liniştiți. Dar eu aveam o nelinişte, eram agitat şi le-am spus camarazilor mei că eu am o presimțire, că se apropie un pericol. Eram în picioare, mă plimbam şi mă uitam în sus spre marginea ascunzătorii. Dacă ar fi să fim înconjurați de armata bestiilor roşii, îmi făceam socoteala pe unde am putea să scăpăm, că aveam doar o singură ieşire. Cum grajdul cu ascunzătoarea era chiar lângă un vecin, Nicolae Ploscaru, mă gândeam că noi am putea face un tunel, numai de câtiva metri pe sub zidul grajdului şi am ieşi chiar în curtea vecinului. Când am vedea armata securității, noi ne-am retrage prin tunel în curtea lui Ploscaru şi am lua poziții de luptă. Şi fiindcă neliniştea sufletească mă ținea, într-o seară le-am spus camarazilor mei că eu mă duc până în satul Lunca, la cumnatul Costea Brândea şi la sora mea Chirața şi după câteva zile mă întorc înapoi. I-am salutat pe camarazii mei cu **T.L.C.** şi am plecat.

Aceasta nu era altceva decât presimțirea care mă făcea să plec de aici, că vine fatalitatea pentru camarazii mei. Dar pe mine încă mă proteja destinul. Deocamdată, că nici eu nu voi scăpa din mâna hoardelor roşii. Momentul pentru mine nu sosise încă. Şi acum să vedem de ce, pentru moment mă proteja destinul. în 1949-1950, gazdele din organizația noastră, care au fost prinse, luau condamnări grele, dar nu la moarte. Iar oricine era prins şi considerat de securitate ca partizan, fără discuție era condamnat la moarte. Şi eu făceam parte din grupa celor opt haiduci urmăriți, dar încă nu am fost prins. Probabil că mai aveam de ispăşit ceva păcate şi destinul, după

cum se vede, mă apăra pentru moment, până când mi-o veni şi mie timpul şi rândul. Fatalitatea sau moartea, norocul sau fericirea, şi una, şi alta sunt foarte zeloase şi îl urmăresc pe om, îl râvnesc şi caută să-l însuşească. Dar şi una şi alta, în faţa destinului, nu au nici o putere. toate la timpul lor. Domnul nostru Iisus Hristos, era Fiul celui Prea înalt şi El avea un destin*:* **„Suiţi-vă voi la praznicul acesta, eu nu mă sui, pentru că vremea mea încă nu s-a împlinit”** (Ioan 7,8) şi **„Ei căutau să-l prindă şinimeni nu a pus mâna pe El, că încă nu-i sosise ceasul”.** (Ioan 7,30). **„De aceea v-am zis, că nimeni nu poate să vină la Mine dacă nu i-a fost dat de la Tatăl Meu”** (Ioan 6,65). Aşadar, toate au timpul şi sorocul lor. Cu această frământare sufletească, am plecat.

Am mers în satul Lunca, dar nu la Costea Brândea, pentru că devenise şi el suspect, fiindcă şi la el s-au ţinut şedinţe şi înarmarea haiducilor. De aceea m-am dus la Gheorghe Brândea, care nu era suspect, nu făcuse politică niciodată. Era un om de o bunătate rară, m-a primit şi i-am zis: *Cuscrule, voi sta câteva zile la tine, după aceea voi pleca*. Mi-a zis: *Poţi să stai şi mai multe zile, poţi să fii liniştit*. Casa lui era stil vagon, ultimele încăperi erau grajdul şi fâneaţa. Deasupra grajdului avea un pod cu multă lumină, deci foarte bun de stat şi de dormit. Avea scară care urca din fâneaţă în pod. Fâneaţa era goală, că încă nu adunase fânul de la câmp. Dimineaţa am coborât jos în fâneaţă şi a venit cuscra, am stat puţin de vorbă cu dânsa, după aceea s-a dus să anunţe pe sora mea Chiraţa.

Mai târziu a venit sora mea, de mi-a adus schimburi de haine şi mâncare. Sora mea venea des pe la mine şi discutam în ce grea situaţie am ajuns. Acasă am lăsat copii mici, soţie şi părinţi bătrâni. Singura sursă de venit şi de existenţă eram eu, dar de acum nimenea. Am spus sorei mele că deseară ori mâine plec, mă duc la camarazii mei de la Ceamurlia de Jos. Sora m-a rugat să nu plec, deoarece cumnata ei Maria a făcut o promisiune şi în fiecare an de Sfânta Maria, la 15 august, va aduce un „caniscu”, un „nimai” (corbani, jertfă). Se creşte un berbecuţ şi de 15 august se sacrifică, o parte se dă pe la vecini şi acasă se pune pe masă. Vin rude, vecini şi prieteni să ia parte la această corbani. După ce s-a umplut casa de musafiri, vine preotul şi sfinţeşte această jertfă pentru sănătatea şi prosperitatea familiei. Frate, zice sora, cumnata te roagă să mai stai câteva zile ca să iai şi tu parte la această jertfă şi după aceea te vei duce la camarazii tăi. Pe sora mea, care a luat multă bătaie de la securitate pentru mine, de unde i s-a tras şi moartea, am ascultat-o şi am rămas. Ziua următoare, sora a luat o papornită cu nişte ouă să le ducă la târgul de la Baia, să le vândă. Dar ca să mergi la târgul din Baia trebuie să treci prin comuna Ceamurlia. Dimineaţa, multă lume se duce la târg, unii cu ouă, alţii cu găini, cu căruţe şi pe jos. Când au ajunst la marginea comunei Ceamurlia de Jos, ce le-a fost dat să vadă, comuna era înconjurată de jur împrejur de armata bestiilor roşii din Constanţa. Mulţi ofiţeri dau lumea îndărăt şi le spuneau la oameni să se ducă acasă şi că nu au voie să se uite îndărăt. Sora mea era şi ea acolo. Dimineaţa, gazda mi-a adus un ziar şi, pe când citeam, am auzit multe focuri de arme automate. Am ascultat atent, era clar că de pe câmp se auzeau acele focuri. Mă gândeam că poate se fac razii prin porumburi de către securitate şi armată, ne caută pe noi, adică pe banditi, cum ne spuneau nouă bestiile roşii. Deodată apare sora mea Chiraţa şi toată tremura de frică, s-a suit câteva trepte pe scară şi eu i-am luat-o înainte şi am zis: *Soră, ce veşti ai, ceva de bine? Frate*, îmi zice ea, *nu-i bine de loc*. *Pe camarazii tăi din Ceamurlia i-au împuşcat. Când am ajuns la Ceamurlia, să merg la târg la Baia, era plin de armată şi nu ne-au lăsat să mergem mai departe, comuna era înconjurată de armată şi de securitate şi am văzut un grup de soldaţi sau ofiţeri, ce erau, nu ştiu, care l-au săltat pe Nicolae Matarangă pe o pătură şi l-au pus în jeepul securităţii. Era împuşcat şi curgea sângele din el şiroaie. Ne adunasem mai mulţi din cei care plecasem către târg, dar ofiţerii ne-au împins şi ne-au spus să ne întoarcem acasă şi cine nu se execută, va fi arestat*.

Mai târziu m-am întâlnit cu vărul meu, Stere Ploscaru, care mi-a povestit amănunţit cum i-a prins securitatea pe fraţii Gima. Ei aveau obiceiul să mai plece din ascunzătoare şi să stea câteva zile la ei acasă, după aceea reveneau iarăşi la ascunzătoare. Dar comuna era plină de informatori şi de codoşi, care au simţit că noaptea sunt mişcări şi că partizanii, cum ne ziceau ei, se duc pe la casele lor, şi au anunţat securitatea din Constanţa. în cel mai scurt timp au sosit unităţi de armată,

au înconjurat comuna, au blocat toate intrările şi ieşirile din comună şi au aşteptat să se facă ziuă, ca să poată face percheziţii casă cu casă, metru cu metru, de nu mai aveai unde să te ascunzi sau să fugi de pericol.

Enache Gima, care era mai în vârstă, avea soţie şi două fete mari, apoi în curte vite, gospodărie mare, se ducea din când în când acasă şi mai punea câte ceva la punct. Stere Gima şi cu Nicolae Mătărangă, în acea noapte s-au dus la familia Stila Tahu, cumnatul lui Stere Gima. Dinspre ziuă, Stila Tahu cu maică-sa şi soră-sa s-au îngrozit când au văzut atâta armată în comună şi că percheziţia se apropia de locul unde erau Stere Gima şi Nicolae Matarangă. Ce puteau ei să facă? O iniţiativă luată în pripă. Stila Tahu avea car cu boi; repede a umplut carul cu nişte buruieni, ca şi cum le-ar duce la câmp să la arunce, iar sub buruieni erau băgaţi Stere Gima şi Nicolae Matarangă. Peste buruieni s-a suit Stila şi cu biciul dă în boi să meargă, ca şi când el nu ştia nimic. Carul a ieşit din curte, s-a întâlnit cu o patrulă care nu i-a zis nimic, a trecut în altă stradă, altă patrulă, nici aceştia n-au zis nimic. Treaba e bună, dacă o fi tot aşa. Au ajuns la marginea comunei, de acuma câmpul e deschis şi porumbul nu e departe. Dar aici s-a schimbat macazul, patrula i-a lăsat să treacă doar câţiva paşi şi i-a somat: *Stai!* Dar cei de sub buruieni au zis lui Stila să meargă înainte. Băiatul a dat bici boilor să meargă. Patrula a tras mai multe focuri cu arme automate deasupra boilor. Băiatul dacă a văzut pericolul, a strigat la boi, ohoo, ohoo şi i-a oprit. Cei din car au sărit şi au luat-o la fugă. Nicolae Matarangă avea pistol şi a tras înspre patrulă ca să-i culce la pământ. Porumbul fiind aproape, dacă apucau să intre în lanuri, repede ajungeau la pădure, care era aproape şi nu-i mai prindea. Când a tras Matarangă cu pistolul, într-adevăr, patrula s-a culcat la pământ, dar o bestie de securist a tras cu o armă ZB şi l-a lovit în pulpa piciorului de i-a rupt osul. El s-a rostogolit jos la pământ şi aşa l-au prins. Tot în acel moment a fost arestat şi Enache Gima. Pe fraţii Gima i-a dus securitatea la Constanţa, unde i-au pus la cazne şi chinuri grele, ca să spună unde sunt fraţii Fudulea. Au primit pedepse grele şi au făcut închisoare la Jilava, Gherla, Aiud şi Canal. Pe Nicolae Matarangă l-au dus la spitalul din Constanţa. Destinul a fost mai blând cu el, a fost îngrijit de doctori şi păzit de securişti până i s-a vindecat piciorul. După aceea a fost dus la securitate, unde a fost anchetat şi apoi condamnat de Tribunalul militar din Constanţa.

La pădure

Stere Ploscaru, Mihai Sicu, Costea Sicu şi cu mine ne-am întâlnit în casa lui Mihai Sicu şi, fiindcă securitatea căuta febril să ne prindă, ne-am sfătuit ce e de făcut. Ne-am hotărât să mergem un timp la pădure. într-o noapte ne-am dus la pădure şi ne-am aşezat într-un desiş de stejar. Ziua ne plimbam prin pădure, seara mergeam la locul nostru. Eu aveam o armă; totuşi mi-am făcut şi o bâtă. într-o zi am plecat de unul singur prin pădure şi mai ales prin văi, căutam să găsesc apă de băut, dar n-am găsit. Am ieşit într-o mică poieniţă cu multă iarbă verde şi mergând pe iarbă, deodată mi s-au împleticit picioarele. Nu ştiam în ce m-am împiedicat, dar când m-am uitat înjos văd un şarpe care s-a încolăcit în jurul picioarelor. Căutând să scape de mine, am sărit în sus, spaimă ca de şarpe. El, dacă s-a văzut liber, a luat-o la fugă prin iarbă şi eu după el, l-am ajuns şi l-am omorât. Apoi l-am luat pe bâta mea şi l-am întins de-a curmezişul unei cărări.

în stepele Dobrogei, apa este rară şi la distanţe mari. Deci apa ne-o procuram tot din satul Lunca. Dar satele sunt supravegheate de informatori şi codoşi, care stau pitiţi noaptea şi, cum văd pe cineva că intră în sat, repede anunţă securitatea că au intrat în sat partizanii. într-o oră apare securitatea cu armată multă, înconjoară satul sau comuna şi începe percheziţia casă de casă. Aşa i-au prins pe unii din camarazii mei şi i-au împuşcat. Deci, apă se procura din sat cu peripeţii şi mare risc. într-o seară ne-am sfătuit, ce avem de făcut că iarna vine cu paşi repezi în Dobrogea, mai ales crivăţul, şi în pădure nu putem să stăm. Speranţa rămâne tot la sate, să mergem la rude, la prieteni şi la gazde.

într-o seară, am zis rugăciunea Tatăl Nostru, ne-am îmbrățișat și ne-am despărțit, fiecare am plecat pe cont propriu. Stere Ploscaru s-a întâlnit cu Stere Mișa și au ajuns prin bălțile Brăilei. Ceilalți nu știu unde au apucat-o. Eu am coborât în satul Lunca, la gazda Gheorghe Brândea. Fâneața era o încăpere mare și goală. La un colț al fâneței, m-am apucat cu cumnatul Costea și am săpat o ascunzătoare de doi pe doi și de un metru și jumătate adâncă. Deasupra i-am pus podea și peste podea și peste toată suprafața fâneței am împrăștiat pământul scos dinăuntru, l-am călcat bine, l-am netezit și peste toată suprafața fâneței am împrăștiat un strat de paie, așa că nu se mai cunoștea unde este ascunzătoarea. La un colț al ascunzătoarei am lăsat loc cât să pot intra printr-o scărișoară. Gazda avea o iesle mobilă pentru oițe, am luat-o și am pus-o deasupra ascunzătoarei. Era o camuflare minunată, eu în pământ jos, iar deasupra mea ieslea oițelor. Jos în cămăruță, pe partea stângă, am lăsat din pământ ca o bârnă înaltă de două palme pentru pat. Peste bârna de pământ am așternut paie, deasupra o pătură și s-a făcut pat de dormit. Am avut loc și de o măsuță și pe ea am pus Sfânta Scriptură, pe care o purtam cu mine în rucsac. Deasupra măsuței, în perete, am scobit cu cuțitul și am făcut o firidă în care am pus o candelă cu icoana Domnului nostru Iisus Hristos. Candela ardea marți seară spre miercuri și joi seară spre vineri. Iar duminica ardea candela și mai aprindeam și câte o lumânare. Ascunzătoarea mea semăna cu o chilie. Stam mai mult sus în fâneață, era multă lumină și puteam să citesc Biblia, ziare și cărți pe care mi le dădea gazda. Numai când eram anunțat că în sat se fac percheziții, atunci coboram în chilie și deasupra mea ieslea cu închipuitele oițe mă păzea de blestematele bestii roșii, comuniste.

Pentru moment trebuia să stau pe loc și să nu mai merg să activez pe teren, sau foarte rar, din cauza prigoanei. M-am apucat și am citit Sfânta Scriptură din scoarță în scoarță, iar la urmă m-am oprit la Noul Testament, care este baza religiei creștine și a Bisericii noastre române. Dacă nu am mai putut să merg pe teren, atunci a trebuit să-mi fac un program de viață. Dimineața ieșeam sus în fâneață, îmi făceam rugăciunile, citeam psalmi, făceam 12 mătănii, gustam ceva și după aceea citeam ziare sau altceva și mă mai plimbam prin fâneață. La ora prânzului îmi făceam rugăciunile de peste zi, citeam psalmi, făceam iar 12 mătănii, coboram jos în chilie, apoi ieșeam iar sus în fâneață, mai citeam din Biblie, pentru că altceva mai bun de făcut nu aveam. Mai spre seară, îmi făceam rugăciunile de seară, citeam psalmi, făceam ultimele 12 mătănii, coboram jos în chilie, închinam patul cu semnul Sfintei Cruci și mă culcam. A doua zi dimineața mă sculam și o luam de la capăt. Căutam să duc o viață bună, dreaptă cât de cât, dacă se poate spune, de creștin. Iar puțina hrană de care aveam nevoie mi-o aducea sora mea Chirața cu multă precauție. Prin luna martie 1950, pe la orele nouă - zece dimineața aud în curtea gazdei vorbă de oameni. Mă uit pe sub streașină și văd cinci oameni în civil ce veneau drept spre ușa fâneței. Repede am coborât în chilie. Vine gazda Gheorghe Brândea, le deschide ușa fâneței care era plină din toamnă cu fân și paie. Numai într-o parte era ieslea cu închipuitele oițe. Eram sigur că ei mă căutau pe mine.. S-au uitat foarte atenți, au rotit ochii peste tot, dar n-au văzut nimic suspect, au zis: *Tovarășe, nu vrei să ne vinzi niște fân? A, nu pot, tovarășe, nu pot, am cai, am oițe și asta este hrana lor, nu vând*. Au plecat. Am stat un an de zile la Gheorghe Brândea. în luna septembrie 1950, m-am înțeles cu cumnatul meu Costea Brândea să schimbăm locul și să dispar de la această ascun-zătoare. într-o seară au venit la mine Gheorghe Brândea cu soția și le-am spus că eu plec spre București și că le mulțumesc din tot sufletul pentru neprețuita lor găzduire ce mi-au făcut și le-am cerut scuze pentru deranj. Ei mi-au spus: *Nu-i nimic. Noi ne-am făcut datoria, nu numai ca rubedenie, dar mai ales ca niște creștini ce suntem*. Le-am spus că plec spre București numai ca să-mi piardă urma.

Eu m-am dus la sora mea Chirața și cumnatul meu Costea Brândea. Spre norocul meu, fâneața cumnatului era mare și goală, încă nu pusese nutreț în ea. Am făcut aceeași ascunzătoare și cumnatul avea o iesle mobilă, pe care am pus-o deasupra pe ascunzătoare și aranja-mentul din chilie ca și viața pe care am dus-o în ascunzătoarea de la Gheorghe Brândea, mai mult în post și rugăciune.

Comuna Dulgheru

Aici vreau să scriu despre camarazii noştri din comuna Dulgheru, cele ce ştiu şi cât ştiu despre Nicolae Jipa, Dodica Baciu şi Toma Vasile. în anul 1949, după ce au scăpat din ghearele bestiilor roşii care s-au dus noaptea ca să-i aresteze, au umblat toată vara pe unde au putut, prin nişte pădurici de mărăciniş şi prin porumburi. Dar venea toamna şi iarna şi s-au gândit ce ar putea face în timpul iernii până primăvara? Că după cum se tot auzea de conflictul anglo-americanilor cu ruşii, poate că şi țara noastră avea să fie mântuită de comunism. Nu se ştie cine a fabricat şi a lansat aceste zvonuri, căci nu numai noi dobrogenii ne-am înşelat, ci în toată țara, pe unde s-au dus lupte de partizanat, s-au înşelat. Cei mai buni fii ai neamului românesc au pierit prin pădurile Vrancei din Moldova, în Munții Făgăraşului, în Munții Banatului şi în alte multe locuri, luptând contra comunismului înarmat şi susținut de Rusia sovietică.

Camarazii din Dulgheru aveau proprietăți în izlaz şi în viile din apropierea comunei, şi s-au hotărât să-şi facă o ascunzătoare. într-o noapte s-au dus la terenul de vii şi au săpat în pământ ascunzătoarea, au acoperit-o cu o podea, au pus pământ deasupra, l-au călcat şi nivelat bine şi peste ascunzătoare au pus o grămadă mare de viță de vie uscată. La un colț aveau o intrare, acoperită cu viță, aşa că nu se cunoştea că acolo este o ascunzătoare. Tot la câteva seri, venea din familiile lor careva şi le aducea pâine, apă etc. Mai veneau şi ei din când în când pe acasă, dar codoşii, coadele de topor, nu dormeau. Au păzit nopți întregi până când au observat că se fac mişcări în timpul nopții.

Soția lui Dodica era tânără, energică, inteligentă şi inimoasă. Noaptea, pe întuneric, tot apărea şi dispărea. Şi codoşii, care stăteau pitiți pe după garduri la pândă, au simțit mişcarea şi au anunțat secu-ritatea că soția lui Dodica ştie unde este soțul ei. A venit securitatea noaptea cu multă armată, a înconjurat comuna, a făcut percheziții şi a arestat oameni. I-a bătut să spună unde sunt bandiții, dar toți spuneau că nu ştiu. Au arestat şi pe soția lui Dodica, au bătut-o crunt ca să spună unde este Dodica. Ea n-a spus nimic. înconjurată de vreo cinci securişti, dădeau în ea ca într-un câine. Au călcat-o şi au lovit-o cu cizmele, până când au lăsat-o în nesimțire. Atunci unul din securişti a udat-o cu apă şi şi-a revenit la viață. I-au zis: *Hai, spune, unde este Dodica, că te vom lăsa în pace*. Ea cu voce aproape stinsă le-a spus: *Nu pot să-mi trădez soțul*. Atunci cu mai multă furie au început s-o lovească cu cizmele, fără milă. Unul din călăi, o bestie de ofițer, a luat făcălețul de la ceaun şi i l-a vârât în gură cu sete, încât i-a rupt limba şi l-a vârât până în plămâni, zdrobindu-i-i. Sângele a început să curgă şiroaie şi şi-a dat duhul în cele mai îngrozitoare chinuri şi dureri. Pentru mine şi cei care au cunoscut-o, soția lui Dodica va rămâne un model de eroină şi martir al neamului românesc.

După informațiile primite de la codoşii din comună, înspre ziuă au înconjurat viile de la izlaz. Bestiile roşii s-au aşezat în poziție de luptă, având grijă să se camufleze în cazul unui contraatac. Au început să tragă mai multe focuri de armă spre a-i intimida şi demoraliza. I-au somat să se predea, altfel vor arunca ascunzătoarea în aer.

Nu ştiu care le era logica, dar au luat hotărârea foarte categorică de a nu se preda şi prin luptă să spargă lanțul de securişti ce-i înconjoară. în felul acesta sau vor scăpa şi se vor face nevăzuți sau, în caz nefericit, vor cădea luptând.

Dintr-odată au zbughit-o afară şi cu o mare iuțeală, poate dată de disperarea momentului prin care treceau, s-au lungit în spatele grămezii de vie, ocupând poziții de tragere. Au deschis focul asupra bestiilor roşii. A început o canonadă de arme automate, dar haiducii nu aveau decât câteva sute de cartuşe, deci nu puteau sta prea mult în acelaşi loc. Au început să tragă rafale scurte şi aproape una cu pământul, se îndreptau spre securişti. Bestiile roşii, dacă au văzut că situația se îngroaşă, le-au făcut loc să treacă printre ei, pentru că aveau ordin să-i prindă vii şi nevătămați. Dar dacă au văzut că haiducii nu se predau, colonelul Doicaru a dat ordin să tragă în plin. Astfel i-au împuşcat pe Dodica şi pe Baciu. Jipa fiind mai în urmă, a scăpat nevătămat, dar l-

au arestat şi împreună cu cei doi morţi au fost duşi la Constanţa. Singurul care nu era în momentul acela în ascunzătoare era Toma Vasile, plecat încă din toamnă la Constanţa, unde a găsit o gazdă bună care l-a adăpostit. Din cauza vigilenţei iuzilor plătiţi de securitate, acei codoşi şi informatori au anunţat securitatea, care s-a dus la casa unde stătea Toma şi l-au somat să se predea, că nu îi vor face nimic. Dar el nu s-a speriat, şi având un pistol de brâu, a început să tragă spre ei. Crezând că sunt mai mulţi haiduci în casă, au cerut ajutoare şi au umplut străzile din împrejurimi cu securişti. S-a blocat circulaţia, ca şi când trebuiau să cucerească o redută puternică. Securiştii nu se puteau apropia de casă pentru că Toma le răspundea cu focuri de armă. Totuşi au reuşit să intre în casă şi să-l împuşte. Desigur, i-au ridicat corpul neînsufleţit, da nu şi sufletul. Soţii Dodica au lăsat în urma lor şapte copilaşi între doi şi doisprezece ani. Ce s-o fi ales de ei, cum au supravieţuit, nu ştiu, pentru că nu mult după aceea am fost arestat şi eu.

Costea Brandia

După ce m-am mutat la cumnatul Costea Brândea, în toamna lui 1950, în chilia mea din fâneață, aşteptam zi de zi că doar voi primi şi ceva veşti mai bune din lumea de afară. Nu aveam nimic de făcut, doar citeam Biblia şi câte un ziar ce-mi aducea cumnatul. Timpul trecea foarte greu şi mereu îmi puneam aceeaşi întrebare: Oh, Doamne, până când? Acum eram în mlaştina deznădejdii.

Cumnatul Costea avea un vecin, un românaş, Fănică Ferarul, ce ținea o bulgăroaică Stana. Ea şi bărbatul ei erau informatori. Stana aceasta zilnic venea pe la sora mea să vadă cine mai vine pe la casa lor. Se vedea pe ea cum se uită în toate părțile, doar o să vadă ceva suspect. Sigur că era pusă de securitate, dar sora mea se făcea că nu observă nimic. Pe la sfârşit de februarie 1951, era puțin soare şi zăpada a început să se topească. Cumnatul avea un câine mare în curte. într-o zi pe la ora zece, aud câinele lătrând la disperare; dau fuga să mă uit pe sub streaşină, când colo parcă am văzut pe satana: vreo şapte inşi, toți în civil, veneau drept spre fâneață. Repede am coborât în chilia mea. Cumnatul Costea a ieşit din casă ca să-i apere de câine, că nu-i lăsa să înainteze. Au venit la uşa fâneței şi i-au zis lui Costea să deschidă uşa. Cumnatul nu s-a opus, şi-a dat seama că sunt oamenii partidului, chiar a cunoscut pe unul din ei, Nicolae Tiacă, primarul din satul Gaugagia. Le-a deschis uşa şi au intrat toți. Fâneața era arhiplină cu tot felul de nutreț. Numai la uşă era puțin loc unde era ieslea, care mă acoperea pe mine. Cui putea să-i dea în gând ce sub iesle, în pământ, este un om. S-au uitat şi-au rotit ochii peste tot să vadă ceva suspect. Unul din politruci avea un baston de fier cu care a tot sondat, izbind şi înțepând în pământ, dar nimic suspect. Unul din ei, probabil şeful lor, a zis: *Tovarăşe Brândea, nu ne vinzi ceva fân? Nu pot, tovarăşi*, a răspuns Costea, *am cai, câteva capre şi câteva oițe, nu pot, asta-i hrana lor*. Au ieşit şi au plecat. După puțin timp, cumnatul şi sora au venit la mine în chilie şi tremurau ca varga, probabil că codoaşca de bulgăroaică a observat vreo mişcare pe la noi. Ne-am sfătuit că trebuie să schimbăm ascunzătoarea. L-am trimis pe cumnatul Costea la cetățeanul Zica A. Zica, care făcea şi el parte din organizația noastră, să vină pe la mine. Către seară Zica a venit la mine, ne-am salutat cu **T.L.C.** şi ne-am îmbrățişat. I-am spus situația şi a doua seară, pe la miezul nopții, când toată lumea dormea, poate numai codoşii vegheau, cu cumnatul Costea am plecat la Zica. Sora mea, Chirața, m-a sărutat şi m-a binecuvântat: *Frate, „Stamaria sti viaghi”* (Sfânta Marie să te apere).

Ne-am dus la Zica, care ne aştepta la poartă. Curtea lui era mare şi tocmai în fundul curții avea un grajd gol. M-am apucat eu şi cu cumnatul şi am făcut acelaşi sistem de ascunzătoare ca şi la frații Brândea. Intrarea era de 50 pe 50 de cm. I-am făcut o uşiță de scândură pe care am prins-o cu balamale de podeaua ascunzătorii, care se închidea ermetic, deasupra erau nişte sârmulițe de care am prins un braț de paie ca şi pe restul ascunzătorii. Deci era camuflată perfect şi am răsfirat paie peste tot grajdul. Şi Zica avea o iesle nefolosită, căci luase parte la războiul din Răsărit şi, când a venit acasă, nu a mai găsit oițele pe care le avusese la plecare. Am luat ieslea şi am aşezat-o deasupra ascunzătorii. Ieslea este binecuvâtată de Domnul Iisus Hristos, căci El însuşi s-a născut în ieslea de la Bethleem. Ieslea m-a salvat de două ori atunci când au venit agenții securității şi când s-au uitat la iesle, parcă au orbit, au făcut stânga împrejur şi au plecat. Zica avea ca vecin un bulgar, Vasile Cichelu, cunoscut ca informator al securității. în fața grajdului era un mic țarc în care altă dată Zica ținea oițele, dar acum ținea o capră pentru lapte, că avea trei copilaşi. Cichelu a observat că seara, când Zica îşi mulgea capra, vorbea cu cineva în şoaptă. A bănuit că cineva trebuie să fie în grajd. într-o seară, când Zica îşi mulgea capra şi vorbea cu mine în şoaptă, eu eram în uşa grajdului puțin crăpată şi mă uitam țintă în curte, să văd să nu vină cineva. Când văd pe Cichelu venind drept spre uşa grajdului, fiind sigur că ne prinde. Cu mare iuțeală m-am repezit la uşița care era deschisă să mă vâr în ascunzătoare şi am închis uşa peste mine. Cichelu a venit cu paşi grăbiți şi nici bună seara nu i-a mai dat lui Zica, de grăbit ce era să

vadă cu cine vorbeşte. Repede a băgat capul în grajd, era sigur că vede pe cineva şi dacă a văzut grajdul gol, a dat cu ochii de iesle şi a făcut stânga împrejur şi a dat să plece. Zica i-a zis: *Mai stai, nea Vasile, să mai vorbim*. Dar ca toți codoşii, când sunt observați, îi mustră conştința, neavând astâmpăr, a plecat.

Militianul

ai aici la Zica, la fel ca şi la celelalte ascunzători, nu aveam altceva mai bun de făcut decât să citesc Biblia şi câte un ziar. Credeam că anul 1951 o să fie mai bun, un an de destindere, dar n-a fost aşa.

Eu mă gândeam că dacă ar fi să plec pe teren, nu aveam nici o iconiță care să fie protectoarea mea. Dintr-o bucată de lemn de stejar, pe care am cioplit-o şi am finisat-o, mi-am făcut o cruce cam de zece centimetri lungime, ca să o port în buzunar când o să plec undeva. Se apropia primăvara, afară era cald şi soare, iar eu stăteam sus în grajd; era lumină şi mai citeam câte ceva. în spatele gardului trecea un drum pe care sătenii mergeau spre baltă. Am făcut o gaură cu cuțitul în peretele grajdului ca să mă pot uita când şi când spre stradă, să văd cine mai trece. Să urmăresc, în limita posibilităților, pe codoşi şi pe informatori. Spre curtea lui Zica mă uitam pe sub streaşină şi vedeam cine venea pe la el. Zica era plecat la munca câmpului împreună cu familia. Curtea era mare şi goală. Altădată aici se treiera cu caii, dar de când au apărut batozele, nu se mai foloseau caii. într-o dimineață, după ce mi-am făcut rugăciunile dimineții, pe la orele nouă sau zece, după obiceiul meu, m-am uitat pe sub streaşină şi mă uitam în curte şi în zare. Dar ce îmi este dat să văd? în curte era un milițian îmbrăcat în haine albastre, chipiul albastru, cu cizme lustruite, venea drept spre grajd unde eram eu. Milițianul era un om voinic şi chipeş, fața albă, rotunjoară, deci îngrijit.

Nu ştiu de ce, dacă m-am speriat, n-am fugit să mă ascund cum era normal s-o fac. De frică îmi ziceam că poate vine, poate nu vine. A venit până la țarc şi a pus mâna pe uşă. Mă aşteptam să o deschidă, dar n-a deschis-o. A făcut stânga împrejur şi a plecat. Eu am rămas buimăcit, cu gura căscată. Bine că am scăpat, am avut emoții. După câteva momente mi-am revenit şi m-am apucat să citesc într-un ziar. A doua zi curtea goală. Zica la câmp şi iarăşi apare acelaşi milițian ca ieri. Am înlemnit pe loc şi mi-am zis că ieri nu m-a prins, dar acum o să mă prindă sigur. A venit până la uşa țarcului, a pus mâna pe uşă şi iarăşi a plecat. Eram buimăcit şi nu ştiam ce să mai cred, ce să fie cu mine, de ce n-am fugit la adăpost şi ce să fie cu milițianul că n-a venit să controleze în grajd. A treia zi şi în următoarele zile, eu îmi res-pectam obiceiul de a mă uita în curtea lui Zica. Pe la orele nouă sau zece, milițianul venea şi pleca, în timp ce eu nu mă puteam mişca. După ce pleca, îmi reveneam şi citeam Sfânta Scriptură ori vreun ziar. Asta s-a repetat până la 14 ori 15 aprilie 1951 şi după aceea nu a mai venit. Acum încercam să număr şi să văd în câte zile a venit milițianul şi nu a căutat să mă prindă. După calculele mele, a ieşit că a venit cam 12 sau 13 zile.

După ce m-au dus la închisoarea de la Aiud, acolo am întrebat pe nişte preoți bătrâni, cu multă teologie şi filosofie, să-mi explice de ce a venit milițianul atâtea zile şi s-a dus fără să mă aresteze. Ei mi-au spus: *De frică, de groază şi de teroarea securității, care era la ordinea zilei, milițianul ți se năzărea, era un fel de închipuire şi nicidecum o relitate*.

Arestarea lui Nicolae Fudulea

În Săptămâna Mare a Paştilor din anul 1949, noi, haiducii, ne-am înțeles ca să facem Paştile în familiile noastre şi după Paşti să ne întâlnim şi să vedem ce hotărâri vom lua. După Paşti, eu m-am întâlnit cu Gogu Puiu şi cu Iancu Ghiuvia; frații Fudulea nu s-au prezentat la întâlnire. Mai

târziu, am aflat că frații Fudulea s-au întâlnit cu Stere Grasu din Ceamurlia de Sus şi cu Ion Cotan din comuna Caldere, au format un grup separat cu care au haiducit toată vara prin pădurile Testemelului, Casimcea, Topologu şi Păspunar. Pe acolo erau câteva cârduri de oi cu ciobani armâni de la care mai primeau şi ceva alimente. Dar toamna ciobanii se retrăgeau în comune, aşa că baza de alimente era tot în sarcina fratelui mai mare, Gheorghe Fudulea, care nu era arestat. Era stabilită între frați metoda de aprovizionare. în pădure, într-un desiş, aveau o groapă mică, acoperită cu o lespede de piatră. Gheorghe venea la miezul nopții cu traista de pâine, o punea în groapa aceea şi o acoperea cu lespedea respectivă. Veneau haiducii, luau traista cu pâine şi puneau traista goală şi asta se repeta tot la câteva zile. Din când în când, cam la o lună, se întâlneau cu toții la un loc, ca să mai afle ce mai este pe acasă.

Bestiile roşii, securitatea din Constanța, a venit în satul Testemel, la familiile lui Nicolae şi Dumitru Fudulea, şi le-a ridicat cu copilaşi cu tot, numai cu hainele de pe ei şi nimeni nu a ştiut unde i-au dus. Aceasta ca să-i poată prinde pe frații Fudulea cu vreun vicleşug. Toată vara, cu codoşi, cu tot felul de ispite, nu au aflat nimic. Dacă au văzut că nici aşa nu-i pot prinde, mai spre toamnă le-au adus familiile acasă în satul Testemel, amărâți, jerpeliți, cu hainele rupte pe ei de li se vedea pielea. Rudele şi prietenii le-au adus haine, opincuțe şi ceva de mâncare la copilaşi.

Familia Fudulea a fost una din cele mai harnice şi înstărite familii din sat. Prin munca lor cinstită aveau peste 260 de oi, câteva perechi de căruțe şi pământ arabil pentru agricultură. Ori aceste animale nu se pot ține, dacă nu munceşti şi să faci din noapte zi, pentru că ziua nu le ajungea pentru cât aveau de lucru. Un proverb românesc spune: *Dumnezeu dă, dar nu bagă în traistă, ori în ogradă*. Au fost nu numai oameni harnici, dar erau şi binefăcători, dacă le cerea cineva ajutor, nu ieşea cu mâna goală de la ei şi acum au ajuns să le plângă lumea de milă.

Şi echipa lui Fudulea, deşi erau căutați de securitate cu febrilitate, nu încetau să organizeze rezistența împotriva comunismului prin satele Dobrogei. Se apropia iarna şi haiducii se gândeau cum să ierneze. Dacă vor merge prin sate ca să se ascundă vor fi căutați casă cu casă şi îi vor prinde. Atunci Nicolae Fudulea, ca fiind cel mai mare şi cu inițiativă, le-a spus: *Jos, la poalele muntelui, este o comună mare de lipoveni, Slava Rusă. Eu am nişte prieteni acolo. Ne vom duce noaptea la ei, ne vor da lopeți şi târnăcoape şi într-un desiş în pădure, nu prea accesibil oamenilor, vom săpa o grotă în pământ. Acolo vom depozita alimente pentru iarnă: mălai, cartofi, carne, brânză şi altele*.

într-o noapte, s-au dus în comuna Slava Rusă. Lipovenii au fost oameni de treabă, le-au dat unelte şi alimente, miere de albine şi pâine. Acolo este patria teiului şi toate casele au miere de albine. S-au suit la munte şi au găsit un loc potrivit, au săpat în pământ şi au făcut o grotă unde aveau loc şi de dormit. Au făcut rost de alimente şi ceva vase de fiert, iar pentru fum au făcut o gaură ca să iasă fumul printre frunzele stufoase ale unui copac, de nu se cunoştea de unde vine fumul. Iar când se fierbea câte o ciorbă, aceea o făceau numai noaptea. Din când în când, mai venea frate-său Gheorghe şi le mai aducea făină şi ceva alimente, dar mai ales veşti. Coborau pe o scărişoară, iar deasupra intrării au pus o tulpină de copac cu rădăcină cu tot, scoasă de cineva şi părăsită. Când intrau în cabană, o apucau de rădăcini şi o potriveau în aşa fel deasupra intrării de nu se cunoştea că acolo sunt oameni.

Un tânăr cioban, pe nume Nechita Nazarie, din comuna Păspunar, păştea un cârd de oi prin locurile mai rare din pădure. într-o zi îl duce soarta, ori destinul, cu oile chiar pe lângă desişul cu cabana haiducilor şi vede el tulpina aceea uscată, răsturnată şi se duce să se odihnească pe ea până cârdul de oi trece o bucată de loc de păscut. Tulpina era aşa de bine aşezată, că n-a bănuit că acolo sunt oameni dedesubt. După ce a trecut cârdul de oi mai departe, ciobanul s-a ridicat şi a plecat. Dar haiducii erau îngrijorați dacă nu cumva ciobanul a simțit că acolo e cineva şi astfel să-i divulge. Repede au dat buturuga la o parte şi au ieşit afară şi l-au prins pe cioban. Se gândeau chiar să-l omoare şi să-l îngroape, aşa vor fi siguri că nu vor fi divulgați. Dar ciobanul şi-a dat seama că în momentul acela se judecă soarta lui. Viața lui era pe muchie de cuțit. De fapt, tot omul are presimțiri când se apropie o catastrofă de el. Ciobanul a izbucnit în plâns şi se ruga să nu-l omoare, că el nu-i va divulga, ci din contră le va fi de folos şi le va aduce câte ceva de ce au

nevoie, alimente şi mai ales ziare. într-adevăr, ciobanul le-a fost de folos, le-a adus alimente şi o serie de lucruri mărunte, cum ar fi sare, chibrite, piper, ziare şi mai ales veşti. Totul mergea normal şi liniştit, nimic deosebit nu era, nici un pericol. A venit iarna şi fraţii Fudulea nu se mai puteau întâlni aşa de des cu fratele lor Gheorghe. A început crivăţul, zăpezile, dar totuşi la câte douăzeci de zile se întâlneau toţi trei nu numai pentru alimente, dar mai ales să ştie ce se mai întâmplă cu familiile lor şi dacă le mai persecută securitatea. Odată, la o întâlnire a lor, în timp ce Nicolae îşi aranja ceva în traista pe care o lua Gheorghe, Dumitru a făcut o mare greşeală şi i-a şoptit lui frate-său Gheorghe: *Nene, noi suntem foarte bine ascunşi aici. Nimeni nu ştie, numai un cioban din Păspunar*. Din acel moment, le-a venit fatalitatea. Li s-a scris sentinţa de moarte. Nicolae n-a auzit, n-a ştiut nimic. Din acel moment treburile s-au complicat. Securitatea, cu experienţa ei diabolică, avea un codoş în Testemel care era puţin neam cu Fudulea prin cuscrie. Acesta a fost trimis la Gheorghe Fudulea în vizită şi printre altele a început să compătimească pe unii care au fost arestaţi de securitate. *Vai de copiii lor, de familiile lor, uite ce vremuri grele am ajuns, numai Bunul Dumnezeu ştie ce are să mai fie. Fraţii tăi, Nicolae şi Dumitru, cei mai buni fii din sat, ce aveau ei cu partidul. âştia, dacă le căşună pe cineva, apoi poţi să fi cel mai bun din sat că te urmăresc până în pânzele albe, dar bine că au scăpat din mâinile lor, că altfel le-ar fi putrezit oasele la închisoare. Lasă că se schimbă odată şi asta cu comuniştii, că lumea nu îi vrea. Toată lumea fuge de ei ca dracul de tămâie. Cuscre Gheorghe*, *suntem rude, suntem de-ai noştri. Eu nu vă vreau răul, eu vă vreau binele. Se aude că securitatea o să vină într-o noapte în sat şi o să facă o descindere şi percheziţie casă cu casă, că ăştia sunt în stare să facă orice. Băieţii voştri, dacă ştiţi ceva de ei, spune-le să fugă, să se depărteze de aici*. Gheorghe a tăcut, nu a spus că nu ştie şi nici că le spune să fugă. Gheorghe trebuia să zică: *A, cuscre, eu nu ştiu nimic de ei, de când au plecat n-ammai auzit nimic de ei*. Cine ştie pe unde or fi apucat, cine ştie dacă mai trăiesc. Dar Gheorghe a tăcut şi securitatea a dedus că, dacă Gheorghe a tăcut, el ştie unde sunt fraţii lui.

în noaptea de 9 martie, multă securitate şi armată s-a dus în satul Testemel. Au împânzit satul şi pădurile din împrejurimi. Orice om era întâlnit pe stradă era arestat pe loc şi întrebat: *De unde vii şi ce ştii de fraţii Fudulea ?* Gheorghe Fudulea dormea liniştit lângă copiii săi. Dintr-o dată uşa a fost lovită cu cizmele de securişti şi a sărit din balamale. L-au luat din pat, l-au legat şi au început a-l bate cu patul armei în faţa copiilor şi a familiei. L-au dus în pădure. Spune banditule, unde sunt fraţii tăi! Nu ştiu nimic, puteţi să mă omorâţi că nu ştiu nimic de ei. Atunci iar bătăi, schingiuiri. *Lasă banditule, că ai să spui tu tot*. L-au legat cu mâinile la spate şi l-au atârnat de un copac. O durere îngrozitoare, când simţi cum îţi ies oasele mâinilor de la umăr şi îl mai şi loveau cu paturile armelor. Striga de durere şi striga la ei: *Daţi-mă jos, că vă spun!* Dar când l-au coborât, el se îndoia să spună. *Hai spune, banditule!* şi dacă l-au văzut că zăboveşte, şi-au înfipt mâinile în el şi sus pe cracă. Striga ca din gură de şarpe: *Nu mă spânzuraţi, că acuma o să vă spun!* şi a izbucnit în plâns şi abia a putut să rostească: *Ciobanul din Păspunar ştie despre ei*. Şi hoardele roşii, cum le spunea Gogu Puiu, au plecat imediat la Păspunar şi cum au ajuns acolo, s-au împânzit peste tot şi au dat ordin că nimeni nu are voie să mişte. Au întrebat până au aflat pe ciobanul Nichita Nazarie. L-au legat şi l-au dus în pădure. I-au zis: *Spune unde sunt fraţii Fudulea, ca să-ţi uşurezi pedeapsa*. Ciobanul şi-a dat seama că orişice rezistenţă e zadarnică şi viaţa lui e pusă din nou la mezat. Şi a pornit înaintea lor ca să-i ducă la ascunzătoarea haiducilor.

Haiducii în cabană făceau pe rând de pază câte unul. Aveau o vizetă şi se uitau afară şi vedeau orice mişcare. Acum au văzut cu groază că ciobanul Nichita Nazarie venea spre cabană iar în spatele lui multă armată şi securişti. Nicolae Fudulea a pus mâna pe armă şi a zis: *Soarta noastră e pecetluită, dar voi pedepsi trădarea*. A descărcat arma în pieptul ciobanului, care s-a rostogolit pe loc. Securiştii au înconjurat cabana şi printr-un şiretlic au împins buturuga de la intrare şi au început să tragă înăuntru. Haiducii s-au retras în fundul cabanei şi de acolo răspundeau cu foc de automate înspre afară. Bestiile, dacă au văzut că haiducii nu se predau, au aruncat o grenadă drept în mijlocul cabanei. Grenada a căzut jos în cabană, dar Dumitru Fudulea, care făcuse serviciul militar, ştia că grenada nu expodează dintr-o dată, iute s-a repezit, a pus

mâna pe grenadă şi a aruncat-o afară. Dar bestiile roşii au aruncat altă grenadă în cabană şi cât ai clipi din ochi, Dumitru, din nou a aruncat-o afară, aşa a continuat acest „joc” pentru un timp. Bestiile continuau să arunce alte grenade înăuntru şi Dumitru la arunca afară. Lupta a durat patru ore şi haiducii rezistau cu dârzenie.

Dar nenorocirea a venit şi una din grenade, pe care Dumitru a aruncat-o afară, s-a lovit de o cracă a copacului care acoperea cabana şi a căzut jos în cabană, a făcut explozie. Lui Dumitru Fudulea i-a rupt burta şi i-a sfârtecat pieptul. Martorul ocular, care a fost de faţă, Dumitru Gula, din comuna Ischibaba, mi-a spus: *în timp ce colonelul Doicaru, şeful Securităţii din Constanţa, a preluat arma de la Nicolae Fudulea, l-a bătut pe umăr şi i-a zis ,,Bravo, măi Fudulea, ai fost un viteaz”*. Pe Dumitru Fudulea l-au luat repede şi l-au pus într-un jeep şi au plecat cu el. Nu s-a ştiu niciodată nimic mai mult despre el, dacă o fi murit pe drum sau la securitatea din Babadag. Restul au fost arestaţi şi duşi la închisoarea Tataia din Constanţa. Prin ce chinuri şi schingiuiri au trecut ei la securitate, numai Dumnezeu ştie. Cotan Ion, pus la tortură, a rămas şocat pentru toată viaţa. De la închisoarea din Constanţa a fost dus la închisoare din Aiud. Pe unde a trecut ca deţinut, în timpul plimbării, la fiecare douăzeci de paşi, striga *„Lupu măi”*. El a fost condamnat la muncă silnică pe viaţă. Nicolae Fudulea şi Stere Grasu au fost condamnaţi la moarte. I-au pus în lanţuri şi i-au dus într-o celulă pe amândoi, unde aşteptau să le vină sentinţa de executare. Cât priveşte pe ciobanul Nechita Nazarie, din comuna Păspunar, el nu i-a trădat pe haiduci. Marea greşeală a fost a lui Dumitru Fudulea atunci când i-a şoptit fratelui său Gheorghe, fără să ştie Nicolae, că „noi suntem foarte bine ascunşi în cabană”.

Nicolae Fudulea evadează

Imediat cum au ajuns cu Nicolae Fudulea, Stere Grasu şi Cotan Ion la securitatea din Constanţa i-au dus în faţa Tribunalului militar, Curtea marţială, pentru judecată. S-a format un complet de urgenţă, numai din colonei de securitate, i-a judecat fără public, cu uşile închise şi cu ferestrele camuflate şi i-au condanat la moarte. Am amintit mai înainte că erau puşi în lanţuri amândoi într-o celulă şi aşteptau sentinţa de executare, care întârzia să vină. Se culcau şi se sculau cu lanţurile la picioare şi au prins jeg pe ei, care îi cam supăra chiar şi când dormeau.

într-o zi, Nicolae Fudulea a bătut la uşa celulei, a venit miliţianul, a deschis uşa şi a întrebat: *Cine a bătut? Eu. Cum te cheamă? Nicolae Fudulea. Ce vrei banditule? Să mă scoateţi la raportul domnului comandant*. A doua zi pe la orele zece a venit mili-ţianul şi i-a făcut semn cu mâna, vino încoace, banditule. I-a pus ochelari pe ochi, ca să nu vadă pe unde merge, l-a apucat de zeghe şi îl trăgea după el cum trag oamenii vita. L-a dus la comandantul închisorii care îl întrebă: *Ce vrei Fudulea?* El i-a spus: *Suntem condamnaţi la moarte. Avem şi noi o dorinţă, dacă se poate să facem şi noi o baie, că de când suntem în lanţuri nu ne-am mai spălat*. Comandantul, se vede treaba era în toane bune şi i-a aprobat. A dat ordin să fie scoase lanţurile de la picioare şi să-i ducă la baie.

I-au dus de au făcut baie, iar după baie miliţianul i-a dus din nou în celulă fără să le pună lanţurile la picioare. Nu se ştie a cui a fost neglijenţa că nu le-au mai pus lanţurile la picioare. Putea să fie comandantul, sau poate altcineva. în mijlocul curţii temniţei sunt closetele cu mai multe despărţituri. Acolo zilnic miliţianul şef de secţie scotea la program deţinuţii. în acea perioadă se făceau reparaţii la unele camere ale temniţei. Se înlocuiau unele grinzi mai vechi. La marginea closetului era lipită de perete o ladă în care se aruncau deşeurile de la reparaţii. într-o zi, când au fost scoşi deţinuţii la program, printre ei şi Nicolae Fudulea cu Stere Grasu, fără lanţuri la picioare. Când să intre Fudulea în closet, cu ochii lui de vultur a zărit în lada aceea de deşeuri o bucată de metal. Când miliţianul s-a uitat în altă parte, Fudulea repede a luat bucata de metal şi a băgat-o sub zeghe. Miliţianul i-a dus în celulă, i-a zăvorât şi a plecat pe la alte camere cu

programul lui. Nicolae Fudulea, după ce s-a asigurat că milițianul nu mai e la uşa lor, s-a uitat la Stere şi i-a zis: *Măi Stere, vrei să evadăm? Da, sigur că vreau, dar cum, că nu putem*. Atunci Fudulea a scos bucata de metal de sub zeghe. Era o jumătate de scoabă cu care se prind câte două grinzi laolaltă. Scoaba asta s-a nimerit să fie ruptă chiar în două. Fudulea i-a zis lui Stere: *Cu bucata asta de fier noi vom evada din închisoarea de la Constanța.*

Nicolae Fudulea se gândea acum să-şi facă un plan de evadare şi ținta lui era spre gratiile de la fereastră, să scobească în perete pe lângă ele şi să le tragă afară una câte una. Dar când? Că milițianul avea ordin să treacă din moment în moment pe la celule, să vadă ce fac deținuții. Deținuții, de la ora cinci dimineața, când suna deşteptarea şi până seara la ora zece, când suna stingerea, nu aveau voie să stea lungiți, ori să doarmă, ori să scrie ceva, nici chiar în palmă, ori să cânte, sau să vor-bească tare şi nici chiar să se uite spre fereastră şi alte nimicuri, care erau socotite ca infracțiuni grave. Pentru aceste fapte deținutul primea două sau trei zile de carceră, sau chiar şapte zile de izolare la zarcă.

Fudulea totuşi avea un plan ingenios. La orele 12 se dădea masa deținuților. Milițianul, şeful secției, cu doi hoți deținuți de drept comun, venea cu un hârdău să împartă mâncarea deținuților, cameră după cameră, şi era aşa de ocupat cu treaba asta că nu se mai preocupa de alte persoane. De multe ori împărțitul mesei dura mai mult de o oră şi în timpul acela nimeni nu stătea la vizeta uşii. Acesta era timpul de care profita Fudulea ca să lucreze la fereastră şi lucra cu zel şi cu sete pentru evadare, iar Stere stătea cu urechea la uşă să audă dacă cineva se apropia de uşa lor. Cu scoaba aceea cu cioc ascuțit şi puternic, râcâia la perete sub gratii să ajungă la cele trei vergele care erau băgate în perete. A dat de prima vergea, dar au observat că s-a terminat masa şi Fudulea s-a oprit din lucru. Dar s-a ivit o altă problemă, acolo unde a râcâit s-a făcut ca un şănțuleț. Din săpunaşul ce fiecare deținut îl avea pentru spălat pe mâini şi pe față, cu puțină salivă şi cu praful de la râcâială au făcut o pastă cu care a astupat şănțulețul, încât nu se cunoştea nimic. La toate controalele de la vizetă milițianul îi vedea că stau reglementar la marginea patului. Au continuat şi în timpul mesei de seară şi a doua zi la masa de la orele 12, apoi la masa de seară, până au reuşit să mişte cele trei vergele. La fiecare întrerupere de lucru, cu pasta săpunaşului, care avea culoarea peretelui, astupau şanțul rămas. Cele trei vergele erau dezgropate, dar vergeaua de la mijloc nu lăsa să se poată mişca gratia. în sfârşit, a terminat şi cu vergeaua de la mijloc; acum urma să încerce cât loc se va face pe sub gratii ca să poată ieşi şi evada. Au constatat că ar putea ieşi pe sub gratie, dar numai în cămaşă şi indispensabili.

Au împins vergelele la locul lor şi au astupat şănțulețele cu pasta lor specială şi s-au aşezat fiecare la locul lui, stând reglementar. Stăteau liniştiți pe marginea patului, e un fel de a zice, căci de acum începuse marea frământare. Cum să evadeze, care e timpul cel mai potrivit pentru evadare. Eu, ca unul care am stat de mai multe ori în închisoarea militară Tataia din Constanța şi cunosc poziția celulei unde au stat camarazii mei dragi, Nicolae Fudulea şi Stere Grasu, voi încerca să descriu evadarea lor. E o evadare mai interesantă decât în filme. A fost ceva de necrezut, dar totuşi au evadat.

închisoarea Tataia, de jur împrejur are o centură de zid şi dimensiunile le dau cu aproximație. Le dau numai după cum am putut să le apreciez cu privirea ochilor, deci în mod probabil. Centura era înaltă cam de doi metri - doi metri şi jumătate, iar grosimea zidului de vreo 70 de centimetri, până la unmetru. Deasupra zidului sunt gherete, unde stau soldații de pază. Distanța între gherete - probabil 50 metri.

Paza de pe ziduri se face de soldații de la M.A.I. (Ministerul Afacerilor Interne). Soldații de pe zid, cu arma în mână tot timpul, se plimbă de la o gheretă la alta. în coridor sunt depozitate lemnele de foc pentru încălzirea pe timpul iernii. Acestea erau stivuite în metri chiar pe lângă zid. Se vor sui pe lemne şi apoi cu mâinile se vor cățăra pe zid până vor reuşi să ajungă pe coama lui, de acolo cu oarecare risc şi dibăcie vor sări drept în stradă. Astfel vor fi liberi din nou.Dar destinul nu-i cum vrea omul, ci cum vrea Domnul. Planul de evadare era făcut, acum trebuia timpul potrivit să-l pună în aplicare. De la fereastra lor şi până la poarta principală, unde era corpul gardienilor, distanța era de aproximativ 50 - 60 de metri. Aici, la această poartă, era o

cameră unde e rastelul de arme şi în fiecare zi, la orele şase după masă, vin soldații de la unitate şi fac schimbul cu cei care coboară de pe zidul de pază. Când soldații se întâlnesc în această cameră, nu se grăbesc prea tare, că „doar nu vin turcii”. Până mai dau mâna unul cu altul, până fumează o țigară, fiindcă în post nu au voie, nu se grăbesc, căci oricum deținuții au gratii de fier, nu au cum să evadeze. în momentul când soldații erau la poarta principală, unde se schimbă garda, Nicolae Fudulea şi cu Stere Grasu, cu multă atenție şi iuțeală s-au desbrăcat de haină şi de pantaloni, de au rămas numai în cămaşă şi indispensabili. Repede s-au vârât pe sub gratii şi au sărit în coridor. Stere a ieşit întâi şi Fudulea după el. Stere s-a urcat pe lemne şi de acolo s-a cățărat şi a ieşit sus pe zid. Fudulea, care era foarte iute de mişcări, i-a făcut semn să sară în stradă. Acum era pe lemne şi urma să urce pe zid, să-l urmeze pe Stere. Dar cum se face când vine ghinionul şi nenorocirea, Stere a sărit greşit şi şi-a rupt fluierul piciorului drept în două. Din cauza durerii insuportabile răcnea şi țipa în plină stradă cât îl ținea gura. Nicolae Fudulea deşi țăran simplu, avea un discernământ şi o inteligență sclipitoare. Imediat şi-a dat seama că Stere Grasu şi-a fracturat piciorul şi că totul e pierdut. Eu spun că de mi-ar fi dat mie cineva un sac de aur, nu aş fi putut să iau o asemena inițiativă ca a lui. Este nu numai de admirat, dar este şi imposibil a te gândi la o aseme-nea hotărâre. Aici nu avea când să se gândească, totul mergea fulger. în timp ce soldații îşi mai schimbau unele obiecte şi mai trăgeau dintr-o țigară, ori mai spuneau câte un banc, Fudulea a luat o scurtătură de lemn din grămadă şi ca o vijelie, ca o furtună, s-a repezit la poarta principală unde soldații erau în bună dispoziție. Cu o iuțeală uimitoare şi cu un curaj fără seamăn a apărut în mijlocul soldaților şi cu mult sânge rece a strigat: *Puneți mâna pe ei, mama lor de bolşevici!* Soldații au crezut că s-a întâmplat vreo evadare în masă, nu ştiau cum să fugă mai repede, aşa au fost de şocați. Unii n-au avut timp să-şi ia bonetele, alții vestoanele, în timp ce unii s-au ascuns după uşă. Un soldat a ieşit în curte şi a fugit ca din puşcă, s-a dus drept la birouri unde erau vreo zece funcționari şi îngrozit a strigat: *Fugiți, că vin deținuții cu scurtăturile de lemn în mână!* S-a produs şi aici panică mare. Nicolae, când a văzut că toți s-au împrăştiat şi nu a mai rămas nimeni în cameră, a aruncat scurtătura din mână şi a ieşit pe poarta principală în stradă. A dat colțul şi fugi pe străzile Constanței, spre libertate şi haiducie.

Stere Grasu, cu piciorul rupt, se tăvălea de pe o parte pe alta şi țipa îngrozitor de durere, cum nu se putea închipui, ca în ghiarele morții. Nu se ştie ce s-a întâmplat cu el. în nici un caz, e sigur că nu l-au tratat, poate că l-au mai chinuit, de necaz că era să-i reuşească evadarea din închisoare. Probabil numai după aceea l-au executat.

Drumul spre haiducie

Colonelul Doicaru, şeful securității, s-a sfătuit cu subalternii lui încotro ar fi putut să fugă partizanul, banditul. Lupul când e hăituit, încotro fuge? Desigur, spre pădure. Sigur şi banditul tot spre pădure a fugit. S-a format o poteră imensă cu armată şi cu securişti şi au luat-o în lung şi lat spre Nord, spre Babadag. Dar judecata lui Fudulea trebuia din nou să strălucească, să sclipească. El n-a luat-o spre nord, spre pădurile Babadagului, aşa cum era normal s-o facă. Haiducul îşi are tactica şi stratagema lui. N-a luat-o spre nord, spre pădure, ci a luat-o spre sud, spre câmpie. A dus în eroare securitatea, puteau să-l caute mult şi bine, până i-ar fi luat amețeala!

Dar problema era destul de grea pentru Fudulea, cum să străbată străzile până la marginea oraşului Constanța. Fiind un oraş balnear, cu lume multă venită din toată țara, trebuia să treacă prin zeci şi zeci de pâlcuri de oameni. Iar el numai în cămaşă şi gol ca un pistol, noroc că din nou i s-a năzărit o idee: să simuleze că este beat. Dar şi pentru asta îi trebuia multă finețe şi multă istețime. El trebuia să se transforme dintr-un bun păstor într-un bun artist şi iată-l beat turtă, mergând pe trei cărări. Mergea strâmb, împiedicat, şi sughița mai bine decât un bețiv adevărat. Unii oameni îl compătimeau, alții îl disprețuiau şi ziceau: Uite, în ce hal a ajuns, un alcoolic, un

derbedeu care şi-a pierdut şi hainele. Nicolae Fudulea, dacă auzea ce ziceau oamenii, se bătăia mai departe spre liman. A dat Dumnezeu şi s-a văzut la câmp şi încă puțin şi a ajuns la porumburile după care tânjea, precum cerbul tânjeşte după izvoare cu ape reci. Porumburile erau pentru el ca nişte păduri care îl odihneau şi-l făceau nevăzut de ochii fiarei roşii, anticristul. A stat jos şi s-a odihnit până spre seară. Pentru Fudulea noaptea era vremea cea mai plăcută. Nimeni nu-l vedea de unde vine şi unde se duce. Noaptea pentru el este binecuvântare, că îl ascunde şi îl face nevăzut de ochii tiranilor. Şi-a făcut rugăciunea şi a plecat spre Cobadin, spre vestul Dobrogei, să se depărteze cât mai mult de Constanța, oraş care e condus de puterile întunericului. Dar până la Cobadin prin câte văi, prin câte hățişuri şi peripeții trebuie să treacă! A mers toată noaptea şi mai spre ziuă a intrat într-un boschet de mărăciniş. A stat toată ziua fără pâine, dar mai ales fără apă în acea arşiță a soarelui, numită Africa Dobrogei. Când s-a înserat, şi-a făcut rugăciunea şi a plecat la drum. Cum a ajuns la primul sat, s-a oprit la marginea lui şi a căutat ceva cu care să se poată apăra. A dat peste un furcoi cu coarnele de fier, acesta fiind prima armă cu care s-a înarmat. Tot la marginea satului, mai încolo a observat o uşă deschisă, iar în casă ardea o lampă cu petrol. Repede s-a dus până în fața uşii, aşa, cu furca în mâini, şi a văzut o pereche de tineri, soț şi soție. Le-a dat bună seara şi le-a zis: *Frații mei, să nu vă temeți de mine, că nu sunt om rău, sunt om bun, dar vedeți în ce hal am ajuns. Aceasta e o dovadă că sunt om bun, sunt prigonit de cei fără Dumnezeu, care vor să ne distrugă țara şi neamul nostru românesc. Vă rog, cu bunăvoința dumneavoastră, dați-mi puțină apă că nu am băut de două zile şi mi s-a uscat limba*. Tinerii aceia i-au dat un bidonaş cu apă, o pâine şi ceva de ale gurii. Toate erau puse într-o traistă şi i-au zis: *Poftim nene şi Dumnezeu să te ajute*. Nicolae Fudulea a primit traista şi le-a zis: *Frații mei, vă mulțumesc din toată inima pentru aceste daruri neprețuite. Şi acum, vă rog, dacă sunteți buni români şi mai ales buni creştini, după aceasta se va cunoaşte, nu ați văzut şi nu ați auzit nimic. Tăcere. Dumnezeu să vă binecuvânteze*. Şi-a făcut cruce şi a plecat să se depărteze cât mai mult de locul acela unde a fost văzut de cineva. Dar a fost linişte în urma lui. Se vede că tinerii aceia au fost buni români şi au ştiut să tacă.

A tot mers spre vest, până a dat de o pădure. Pădurea era sfântă, era patria lui. A intrat într-un desiş şi frânt de oboseală, de zbucium şi de somn, s-a aşezat jos şi a băut apa, că-i ardea sufletul ca o văpaie de sete, a mâncat puțină pâine şi s-a culcat. A dormit iepureşte, numai câteva ore, şi după această odihnă binecuvântată s-a sculat, şi-a făcut rugăciunea, sfânta cruce şi din nou la drum printre copaci, spre vest. După ce a trecut prin hățişuri, văi şi obstacole, într-o noapte a ajuns în comuna Cobadin.

Dumitru Gula din Ischibaba, județul Tulcea, o gazdă secretă şi un mare admirator al lui Nicolae Fudulea, de la care am toate aceste date, nu mi-a dat numele gazdei lui Fudulea din Cobadin şi nici câte zile a stat acolo. Poate vreo douăzeci de zile. Pe atunci se lucra la Medgidia, la Canal, pe un perimetru de mai mulți kilometri. Lucrau vreo şaizeci de mii de deținuți politici puşi la munci faraonice spre a-i distruge, fiindcă aceştia erau elita României şi ținta comunismului era să distrugă țara. Gazda lui Fudulea s-a dus la Medgidia ca să sondeze terenul, pe unde ar putea să treacă Fudulea Canalul. Era multă forfoteală de deținuți, de civili, de maşini, camioane de tot felul şi paza nu era aşa de vigilentă în acea lume imensă, care se mişca într-una. Şiruri de camioane şi de căruțe încărcate cu pământ, în plus era un du-te vino de oameni. Gazda lui Fudulea s-a dus acasă şi la câteva zile a umplut căruța cu fân şi l-a pus pe Fudulea lungit sub fân, făcându-i puțin loc pentru aerisire. S-au rugat şi au plecat cu peripeții şi cu mult risc, ziua-n amiaza mare, că noaptea ar fi fost mai suspect. Când au ajuns la Medgidia, în acel furnicar de lume treceau şiruri de căruțe cu pământ, printre care s-a vârât şi căruța în care era Nicolae Fudulea. Se zice că riscul de multe ori este binecuvântat. Şi gazda lui Fudulea, printre acele căruțe cu pământ, fluiera şi cu biciuşca în mână îndemna caii să meargă. Au trecut cu bine şi cu multe emoții de canal. La câțiva kilometri de drum au dat de lanuri cu porumb. Nu ştiu precis dacă era sfârşit de august sau început de septembrie, dar porumburile erau mai înalte ca omul. A intrat cu căruța pe un drum şi s-a înfundat într-un lan de porumb, pe o linie unde nu se vedea țipenie de om. Aici s-au îmbrățişat şi s-au sărutat ca doi frați. Fudulea a zis: *N-am cum şi nici nu*

ştiu cum să-ţi mulţumesc. Ţi-ai riscat viaţa pentru mine, frate. Ce pot eu să fac? S-a uitat şi a zis: *Doamne, ajută-ne şi ne apără de cei fără Dumnezeu*, apoi s-au îmbrăţişat din nou. Au plâns şi s-au despărţit. Gazda lui Fudulea a plecat spre casă, iar Fudulea spre pădurile Babadagului. A avut grijă gazda lui de i-a pus apă şi alimente în traistă, furca lui să se apere, dacă nu de oameni, măcar de vreun câine. A mers câteva nopţi la rând, până când a dat de pădurile Babadagului, patria lui, unde şi frunza îl cunoaşte, îl apără şi îl ascunde de duşmanii lui, locul unde cunoaşte izvoare cu apă rece.

în Ceamurlia de Sus, un tânăr, Stere Alexe, fosta gazdă a lui Nicolae Fudulea, în timp ce Fudulea era la închisoare condamnat la moarte, securitatea s-a dus să-l aresteze, dar a scăpat ca prin minune de bestiile roşii. S-a înarmat şi haiducea de unul singur prin pădure. într-o noapte, Fudulea s-a dus la familia lui Alexe şi a luat legătura cu Dumitru Alexe, fratele mai mare al lui Stere şi i-a povestit evadarea lui de la închisoarea Tataia din Constanţa şi peripeţiile prin care a trecut; totodată l-a rugat să-i facă legătura cu fratele său. într-o noapte s-au întâlnit amândoi. După ce şi-au povestit ce au mai făcut de când nu s-au mai văzut, s-au înţeles să lucreze împreună la organizarea comunelor împotriva celor fără Dumnezeu, a comunismului. S-au înarmat cu arme automate şi au pornit prin comune la organizare. Din când în când mergeau la Dumitru Alexe pentru informaţii şi pentru ceva alimente. Dumitru îl admira foarte mult pe Fudulea pentru felul cum se purta şi cum vorbea din convingere împotriva comunismului. Când se ducea prin comune, Fudulea le spunea cetăţenilor: *Fraţilor, bolşevismul în curând va pieri, se va risipi şi se va duce de unde a venit, iar noi vom fi din nou stăpâni pe ţata noastră şi pe glia noastră.* Au umblat amândoi la organizarea comunelor până în toamnă târziu, aproape de iarnă.

Stere Alexe s-a despărţit de Fudulea în iarnă şi, ca să-şi piardă urma, i-a spus: *Plec din localitate şi mă voi duce în altă parte*. Dar în schimb n-a fost aşa, el şi cu frate-său Dumitru au săpat chiar în casa lor o ascunzătoare. Spre nenorocul lui, un mare codoş informator al securităţii, o canalie ordinară, Mişa Colaexaz din comuna Principele Mihai, judeţul Tulcea, ca un câine umbla după trădări. Securitatea a venit la familia Alexe, au făcut percheziţie amănunţită, dar ce n-a găsit securitatea, a descoperit canalia de Mişa Colaexaz. A stat multe nopţi pe după garduri şi pândea curtea lui Alexe. Pe la ora unu noaptea, când Stere Alexe era sigur că în curtea lor nu poate să fie cineva, a ieşit din ascunzătoare în curte ca să mai respire puţin aer curat. Dar vânzătorul de suflete, Mişa, care de mult îl pândea, cum l-a văzut s-a şi dus repede să-şi ia arginţii lui Iuda. Imediat, cum l-a denunţat, au venit bestiile roşii şi l-au arestat pe Stere Alexe şi a murit la securitate în cele mai grele torturi, chinuri şi schingiuiri. A murit ca martir al Neamului Românesc.

A fost arestat şi Dumitru Alexe şi condamnat. A fost eliberat în 1964, când au fost eliberaţi toţi deţinuţii politici. Când a venit Dumitru Alexe acasă, s-a întâlnit în comună cu codoşul Mişa Colaexaz, care repede s-a dus să dea mâna cu Dumitru: *Hai noroc, Mitică!* Dumitru Alexe i-a zis: *Marş codoşule, să dispari din faţa mea, nu ţi-e ruşine, mi-ai mâncat pe fratele în plină tinereţe. Marş din faţa mea, blestematule!* Codoşul a plecat ruşinat, cu coada între picioare.

Nicolae Fudulea a rămas din nou să haiducească de unul singur, dar în urma lui era o armată întreagă de spioni, de codoşi şi de informatori organizată de securitate pentru prinderea lui. Securitatea a fost informată că Nicolae Fudulea umblă prin sate şi comune şi îndeamnă pe cetăţeni să se ferească de anticristul păgân, bolşevismul. în 1952, probabil pe la sfârşitul lui martie, Fudulea se găsea în comuna Principele Mihai, la fraţii Papazu, unde aveau săpată ascunzătoarea în grajd. Dar securitatea, cu reţeaua de informatori pe care o avea în toată Dobrogea, a aflat că Nicolae Fudulea se află la fraţii Papazu. A venit groaznica securitate şi cu armată multă au înconjurat comuna de jur împrejur ca să-l prindă pe mult căutatul şi fiorosul bandit Nicolae Fudulea. Dar cineva, care făcea parte din organizaţia lui Fudulea, repede s-a dus la el şi i-a spus*: Fudulea, fugi iute, că armată multă a înconjurat comuna*. Nicolae Fudulea, care era om de pădure şi de evadări, cu toată paza straşnică, noapte fiind, a trecut printre ei fără să fie observat de cineva şi s-a făcut nevăzut. Securitatea, după ce a înconjurat comuna, erau aşa de

siguri că-l vor prinde, că s-au dus la casa familiei Papazu şi, făcând percheziţia, au dat de ascunzătoare. Ascunzătoare, da. Ama Haiduc, ba!

Şi, din nou, Nicolae Fudulea le-a tras cacealmaua. Ca prin minune a scăpat din ghearele bestiilor roşii. în noaptea aceea, au fost arestaţi cei patru fraţi Papazu: Nicolae, Timu, Gheorghe şi Panait, unde se afla ascunzătoarea. Au mai fost arestaţi şi alţi cetăţeni care făceau parte din organizaţia **Haiducii Dobrogei**: Damu Grasu, şeful garnizoanei, apoi Mina Beca, Tascu Beca, Vanghele Beca, Gheorghe Cutumişu, Costea Cumiţă, Gheorghe Enache, Tascu Sifiringu şi Damu Sifiringu. Fudulea, după ce a scăpat din cleştele securităţii, căuta să fugă cât mai repede şi cât mai departe de locul acela. Securitatea, care ştia acuma stratagema lui Fudulea, şi-a luat măsuri pentru prinderea lui. Au pus în alertă zeci de sate şi comune, până aproape de Dunăre, la Hârşova. Pe o distanţă de 90 - 100 de kilometri, în toate satele şi comunele, cum se face seară, toţi codoşii şi informatorii au primit ordin să păzească bine în jurul localităţii lor şi dacă vor vedea pe Fudulea sau orice haiduc care umblă noaptea, să-i anunţe imediat. Nicolae Fudulea avea antenele simţului foarte dezvoltate şi, ca toţi marii luptători, era un om bun, blând şi liniştit. Nici chiar duşmanului nu-i făcea rău. Nu vorbea nervos şi iute şi nici nu era un taciturn. Vorbea moderat şi cumpătat. De multe ori ştia să ierte pe câte un camarad care îl jignea cu vreun cuvânt. Nu strica repede camaraderia, frăţia sau prietenia nu conta cine era persoana respectivă. Dispunea de multă înţelegere. Familia Fudulea sunt oieri-păstori din moşi strămoşi. Cândva, foşti Celnici. Nicolae, prin firea lui, prin comportamentul lui dispunea de un suflet nobil, civilizat. Dar când era vorba să-şi apere onoarea, demnitatea şi neamul, dădea dovadă de curaj şi de o dorinţă de luptă rar întâlnite. Dar aceea de la distanţă, de cum se apropia de un sat, numai după lătratul unui câine ştia ce poate să fie în acel sat. Mergea numai noaptea şi dacă îl prindea ziua pe undeva, intra într-un desiş de pădure sau de mărăciniş. Stătea acolo până venea noaptea şi pornea mai departe la drum. Avea gazde în multe sate, dacă se furişa într-un sat, prin antenele lui de haiduc simţea dacă nu e în regulă ceva, că în sat este ceva mişcare, imediat ieşea din acel sat şi pleca mai departe. Aşa a trecut prin zeci de sate şi potera nu l-a prins, dar nici nu-l slăbea de loc.

Fudulea, depărtându-se de locul de unde a plecat, fiind cam la o sută kilometri depărtare şi crezând că i-au pierdut urma, a intrat în comuna Colfa. După mirosul lui de haiduc, în comună era linişte şi nu se simţea nici un fel de pericol. Dar spre ziuă comuna Colfa a fost înconjurată de poteră, de securitate, de miliţie şi de armată. Fiindcă bestiile roşii nu erau sigure că haiducul Fudulea este aici, şi ca să nu alarmeze populaţia, au întrebuinţat altă metodă. O metodă satanică, nefolosită până aici. Au anunţat populaţia comunei că se face o verificare a buletinelor de identitate şi că toţi cetăţenii de parte bărbătească trebuie să se prezinte la primărie cu buletinul pentru control. Ca urmare a groazei şi spaimei care au băgat-o în oameni, într-o oră toată populaţia comunei era în faţa primăriei cu buletinul în mână. în primărie era un grup de securişti îmbrăcaţi în civil, iar la uşă cineva a anunţat: Să intre câte unul în primărie. Primul cetăţean care a intrat a fost întrebat numele şi apoi îi spuneau: *Noi ştim că Fudulea e la tine, dar vrem să vedem dacă eşti sincer şi dacă vrei să-ţi uşurezi situaţia să ne spui*. Cetăţeanul, care nu ştia nimic, răspundea: *Eu nu ştiu de nici un fel de Fudulea. N-am auzit de aşa ceva*. Cetăţeanul era luat şi dus în spatele primăriei şi păzit de securişti. Nu avea voie să ia legătura cu cei din faţa primăriei şi nici să se uite spre ei. A urmat alt cetăţean cu buletinul în mână şi la fel, aceeaşi întrebare, acelaşi răspuns, că nu ştie de nici un Fudulea, apoi era dus în spatele primăriei şi aşa s-au perindat mulţime de cetăţeni, până când s-a nimerit să vină chiar gazda lui Fudulea. Când i-a pus întrebarea cu introducerea că ei ştiu că Fudulea e la el, dar că ei vreau să vadă cât este de sincer, cetăţeanul a îngălbenit ca ceara, a început a tremura ca varga şi a scăpat buletinul din mână. Unul dintre securişti s-a aplecat, a ridicat buletinul şi i l-a dat zicând: *Ei, lasă că nu-i facem nici un rău. Nu-i aşa că Nicolae Fudulea are armă, ce fel de armă are? Are armă automată. Du-te şi spune-i, dacă se predă de bună voie, nu-i facem nici un rău*.

Numai în felul acesta au putut bestiile roşii să afle unde este haiducul Fudulea. Gazda s-a dus acasă, galben, pierdut şi i-a spus lui Fudulea: *Măi Nicolae, suntem trădaţi. Comuna e plină de armată şi chiar la poarta noastră e un grup de securişti înarmaţi, care te aşteaptă să te predai*.

Gazda s-a retras şi a dispărut. Nicolae Fudulea, de data aceasta era hotărât să nu se predea viu în mâna bestiilor roşii. A pus mâna pe armă, cu degetul pe trăgaci. A ieşit afară din casă, mergând drept spre poartă. La poartă era un grup de securişti şi ei cu degetul pe trăgaci. Nicolae a trecut pe lângă ei, dar aceştia nu i-au zis nimic. Şi-au dat seama de hotărârea haiducului, că la orice somare, el i-ar fi secerat cu automatul pe loc. De fapt, aceasta şi dorea haiducul, să cadă în luptă cu hoardele roşii, dar dorința lui a eşuat. A ieşit în stradă dar n-au deschis foc asupra lui. A mers aşa până aproape de marginea comunei, mai era o casă unde era un alt grup de securişti, dar mai numeros. Nicolae Fudulea a trecut şi pe lângă aceştia tot cu degetul pe trăgaci. Şi aceştia l-au lăsat să treacă de ei spre câmp. Aveau ordin de la Bu-cureşti că pe Nicolae Fudulea să nu-l împuşte, ci să-l prindă viu şi nevătămat. Fudulea s-a depărtat de ei la mai mult de o sută de metri pe câmp. Crezând că a scăpat din cleştele securiştilor îşi iuțea pasul să se depărteze şi mai mult, că de la o distanță mai mare ar putea să lupte cu fiara roşie şi probabil să evadeze din nou. Dar o canalie de securist, care avea arma cu lunetă, a ochit şi l-a împuşcat de i-a rupt fluierul piciorului. A căzut jos, sângele îi curgea şiroaie şi durerile erau teribile. Nu se mai putea mişca, iar dorința lui era să lupte, să nu cadă viu în mâinile lor. Dar acuma nu mai putea lupta, singurul lucru ce putea să-l facă, era să-şi ia singur viața cu propria lui armă, ca să nu-l ridice de acolo viu duşmanii neamului românesc. Dar ca unul care era un bun creştin, un ortodox convins, nu s-a sinucis. A preferat să fie chinuit, schingiuit, martirizat, dar să rămână creştin. Nimeni nu ştie ce au făcut cu el, unde l-au dus şi câte zile a mai fost în viață. Dar se ştie cum au luat viața atâtor mii de buni români, prin cele mai groaznice şi prelungite schingiuiri. Nicolae Fudulea a dat securității comuniste multă bătaie de cap şi a făcut pe mulți români să reziste la acțiunile partidului comunist, care lucra la distrugerea neamului românesc. Trădătorii de neam şi țară erau satisfăcuți că banditul şi haiducul Nicolae Fudulea a căzut. Pentru bestiile roşii într-adevăr Nicolae Fudulea a fost bandit, pentru că a încercat să le zădărnicească acțiunile. Dar pentru noi românii, **NICOLAE FUDULEA** a fost un erou şi rămâne peste veacuri un martir al neamului românesc, dar în special pentru frații lui, românii dobrogeni.

Hristu Zuba

Prin luna iulie, treierişul de grâu şi de păioase era în toi. Din ordinul partidului, toată lumea trebuia să-şi care recoltele la marginea satului ori a comunei şi acolo să vină maşina de treierat, aproape de claia lor de cereale. Era multă lume acolo, şi cu treabă, şi fără treabă. într-o zi, vine un jeep cu doi civili, sigur că erau securişti. Unul dintre ei întreabă: *Cine este Costea Brândea?* Oamenii l-au arătat, ăla mare. *Ia vino încoace. Cum te cheamă? Costea Brândea*. Intră cu el în jeep, dar nici n-au plecat bine la drum, că l-au şi luat la bătaie. Şi dă-i peste față, în cap, la burtă, în coaste, unde nimereau şi unde le pica mai bine. *Spune banditule, unde este Ciolacu Nicolae! Nu ştiu*. Şi dă-i cu pumnii într-una. L-au dus departe de sat, lângă pădure, sub un pod de piatră, l-au legat cu o sfoară cu mâinile la spate, la sfoară au lăsat un ochi, în care l-au agățat într-un cârlig şi l-au ridicat în sus ca la abator şi dă-i bătaie cu un retevei, fără milă.

Durerile de bâtă sunt suportabile, dar durerile de la mâinile legate la spate şi apoi spânzurat de o cracă de copac sunt îngrozitoare, fiindcă brațele de la umăr se dezlipesc din locul lor. Durerea e aşa de mare că moartea e mai dulce decât durerea aceea. Costea țipa ca din gură de şarpe, dar ei strigau: *Spune banditule, unde e Ciolacu. Dați-mi drumu, tovarăşi, dați-mi drumu, să vă spun*... L-au dat jos de la spânzurătoare. *Spune banditule, unde e Ciolacu? Vă rog, tovarăşi ascultați-mă ce vă spun. N-aş fi nebun să suport atâta durere pentru Ciolacu, dar vă promit că o să-l caut şi cum dau de el, vin şi vă spun*. I-au dezlegat mâinile de la spate şi i-au spus: *Ascultă banditule, poimâine, joi seara, vii şi ne întâlnim aici. Dacă nu ne spui unde e Ciolacu, îți facem mormântul. Ascultă banditule, să nu scoți nici un cuvânt unde ai fost, că noi o să ştim şi moartea*

e pe tine. Costea a răspuns: *Am înţeles*. S-a dus acasă cu mâinile umflate, şi şi-a făcut comprese cu apă şi cu sare pentru dezumflarea mâinilor şi potolirea durerilor. Dimineaţa s-a dus la treierat; acolo rude, prieteni l-au întrebat unde l-au dus oamenii aceia cu maşina. El le-a spus să nu-l întrebe, şi căra la saci de grâu cu spinarea şi să făcea că nu-i aude. Joi seara, cum le era înţelegerea, s-a dus la pod la întâlnire, dar călăii nu veniseră. Asta ca să-l sperie şi mai mult. într-un târziu au sosit şi l-au întrebat: *Ei, banditule, unde e Ciolacu?* El le-a spus că a fost pe aici, pe dincolo şi nu l-a aflat. Atunci l-au legat din nou cu mâinile la spate, l-au agăţat de cârlig şi Costea ţipa de durere şi se ruga să-l lase jos că le spune: *Tovarăşi, vă spun sincer. N-am avut timp din cauza treierişului, dar acum mă duc la mamă-sa acasă şi la soţia lui şi o să-l descopăr şi atunci vin şi vă spun*. I-au dat drumul cu condiţia ca sâmbătă la 11 dimineaţa să fie la postul de miliţie din comuna Baia. Dacă nu le spune unde e Ciolacu, îl vor duce din nou la post şi singur îşi va săpa groapa. Deci îl ameninţau cu moartea. A mers acasă şi iar cu comprese cu apă cu sare, să-şi liniştească durerile.

Sâmbătă dimineaţa, la orele 11, Costea Brândea era la la miliţie. Acolo îl aşteptau doi securişti, un maior şi un locotenent. *Să trăiţi tovarăşi ofiţeri! Bună ziua, cum te cheamă? Costea Brândea. De ce nu spui, Brândea, că noi ştim tot. De ce îţi agravezi situaţia? Tovarăşe maior, eu am promis că îl caut, nu stau nici un minut pe gânduri. Cum dau de el vin imediat şi vă spun*. Locotenentul l-a condus până la poartă şi i-a zis: *Măi Brândea, câţi copii ai? Patru*, îi spune Costea. *Tu eşti om sărac. îţi dăm treizeci de mii de lei şi totodată ai scăpat, nu te mai chemăm*. Costea i-a zis: *Tovarăşe ofiţer, păi ce este, vită, să ne tocmim? Mi s-a acrit de acest nume Ciolacu. Eu îl caut şi nu vreau nici un ban, dar cum dau de el, imediat vin şi vă spun, să scap de belea şi de Ciolacu*. Ofiţerul i-a zis: *Ai grijă, să taci, altfel venim noaptea şi te luăm din pat. Vedem noi dacă eşti sincer*. Costea: *Să trăiţi, tovarăşe ofiţer. Am înţeles*. A plecat către casă.

într-o seară a venit cumnatul la mine în chilie şi mi-a arătat mâinile umflate şi mi-a spus cum l-au chinuit şi l-au ameninţat cu moartea. Eram îngrijoraţi amândoi şi ne dam seama că se apropie ceva greu, dacă nu moartea, atunci sigur nişte chinuri ieşite din comun. Eu eram foarte îngrijorat nu atât pentru viaţa mea, cât de sufletul meu. Cine ştie cât poate să suporte omul la schingiuirile diabolice care le aplicau bestiile roşii, ca să-l forţeze să-şi compromită sufletul, ceea ce are omul mai bun şi sfânt. Eu mă rugam: *Ajută-ne, Doamne, să rezistăm la orice chin, să ne dăm numai viaţa şi să ne salvăm sufletul.*

Securitatea cunoştea de la codoşii lor pe toţi membrii din organizaţiile noastre de luptă împotriva comunismului, dar nu se grăbeau cu arestările, căci voiau să descopere cât mai mulţi, să-i lichideze pe toţi. La sfârşitul lui septembrie 1951, s-au înteţit arestările de haiduci în mai multe sate şi comune dobrogene. în comuna Ceamurlia de Jos au fost arestaţi: Stere Moca, Alexe Constantin, Mihai Ţigănică, Enache Presea, Constantin Găzeru şi Hristu Zuba.

Mă voi opri numai la istorisirea unei părţi din viaţa tânărului Hristu Zuba. Avea cam 19-20 de ani şi făcea parte din U.T.C., dar numai de formă. Noaptea lua parte la şedinţele noastre de rezistenţă contra comunismului. A fost arestat şi el, odată cu alţi buni gospodari şi duşi la Constanţa, la securitate. într-o noapte l-au adus la marginea comunei Ceamurlia de Jos să-l ancheteze şi să facă declaraţii, denunţuri. Cine ştie prin câte chinuri şi schingiuiri a trecut acest tânăr, dar a avut o moarte mai mult decât de martir. Bestiile roşii au întâlnit pe izlaz un cioban bătrân, care păştea oile, şi i-au zis: *Moşule, vezi banditul ăsta, îl iei şi îl îngropi, dar să nu scoţi nici un cuvânt, că aici te îngropăm şi pe tine*. Bietul om a fost îngrozit de ce a văzut. Un om masacrat, zdrobit de atâtea lovituri primite, de nu se mai cunoştea unde-i sunt ochii. Prin mijlocul izlazului curgea o şuviţă de apă ce venea de la o cişmea din comună. Acolo pe vale, mai pe coastă, departe de apă, a săpat păstorul groapa şi l-au îngropat pe Zuba. Ciobanul, după ce şi-a făcut datoria creştinească, s-a rugat bunului Dumnezeu să-i odihnească sufletul lui Hristu. El îl cunoştea pe Hristu şi familia lui, dar de frică niciodată n-a scos un cuvânt. Din cauza pământului pietros, păstorul n-a reuşit să-i facă o groapă prea adâncă şi, când ploua, apa lua pământul şi îl ducea la vale. Ciobanul avea grijă ca atunci când trecea pe acolo să mai pună ceva pământ şi pietre.

După câțiva ani, familia Zuba a plecat din această comună şi s-a stabilit departe, în comuna Cagialac. Ciobanul avea băieți şi au plecat şi ei în oraşul Constanța. După vreo douăzeci de ani de la moartea lui Hristu, ciobanul la adânci bătrânețe trăgea să moară, dar nu putea să-şi dea sufletul. Noaptea i se arăta băiatul Hristu Zuba şi se ruga de cioban: *Scoate-mă de aici, unchiule, scoate-mă de aici, unchiule*. O săptămână la rând i s-a arătat Hristu şi se ruga de el. Ciobanul şi-a chemat feciorii şi le-a povestit toată istoria. Feciorii s-au interesat unde este familia Zuba şi au aflat că s-au mutat în comuna Cagialac. S-au dus acolo şi au povestit familiei toată istoria, cum s-a întâmplat şi unde a fost îngropat. Frații lui Hristu Zuba s-au dus la locul indicat şi l-au deshumat. I-au luat oasele martirizate de satrapii timpului şi le-au înmormântat cu serviciu religios făcut de un preot. Iar ciobanul, cum i-au spus că Hristu a fost reînhumat, şi-a dat duhul în cea mai perfectă linişte sufletească.

Mari arestări

Vreau să scriu despre marile arestări, dar nu ştiu, când nu au fost mari arestări în Dobrogea? în satele şi comunele din Dobrogea, de câțiva ani organizația de rezistență împotriva comunismului a fost urmărită într-una de securitate. Au început să fie urmăriți şi alți cetățeni pentru diferite motive reale sau imaginare, totul era făcut ca să bage groază în populație şi să nu aibă nimeni curajul să atace sau să vorbească împotriva bestiilor roşii. Credeam că anul 1951 va fi mai liniştit, dar satanica securitate a pornit cu toate oştile întunericului să ne aresteze şi să ne desființeze. Să ne distrugă, dacă se poate, total. Dar nu au putut să o facă, pentru că totuşi Cineva mai veghea asupra noastră, Dumnezeu era cu noi.

Colectivizarea era în toi în toată Dobrogea şi țăranii fugeau de colectivizare şi de securitate. Cumnatul meu, Costea Brândea, venea rar de tot pe la mine, ca să nu ne simtă codoşii. Căci mai întâi ne era frică de codoşi şi după aceea de securitate. într-o noapte a venit cumnatul Costea la mine ca să-mi aducă veşti şi câte un ziar. Mi-a zis: *Cumnate, să-ți spun o veste foarte îngrijorătoare pentru noi. Ieri am fost la târgul din Baia şi m-am întâlnit cu cetățeni din comuna ta, Sinoe. Ei mi-au spus că acum câteva seri a fost securitatea şi i-a arestat pe toți camarazii tăi, care fac parte din organizația contra comu-nismului: Sima Dimcica, Iancu Dimcica, Tănase C. Vlahbei, Tănase G. Vlahbei, Mircea Juruc, Tima Pasota, Stere Manciu, Stila Peştereanu, Nicolae Sicu, Hristu Gache şi Iancu Gicu. Au fost luați toți într-o noapte. A lipsit Tănase Ergoveanu, care luase şi el parte la şedințele noastre contra comunismului, dar se vede treaba că a alunecat şi a devenit informator. Nimeni nu ştie unde i-a dus maşina neagră. Au dispărut, cum s-ar zice, fără urme*.

După aceste veşti triste şi îngrijorătoare pe care mi le-a adus cumnatul Costea, parcă aveam presimțirea că se apropie şi de noi un mare pericol. S-ar putea să cad în plasa acelei hidre apocaliptice, despre care se spunea că are dinți foarte ascuțiți. Nu se ştie dacă ne va lăsa în viață ori ne va sfâşia de tot. înainte să plece cumnatul de la mine, am zis: *Ce o vrea Bunul Dumnezeu, aceea va fi cu noi. Nu se ştie ce se poate întâmpla până mâine, dacă ne vom mai vedea sau nu*. Ne-am îmbrățişat şi ne-am despărțit.

Aici vreau să fac o mică paranteză. Acum e luna octombrie şi sunt aici la Zica din luna martie. Au trecut doi ani de când ne-am despărțit de camarazi acolo, la pădure. De atunci nu m-am bărbierit de loc şi mi-a crescut părul până peste umeri. Barba e până la piept şi mustața e destul de mare. Neavând condiții, săpun şi lame de bărbierit, lighean, prosoape şi apă, m-am lipsit de toate aceste marafeturi. Suntem în anul 1951, an de mare prigoană. Peste tot prin sate şi comune mişună securişti, milițieni, armată şi codoşi deghizați.

Zica venea seară de seară pe la mine şi îmi aducea veşti despre ce se întâmplă pe afară. într-o seară vine şi îmi spune: *Măi Ciolacu, ieri noaptea securitatea a fost în comuna Râmnic şi a*

arestat pe Vasile Caratoşi, Gheorghe Babu, Constantin Ciotim, Tudorache Pipi, Iancu Ploscaru şi pe Dima Macu, toţi din organizaţia de rezistenţă contra comunismului.

în altă seară, vine Zică la mine şi îmi spune: *Măi Ciolacu, acum câteva seri securitatea a fost în comuna Panduru, să-l aresteze pe Stere Grasu care era gazda noastră. Dar pe el, care dormea mai mult pe afară decât în casă şi cu mare grijă şi la primul lătrat al câinilor, a fugit. Securitatea a înconjurat casa şi au perchiziţionat peste tot, dar el era fugit de mult. în schimb au arestat pe Iancu Zoricu, Mihai Tutungiu, Nicolae Dimcea, Iancu Nirlu, Damu Zica şi Iancu Pirnea*. Zică a mai continuat: *Azi am fost la târgul din Baia, unde m-am întâlnit cu băieţi* de ai noştri şi mi-au spus că se fac arestări pe capete prin satul Runcu, prin comunele Râmnic, Colelia, Cartoiu şi Sarai.

Zică avea o fire domoală, liniştită şi era foarte inteligent. A stat câteva ore la mine în chilie şi, foarte amărât, mi-a vorbit: *Nu s-a mai pomenit pe lume ce fac bandiţii ăştia. Percheziţii, arestări după metoda bolşevică. Nu se ştie unde îi duce securitatea, se aude că pe unii i-ar duce în Bărăgan, iar pe alţii tocmai în Siberia*. Au lăsat părinţi bătrâni şi neputincioşi, soţii cu copilaşi mărunţi şi gospodării model, curţi pline cu animale. Ce se va alege de aceste familii şi de gospodăriile lor, praf şi pulbere. Totul se va nărui, totul se va distruge şi astfel aceste bestii vor distruge ţara întreagă. Cine va putea să descrie vreodată toate aceste suferinţe şi distrugeri, aceste barbarii şi crime produse de tirania comunisto-bolşevică. Toată ţara e în suferinţă. Zică mi-a dat noapte bună şi a plecat la culcare. Eu am început să mă gândesc la tot ce mi-a vorbit Zică. în comuna Sinoe am organizat, m-am înarmat şi am ţinut şedinţe anticomuniste; în comuna Panduru, la gazda Stere Grasu, am luat parte la şedinţe anticomuniste. în comuna Baia, unde m-a consultat doctorul Cociu Hagi, au fost arestaţi mai mulţi cetăţeni din organizaţia noastră: Ion Rujea, Enache Avganti, dr. Cociu Hagi, Cenuşe, plutonier de jandarmi, Dimcea Caramihai, Nicolae Marzăvan, Iancu Goga şi Mihai Gurguţ. Acesta din urmă a fost luat de lângă mireasă,în timpul nunţii, în văzul nuntaşilor. A fost legat de securitate şi dus în maşina neagră şi nuntaşii au rămas înmărmuriţi şi îngroziţi, cu multă durere şi jale, cu mireasa lângă ei. Toată bucuria unei căsnicii noi s-a topit la apariţia satanicei securităţi.

Miercuri, 24 octombrie 1951, era o zi de toamnă cam răcoroasă, dar senină. Dimineaţa pe unele locuri a căzut bruma. De cum s-a făcut ziuă, Zică a venit la mine şi mi-a spus că securiştii umblă toată noaptea prin sate ca nişte câini turbaţi şi arestează într-una. Pe când discutam cu Zică, mi s-a întâmplat ceva neobişnuit, mi-a trecut aşa ca un fior prin inimă şi parcă mă apăsa ceva greu. Sunt fenomene pe care omul nu şi le poate explica. I-am lui Zică: *Măi Zică, nu ştiu de ce mi se pare mie că ceva nu e în regulă. Nu cumva e cineva afară?* Zică, om care nu obişnuia să înjure, a zis: *Dă-i în mă-sa, vezi-ţi de treabă, că nu e nimeni*, caută el să mă liniştească. Dar eu nu am putut să mă liniştesc. Că înlăuntrul meu era ceva ce mă râcâia, ce nu-mi da pace. I-am zis lui Zică: *Am să ies puţin sus, la uşa grajdului, să ascult şi să văd ce se mai întâmplă pe afară*. M-am dus la uşa grajdului şi am deschis-o puţin, uşor, fără cel mai mic zgomot. Cum ascultam foarte atent, am auzit un zgomot uşor, ca şi când cineva ar fi smuls o bucată de stuf din gardul care despărţea curtea lui Zică de vecinul său, Vasile Cicheli. Era logic că cineva voia să treacă în curtea lui Zică. Mai aveam un semn: Cicheli avea două javre de căţei care toată noaptea lătrau, dar în seara asta era linişte de parcă le-ar fi legat gurile. Ori parcă i-ar fi dus undeva, ca să nu latre. Iarăşi logic: Cineva avea interes să fie multă linişte, ca să mă poată urmări pe mine. S-a creat o linişte ca de mormânt. Am coborât jos în chilie, unde Zică se delecta răsfoindu-mi Biblia. Am schimbat câteva cuvinte cu el, apoi ne-am spus noapte bună şi el a plecat la culcare iar eu am rămas foarte abătut, posomorât şi îngrijorat. Nu ştiu cine era cel care mă vestea că o să am mare necaz. Sfântul Pavel, în scrisoarea către Romani, spune că în om sunt două firi: *Căci nu ştiu ce fac: nu fac ce vreau, ci fac ceea ce urăsc... Pentru că binele, pe care vreau să-l fac, nu-l fac, ci răul, pe care nu vreau să-l fac, iată ce fac!*

Aşadar, după multă frământare sufletească mi-am zis: Una din aceste două firi mă anunţă că vine peste mine mare necaz.De acolo îmi vine îngrijorarea, supărarea. Eu cred în destin şi cum spunem noi ţăranii: Ce ţi-e scris, în frunte-i pus. Şi atunci nu am încotro. Prin absurd, de s-ar

crăpa pământul şi prin crăpătura pământului să mă tot duc în jos, până în neant. Dar cum spune Psalmistul: *Şi acolo este Cel Atotputernic*. Cu această frământare sufletească mi-am făcut rugăciu-nea de seară şi m-am culcat. Am avut ceva coşmaruri, dar totuşi am dormit destul de bine.

A doua zi de dimineață, cum m-am sculat am ieşit sus în grajd, mi-am făcut rugăciunile dimineții şi, după obiceiul meu, m-am uitat pe sub streaşină, în curte şi în zare. Ne se simțea nimic deosebit, totul părea să fie normal. Şi totuşi un normal relativ. M-am mai plimbat prin grajd, după aceea m-am apucat să cioplesc ceva, nu-mi amintesc bine ce anume, o cruciuliță sau o ramă pentru icoană. Şi pe când ciopleam la acel obiect, exact la orele 12, aud uruit de maşini. Veneau cu viteză pe drumul din spatele grajdului unde eram şi deodată se opresc brusc şi trag într-una cu arme automate. Repede sar de la locul unde mă aflam şi mă duc la vizeta din peretele de către stradă, la gaura pe care o făcusem cu cuțitul. Dau la o parte țăruşul care masca vizeta şi când mă uit, ce era să văd, ceva înspăimântător. Hoardele roşii, bestiile fioroase, fiara roşie din Apocalipsă. Maşinile securității erau încărcate cu ofițeri securişti. într-o clipă i-am zărit cum săreau din maşini şi se aşezau în lanț de trăgători, să mă înspăimânte şi să mă demoralizeze. Repede alerg, cobor în chilie şi iau propteaua, timp în care uşița se închide ermetic. Afară se trage mereu cu armele automate. îmi dau seama că de data aceasta sunt mai expus ca oricând. Era octombrie şi se făcuse cam frig. Pentru orice eventualitate, îmbrac pulovărul, apoi mai aveam un cojocel pe care îl iau peste pulovăr, după care pun şi haina. Aprind candela, spun rugăciunea Tatăl Nostru, îmi pun căciula pe cap şi aştept. Mă gândeam că dacă vin bestiile şi vor căuta, văzând grajdul gol, se vor lua şi vor pleca. Dar m-am înşelat amarnic, bestiile roşii venea la sigur. Desigur că eram trădat. Şi tot aşteptând, a venit cumnatul meu Costea Brândea. A ciocănit în uşiță de trei ori, cum aveam convenția între noi. Deschid puțin uşița şi văd pe cumnatul meu care de abia se mai ținea pe picioare, bătut măr, răguşit şi cu lacrimi în ochi, mă ruga: *Cumnate, te rog să nu deschizi foc de armă, grajdul e înconjurat de securişti şi străzile sunt pline cu armată. E ziuă, nu e noapte, nu ai nici o şansă să reuşeşti*. Şi se ruga cumnatul meu: *Eu am patru copii, tu ai doi, poate să aibă unul din ei noroc şi să scăpăm amândoi cu viață. Te rog, predă-te*. Mi-am făcut toate calculele: dacă ar fi noapte, cum sunt atâtea coteţe de porci şi de găini, garduri, aş deschide foc într-o parte şi, prin întuneric, aş ieşi în altă parte şi aş scăpa de încercuire. Dar acuma e ziuă şi ar însemna să mă sacrific. Martirii nu s-au eschivat, au primit moartea cu seninătate, aşa că m-am resemnat şi eu. Eu nu sunt un om agresiv şi nici om al sângelui. Mi-am făcut Sfânta Cruce şi am ieşit afară.

Dar felul cum arătam eu, om înalt, solid, cu părul plete peste umeri, barbă până la piept şi mustață mare, stufoasă, arătam ca unul venit din Africa. O arătare de temut pentru bestiile roşii. Când mi-am făcut apariția în curte, am văzut cum le tremură mâinile pe arme. Credeau că am pistoale şi grenade şi o să încep să-i curăț pe ei întâi şi după aceea să mă sacrific pe mine. Când am ajuns în mijlocul curții, am fost somat: *Stai, mâinile sus*. Repede s-a făcut cerc în jurul meu, cam la patru - cinci paşi distanță. Unul din ofițeri, mai mărunțel de statură, s-a repezit drept la mine şi s-a ridicat în vârful cizmelor ca să-mi pună țeava pistolului în față. Eu eram mai înalt şi el, stând în vârful picioarelor, cu greu îşi putea ține echilibrul. îl vedeam cum îi tremură mâna de frică. Colonelul Nicolae Doicaru, şeful securității, l-a văzut şi iute s-a repezit, strigând: *Măi, măi, ce faci măi?* şi a pus mâna pe țeava armei, s-o dea la o parte. Şeful securității pe țară, Nicolschi, avea interes să ne prindă vii pe noi, haiducii Dobrogei, şi nu morți. Ofițerul, din imprudență, cum era cu mâna pe trăgaci, putea să mă împuşte. Dar colonelul Doicaru a salvat situația, căci avea şi el nevoie de un trofeu. Colonelul mi-a zis: *Arată-ne, Ciolacule, unde ai stat*. I-am dus la uşa grajdului, pe el şi pe doi maiori. Au intrat în grajd, s-au uitat, dar n-au descoperit nimic. Am plecat cu ei spre stradă, unde era maşina securității. Când să ieşim în stradă, i-am oprit şi le-am zis: *N-ați descoperit unde am stat*. Ne-am întors şi am intrat în grajd, cu ei după mine. M-am dus unde era uşița, am dat paiele la o parte şi am săltat uşița. Am vrut să le arăt că ei n-au fost în stare să descopere unde am fost eu ascuns. S-au uitat toți ca într-un puț, au făcut ochii mari, uitându-se la mine mirați, cine ştie în ce hrube mari credeau ei că am stat. Colonelul Doicaru i-a zis unui

maior să intre. Acesta, când să intre, mă întreabă: *Mai sunt şi alţii înăuntru? Nu mai e nimenea*, i-am spus, *numai eu singur am stat acolo*. Se vede că îi era frică să nu-l gâtuiască careva. După ce a coborât jos şi a văzut că nu-i nimeni, a prins glas şi a zis: *Uite câte ziare, uite câte gutui!* Comuna Lunca era patria gutuilor. A început să scoată afară ziare, gutui, o bucată de pâine şi Bilia. M-am repezit să-mi iau Biblia, dar un maior m-a împins şi mi-a luat-o. Am zis: *Domnule colonel, daţi-mi Biblia*. Colonelul, cu un accent moldovenesc, a zis: *Daţi-i-o, măi*. Mi-au dat-o şi am strâns-o la piept.

întrerup aici şi voi continua după ce voi povesti ce s-a petrecut în acea dimineaţă, înainte de a mă aresta pe mine. Pe la orele nouă sau zece, o coloană de securişti a venit la marginea satului Lunca, au întâlnit pe un cetăţean, Ştefan Timoş, l-au întrebat dacă ştie unde stă Costea Brândea, le-a răspuns că ştie şi l-au luat cu ei. Sora mea Chiraţa se ocupa de cei patru copilaşi ai ei şi deodată s-a umplut curtea şi casa de securişti care au intrat în toate camerele. Patru securişti au pus mâna pe Costea şi dă-i cu pumnii pe el: *Spune, unde e Ciolacu! Nu ştiu*. Opt pumni cădeau dintr-o dată peste cap, peste faţă şi peste tot corpul. Sora mea, o femeie inimoasă, obişnuită cu răscolirea casei de jandarmi, de siguranţă şi acuma de securitate, s-a repezit între securişti, şi-a cuprins soţul de mijloc şi ţipa la ei: *Am pierdut un soţ în război, ce vreţi, să-l omorâţi şi pe ăsta? Ce loviţi în el ca nişte criminali?* Unii securişti trăgeau de cumnatul Costea, alţii trăgeau de sora mea. Dacă au văzut că nu-i pot descleşta mâinile, i-au dat şi sorei câtiva pumni în cap şi peste gură, apoi l-au luat pe Costea în altă cameră. Uşa fiind deschisă, el a văzut cum securiştii îi băteau soţia şi se zbătea să meargă s-o salveze, dar şi pe el îl loveau din toate părţile. L-au luat pe Costea şi l-au dus la miliţia din Baia, unde l-au luat din nou la bătaie, să spune unde e Ciolacu. El spunea că nu ştie şi dă-i iar bătaie. Eu nu am mai văzut un alt om în afara cumnatului meu, care să reziste la atâta bătaie şi chinuri. El nu concepea să-şi trădeze cumnatul.

Cinci securişti în jurul lui, doi îl ţineau şi trei îl băteau. Unul cu o vână de bou, altul cu un par şi altul cu pumnii. După o jumătate de oră de bătaie, de la cap la picioare şi invers, şi-au dat seama că vrea să sufere până la martiraj. L-au dat jos de pe masă şi l-au luat cu vorba bună: *Măi Brândea, de ce eşti aşa de încuiat? Tu degeaba te încăpăţânezi şi nu vrei să ne spui de Ciolacu. Uite ce spune preotul Stere Popovici*. Au scos o listă de oameni care, în săptămâna de Paşti, au ţinut o şedinţă cu peste 20 de inşi la cumnatu-meu în casă. *în casa ta s-au înarmat partizanii: Nicolae Fudulea, Gogu Puiu, Iancu Ghiuvia, Nicolae Ciolacu şi Hristu Pariza,* i-au spus securiştii. Şi pe listă mai erau gazdele din sat şi de prin împrejurimi. *Tu ai şansa să scapi dacă ne ajuţi, dar dacă te încăpăţânezi, noi te punem din nou pe masă şi ai să stai întins până te hotărăşti să ne spui*. Mi-a spus cumnatul toate acestea mai târziu, când am avut şansa să ne vedem. Am început să transpir, zicea el, m-au trecut toate năduşelile. Eram într-o grea dilemă, nu ştiam ce hotărâre să iau. Atunci le-am spus securiştilor să mă lase să mă gândesc. Au plecat, iar eu am rămas singur în cameră şi m-am gândit. Dacă douăzeci de inşi vor susţine că numai Costea Brândea ştie de Ciolacu şi nu altul, atunci rezistenţa va fi zadarnică. Ar fi o aberaţie din partea mea. Mi s-a zburlit părul în cap, când m-am gândit că toţi au declarat că au fost la mine în casă, că au ţinut şedinţe şi s-au înarmat. Când îmi venea în minte că trebuie să recunosc toate acestea şi să spun unde este Ciolacu, îmi venea să-mi pun unghia în gât. Mă gândeam la cei 20 de inşi scrişi pe lista lor, mă uitam la masa de tortură care mă aştepta şi în situaţia aceea m-am hotărât să declar.

A venit securistul şi mă întreabă: *Ei, te-ai gândit? Da*, am zis. *Hai spune odată, ce mai aştepţi*. Am zis: *Scoateţi-mă la domnul colonel. Păi spune-ne nouă*, a zis el. I-am spus că mă tem că iar mă bat şi mă pun pe masă. *Nu te speria, că nu te mai batem. N-am încredere în voi, scoateţi-mă la domnul colonel*. N-au avut încotro şi m-au scos la colonel. *Cum e, Brândea? Domnule colonel, aşa este cum a spus părintele Stere Popovici. Toţi au fost la mine, au avut şi arme. Unde este Ciolacu acuma? La Zica în grajd*. M-a întrebat: *Are Ciolacu armă? A avut, acuma nu ştiu, că nu am fost de mult la el*. în momentul acela, colonelul a pus mâna pe telefon şi a cerut să-i trimită urgent un efectiv de soldaţi şi armament. în mai puţin de o jumătate de oră a

sosit o coloană de soldaţi M.A.I. în comuna Baia. M-au suit în maşina colonelului Doicaru, cu doi maiori lângă mine, şi au luat-o spre Lunca.

în satul Lunca rămăseseră securişti de pază în jurul casei cumnatului şi pe la alte case suspecte. în momentul acela, Nicolae Fudulea era evadat de la închisoarea Tataia din Constanţa. Era urmărit de securitate şi era temut ca fiind „cel mai fioros bandit” (de securişti, se înţelege). Pentru aceasta a cerut Doicaru să vie forţe noi din Constanţa, de teamă că Nicolae Fudulea ar putea să fie cu Ciolacu.

Un pluton de securişti era în jurul colonelului, iar restul de armată s-a împânzit în tot satul. După ce mi-au dat Biblia, am strâns-o la piept şi m-au dus în maşina colonelului şi am plecat. Colonelul, cu şoferul în faţă, eu în spate între doi maiori. Doicaru mă întreabă: *Ciolacu, care-i drumul ce duce la şosea?* I-am spus că nu ştiu. *Cum nu ştii, trei ani ai stat pe-aici şi nu ştii?* I-am spus că eu numai noaptea am umblat prin sat şi ziua e totul schimbat pentru mine. Pe drum venea un cetăţean pe care l-au întrebat şi acela le-a spus: *Mergeţi puţin mai înainte şi o luaţi la stânga*. în centrul satului era o alimentară, un restaurant, o frizerie şi era destulă lume care aşteptau să-şi facă cumpă-răturile. Maşina în care mergeam şi-a încetinit mersul, să poată vedea lumea ce ispravă au făcut trădătorii de ţară şi neam. Lumea, dacă m-a văzut cu plete şi cu barbă, a început a zice: *La Zica au prins un preot,* alţi ziceau că este un călugăr la sigur. Numeni nu ştia adevărul. Puţin mai înainte de stânga, lângă şosea era sfânta biserică. Când am ajuns în dreptul ei, cu mâna stângă mi-am luat căciula din cap, m-am închinat şi mi-am făcut crucea. Maiorul din stânga mea, jap, mi-a dat cu laba peste mână. I-am zis: *De ce mă loveşti, domnule? Păi du-te în aia mă-tii de bandit. Doar nu vrei să mă încreştinezi şi pe mine!* I-am răspuns: *Nu, domnule, ăsta-i obiceiul meu, când trec pe lângă vreo biserică. Dar dacă nu e voie, nu mă mai închin*. El a zis: *Ba du-te în aia mă-tii, îi voie, dar nu în halul acesta!* Ei credeau că îi sfidez, făcându-mi cruce în faţa lor, m-au lovit, eu care în momentul acela eram cu gândul în ceruri. Nu ştiam ce mă aşteaptă, numai la sfidare nu mă gândeam. Dar ei, care suferă de un complex de inferioritate, credeau că îi subestimez. Ofiţeri făcuţi la duzină din ciobani, tinichigii, muncitori din port, analfabeţi. Mulţi erau din comuna slavo-rusă Jurilovca, lipoveni.

Am ajuns la postul de miliţie-securitate Baia, m-au băgat într-o cămăruţă şi lângă mine au lăsat un ţigan, cam la 26 - 27 ani şi negru cum e cărbunele. îmbrăcat într-un costum nou-nouţ, tras la dungă, cravată la gât. S-a apropiat de mine, cu gura lângă nasul meu, şi tot mă întreba ce am făcut şi tot mai tare se apropia de nasul meu. Şi ce mai, îmi arse o palmă cu atâta energie, încât am văzut stele verzi. Am ţipat: *aoleo! Taci mă, taci*, mi-a zis. Cred că n-avea voie să mă lovească, dar i-a venit şi ţiganului o dată apa la moară. După puţin timp a venit un ofiţer şi m-a dus într-o cameră mai mare. în mijlocul camerei era o masă şi deasupra, în tavan, era un cinghel (cârlig). în cameră erau cinci ofiţeri şi şeful securităţii, colonel Doicaru, care asista cum gealaţii îmi pregăteau metoda de tortură. Eu mă gândeam că de mă vor întreba de arme, nu voi nega, pentru că zeci de gazde m-au văzut pe la şedinţe cu arme. Din cei cinci gealaţi, unul avea o scurtătură de scândură în mână, altul avea o cravaşă de cauciuc. Unul s-a apropiat de mine: *Ia spune, banditule, ai avut armă! Da*, am zis. *Unde este?* I-am spus că e vârâtă în acoperişul de stuf, deasupra uşii grajdului. în jumătate de oră s-au dus şi au venit cu arma găsită. în timpul acesta mi-au mai pus câteva întrebări. Apoi s-au apropiat gealaţii din nou de mine şi m-au întrebat dacă mai am şi alte arme. Le-am spus că nu am avut alte arme afară de asta. Atunci mi-a zis: *Cum, banditule, nu vrei să spui de alte arme. Lasă că o să spui şi de laptele care l-ai supt de la mă-ta*. M-au legat cu mâinile la spate şi la sfoară au lăsat un ochi. în timp ce mă legau, mă gândeam în sinea mea, ce chinuri o să mă aştepte. Toţi cinci gealaţii au pus mâna de m-au ridicat ca pe un fulg în sus la tavan şi m-au atârnat de cârlig, lăsându-mă spânzurat în jos. Nu există metodă mai satanică, mai sălbatică, mai diabolică decât aceea, să fii legat cu mâinile la spate şi atârnat sus în cârlig. Dacă mâinile ar fi legate în faţă durerile nu ar fi aşa teribile. Arestaţii care sunt cu infracţiuni grave şi cei care sunt puşi pentru exterminare, sunt folosiţi drept cobai în aplicarea torturilor. Curat fiară roşie din Apocalips, nu-i interesează dacă vor muri sau dacă vor supravieţui. Am început să ţip, să urlu de durere. Era o masă aproape de mine şi întindeam

piciorul; aşa cum eram spânzurat, de abia ajungeam să pun talpa pe marginea mesei şi simţeam puţină uşurare. Dar bestia de călău, cel cu scurtătura de şipcă, a început să mă lovească peste talpă, peste degete şi peste glezne. Mi-am retras piciorul îndărăt şi am rămas spânzurat.

Celălalt călău lovea cu cravaşa peste fund şi peste coapse. Loviturile erau nimic pe lângă durerile din umeri. Simţeam cum îmi iese osul braţelor din umeri, nu mai puteam de durere, ţipam ca din gură de şarpe şi din nou încercam să pun piciorul pe marginea mesei, dar călăul cu şipca mă lovea din nou şi-mi trăgeam piciorul înapoi. Urlam de durere, dar călăii se uitau ca la Arenele Romane, cum mă luptam cu moartea.

Vă rog daţi-mi drumul, daţi-mi drumul că vă spun şi de alte arme. M-au dat jos din cârlig şi am început să mă vaiet: *Aoleu mamă, de unde să vă dau alte arme! Cum banditule, nu vrei să dai alte arme?* Şi din nou gealaţii se reped ca uliul la pradă, toţi înfig ghiarele în mine şi mă ridică iar sus la cârlig. Spânzurat din nou, durerile sunt şi mai îngrozitoare, nu mai aveam putere să întind piciorul spre masă. Nu exagerez când spun că în acele momente doream mai bine moartea, ca fiind singura salvare de la tortură şi chinuri.

De durere năpraznică şi fiindcă nu aveam alte arme, am încercat din nou să mă rog de ei să-mi dea drumul, că le spun de alte arme. Mă gândeam că poate mă vor mai lăsa un pic jos sau îşi vor schimba gândul, să nu mă mai chinuie. M-au dat jos, eu mă văitam că nu am de unde să le dau şi ei hai cu banditul sus la cârlig. Gealaţii nu mă mai loveau cu şipca de scândură şi nici cu cravaşa, că eram epuizat, eram pe terminate. Spânzurat acolo de cinghel, în dureri insuportabile, mă gândeam să mai fac încă un ultim efort, până nu-mi pierd de tot cunoştinţa: *Domnilor, daţi-mi drumul, că acum vă spun de alte arme*. Şi iar m-au dat jos din cârlig. Mă gândeam îngrozit, Doamne, decât iar la cinghel mai bine la moarte. Şi Bunul Dumnezeu s-a îndurat de mine. Când m-au dat jos de la spânzurătoare, mi-a venit fericita inspiraţie şi cum stătea colonelul crăcănat şi cu mâinile în şold, aşa cum eram legat cu mâinile la spate, m-am târât de-a buşilea drept la colonel şi am intrat cu capul între picioarele lui Doicaru. El stătea nemişcat şi eu am început să bocesc: *Aoleo mamă, de unde să dau alte arme dacă nu am; aoleo mamă, de unde să dau alte arme dacă nu am*. Gealaţii au stat locului, nu s-au mai repezit la mine. Iar colonelul Doicaru, fie din orgoliu, fie din milă a zis: *Dezlegaţi-l. Lasă că spune el tot la Constanţa*. M-au dezlegat şi mă dureau mâinile crunt la încheieturi, unde mi-a intrat sfoara în carne. Şi braţele de la umeri mă dureau îngrozitor, îmi făcea impresia că au ieşit afară din umeri. Acum mă gândeam, măcar să fie numai atât. Ah, Doamne, ce bine e acum. Parcă sunt un nou-născut. Cu câteva minute mai înainte eram spânzurat cu mâinile la spate, eram între viaţă şi moarte. Acum simt bucuria că sunt liber, deocamdată nu mă pun la spânzurătoare. Mâinile-s libere, le mişc în voia mea, în afara durerii.

Spre Constanta

M-au suit în maşina colonelului, el înainte cu şoferul, eu cu maiorii în spate. Pe drum, pe şosea, armata M.A.I. şi restul de ofiţeri. Erau când înaintea noastră, când în urma noastră, erau în plină vervă. Aveau impresia că au câştigat o mare bătălie trădătorii de neam şi de ţară. Cam pe seară am ajuns la Constanţa.

Fiindcă se făcuseră arestări fără precedent între anii 1948-1951, închisorile devenind neîncăpătoare, multe instituţii administrative au devenit închisori, între acestea şi Banca Naţională. Unde altădată se păstra cel mai preţios metal - aurul, acum era depreciat cel mai sfânt obiect - omul. Aici au fost torturaţi şi chinuiţi mulţi oameni de valoare ai neamului nostru, de către marea urgie a secolului.

Am intrat cu maşina în curtea Băncii - închisoare, unde m-a luat în primire un plutonier. Mi-a făcut percheziţie, mi-a luat cureaua de la mijloc, mi-a tăiat nojiţele de la opinci, mi-a pus ochelari negri la ochi, apoi m-a apucat de gulerul hainei şi m-a dus jos la subsolul clădirii. La mijloc este un mic rond, unde este o masă şi pe masă un telefon. Pe scaun şedea un plutonier gras

ca un butoi, care vorbea numai ruseşte. Cred că era lipovean. De fapt la toate etajele, şefi de secţie erau lipoveni. Fiind de origine slavă, erau cei mai credincioşi ruşilor şi partidului comunist.

La stânga rondului era un coridor, unde cândva erau seifurile, dar acuma erau făcute celule. Pe dreapta erau şase celule, şi pe stânga iar şase celule. Pe mine m-au dus la celula cu numărul 12. M-a băgat înăuntru şi mi-a luat ochelarii de pe nas, a închis uşa şi a tras zăvorul. Zgomotul zăvorului nu m-a impresionat deloc, eram învăţat cu celule şi zăvoare. Celula era mică, atât cât puteam să mă întind, şi lată de un metru şi jumătate. în partea dreaptă era un pat de scânduri, pe care am dormit şase luni de zile, fără aşternut şi fără învelitoare, pe lemnele goale. Seara îmi scoteam haina şi mă înveleam la cap şi la umeri, unde suferisem de la cârlig. Deasupra uşii era o mică ferestruică, lată de o palmă, fără geam, prin care îmi venea aer de pe coridor şi puţină lumină. Noaptea de abia îmi vedeam degetele de la mână. Aveam loc să mă mişc în picioare în dreapta şi în stânga. în ce catacombă am încăput, mi-a intrat în gând, nu cumva pot să evadez de aici? Dar cum? Peste tot, sus, jos, pereţi de beton armat. Am devenit nervos, strângeam din pumni. îmi venea să mă cert pe mine, cum se poate aşa ceva. Acum câteva ore în urmă eram liber în grajd şi ciopleam la o ramă, iar acum am ajuns în această cazemată de beton armat. Cum se poate aşa ceva? Dacă există Dumnezeu, de ce m-a dat în mâna celor fără Dumnezeu? Câteva secunde a durat ispita şi îndoiala şi deodată am început să plâng. M-am lăsat jos pe ciment, în genunchi. Am plâns în hohote, eram supărat pe mine, nu pe altul. Cum se poate să încapă în inima mea asemenea ispită şi îndoială. Din câte ştiu eu, părinţii mei, bunicii mei, străbunicii mei au fost credincioşi. Străbunicul a trăit 107 de ani şi străbunica a trăit 105. Deşi eram mic, i-am apucat şi îi ţin minte. Nu s-au depărtat niciodată de la Sfânta Biserică. Au crezut întotdeauna în Domnul nostru Iisus Hristos. Dar eu acuma îmi dau seama cât de slab am fost în materie de credinţă şi în ce hal am decăzut. Omul când dă de greu, atunci poate să-şi dea seama de tăria sau de slăbiciunea în credinţă. Am plâns şi m-am căit amar. Repede m-am încurajat şi am îngenunchiat pe ciment, am zis rugăciunile pe care le ştiam şi am făcut 12 mătănii. M-am aşezat pe canapea şi am început să mă simt bine. Am simţit deasupra stomacului, spre piept, ca o căldură care se mişcă înăuntru. După unii ar fi Sfântul Duh, iar după alţii e superstiţie. Eu îi cred şi pe unii şi pe alţii. Dar mai bine cred în Bunul Dumnezeu.

Când ucenicii s-au îndoit de mântuire, Iisus le-a zis: *La oameni, aceasta e cu neputinţă, dar la Dumnezeu toate sunt cu putinţă* (Matei 19:26). M-am resemnat şi mi-am recăpătat liniştea sufletească. După atâta zbucium sufletesc, am vrut să mă întind pe pat, dar deodată aud zăvorul cu sunetul acela infernal. S-a deschis uşa şi plutonierul o ţinea să nu se închidă. în faţa celulei erau doi civili îmbrăcaţi foarte elegant. Celula fiind foarte mică, picioarele îmi erau la uşă şi, când m-am sculat, eram faţă în faţă cu ei. S-au uitat la mine cam zece minute, probabil că nu aveau voie mai mult. N-au scos nici un cuvânt, cred că n-aveau voie nici să vorbească.

Eu - om mare, solid, robust, cu barbă până la piept. Cu pletele până la umăr, mustaţă mare şi cum tot m-au chinuit la securitatea din Baia, m-au tot spânzurat, părul mi s-a răvăşit, s-a încurcat şi o parte îmi cădea pe frunte. Acei civili au început să se holbeze la mine şi să se uite de la cap la picioare, când la barbă, când la părul care era claie în cap. Aveau poate impresia că au în faţa lor cel mai fioros bandit al timpului. Fraţii Fudulea, Gogu Puiu, Iancu Ghiuvia, erau de temut şi supranumiţi de securitate şi de partid ca fiind cei mai fioroşi bandiţi din organizaţia Babadagului, din care făceam şi eu parte, măcar la figurat, dacă nu şi la propriu. Pe civilii aceia plutonierul i-a salutat şi ei au plecat. Cred că au fost ceva directori de la unele instituţii superioare şi au venit să vadă un bandit fioros, aşa cum ne consideră ei. L-am auzit pe plutonier cum anunţa în ruseşte la etajele de sus, că a fost prins şi capturat un sălbatic din pădurile Babadagului. Eu am înţeles ce spunea el în ruseşte, că ştiam limba bulgară şi multe cuvinte semănau. Trădătorii şi nemernicii care au importat pacostea bolşevică din fundul Siberiei şi care sunt mai mult decât sălbatici şi criminali, ne fac pe noi sălbatici. După ce au plecat cei doi civili, am vrut să mă întind din nou pe patul de scânduri.

N-au trecut zece minute şi din nou zgomotul zăvorului. S-a deschis uşa celulei şi din nou alţi doi civili în faţa celulei. Plutonierul sta smirnă lângă ei. Tot aşa de eleganţi şi înmănuşaţi. Şi

ei se uitau la mine tot aşa de miraţi şi de holbaţi, de parcă venisem de pe altă planetă. Au stat cam zece minute, n-au vorbit nimic şi au plecat.

După propaganda securităţii şi ca să-şi facă faimă în popor, chipurile ziceau că au capturat un sălbatic din pădurile Babadagului. De aceea, când veneau vizitatorii, îşi holbau ochii şi se uitau cu mare interes să vadă bine şi să povestească la ai lor şi la prieteni cum arată un sălbatic capturat din pădurile Babadagului. N-am apucat să mă aşez pe pat şi din nou zgomotul zăvorului, uşa se deschide şi alţi doi civili, tot aşa de eleganţi, dar cu nişte feţe rumene, să le tai cu un fir de păr, aşa erau de îngrijite. Se vedea clar că au dus-o numai în bine şi în huzureală. Şi cum era să nu fie eleganţi şi trăiţi bine, când ţara noastră cu bogăţii mari, unică în Europa, a ajuns pe mâna veneticilor, a străinilor, a derbedeilor. Tot aşa se uitau şi ăştia la pletele şi barba mea, de parcă aveau în faţa lor un monstru. Devenisem piesă de muzeu pentru vizitatori! Au plecat şi aceştia, dar vizitele din zece în zece minute au continuat şi numai perechi de câte doi inşi. La ora zece a sunat stingerea şi s-au oprit şi vizitele. Totul s-a liniştit. M-am aşezat pe „canapea”. Trebuia să mă obişnuiesc cu noua locuinţă din beton şi cu scândura, la care îi ziceam „canapea”.

Mi-am făcut rugăciunea şi m-am culcat. Cum eram obosit, am dormit până la cinci dimineaţa, când a sunat deşteptarea. Dimineaţa, altă ciudăţenie boşevică. Plutonierul care a luat în primire secţia, când a venit să mă ducă la programul de dimineaţă, unde era şi robinetul de spălat pe mâini, după ce a tras zăvorul şi a deschis uşa, s-a retras câţiva paşi mai departe de mine şi ţinea degetul pe trăgaci, gata să tragă. Cine ştie ce i-au băgat în cap şefii lui mai mari. Pentru că altfel nu se explica purtarea lui faţă de mine. Poate că îşi ziceau: *Ai grijă, este capturat din pădurile Babadagului. E un bandit fioros. Cum e solid, poate să se repeadă la tine să-ţi ia pistolul şi să te gâtuiască*. în loc ca mie să-mi fie frică, el era cel care tremura îngrozit. Maşinaţiuni comuniste, minciuni din doctrina bolşevică. Cine ştie de unde a fost luat şi făcut securist. Poate de la vreun cârd de oi, sau tăia lemne la pădure. Acum, pentru el, gradul şi pistolul sunt dumnezeul lui. Pentru acest motiv nu am putut să-l urăsc, ci mai degrabă l-am compătimit. Dimineaţa, când mă ducea şi mă aducea de la program la celulă, tot cu pistolul întins spre mine, îi mulţumeam cuviincios. La orele 12, când mi-a adus gamela cu mâncare, i-am mulţumit. După masă, m-a dus la program tot cu pistolul întins în urma mea. Când să mă închidă în celulă, tot cu pistolul în mână, iar i-am mulţumit cuviincios. Seara, la program, când a venit să mă ia, şi-a băgat pistolul la şold şi când să mă închidă la celulă, tot fără pistol, i-am mulţumit. Şi-o fi dat seama că nu-s un bandit fioros, cum i s-a spus.

Trei zile nu m-au scos la anchetă, au ştiut că am fost bătut şi spânzurat la cinghel (cârlig). în cele trei zile mi-am revenit cu fizicul. într-o dimineaţă, a venit un plutonier, mi-a pus ochelari negri pe nas şi m-a dus sus, la etaj. într-o cameră mai mare, având ca mobilă o masă, câteva scaune,preşuri pe jos şi în plus multă, multă lumină. A venit un căpitan şi un locotenent. M-au întrebat cum mă cheamă şi apoi m-au invitat să stau pe scaun.

Mi-au dat un pieptene ca să-mi aranjez părul. Am încercat, dar n-am putut, pletele erau tare încâlcite şi mâinile mele erau ca degerate de la spânzurătoare. Dacă au văzut ei că nu mă pot pieptăna singur, s-au sculat ei plini de zel ca să mă pieptene. Locotenentul îmi ţinea capul, iar căpitanul mă pieptăna. Dar au avut mult de lucru din cauza părului încâlcit. Au adus un fotograf, care m-a fotografiat în mai multe poziţii. Mai mult nu m-au întrebat, mi-au pus ochelarii negri pe nas şi m-a dus jos în celulă. Timp de o săptămână nu m-au scos la anchetă. Am dormit şi m-am refăcut destul de bine.

într-o dimineaţă, a venit un plutonier, mi-a pus ochelarii pe nas şi m-a dus la etaj, la camera cu Nr. 42. în cameră, un ofiţer anchetator spătos, solid şi pe care după ceafa groasă l-am bănuit că e bulgar, ceea ce mai târziu s-a adeverit. Am aflat într-adevăr că e bulgar, cu numele Roteo sau Rotes. Şi fiindcă nu cunoşteam gradele comuniste, i-am dat bună dimineaţa şi am zis: *Domnule ofiţer, vă rog să-mi spuneţi cum să mă adresez, că nu cunosc gradele*. El mi-a răspuns răstit să-i răspund cu: *Să trăiţi tovarăşe maior!* în cameră era o masă şi un scaun. Mi-a spus să iau loc pe scaun, să-i spun numele meu, locul naşterii, unde am locuit şi pe urmă mi-a zis: *Mă Ciolacule, de ce nu vrei să fii sincer, ca să-ţi uşurezi situaţia. Nu vrei să spui de alte arme şi alte gazde*. I-am

spus: *Tovarăşe maior, eu nu am avut alte arme şi alte gazde decât acelea pe care le-am spus*. Atunci el a zis: *Recunoşti că ai organizat şi la şedinţe au luat parte mai mulţi reacţionari? Da, recunosc*. în faţa mea, pe masă era o coală de hârtie şi un creion, pe care mi le-a arătat şi mi-a zis să dau o declaraţie. Ştiam că toţi au fost arestaţi şi că preotul Stere Popovici, când l-au pus la strâmtoare, ne-a spus pe toţi, deci nu mai puteam nega pe nici unul. Eu, care nu manevram creionul cu uşurinţă, greu buchiseam numele gazdelor şi m-au apucat orele două după masă. Când m-au dus în celulă, am găsit gamela cu mâncare pe pat. După ce am mâncat, m-am culcat şi a doua zi dimineaţă, după ce mi-am băut ceaiul şi bucăţica de pâine, plutonierul s-a prezentat cu ochelarii să mă ducă sus la etaj. Aici m-a luat maiorul: *Măi Ciolacu, tu ai un dosar foarte gras şi complicat, de ce nu eşti sincer, ca să-ţi uşurezi situaţia. Noi ştim că tu ai avut şi alte gazde. La Sinoe ai organizat şi ai ţinut şedinţe contra partidului, te-ai înarmat, recunoşti? Da, recunosc. Păi dacă aşa este, pune mâna pe creion şi dă declaraţie*. Eu am ştiut de camarazii care au fost arestaţi înaintea mea şi care, fiind constrânşi, au declarat tot despre mine. Nu puteam să neg nimic. Şi iarăşi cu datul declaraţiei mă apuca două după masă. Simţeam cum nu mai pot de oboseală. Vine plutonierul cu ochelarii şi jos la celulă. Gamela cu mâncare, pe care o mâncam şi mă culcam. Dimineaţa urmă-toare, iarăşi plutonierul cu ochelarii şi sus la etaj, dar acum la altă cameră. A închis uşa şi a plecat. Am rămas sigur. M-am uitat sus la tavan să văd dacă nu era cumva un cinghel, dar nu era. Intrase în mine groaza de cinghel. De câte ori mă ducea la anchetă, mă uitam sus la tavan, dacă nu avea cinghel. Parcă mi se lua o piatră de pe inimă când vedeam că nu este. Orice pedeapsă o suportam, afară de cinghel (cârlig). Cinghelul era mai grozav decât moartea.

Mă gândeam cu groază, de ce oare m-au adus în această cameră, oare ce mă aşteaptă. Nici nu am reuşit să văd totul din cameră că deodată au intrat cinci gealaţi ofiţeri tineri. Toţi bine îmbrăcaţi, cu haine ajustate la dungă, cisme lucioase, iar eu amărât, jerpelit, flămând şi nebărbierit. Luxul lor parcă mă sfida.

Am sărit în picioare. S-au dat roată în jurul meu. Mă enerva ţăcănitul cismelor în jurul meu. Un gealat avea în mână un fel de aparat cu două cordoane, care aveau la capăt câte o brăţară de metal. A început unul: *Banditule, spune alte arme şi alte gazde*. Le-am spus: *Alte arme şi alte gazde nu am decât acelea pe care le-am spus. Stai pe scaun*. Cel cu aparatul mi-a luat mâinile şi mi le-a pus în brăţările de la cele două cordoane. Aparatul avea o manivelă, iar un gealat i-a spus altuia: *învârteşte la 150 de volţi să-l omorâm, mama lui de bandit, că nu spune nimic*. Când a învârtit de manivelă, a produs un curent aşa de puternic încât mi-a zdruncinat tot corpul. Am sărit de pe scaun jos pe podea şi ţipam de durere şi călăii învârteau într-una de manivelă. Era ceva de nesuportat, de nesuferit, eram între moarte şi viaţă. Mi-au scos brăţările de la mâini. Mi-au zis: *Banditule, ori arme, ori viaţa. Una din două, trebuie să dai*. A venit plutonierul cu ochelarii şi m-a dus la celulă. Stăteam lungit pe canapea. Toate mădularele îmi erau zdruncinate. Zilnic eram scos la anchetă.

Anchetatorul de fiecare dată tot răsfoia dosarul şi mă întreba: *Pe cutare îl cunoşti, dar pe cutare îl cunoşti?* şi asta era numai ca să mă ţină într-o stare de nervi încordată. într-o dimineaţă, plutonierul mă duce sus la etaj. Lângă balustradă, în faţa unei uşi, a venit un ofiţer mărunt, care m-a luat în primire, apucându-mă de barbă. Eu, care eram cu ochelari negri pe nas, nu vedeam nimic. Mi-a zis: *Apleacă-te*. Eu credeam că trebuie să trec pe sub vreo bară. Da de unde, că nu era nici o bară. Făcea asta numai ca să-şi râdă de mine, astfel m-a vârât în cameră. Dar m-a tras cu atâta putere, încât mi-a rupt un smoc din barbă. Când am fost în cameră, mi-a dat jos ochelarii şi am văzut în mâna lui smocul de barbă şi mi-a zis râzând: *Uite banditule, cum ai năpârlit*. Călăul avea în mână o cravaşă groasă de cauciuc şi a început să mă lovească drept în cap. Fiindcă era mărunt, eu înalt, se înălţa pe vârful cismelor ca să mă lovească mai cu zel. Am numărat opt lovituri.

Deodată au intrat cinci ofiţeri - gealaţi, iar călăul care mi-a smuls barba şi m-a lovit în cap cu cravaşa s-a retras. Unul din gealaţi era căpitan, cam în etate, şi totuşi unul dintre cei tineri era şeful lor. El mi-a zis: *De ce nu vorbeşti, de ce taci, de ce nu declari de arme, de alte gazde şi ai*

să scapi. I-am răspuns: *Eu tot ce am avut şi ce am ştiut, am spus*. în mijlocul camerei era o masă. Mi-a zis: *Ia-o în braţe*. Adică să mă întind cu burta pe masă. Un gealat m-a apucat de un braţ şi altul de celălalt braţ şi ţineau cu putere, în timp ce ăialalţi au pornit cu cravaşele să mă lovească pe tălpi, pe coapse dar mai ales peste fund. Am rezistat câtva timp, dar de la o vreme m-au năpădit durerile şi cu toată puterea am sărit de pe masă. Cei care îmi ţineau mâinile au căzut ca nişte cârpe, unul de o parte şi celălalt de altă parte. *Ia uite mă, mama lui de bandit*, a zis unul, *vrea să fugă la pădure*. Sigur în bătaie de joc, a zis. S-au repezit toţi cinci şi m-au trântit la podea, lungit cu burta în jos şi au început să mă lovească cu cismele în coaste şi de o parte şi de alta, alţii dau cu cravaşele pe tălpi, pe spate, dar mai ales pe fund. Şi dă-i, şi dă-i, şi toţi loveau cu sete şi cu duşmănie. Probabil a ţinut vreo douăzeci de minute, sau mai mult, şi am vrut să nu mai ţip deloc, să nu scot nici un cuvânt din gură, dar n-am mai putut, mă durea fundul teribil. Cred că mi-a crăpat pielea. Atunci cel mai tânăr, cred că el era şeful lor şi răspundea de bătaie, de fapt tortură, a încălecat deasupra mea, cu picioarele crăcănate, a săltat pantalonii la spate şi l-am văzut cu coada ochiului că a ridicat mâna stângă în sus, de a încetat bătaia. Cred că a văzut că fundul era grav rănit. Mi-a dat o cizmă în coastă şi a zis: ridică-te. M-am sculat în picioare. Apoi mai zise: *Banditule, tu crezi că ne duci pe noi? După ce spui de alte arme, numai atunci îţi vei uşura situaţia*. A venit plutonierul, mi-a pus ochelarii şi m-a dus la celulă. Aveam fundul umflat cât o baniţă şi era negru ca fundul ceaunului. Mă pipăiam, dar era tare şi mă durea teribil şi nu puteam să stau pe pat. Stam numai pe genunchi, dar îmi era somn şi m-am culcat pe o parte, mă durea teribil: m-am culcat pe cealaltă parte, la fel mă durea. Până la urmă am adormit pe o parte şi am dormit aşa de adânc că dimineaţa la cinci, când a sunat deşteptarea, eu tot aş mai fi dormit. O săptămână am bolit şi nu m-au scos la anchetă. într-o dimineaţă, vine plutonierul cu ochelarii şi mă duce sus la camera Nr. 42. L-am salutat: *Să trăiţi tovarăşe maior*. El a luat o cravaşă de cauciuc groasă şi zise: *Mama ta de bandit, ce, tu eşti tovarăş cu mine?* Ia ţine palma. Bulgarul era solid şi puternic, când a început să lovească cu cravaşa, ziceai că iese fum din palmă. Şi dă-i, şi dă-i, şi schimbam palmele, când una, când cealaltă. Am început să ţip, aoleu domnule maior. Dar el jap, eu aoleo tovarăş maior, el jap, eu aoleo şi nu mai ştiam cum să-i mai zic şi ori cum îi ziceam, el jap cu cravaşa. Nu mai puteam de durere şi el lovea cu sete şi zicea: *Ţine palma, mama ta de bandit, ce, vrei să te leg? Ţine palma!* Mi-a umflat palmele şi am început să mă îndoi, să mă aplec. Bulgarul s-a enervat şi a început să mă lovească pe unde nimerea, peste cap, peste faţă, peste ceafă. Mi-am pus pumnii în faţa ochilor, ca boxerii, ca să-mi apăr faţa şi ochii, dar el lovea cu sete şi fără milă. Devenise ca un câine turbat. *Mama ta de bandit, faci parte din banda lui Fudulea şi a lui Gogu Puiu!* La un moment dat, tot lovind cu putere, a obosit şi a aruncat cravaşa jos. Şi iar cu înjurătura: *Mama ta de bandit, până nu scot de la tine pistoalele, din mâna mea nu scapi*. în timpul bătăii, oricât am căutat să-mi apăr faţa, totuşi am încasat o cravaşă peste nas şi una peste ureche. Mi-a julit nasul şi urechea.

După obiceiul lor perfid, câteva zile iar nu m-au scos la anchetă. Capul, ceafa, mâinile îmi erau umflate. Ei aveau experienţă de la sora lor păgână din răsărit, din laboratorul de ştiinţă înaltă bolşevică. După ce trece individul prin torturi şi chinuri grele, are câteva zile pauză, după aceea iară: *treci banditule, din nou la anchetă*. Dar nu-i mai ziceam tovarăşe maior şi nici domnule maior, ci numai să trăiţi. Iar el zicea numai: *stai pe scaun*. La anchetă nu mă slăbea din banditule, spune de alte arme şi de alte gazde.

într-o dimineaţă, plutonierul m-a dus sus la etaj, dar la o altă cameră, ceva mai mare şi m-a lăsat acolo. M-am uitat sus la tavan să văd dacă nu există cumva vreun cârlig, de care aveam o groază mare. Aveam o presimţire că mi se pregăteşte ceva pentru chinuit, dar nu ştiam ce. în acea cameră erau două birouri grele, puse la distanţă de un metru între ele. Au venit înăuntru cinci gealaţi ofiţeri. Unul din ei, probabil şeful lor, mi-a zis: *banditule, dacă nu vrei să spui de alte arme şi alte gazde şi să-ţi uşurezi situaţia, atunci stai colea jos*. Au adus o rangă, apoi m-au făcut să mă încovoi ca un covrig şi mi-au legat mâinile de gleznele picioarelor. între braţe şi între genunchi s-a făcut un gol, prin acel loc au introdus ranga de fier, au prins cu toţi de capetele răngii, m-au săltat în sus şi au pus un capăt de rangă pe un birou şi celălalt capăt de rangă pe

celălalt birou. Am rămas spânzurat de rangă cu capul în jos şi cu fundul şi tălpile picioarelor în sus. Numai bine şi potrivit de bătut şi de lovit. Unul din gealaţi îmi ţinea capul. Probabil că vreunuia din cei care au fost torturaţi cu metoda aceasta diabolică i-au frânt gâtul şi ei aveau nevoie să ducă la tribunal deţinuţi sănătoşi în aparenţă. Au început operaţia cu o singură cravaşă de cauciuc, pe care o foloseau pe rând, câte trei sau patru lovituri fiecare, la fund mai puţin, mai mult pe tălpi. Când sfârşea ultimul de lovit, primul continua. Până la douăzeci de lovituri am răbdat, n-am ţipat de loc. Dar m-au prididit durerile şi am început să urlu de durere, dar lor nu le păsa, loveau într-una şi radioul cânta cât se putea de tare, ca să nu se audă ţipetele în stradă. Legat fedeleş, nu puteam să fac nici o mişcare, nu aveam nici o posibilitate să protestez. M-am gândit la cele spuse de Sfântul Pavel: *De cinci ori am căpătat de la iudei patruzeci de lovituri fără una*. (II Corinteni 11:24). Acum făceam şi eu un calcul, câte lovituri am primit de la cei patru gealaţi. Dacă fiecare m-a lovit de trei ori, face douăsprezece, şi dacă s-au rânduit de trei ori, cu aproximativ douăsprezece lovituri, înseamnă că în total au fost treizeci şi şase de lovituri. Şeful gealaţilor, când a văzut că leşin pe rangă, a oprit bătaia. M-au dat jos, m-au dezlegat şi mi-a zis: *ai văzut, banditule, ce capeţi dacă nu vrei să spui şi de alte arme şi gazde?* Am fost dus la celulă. Eram frânt, obosit, aveam dureri mari şi îmi era un somn teribil. Cât de bune ar fi acum nişte prosoape udate în apă rece, să-mi pun comprese la locurile vătămate, ca să-mi alin durerile! Mi se închideau ochii de somn, mă culcam când pe o parte, când pe alta, dar mă dureau toate celea. în sfârşit am adormit şi, când m-am trezit, parcă puteam să mă mişc un pic.

Şi iarăşi o săptămână nu m-au chemat la anchetă, după metoda lor satanică. Au ştiut că după zece zile de odihnă se vindecă rănile din bătaie. M-am mirat când m-am pipăit la spate şi la tălpi şi am văzut că nu mai doare. Anchetele au început din nou, aceeaşi poveste şi eu spuneam că tot ce am avut şi am ştiut, am declarat. Mă forţau cu orice preţ să denunţ câţi mai mulţi, ca să aibă ei pe cine chinui. Am rezistat şi nu am denunţat pe nici unul din cei care nu fuseseră prinşi. Am recunoscut numai persoanele care ştiam că erau deja prinse şi condamnate şi care declaraseră că eu i-am organizat.

La marginea comunei Sinoe stătea Dimciu Ergoveanu, care avea patru copii, cel mai mare flăcăiandru, restul mici. Nimeni nu ştia că a fost gazda mea. Nu l-am declarat. Tot în comuna Sinoe era Constantin Vlahbei, avea un pistol de brâu lung, de 9 mm, pe care l-am purtat şi eu câtva timp, dar i l-am înapoiat. Mai era în Sinoe Dumitru Grasu, la care am stat în câteva seri, şi Gheorghe Tusea, la care am stat 40 de zile într-o şură de fâneaţă, dar nimeni n-a ştiut de ei, decât numai eu. Nu i-am declarat.

La marginea comunei Panduru stătea Gheorghi Zuricu; nimeni nu ştia că el are două pistoale cu butelie, foarte puternice şi oricât de presat am fost, nu l-am spus.

în satul Lunca am stat o săptămână în fâneaţa lui Stere Durlea, dar nimeni nu ştia decât el şi eu la fel nu l-am denunţat. Şi el, ca şi ceilalţi, mi-au făcut bine că m-au adăpostit de urmărirea bestiei roşii. Şi mă rugam lui Dumnezeu să-mi ajute şi să nu denunţ pe nimeni, şi o spun fără sfială că Bunul Dumnezeu mi-a ajutat de am răbdat chinuri grele şi n-am denunţat pe nimeni.

într-o dimineaţă a venit plutonierul cu ochelarii negri şi m-a dus din nou la camera Nr. 42; am intrat şi am salutat cu: *Să trăiţi! Stai jos pe scaun*, mi-a zis anchetatorul, răsfoind un dosar. După ce m-am aşezat, îmi zice: *Măi Ciolacu, eu ţi-am spus că ai un dosar gros şi dacă ai să cauţi să fii sincer şi ne ajuţi, ai mari şanse ca să scapi. Domnule maior*, i-am spus, *eu de scăpat nu mai scap de aici. Ştiu ce fapte grave am făcut şi din cauza lor voi fi împuşcat. în ceea ce priveşte sinceritatea, am să caut să mă concentrez şi dacă îmi aduc aminte de vreun lucru pe care nu l-am declarat, am să vi-l spun*. Atunci îmi zise el: *Măi Ciolacule, vezi că vine pe aici tovarăşul comandant. Ai grijă să vorbeşti, să nu stai ca un mut*. După acestea spuse, a venit plutonierul şi m-a dus la celulă. Către seară plutonierul m-a luat şi m-a dus sus la camera 42. Anchetatorul mi-a pus câteva întrebări şi a apărut colonelul Nicolae Doicaru, comandantul securităţii. M-am ridicat în picioare, el a dat bună seara, eu i-am zis: *Să trăiţi dom' comandant*. îl întreabă pe maior: *Ce face Ciolacu, vorbeşte?* Acela îi răspunse: *Nu prea vorbeşte, tovarăşe comandant*. Doicaru îmi zice: *Măi Ciolacu, să vorbeşti, auzi! I-a intrat în cap că o să-l împuşcăm*, a zis anchetatorul.

Comandantul mi-a zis: *Nu te împuşcăm, Ciolacu*. Atunci m-am grăbit şi i-am spus: *Dom'Comandant, de ce să nu fiu împuşcat? N-am nici-un motiv să nu fiu. Plete am, barbă am, armă automată am, şi ascunzătoare în pământ am, organizație împotriva partidului am. După faptele mele grave, o să fiu împuşcat*. El mi-a răspuns: *Măi Ciolacule, ai avut noroc că n-ai tras asupra organelor securității, că de mult era să fii împuşcat. Pe Gogu Puiu îl ştii? Nu-l ştiu dom' comandant, că nu eram dintr-un județ cu el. Dar pe cei cărora le-a rupt picioarele îi ştii?* I-am răspuns că nu îi ştiu. De aici, am dedus că Gogu Puiu, când l-au înconjurat în casă, a tras cu automatul în plin şi a retezat picioarele la câțiva securişti.

Colonelul Doicaru şi-a terminat ancheta, ne-a dat bună seara şi a plecat. După câteva întrebări pe care mi le-a pus anchetatorului, a venit plutonierul şi m-a dus la celulă. Stând pe patul meu de scânduri, mă gândeam la ce a zis colonelul: *Ai avut noroc că n-ai tras în organele securității, că de mult erai împuşcat*. Eu am crezut şi cred în destin, cum am mai amintit înainte. Mi-am amintit de noaptea cu lună, când era să trag în cei doi grăniceri care treceau în calea mea şi cum câinele lup, în loc să vină pe urmele mele, a luat-o în sens invers. Grănicerii s-au dus, iar eu n-am tras asupra lor. Destinul m-a scutit de-o crimă.

în noaptea când a trecut pe lângă noi, cei cinci haiduci, acea coloană de securişti care mergeau spre Testemel, satul lui Fudulea, şi noi cu degetele pe trăgaci, gata să tragem la ordinul lui Gogu Puiu şi pe urmă tot el a spus să nu tragem. Dacă trăgeam, atunci am fi fost prinşi şi împuşcați. Iarăşi coincidență? Destin? Mister? Trei ani şi mai multe luni, cât am haiducit, am avut mai multe ocazii ca să trag în securitate, fiind hăituit de ei, dar aşa s-a întâmplat că n-am tras.

Sotia si Iancu

Într-o dimineață plutonierul a venit însoțit de un căpitan. Plutonierul mi-a pus ochelarii pe nas, iar căpitanul m-a luat în primire şi, după ce m-a suit la etaj, am coborât şi abia după ce a făcut mai multe ocoluri cu mine ne-am oprit în fața unei uşi. A bătut la uşă, care s-a deschis aproape imediat. Mi-a luat ochelarii şi am intrat într-o cameră mare. Era o cameră cu mobilă luxoasă. în spatele unui birou era un fotoliu în care stătea colonelul Nicolae Doicaru, şeful securității. *Să trăiți dom' colonel! Bună dimineața, măi Ciolacu. Vino mai aproape*. M-am dus mai aproape. Căpitanul a rămas în poziție de drepți lângă perete. Mi-a zis: *Măi Ciolacu, ai ceva de spus? Ai ceva de raportat? Domnule colonel, n-am nimic de raportat. Măi Ciolacu, tu ce familie ai? Domnule colonel, am mamă, soție şi doi copii, Marioara şi Iancu*. El a zis: *Ia spune, de cine ți-e dor?* Am ridicat din umeri. Am vrut să spun că nu ştiu, iar el, ca să mă ajute, a zis: *Ți-e dor de mamă, nu; ți-e dor de soție, nu; ți-e dor de Mărioara,nu; ți-e dor de Iancu*, şi mi-au dat lacrimile. Am început să plâng. Pentru că într-adevăr îmi era dor de băiat. Atunci a zis: *Ciolacu, vrei să-l vezi pe Iancu? Da, vreau*. A zis căpitanului să scrie. După ce m-am gândit puțin am zis: *Domnule colonel, băiatul este mic şi ar putea să se sperie, văzându-mă. Dacă se poate să vină şi maică-sa. Da, se poate*, şi îi zice căpitanului să scrie. După ce a scris căpitanul, ne-a făcut semn să plecăm. Mi-a pus ochelarii pe nas şi m-a dus la celulă.

Eu n-am avut frați şi mă uitam la cei care au avut, cum se întâlneau la sărbători şi, când erau la greu, cum se ajutau unii pe alții. Trăiam cu dorul după frați, dar acum, când mi-a dat Dumnezeu băiat, îmi ziceam în mine că el îmi va completa dorul de frați. De aceea, când mi-a zis de Iancu, am plâns din adâncul inimii. Când am ajuns în celulă, am căzut pe gânduri, ce-o mai fi şi cu această metodă diabolică, ce cursă vor să îmi pregătească şi să mă compromită. Am început să mă tem. îmi tremura inima de nelinişte. Mă frământa gândul că vor să pună la cale vreun plan satanic. Nu mă puteam linişti de loc, aşa că am început să spun rugăciunea **Tatăl Nostru** de mai multe ori şi, după un timp, s-a aşternut în inima mea o adâncă linişte. Am dormit şi am visat că era în fața mea un cal roşu, înalt până la nori, şi dârlogul pe care eu îl țineam în mână atârna până

în pământ. Dimineața m-am trezit într-o bună dispoziție şi o plăcută bucurie, caii fac parte din duhurile bune pentru mine.

într-o dimineață, după mai bine de două săptămâni, vine plutonierul, îmi pune ochelarii pe nas şi mă duce sus la etaj într-o cameră mare, mobilată şi cu preşuri pe jos. în fundul camerei erau o masă şi nişte scaune. Alături de masă era un cuier cu picior, iar la masă stăteau doi ofițeri, căpitanul şi un altul, pe care nu îl ştiam. Mi-au făcut semn să mă apropii de masă. Am salutat: *Să trăiți, domnule căpitan. Stai jos*, m-a poftit acesta. *Măi Ciolacu, vrei să-l vezi pe Iancu? Da, sigur că vreau să-l văd, dar nu cred că aşa ceva e posibil*. Nici nu termin bine de spus ce gândeam, că se deschide uşa şi în pragul ei stătea băiatul meu, Iancu. Credeam că nu mă va recunoaşte aşa cum eram cu plete mari, barba până la piept, mustața mare. Cu greu mi se vedea fața, dar mare mirare pentru mine. A venit drept spre mine şi mi s-a aruncat în brațe. L-am sărutat şi l-am strâns îndelung în brațe. Dacă mă mai lega ceva de viața asta, era el, fiul meu. Prima întrebare pe care mi-a pus-o, a zis: *Tate hi ghini? (Tăticule, eşti bine?)*. N-am apucat să-i răspund: *Da, hui (Da sunt)*, că s-a deschis uşa camerei din nou. Acum a apărut soția mea, îmbrăcată gros, era în ianuarie şi era ger. A dat mâna cu mine şi cu ofițerii. Au poftit-o să şadă pe scaun şi ne-a spus că putem să vorbim. Dar ce era să vorbim în fața lor. M-a întrebat în dialect: *Ce faci, eşti sănătos?* Ofițerii s-au ridicat şi au început să se plimbe prin cameră şi să se uite pe geam, dar cu ochii şi cu urechile erau atenți la noi. Căutau să prindă ceva din convorbirea noastră. Iancu m-a întrebat: *Tate, alanta iu suntu? (Tata, ceilalți unde sunt?)*. Adică ceilalți camarazi, care au fost arestați. I-am făcut semn cu ochii şi puțin cu degetul jos. Băiatul a înțeles, dar probabil că şi securiştii au înțeles, că erau foarte atenți la orice mişcare a noastră. Eu aveam acasă nişte fotografii cam suspecte cu nişte camarazi şi pe care din neglijență nu le-am ascuns. Aveam nevoie să-i spun soției să le ascundă. Am întrebat-o în dialect şi mi-a făcut semn că le-a ascuns. Dar securiştii erau foarte atenți şi au prins că am schimbat ceva între noi. Căpitanul a plecat îndată de aici. A început să-mi bată inima de frică. S-o fi dus căpitanul la colonel să-i spună să-mi aresteze soția, că noi am vorbit între noi ceva secret. Ofițerul care a rămas cu noi era foarte atent la ce vorbim noi. Căpitanul a cam întârziat să vină. Când a plecat repede, era voios, acum a venit încet şi posomorât. Se vede că nu l-a luat în serios colonelul, să-mi aresteze soția, cum ar fi vrut el. Cum a ajuns, a zis: *Gata, ați vorbit destul*. Soția şi Iancu s-au ridicat de pe scaun, i-am sărutat şi au plecat. A venit plutonierul, mi-a pus ochelarii şi m-a dus înapoi la celulă.

Mult mai târziu am aflat cum s-au dus securiştii să-mi aducă soția şi băiatul, ca să mă întâlnesc cu ei. S-au dus mai întâi în comuna Sinoe la maică-mea, acasă. *Cum te cheamă? Maria Ciolacu. Unde este Piha Ciolacu şi băiatul Iancu Ciolacu?* Maică-mea le-a spus: *Iancu este uite acolo*. Şi le-a arătat cu mâna spre o casă unde se făceau pregătiri de nuntă şi el sta acolo gură-cască. *Iar maică-sa, Piha Ciolacu, este în comuna Baia, lucrează la o grădină de zarzavaturi pentru existența familiei*. Ofițerii s-au dus şi au întrebat care este băiatul lui Nicolae Ciolacu. Oamenii l-au arătat, uite ăla este. S-au dus la el şi l-au în-trebat cum îl cheamă. *Iancu Ciolacu*, a răspuns băiatul. *Vino cu noi în maşină!* El s-a opus, dar i-au spus: *Vino, că te ducem la maică-ta şi apoi să-l vezi pe tatăl tău*. A intrat în maşină şi s-au dus la Baia, la gră-dina de zarzavaturi şi au întrebat de Piha Ciolacu. S-a nimerit s-o între-be chiar pe ea. *Eu sunt*, le-a răspuns Piha. *Intră în maşină*, şi i-au adus la Constanța la securitate şi i-au băgat într-o cameră; după aceea au venit, m-au scos de la celulă şi m-au dus să mă întâlnesc cu ei. Am fost totuşi mulțumit că mi-am văzut soția şi copilul şi că şi ei m-au văzut cum sunt. De aici încolo, cum o vrea Bunul Dumnezeu, aşa să fie.

Ungurul

Într-o zi pe la sfârşitul lui februarie 1952, pe la orele două după masă s-a deschis uşa celulei şi după ce plutonierul a tras o înjurătură rusească, fiind lipovean la origine, a împins în celulă un tânăr. A închis uşa şi a plecat. în celulă fiind semiîntuneric şi cum tânărul venea de la lumina de afară, abia vedea ce este înăuntru. M-am cam temut să nu fie vreun codoş informator, băgat de securitate ca să mă tragă de limbă. De aceea stam pe patul meu de scândură liniştit. Iar acel tânăr stătea în picioare şi plângea cu hohote. Atunci am îndrăznit şi l-am întrebat: *Tinere, de ce plângi?* El mi-a spus: *Am fost chelner la un restaurant. Acolo au venit doi ruşi care au mâncat, au beut şi au dat să plece fără să plătească. Eu i-am acostat şi le-am zis să plătească consumaţia, că eu n-am bani să plătesc la casierie. Unul din ruşi m-a împins şi m-a lovit. Eu ştiam karate şi, când le-am dat câţiva pumni, au ajuns amândoi ruşii pe sub mese. Imediat a venit miliţia, m-a arestat şi m-a adus la securitate. Aici, după ce m-au bătut ca pe hoţii de cai, m-au băgat la celulă. L-am chemat să stea pe canapea, dar el continua să plângă în hohote*. I-am zis: *De ce plângi, tinere, că doar eşti bărbat şi mai ales eşti tânăr şi viguros. De unde eşti, cum te cheamă? Mă cheamă Socaciu, sunt ungur din Ardeal. Am venit la Constanţa, unde mi-am găsit serviciu de chelner şi iaca unde am ajuns. Eu nu-i plâng pe ruşi că i-am bătut, că o meritau, dar plâng că sunt însurat şi am un copilaş mic şi în fiecare zi îi cumpăram un kilogram de lapte. Dar acuma cine o să-i mai cumpere lapte dacă eu sunt aici arestat? Ah, copilul meu, are să moară de foame acum!* Eu, ca să-l liniştesc, i-am zis: *Nu te speria, copilul nu are să moară de foame. Bunul Dumnezeu o să aibă grijă de el şi o să-l apere de orişice, chiar şi de foame. Sunt copii la care amândoi părinţii le-au fost arestaţi. Aceşti copii au fost luaţi de neamuri sau de vecini care şi-au făcut pomană cu ei. Să fii sigur că nici copilul tău nu va muri de foame*.

S-a făcut noapte şi a sunat stingerea. Patul era îngust şi cu greu dormeam pe el. Mi-am scos haina şi am aşternut-o jos, pe ciment. Socaciu a dormit pe haina mea şi cu haina lui s-a învelit. Aşa am dormit o săptămână întreagă, el jos pe ciment, dar avea două haine, iar eu nu mai aveam nici o haină, dar aveam avantajul că dormeam pe pat. Fiecare cu avantajul lui. într-o zi vine plutonierul şi ne zice: *Puneţi-vă hainele pe cap*. După metoda bolşevică, să nu vedem unde ne duce. Ne-a apucat de gulerul hainei şi ne-a dus tot la subsol, într-o cameră mai mare şi cu două paturi. Acum dormeam fiecare în patul lui.

După câteva zile au început să-l scoată pe Socaciu la anchetă. Venea bietul Socaciu de la anchetă şi cu fălcile, şi cu palmele umflate. L-am întrebat de ce îl băteau şi ce îi cereau. *Mă bat ca să le spun câţi ruşi am omorât. Eu nu am omorât nici un rus. Vai de mine, ăştia au să mă condamne la moarte, dar eu n-am omorât nici un rus*.

Procesul si condamnarea

Într-o dimineaţă, pe la începutul lui aprilie 1952, a venit plutonierul şi strigă: *Ciolacu Nicolae, pune-ţi haina în cap*. M-a apucat de gulerul hainei şi m-a dus printr-un coridor. Acolo erau mai mulţi inşi cu hainele în cap, ţinându-se unul de altul. M-am apucat şi eu de haina unuia, dar nu aveam voie să mă uit cine era în faţa mea. După ce s-a completat rândul, ni s-a dat ordin să pornim şi plutonierul l-a apucat pe primul de gulerul hainei. Se mergea încet, pe bâjbâială, că nimeni nu vedea unde păşea, coridorul fiind lung şi neluminat. Când am ieşit pe uşă afară, pe sub haină ne-a izbit deodată sfânta lumină. După ce am stat şase luni de zile numai la lumina becului în camerele de la subsol, din beton armat şi fără ferestre, numai acum puteam aprecia cât de sfântă şi scumpă este lumina zilei. în faţa uşii ne aştepta duba şi care cum ajungea, cu haina în cap, intra în dubă. Aşa am ajuns noi românii în ţara noastră, mai rău ca prizonierii din lagărele din Siberia. Şi în dubă era întuneric beznă, dar avea o ferestruică mică cu perdea, care se mişca şi mai îngăduia să intre înăuntru câte o rază de lumină. Pentru o clipă am putut să ne zărim şi să ne recunoaştem. Erau toţi camarazii mei şi gazdele din comuna Sinoe, Tănase I. Vlahbei, Tănase C. Vlahbei, Tănase G. Vlahbei, toţi trei veri cu mine. Apoi Sima Dimcica, Iancu Dimcica, Timu Pasota, Stere Manciu, Mircea Juruc, Stila Peştereanu, Iancu Gicu, Nicolae Sicu şi Dumitru Ghioca. Toată iarna lui 1951-52, eu am stat singur în celulă, pe când ceilalţi camarazi au fost mai mulţi în camere şi erau mai bine informaţi decât mine. Ei ştiau că ne duc la Tribunalul militar din Constanţa, la proces. Ei erau voioşi că mergem la proces şi scăpăm de subsol şi de anchete, numai eu eram îngândurat, abătut. Situaţia mea era diferită de a lor. Ei au fost numai gazde, dar eu eram cu arma automată, cu plete şi cu ascun-zătoare în pământ. Făceam parte din organizaţia faimoşilor bandiţi, fraţii Nicolae şi Dumitru Fudulea şi Gogu Puiu, aşa eram noi numiţi de bestiile roşii. Camarazii mei m-au întrebat: *De ce eşti aşa de abătut? Pentru că ştiu că voi fi condamnat la moarte*. Camarazii mei erau de altă părere, ei ziceau: *Dacă te-au băgat între noi, atunci n-au de gând să te condamne la moarte*.

Am ajuns la tribunal. Duba au pus-o în dosul tribunalului, cu spatele în dreptul unei uşi. Care cum ieşea, era condus într-o cameră a tribunalului. Nu era ţipenie de om care să ne vadă. Câţi fraţi, surori, mame, soţii, părinţi ar fi dorit să-i vadă pe cei dragi şi scumpi ai lor? Dar cum ar fi putut satana întruchipată în comunism să ne mărească mai mult suferinţa? Singura modalitate era să ne ţină departe unii de alţii şi mai ales să ţină secret unde suntem şi când ne vor condamna.

Ne-au introdus în acea cameră, nu prea mare şi cu ferestre camuflate, fără public. Ne-au pus într-o boxă. Completul de judecată era format din vreo şase ori şapte inşi. Toţi îmbrăcaţi în uniforme militare kaki, luxoase, cu epoleţi strălucitori. Foşti simpli muncitori, tinichigii, cazangii, macaragii, hamali în portul Constanţa, fără carte, au ajuns la rang de judecători, iar noi în boxă, flămânzi, amărâţi, jerpeliţi, timoraţi. Unii dintre noi erau cei mai buni gospodari din Peninsula Balcanică, cu bunici care au fost celnici (conducători), mari oieri şi crescători de herghelii de cai. După un timp au mai apărut doi civili, procurorul, un om mărunţel, şi un avocat, chipurile să ne apere. Dar el mai mult ne acuza. în spatele boxei, pe o bancă stătea un căpitan de la securitate, ca asistent. Aceştia formau tot publicul prezent la judecata noastră.

Când a început judecata, în faţa completului erau expuse: arma mea, automatul cu 200 cartuşe şi cele două încărcătoare, din care au scos cartuşele şi le-au înşirat pe masă. în plus, carabina lui Stere Gima din Ceamurlia de Jos, cu cartuşele înşirate pe masă şi care mi-au pus-o mie în sarcină. Tot ce era înşirat pe masă era dovadă pentru ei că eu posedam un arsenal întreg de muniţii. A început judecata şi preşe-dintele a dat cuvântul procurorului. Acesta, într-o agitaţie exagerată, a vorbit o oră şi mai bine. A făcut clăbuci la gură şi tot arăta cu mâna la boxă, la masa cu arme, la completul de judecată şi ne acuza de crimă de uneltire în contra ordinei publice sociale, de organizarea a unei bande de tip fascist şi de sabotori pentru întreaga Dobroge. Dar bandiţii au fost descoperiţi de oamenii muncii, care au înţeles că nu vor putea să-şi construiască o

viață fericită, condusă de P.M.R., până nu vor fi distruse aceste vipere din banda organizată de Nicolae Ciolacu. Această bandă, înarmată cu arme automate, şi-a început activitatea încă din anul 1948, sabotând partidul în realizarea socialistă de guvernământ şi care conta pe un conflict armat între statele imperialiste şi Uniunea Sovietică Socialistă. în acel moment, bandiții ar fi participat ca partizani în lupta contra armatei sovietice. Centrele de spionaj imperialist au luat legătura cu rămăşițele fostei mişcări legionare, să facă propagandă în popor să nu se supună oamenii măsurilor luate de autoritățile de stat. Ei voiau să se organizeze ca să dea o lovitură de stat pentru a prelua conducerea țării.

La sfârşit, a cerut preşedintelui şi onoratului tribunal să aplice pedeapsa capitală pentru aceşti bandiți, care au activat înmpotriv țării. A cerut să se aplice articolul 209 din Legea 16/1949. Procurorul deve-nise un fel de turbat, de nebun, nervos, sărea în sus şi cerea mereu condamnarea capitală. A creat în fața noastră şi a completului de judecată o atmosferă sinistră, încât credeam că din boxă ne duce drept la locul de execuție. Noi, cei din boxă, ne uitam unii la alții ca şi când ni se apropia sfârşitul printr-o crudă tragedie, prin împuşcare. Care dintre noi putea să mai creadă că nu va fi împuşcat, când nu cu mult în urmă camarazi de-ai noştri au fost executați prin împuşcare după judecată sau au fost omorâți chiar acolo unde îi prindeau dacă opuneau rezistență. Şi apoi mai erau cei 40 de dobrogeni care au fost luați în martie 1950 într-o noapte de la închisorile Gherla şi Aiud cu duba şi au dispărut, de nu se ştie în ce dramă oribilă au pierit. în momentul acela eram siguri că ateii aceştia care nu ştiu multă carte ne execută aşa cum au executat şi pe cei care i-am amintit.

Nimeni dintre noi nu se mai gândea nici la soție, nici la gospodărie, nici la părinți, nici la alte rude apropiate sau la prieteni, ci numai la ce se va alege de copiii noştri, dacă vor muri de foame, de frig, sau de altă năpastă, ori poate vor supraviețui. Acest gând negru ne sfâşia inima, nu pentru moartea noastră, ci ni se sfâşia inima pentru copiii noştri. Preşedintele tribunalului a început interogatoriul.

Stere Manciu de acolo, de unde vii, ca şi când el nu ştia de unde venim; ai dat nişte declarații, le susții? Ai ultimul cuvânt. A urmat Tănase Vlahbei, la fel şi lui i-a pus aceeaşi întrebare: De acolo, de unde vii... ai ultimul cuvânt. Toți au urmat pe rând cu aceeaşi întrebare şi că ai ultimul cuvânt. Eu, de exemplu, mai trecusem prin prigoane, prin bătăi şi prin închisori. Camarazii mei, unii mai tineri, nu ştiau nici măcar ce este aceea poliție. N-au fost arestați niciodată. Dar acum când s-au văzut la aman, fiecare la ultimul cuvânt fără să se compromită căuta în aşa fel să vorbească încât completul de judecată să-i acorde circumstanțe atenuante, ori dacă se poate să-l elibereze.

Unii din camarazi căutau să le înmoaie inima celor din complet, zicând: *Tovarăşe preşedinte, onorat tribunal, recunosc că am greşit, dar când au început înscrierile la colectiv, am fost primul la înscriere. Am ajutat mult colectivul cu brațele mele, cu munca mea, de aceea cer să fiu eliberat şi să muncesc în cadrul colectivului*. Altul spunea: *Eu recunosc că am greşit față de partid, dar am dus la colectiv doi cai, o căruță, un plug, am ajutat mult colectivul cu brațele, cu soția, cu căruța, la toate muncile la câmp, cer să fiu eliberat să lucrez în folosul colectivului la lucrările agricole*. Şi fiecare căuta să spună câte ceva pentru a obține circumstanțe atenuante.

A venit rândul meu, preşedintele: *Nicolae Ciolacu, acolo de unde ai venit, ai dat nişte declarații, le susții? Ai ultimul cuvânt*. Eu i-am zis: *Tovarăşe preşedinte, onorat tribunal. Nu susțin toate declarațiile. Nu am avut două arme*. Preşedintele m-a întrerupt: *Ai de spus şi altceva?* I-am răspuns: *Față de partid sunt vinovat. Să mi se dea pedeapsa care se crede că o merit*. (Prin aceasta, am vrut să spun că față de partidul comunist sunt vinovat, dar nu şi față de neamul meu românesc).

Preşedintele a dat cuvântul avocatului. Avocatul: *Tovarăşe preşedinte, onorat tribunal. Deținuții care sunt în boxă îşi susțin decla-rațiile făcute acolo de unde vin. Ei recunosc faptele lor grave de care sunt acuzați. Mai sunt şi corpurile delicte care stau aici în fața instanțelor. După declarațiile lor, ei sunt colectivişti, au fost la muncile agricole de pe câmp şi cer cu insistență circumstanțe atenuante. Dacă se poate să li se aprobe. Față de Republica Populară*

Română, instanța să-şi facă datoria şi să le aplice pedeapsa ce li se cuvine. Completul s-a ridicat şi s-a dus într-o cameră pentru deliberare.

în spatele boxei erau câteva canapele şi ne-au spus să stăm pe ele. Am ieşit din boxă şi ne-am aşezat. Căpitanul securist a venit lângă mine şi mi-a zis încet: *Te-ai dat în mă-ta, de ce nu ai recunoscut declarațiile de la securitate. O să te facem de-acuma înger călător*. Eu ce era să zic, mă gândeam numai ce grozăvii mă mai aşteaptă.

A venit completul şi s-au aşezat la locurile lor, noi ne-am sculat în picioare şi aşteptam să ne dea sentința. Cei din complet s-au sfătuit între ei şi ne-a dat ordin să plecăm. Duba era la uşă unde am lăsat-o, am intrat înăuntru şi a plecat cu noi pe străzile oraşului. S-a oprit în fața unei porți mari, înalte şi groase, care s-a deschis şi duba a intrat în curtea închisorii Tataia. S-a deschis uşa dubei şi camarazii au început să sară jos. Eu îmi făceam socoteala să nu fiu primul, dar nici ultimul, ci cam pe la mijloc. Au sărit vreo şase şi mă pregăteam şi eu să sar, am ridicat piciorul dar plutonierul care sta acolo la marginea dubeu m-a apucat de picior şi m-a împins înapoi cu toată puterea şi m-a înjurat: *Du-te în mă-ta banditule, stai în fund*. Au sărit toți camarazii jos, s-a închis uşa şi duba a ieşit din curtea închisorii şi a pornit pe străzile oraşului. Mă gândeam, Doamne, oare unde au să mă ducă.

M-au dus din nou la securitate, la celula 12, unde am stat toată iarna. Zilele treceau greu, nu mă scoteau la anchetă şi nu ştiam ce va fi cu mine. După două săpătămâni, într-o dimineață, plutonierul m-a luat cu haina în cap şi m-a dus la etaj, într-o cameră mai mare, mobilată, luminată şi cu preşuri pe jos. La masă erau doi ofițeri, căpitanul, „prietenul” care-mi promitea că mă face înger şi un alt ofițer. Mi-au zis să stau jos. Am stat şi au început: *Măi Ciolacu, de ce ți-ai lăsat barbă*? Eu trebuia să le justific, pentru că barba mea era periculoasă pentru ei. La anchetă mi-au zis că aştept să vină americanii. Iar când m-au arestat, securitatea mi-a găsit Biblia, Sfânta Scriptură. De aceea am găsit un pretext şi le-am răspuns: *Am o dorință, ca în cazul că mă voi elibera, să mă fac preot*. Atunci m-au întrebat: *Măi Ciolacu, vrei să te bărbiereşti?* Iarăşi m-au pus în încurcătură, dacă le spuneam:vreau, ei mi-ar fi zis că-i mint, iar dacă le-aş fi spus: nu, atunci ar fi zis: a, ții la barbă. Deci, eu le-am răspuns: *Cum vreți dumneavoastră*. A venit un frizer, m-a tuns şi m-a bărbierit. Plutonierul m-a dus la celulă şi iarăşi am stat câteva zile în aşteptarea deznodământului. într-o dimineață, a venit plutonierul şi m-a luat fără haină pe cap şi fără ochelari şi m-a dus în curte. Acolo era o maşină mică, o dubiță, în care am intrat. A venit şi şoferul, un plutonier şi un ofițer, ei în față, iar eu în spate. Dubița avea perdele la ferestre şi, când mergeam pe stradă, perdelele se mişcau şi puteam să mă uit în stradă aşa, mai pe furiş. Ah, Doamne, lume multă pe stradă, oamenii se mişcau în libertate. Bărbați, femei, copii, îmbrăcați curat, se duceau fiecare la treaba lui. Mă gândeam în sinea mea, cât e de scumpă libertatea. Pentru libertate suferim noi şi dorim ca aceia care vor veni după noi să nu aibă parte de această suferință şi teroare pe care o îndurăm noi. Mă gândeam, oare unde mă vor duce acuma? Poate mă vor duce la vreo comună din Babadag, unde prin vreo trădare or fi descoperit alte gazde cu pistoale. Desigur, pretext ca să mă împuşte şi iarăşi mă cuprindeau emoții, oricât de tare ai fi, dar la atâtea şocuri este imposibil să rezisti fără să te îmbolnăveşti. Dar mulțumesc Bunului Dumnezeu, am rezistat la toate.

în sfârşit, dubița s-a oprit în fața închisorii Tataia. A intrat în curte şi a venit un plutonier gras ca un butoi, care m-a luat în primire şi m-a dus în ghereta lui. Mi-a făcut o percheziție amununțită, a deschis o uşă şi m-a băgat în curtea temniței. Erau înşirate multe camere şi m-a dus la camera nr. 10. Era o cameră mare şi avea trei rânduri de paturi suprapuse, iar în stânga vreo zece paturi fără să fie suprapuse. Acolo erau şi camarazii mei, pe care nu i-am observat, fiindcă erau vreo şaptezeci de deținuți. Majoritatea erau ialomițeni, repartizați pentru curtea marțială din Constanța. Au sărit de pe paturi vreo cinci inşi şi au venit înaintea mea. M-au înconjurat şi au început să mă întrebe: *Măi frate, de unde vii şi ce mai e nou pe afară, ce mai ştii?* Eu, care tot timpul eram singur în celulă, nu ştiam nimic şi nu le răspundeam şi mai ales că nu îi cunoşteam pe nici unul, tăceam. Dar deodată vine Tănase I. Vlahbei şi mă ia dintre ialomițeni, la care le spuse: *Vă rog, lăsați-l, e de-al nostru*. M-a luat de braț şi m-a dus la un pat. Vezi, ăsta e patul tău.

Aşează-te şi fii liniştit. M-au înconjurat camarazii mei şi mai întâi m-au întrebat cum stau cu sănătatea şi dacă mi s-a comunicat sentinţa, că lor le-a fost comunicată. Le-am spus că mie nu mi s-a comunicat nici o sentinţă şi am rămas toţi cam îngrijoraţi. Fiecare se gândea că probabil Ciolacu va fi condamnat la moarte. Eu mă gândeam şi la căpitanul securist, care m-a ameninţat că mă vor face înger călător, pentru că nu am susţinut declaraţiile date la securitate. Şi acum, aici la securitate, iarăşi trăiam zile de emoţii. De câte ori se deschidea uşa, tresăream şi aşteptam să-mi aud numele. într-o zi, pe la orele zece dimineaţa, se deschide uşa şi plutonierul strigă: *Nicolae Ciolacu, vino încoace*. Plutonierul a luat-o înainte, eu după el. M-a dus în birourile de funcţionari şi mi-a zis să stau şi să aştept acolo, lângă un perete. în birou erau peste treizeci de funcţionari, majoritatea femei dactilografe, care băteau la maşinile de scris. Am aruncat o privire peste funcţionarii, şi când colo, ce îmi este dat să văd. Lângă o funcţionară era procurorul acela mărunţel, în civil, care la tribunal ne acuza nervos şi cerea să fim condamnaţi la moarte. După ce a stat puţin de vorbă cu dactilografa, a venit drept spre mine şi m-a întrebat cum mă cheamă, apoi numele părinţilor şi multe altele. Eu îi răspundeam încet la toate întrebările, cu sufletul la gură să aud mai repede sentinţa de condamnare. Dar procurorul nu se grăbea de loc, ci spunea rar şi încet fiecare cuvânt. A început să înşire: Tribunalul Militar Constanţa, conform legii etc, etc... îl condamnă pe Ciolacu la 25 ani muncă silnică şi degradare civică pentru crima de uneltire contra securităţii Republicii Populare Române. Mi s-a oprit respiraţia, nu mai puteam răsufla că nu se mai termină cu atâtea legi, articole şi paragrafe. în sfârşit, s-a terminat cu această litanie, am putut să răsuflu uşurat şi spun sincer că n-am avut în viaţa mea o bucurie mai mare ca atunci când am auzit că sunt condamnat la 25 ani de muncă silnică şi nu la moarte.

Sunt oameni care suferă îngrozitor când sunt condamnaţi numai la câte o lună de închisoare de care n-au putut să scape cu toate cheltuielile făcute cu martori, avocaţi, dar iată mai sunt şi oameni care se bucură când primesc 25 de ani muncă silnică, scăpând de condamnarea la moarte. Sunt momente şi stări sufleteşti pe care ni le creează destinul, soarta.

Când plutonierul m-a luat din cameră, camarazii comentau, că dacă la tribunal nu ar fi fost expuse armele, poate că aş fi scăpat de sentinţa de moarte, dar aşa nu se ştie dacă voi scăpa sau nu. Când plutonierul m-a dus înapoi în cameră, ei mă aşteptau cu nerăbdare. Nici n-am intrat bine în cameră că au şi sărit care mai de care, întrebându-mă ce condamnare ai primit: 25 de ani muncă silnică, le-am zis. Toţi s-au bucurat că n-am fost condamnat la moarte.

Pe la jumătatea lui aprilie 1952, s-a format un lot de vreo 80 de deţinuţi şi pe la miezul nopţii, cu duba, ne-au transportat la gara CFR. Fiindcă ciracii lui satana, bestiile roşii, fiara din Apocalipsă, lucrează numai noaptea, să nu audă şi să vadă populaţia pe amărâţii aceia de deţinuţi. Ne-au dus în spatele gării, tocmai la capăt de linie, pe unde nu circulă populaţia. Eram păziţi de o puternică escortă de miliţieni şi n-aveam voie să vorbim între noi, nici să ne uităm împrejur, ci să stăm cu capul aplecat în jos. După multă aşteptare a venit duba de tren şi ne-au înghesuit pe toţi ca sardelele, în picioare, lipiţi unul de altul.

Aşa am mers până la Bucureşti, la închisoarea Jilava. Aici eram câte şaptezeci într-o cameră cu paturi suprapuse, nişte priciuri de scânduri pe trei rânduri şi pe ele aşternute rogojini. Ni s-au dat două tinete, una pentru apă de băut şi alta pentru urinat. Seara, de înghesuiţi ce eram, toţi ne culcam pe câte o parte. După două sau trei ore de dormit, se dă comanda de întoarcere pe cealaltă parte, deci toată noaptea era mai mult chin decât somn. Noaptea s-a umplut tineta de urină, degeaba am bătut noi la uşă, miliţianul n-a venit. Unii, ca să scape de durerea vezicii, au urinat în pantofi. Un deţinut avea cizme, a urinat şi le-a umplut, uşurându-se de-a binelea. Restul sufereau de durere, stăteau cu picioarele împleticite şi răbdau cu speranţa că până la ziuă nu mai e mult. Dar când nu au mai putut răbda durerea, care e îngrozitoare, repede s-au înşirat la tinetă şi n-au mai ţinut seamă că dă pe-afară. Dimineaţa, când a venit miliţianul, urina ajunsese până la celălalt perete. Se formase o băltoacă şi era un miros infect, de nesuportat, de urină pe care noi îl inhalam şi îl respiram. Era un fel de iad pe pământ, această operă bolşevică de exterminare a deţinuţilor. O lună de zile am stat în acel iad al Jilavei. într-o noapte ne-au dus la gară, cam vreo optzeci de deţinuţi, şi ne-au înghesuit pe toţi într-un vagon dubă, cu destinaţie necunoscută.

Bestiilor roşii nu le păsa că în vagon, din cauza înghesuielii, noi suferеam de lipsă de aer. Unui coleg i-a venit rău şi a leşinat. Cu mare greutate i s-a făcut loc să stea jos şi cu puţin masaj l-am readus la viaţă.

A doua noapte, am ajuns la Gherla. Şi aici priciuri de scânduri cu rogojini pe ele. în mai toate camerele erau paturi suprapuse. A doua zi ne-au scos în curte, ne-au dus la fabrică şi ne-au repartizat pe fiecare la muncă, la tâmplărie, fierărie, mecanici etc. Am lucrat la tâmplărie şi din cauza normelor exagerate, muncă multă depusă şi mâncare foarte slabă, m-am îmbolnăvit de tuberculoză, ca mulţi din deţinuţii de aici.

în toamna lui 1955, pe legionari ne-a transferat la închisoarea din Aiud. Şi aici fabrica avea secţii de tâmplărie, fierărie, mecanică etc. Mulţi colegi s-au dus la lucru, însă eu şi alţi câţiva, care eram bol-navi de T.B.C., nu am putut să ieşim la lucru şi am rămas în camere.

închisoarea din Aiud este una din cele mai severe închisori din ţară. Percheziţiile erau dese, de multe ori pe lună. Dacă te găsea cu un ac de cusut, erai aspru pedepsit, dus la izolare câte şapte, opt zile, unde dormeai jos pe cimentul umed, într-o zeghe uzată şi cu o pătură la fel de uzată şi de umedă. Mâncarea foarte slabă, un polonic cam de 300 de grame, cu o zeamă care nu ştiu din ce era făcută. Asta era specială pentru izolaţi, ca şi porţia de pâine de 200 de grame. O zi mâncai, o zi nu mâncai. în luna ianuarie era un ger teribil şi cu foamea de la aceste izolări foarte mulţi deţinuţi s-au îmbolnăvit grav şi au murit.

Prin 1960-1961, a apărut reeducarea deţinuţilor la Aiud. S-au format prin curţile închisorii mai multe aşa zise cluburi de câte 400 de inşi. Care era procedura: Să te compromiţi şi să te lepezi de legiune. Zilnic se făceau înscrieri la cuvânt. Ieşeau la pupitru şi îşi făceau autobiografia, un fel de demascare, de când erau legionari, ce activitate au dus împotriva partidului şi după aceea urma să ponegrească tot ce le era mai scump, ca să dea dovadă că şi-au făcut reeducarea din convingere. începeau cu ponegrirea părinţilor, că au fost nişte ticăloşi şi nemernici, că n-au ştiut să le dea o educaţie bună şi să-i îndrepte spre partidul comunist, care a eliberat ţara de sub jugul burgheziei. Partidul le-a deschis ochii că biserica şi popii sunt mai mult decât o superstiţie care a ajutat la exploatarea muncitorimii şi a ţărănimii. Mişcarea Legionară, Garda de Fier, Căpitanul Corneliu Codreanu, Moţa, Marin şi toţi martirii noştri care s-au jertfit pentru neam şi pentru Hristos au fost ponegriţi în modul cel mai ordinar, de unii care cândva au fost legionari şi acum deveniseră nişte trădători murdari. Nemernicii spuneau că au fost nişte trădători, nişte bandiţi, că au fost unelte şi sprijinitori ai burgheziei şi ai moşierimii exploatatoare. Unii dintre ei au dat chiar dovadă că au devenit atei. Printre aceştia era Băniţă Ion şi mulţi alţii care au început să fie bine văzuţi de partid şi erau puşi pe listele de eliberare înainte de termen. O spun cu multă durere în suflet că au fost destui care s-au compromis, nu au rezistat şi au cedat.

Pe la celule au venit politruci, ofiţeri ai penitenciarului, şi ne aduceau ziare în care să cetim despre realizările partidului. Mulţi le-au primit, dar unii dintre noi le-am refuzat categoric. Printre ei părintele Marcu, studentul Trifon, călugărul Arsenie Papacioc, călugărul Ioan de la Mănăstirea Vladimireşti, călugărul Lungeanu, Părintele Vrân-ceanu şi alţii. Ne-au pus zeghele în cap şi ne-au dus la vestita zarcă de tortură. Ni s-a creeat regim de exterminare, cu zeamă chioară rămasă de la mâncarea celor care şi-au însuşit reeducarea şi care se eliberau. Dormeam doi într-un pat de fier, de acelea cazone, care erau de o singură persoană. într-adevăr, era un somn de chin şi tortură. Apoi, ger, frig şi foame, mulţi pe lângă T.B.C. s-au îmbolnăvit de distrofie şi mai ales anchilozare.

în doi ani de zile s-au eliberat multe locuri de deţinuţi, aproape toată închisoare era goală. La 1 iulie 1964, toţi deţinuţii de la zarcă, pe la vreo două sute, ne-au pus zeghile în cap şi ne-au dus la camerele de la secţii. Sima Dimcica şi Puiu Atanasiu erau anchilozaţi complet. I-au pus pe targă şi i-au adus şi pe ei la secţii. Majoritatea ajunseserăm nişte epave şi când mergeam ne propteam unii de alţii. Şi fiindcă noi eram recalcitranţi, fără reeducare, a fost un miracol că şi noi am fost puşi în libertate, a fost mâna Bunului Dumnezeu. Dar fiindcă eram într-un hal de nedescris, anemici, anchilozaţi, nu ne puteau trimite aşa acasă. Astfel că ne-au creeat condiţii optime ca să ne refacem. Uşa camerei era deschisă acuma toată ziua şi mâncarea uimitor de

consis-tentă. Toată ziua stăteam în curte la soarele binefăcător şi dătător de viaţă. într-o lună ne-am pus pe picioare.

La 1 august 1964, seara, ne-au dat biletele de eliberare. Ne-am dus la gară la trenul de Bucureşti. Ne-am urcat în tren, ne-am aşezat pe bănci, dar parcă nu ne venea să credem că suntem liberi. Ne uitam în jurul nostru, nu era nici un miliţian. Lume multă, toţi civili, bărbaţi, femei, copii, multă animaţie. Aceasta ne dădea linişte sufletească şi încrederea că suntem liberi. Fiecare ne-am făcut rugăciunea în gând, cu nădejde în Bunul Dumnezeu că mergem spre casele noastre.

Drumul de la închisoare spre casã

Sima Dimcica şi Puiu Atanasiu nu şi-au revenit din anchilozarea în care au căzut. Nu ştiu ce s-a mai întâmplat cu Puiu Atanasiu, dar ştiu că pentru Sima Dimcica au venit soţia şi fiică-sa la Aiud şi l-au dus acasă în comuna Sinoe. Trenul mergea spre Bucureşti şi de acolo fiecare o lua în altă direcţie, către casa şi familia lui. Pe 3 august am luat trenul spre Tulcea şi la gara Mihai Viteazul am coborât. De la gară până în comuna Sinoe aveam patru kilometri. Cumnatul meu Dumitru Grasu auzise de la lume că ultimii deţinuţi de la Aiud sunt eliberaţi şi vin acasă. El venise cu noaptea în cap la gară şi mă aştepta cu motocicleta. Cumnatul meu, pentru că se grăbea să meargă la lucru, m-a dus numai o parte din drum, iar eu m-am îndreptat spre casa mea. Era tocmai în acea vreme când ziua se întâlneşte cu noaptea şi, intrând în casă, mă uitam şi o căutam pe nevastă mea. Am văzut o bătrânică şi am crezut că e vreo vecină la soţia mea ca să se împrumute cu ceva, aşa cum se obişnuieşte la ţară. Nici prin gând nu-mi trecea că bătrânica aceea este soţia mea. Păi ce, soţia mea era tânără, dreaptă, energică, sănătoasă, pe când femeia aceasta, pe lângă că e bătrână, mai e şi adusă de spate. Soţia mea trebuie să fie într-una din camerele casei. Cu toate că nu o cunoşteam pe acea bătrânică, cu bunul simţ care există în orice om i-am dat bună dimineaţa. Bătrânica aceea mi-a dat şi ea bună dimineaţa şi nu mică mi-a fost mirarea când am recunoscut aceea vocea soţiei mele. Atunci i-am zis: *Măi Piho, tu eşti? Da, eu sunt*. S-a repezit la mine şi m-a cuprins cu braţele şi plângea într-una în hohote. I-am zis: *De ce plângi, dragă? Uite, am venit şi eu acasă, sunt sănătos şi vom lucra împreună, de acuma încolo se vor îndrepta toate neajunsurile*. Pentru moment nu mi-am dat seama că lipsa mea de acasă, de aproape douăzeci de ani de închisoare şi teroarea comunistă, precum şi munca la marea disperare pentru existenţa familiei, au îmbătrânit-o. Dar eu o vedeam pe ea îmbătrânită pentru că nu puteam să mă văd, dar sunt sigur că şi eu îmbătrânisem destul de mult. Pentru familia mea, mort eram şi acuma iată-mă în mijlocul familiei mele.

Băiatul meu Iancu era veterinar la oieria Palas din Constanţa. A fost anunţat şi a venit. Fiica mea, Maria, când m-au arestat avea opt ani, acum era măritată. A auzit de venirea mea şi a venit cu soţul, cu socrul, cu soacra şi cu un copilaş în braţe. Când să intre pe uşă, am şi recunoscut-o. Semăna leit cu sora mea, Angelica, moartă în 1942 când eram deţinut la închisoarea din Galaţi. Şi-a lăsat copilul jos şi s-a repezit la mine, m-a cuprins cu braţele după gât şi plângea în hohote. I-am zis şi ei: *De ce plângi, fiica mea? în loc să ne bucurăm şi să ne veselim, noi ne bocim. Cele rele să se spele, să uităm de ele, ducă-se pe pustii*. A venit sora lui tata, mătuşa Sultana. A venit sora mea Chiraţa, cu soţul Costea Brândea. Când m-am văzut în mijlocul familiei mele, între copii şi soţie, între soră şi nepoţi, cu rudele mele dragi, nu pot să descriu cât de mare era bucuria mea. îmi tremura inima în mine de bucurie. Câţi ani de închisoare şi de haiducie am făcut prin pădurile Babadagului, eu am crezut întotdeauna în destin. Toate sunt de la Dumnezeu şi nimic nu se întâmplă fără ştirea Lui.

Soţia mea, în decursul atâtor ani câţi am lipsit din mijlocul familiei, şi-a ţinut casa şi a crescut copiii, muncind din greu la colectiv. Pleca cu sapa în spate, cu apă, cu mâncare, mergea mai mult pe jos până la câmp unde avea pământul de lucrat. Seara, după o muncă istovitoare,

umbla prin mirişti să strângă paie, ori coceni pentru foc, să ocrotească copiii de frig şi de ger, pentru când va veni iarna. Acestea erau singurul combustibil pe care putea să şi-l procure, fiindcă pădurile erau prea departe de comună ca să-şi poată aduce crăci uscate de acolo. Dar vreau să adaug aici că nu numai soția mea s-a chinuit în felul acesta, ci şi toate soțiile a peste o mie de dobrogeni arestați. Aceştia erau dintre cei mai buni gospodari şi buni români, iar femeile lor s-au chinuit şi şi-au ținut gospodăria şi crescut copiii cu mare greutate. Peste o sută de inşi au fost asasinați de bestiile roşii, iar soții Dodica au fost ucişi amândoi şi au rămas şapte copii orfani, fără nici un părinte, să-i crească. Şi au mai fost şi alte cazuri când amândoi soții au fost asasinați, lăsând în urma lor copii mărunți, fără părinți, rămaşi în grija lui Dumnezeu, poate neamuri, ori vecini care s-au miluit de ei. Acestea erau numai o parte din binefacerile comunismului pentru țara şi lumea noastră românească.

Până în prezent au apărut:

1. 1. **DIN LUMEA LEGIONARå**, de Victor Puiu Gârcineanu, 20 pag., 1951, Salzburg.
2. 2. **RÎNDURI CåTRE GENERAȚIA NOASTRå**, de Ion Banea, 22 pag., 1951, Salzburg.
3. 3. **CåPITANUL**, de Ion Banea, 108 pag., 1951, Salzburg.
4. 4. **îNSEMNåRI DE LA JILAVA**, de Corneliu Zelea Codreanu, 66 pag. 1951, Linz, Austria.
5. 5. **TESTAMENT**, de Ion Moța, 24 pag., 1951, Salzburg.
6. 6. **CRANII DE LEMN**, de Ion Moța, 208 pag., 1951, Salzburg.
7. 7. **CåRTICICA DE CÎNTECE**, 56 pag., 1951, Salzburg.
8. 8. **CRUCIFICAȚII**, de Bănică Dobre, 90 pag., 1951, Salzburg.
9. 9. **PENTRU LEGIONARI**, de Corneliu Zelea Codreanu, 504 pag., 1951, Salzburg.
10. 10. **FRåȚIA DE CRUCE**, de Gheorghe Gh. Istrate, 340 pag., 1952, Salzburg.
11. 11. **CåRTICICA ŞEFULUI DE CUIB**, de Corneliu Zelea Codreanu, 195 pag. 1952, Salzburg.
12. 12. **PE DRUMUL CU ARHANGHELI**, vol. I, de Corneliu Georgescu, 154 pag., 1952, Salzburg.
13. 13. **CREZ DE GENERAȚIE**, de Vasile Marin, 271 pag., 1952, Salzburg.
14. 14. **MITI DUMITRESCU**, de Mihail Tase, 58 pag., 1952, Salzburg.
15. 15. **VIAȚA DE MUSCHETAR**, de Gheroghe Costea, 85 pag. 1952, Salzburg.
16. 16. **CONFERINȚE ținute la Berkenbrueck şi Buchenwald**, Colecție, 85 pag., 1952, Salzburg.
17. 17. **MOȚA-MARIN**, **Răscumpărarea**, Colecție de articole, 140 pag., 1952, Salzburg.
18. 18. **TEXTE ALESE**, **Extrase de doctrină legionară,** 257 pag. 1952, Salzburg.
19. 19. **PENTRU CHRISTOS**, de Alexandru Cantacuzino, 25 pag., 1952, Salzburg.
20. 20. **CALEA CåPITANILOR**, de Ernest Bernea, 65 pag., 1952, Salzburg.
21. 21. **NICADORII**, de Toader Ioraş, 84 pag., 1952, Salzburg.
22. 22. **SUFLET ŞI GÎND LEGIONAR**, de I. Veverca, 25 pag., 1952, Salzburg.
23. 23. **DE VORBå CU NEAMUL**, Versuri, de Ion Golea **-** de la **-** Fetea, 38 pag., 1952, Salzburg.
24. 24. **POEZII**, de Ion A. Bucur, 46 pag., 1952, Salzburg.
25. 25. **GRISA**, Piesă de teatru, de Ion Sân-Georgiu, 33 pag., 1952, Salzburg.
26. 26. **CRONOLOGIE LEGIONARå**, 206 pag., 1953, Salzburg.
27. 27. **STATUL ŞI ELITA LEGIONARå**, de Horia Cosmovici, 30 pag., 1953, Salzburg.
28. 28. **STIL LEGIONAR**, de Ernest Bernea, 29 pag., 1953, Salzburg.
29. 29. **MåRTURISIRI PENTRU UN OM NOU**, de Ernest Bernea, 72 pag., 1953, Salzburg.
30. 30. **MIŞCAREA LEGIONARå ŞI DEMOCRAȚIA**, de Horia Sima, 42 pag., 1966, Salzburg.
31. 31. **TESTAMENT**, de Ion Moța, Retipărit, 32 pag., 1962, München.
32. 32. **LA SANTA SEDE E GLI EBREI DELLA ROMANIA DURAN - TE LA SECONDA GUERRA MONDIALE**, de Horia Sima, pag. 1963, München.
33. 33. **EL HOMBRE NUEVO**, por Horia Sima, 24 pag., 1964, München.
34. 34. **ARTICOLE POITICE**, de Horia Sima, 168 pag., 1967, München.
35. 35. **îNSEMNåRI DE LA JILAVA**, de Corneliu Zelea Codreanu, Retipărit, 70 pag., 1968, München.
36. 36. **PENTRU LEGIONARI**, de Corneliu Zelea Codreanu, Reprodusă ediția princeps Sibiu 1936, 488 pag., 1968, München.
37. 37. **OPERE COMPLETE**, Alexandru Cantacuzino, 190 pag., 1969, Müunchen.
38. 38. **EISERNE GARDE**, Codreanu, 488 pag., 1970, Müunchen.
39. 39. **CRANII DE LEMN**, de Ion Moța, Ediția „Monumentul Moța-Marin” Majadahonda, 346 pag., 1970, Müunchen.
40. 40. **OPERE COMPLETE**, de Ion Banea, Ediția „Monumentul Moța-Marin” Majadahonda, 240 pag., 1970, München.
41. 41. **CåRTICICA ŞEFULUI DE CUIB**, de Corneliu Zelea Codreanu, Retipărită, 144 pag., 1971, München.
42. 42. **ROZA VÎNTURILOR**, de Nae Ionescu, 450 pag., 1973, München.

43.43. **ADEVåRUL îN PROCESUL CåPITANULUI**, scos de Mişcarea Legionară în August 1938, 241 pag., 1981, Miami Beach, USA.
44.44. **PROCESUL LEGIONAR** 1953, scos de Mişcarea Legionară, ediţia III-a, 1983, Miami Beach, FL. USA.
45.45. **OPERE COMPLETE**, de Alexandru Cantacuzino, Ediţia a II-a, 190 pag., 1990, Miami Beach, FL USA.
46.46. **TEXTE ALESE**, Extrase de doctrină legionară, Ediţia II-a, 60 pag., 1990, Miami Beach, FL USA.
47.47. **PENTRU LEGIONARI**, de Corneliu Zelea Codreanu, Ediţia 7-a 488 pag., 1990, Miami Beach, FL USA.
48.48. **SFÎRŞITUL UNEI DOMNII SÎNGEROASE**, de Horia Sima, Ediţia II-a, 500 pag., Miami Beach, FL USA.
49.49. **CåRTICICA ŞEFULUI DE CUIB**, de Corneliu Zelea Codreanu, 195 pag., 1991, Miami Beach, USA.
50.50. **FRåŢIA DE CRUCE**, de Gheorghe Gh. Istrate, 340 pag., 1991, Miami Beach, USA.
51.51. **CRANII DE LEMN**, de Ion I. Moţa, cu adaos de „Conferinţa Liga Naţiunilor", „Testamentul" lui Moţa şi biografia lui Moţa, de A. Vântu, 346 pag., 1992, Miami Beach, USA.
52.52. **ADEVåRUL îN PROCESUL CåPITANULUI**, scos de Mişcarea Legionară în August 1938, 241 pag., 1992, Miami Beach, USA.
53.53. **CRONOLOGIE LEGIONARå**, Colecţia Omul Nou, 208 pag., Ediţia a II-a, 1992, Miami Beach, USA.
54.54. **CAZUL IORGA-MADGEARU**,Declaraţii făcute de dl. Horia Sima revistei Carpaţii, Madrid, în 1961, Ediţia a II-a 1992, Miami Beach, USA.
55.55. **RåSPUNDERILE LUI TRAIAN BOERU îN CAZUL IORGA-MADGEARU**, **O punere la punct**, de Gheorghe Costea, 1963, Ediţia II-a 1992, Miami Beach, USA.
56.56. **BIOGRAFIE LEGIONARå**, de Ion Boacă, cu o prezentare de Faust Brădescu, 100 pag., 1993, Miami Beach, USA.
57.57. **AM FOST COLEG ŞI PRIETEN CU IONEL GOLEA, în amintirea lui şI a luptei comune**, de Dr. Teofil Mija, cu o prefaţă de Horia Sima, 202 pag., 1993, Miami Beach, USA.
58.58. **DE VORBå CU NEAMUL**, **Versuri de Ion Golea - de la Fetea**, ediţie întregită, cu o prefaţă de Horia Sima, 135 pag., 1993, Miami Beach, USA.
59.59. **DIZIDENŢA LEGIONARå SAU COALIŢIA DEZERTORILOR ŞI A CAPITULARZILOR**, de Traian Golea, 88 pag., 1993.
60.60. **PROCESUL DIN 1953 AL LEGIONARILOR PARAŞUTAŢI**, Bucureşti, 9-12 Oct. 1953, ediţia IV-a, întregită cu biografii, 247 pag., Colecţia „Omul Nou", Miami Beach, FL, 1993.
61.61. **ANTOLOGIE LEGIONARå**, Opera publicistică 1950-1992, Horia Sima, Vol. I, 1994.
62.62. **ANTOLOGIE LEGIONARå**, Opera publicistică 1950-1992, Horia Sima, Vol. II, 1994.
63.63. **ANTOLOGIE LEGIONARå**, Opera publicistică 1950-1992, Horia Sima, Vol. III, 1994.
64.64. **ANTOLOGIE LEGIONARå**, Opera publicistică 1950-1992, Horia Sima, Vol. IV, 1994.
65.65. **ANTOLOGIE LEGIONARå**, Opera publicistică 1950-1992, Horia Sima, Vol. V, 1994.
66.66. **ANTOLOGIE LEGIONARå**, Opera publicistică 1950-1992, Horia Sima, Vol. VI, 1994.
67.67. **ANTOLOGIE LEGIONARå**, Opera publicistică 1950-1992, Horia Sima, Vol. VII, 1994.
68.68. **ACUZAT, MARTOR, APåRåTOR îN PROCESUL VIEŢII MELE** de Dumitru Banea, 1994, 214 pag.
69.69. **REZISTENŢA îN MUNŢII BRAŞOVULUI**, de Petre Baicu, 1994, 75 pag.
70.70. **HAIDUCII DOBROGEI, Rezistenţa armată în Munţii Babadagului, Dobrogea**, de Nicolae Ciolacu, singurul supravieţuitor, 283 pag., Colecţia „Omul Nou" Hallandale, Florida, 1955.